

Arkæologiske udgravninger i Danmark

Katalog 1987

Elektronisk udgave
Kulturarvsstyrelsen 2006

Amt

265.

Udgår.

-

275.

-

312.

-

409.

Udgår

-

420.

-

451.

-

456.

Udgår

-

467.

-

Frederiksborg Amt

1. Kildedal

01.01.06 Helsingø

Boplads

Yngre bronzealder

sb. 31. På et bakkedrag og ned ad dets skråninger blev undersøgt en mindre del af en boplads fra sen yngre bronzealder i form af langhuse og staklader, et hegn samt affaldsgruber. Pladsen blev ikke totalt frilagt - den fortsætter videre imod syd, men ser ud til at være afgrænset imod nord, øst og vest. I alt fremkom 2 langhuse, 2 staklader og dele af endnu 2 langhuse og mulige dele af endnu 4 huse/staklader. Til hvert af de 2 langhuse har der hørt en såkaldt staklade. Knyttet til det ene langhus var der desuden et hegn. Det ene langhus har været omtrent 15 m langt og 7,5 m bredt. Der var kun bevaret få væghuller, men mellem de tagbærende stolper i det enkelte sæt var der ca. 4,5 m, men kun 4,0 m ved det østligste sæt, dvs. snævrede en anelse ind ved østgavlen, og væggene ser ud til at have været beliggende 1,5 m uden for de tagbærende stolper. De to vestligste sæt tagbærende stolper står tættere sammen end de øvrige, der var 3,25 m imod 4,25 m. Der var et anseligt spænd i husets konstruktion såvel nord-syd som øst-vest, ja større end normalt. Dets orientering var øst-vest med en drejning imod syd. I hullet efter en tagbærende stolpe blev fundet et lille depot bestående af 2 flintflækkesegele, 1 flintbor og enkelte blokafslag liggende oven på 2 små, flade sten. I overfladen fremkom lige inden muldafrømning over dette hus 1 flintflækkesegele som løsfund. Til dette hus hørte formentlig den ene staklade bedømt ud fra ligheder i stolpehulsfylden. Denne er orienteret øst-vest med en drejning imod syd og målt ud fra de tagbærende stolper, ingen væghuller var bevarede, 4,5 x 2,5 m. Det andet langhus har været ca. 16 m langt og 4-5 m bredt. Af det fremkom 4 sæt tag bærende stolper og enkelte væghuller. Den indbyrdes afstand mellem de 2 midterste tagbærende stolper var 2 m, men ved gavlene, 1,7 m, dvs. at huset har snævret lidt ind ved begge gavle. Dets orientering var øst-vest. Også til dette hus har hørt en staklade, som lå forskubbet 3 m imod syd og lidt længere imod vest. Det har haft samme orientering som langhuset. Heller ikke af denne staklade var bevaret spor af væggene, kun 4 tagbærende stolpehuller. Afstanden mellem disse tagbærende stolper målte nord-syd 2 m og øst-vest 6 m. Til dette hus og stakladen har hørt et hegn, som blev iagttaget over omtrent 21 m i retningen øst-vest (tæt ved udgravningsgrænsen imod syd), og det kan have fortsat videre imod vest uden for det afdækkede område. I hegnet midt ud for langhuset var der en 1 m bred åbning, og her indenfor var der 2 sidehegn med 4 meters mellemrum, som løb ind til huset. Den østligste af disse 2 rækker sidehegn startede netop ved den østligste indgangsside, hvorimod den vestlige række lå forskubbet ca. 2,5 m vest for den vestlige indgangsside. Ud over disse 2 langhuse og 2 staklader og hegnet blev der afdækket dele af endnu mindst 2 langhuse, begge i form af den vestlige langside samt spor af enkelte tagbærende stolper af endnu 5 huse eller staklader. På pladsen blev i alt konstateret 13 gruber, som stort set lå i området lige udenfor husene. De var ikke særlige fundrige bortset fra en enkelt, der rummede et næsten helt lerkar fra yngre bronzealder. Det betyder, at langhusene og stakladerne har ligget på en svag bakketop og gruberne ned ad skrånningen. Det første langhus kan, ud fra et lille depotfund, formentlig dateres til yngre bronzealder periode VI (evt. V). Da en hegnsstolpe skar en tagbærende stolpe i det første langhus, og hegnet har hørt til det andet langhus, må dette hus være yngst af de to. Også i dette hus fremkom enkelte lerkarskår, som muligvis giver en datering til yngre bronzealder. Sandsynligvis kan hele bebyggelsen dateres til sen yngre bronzealder, dvs. periode VI.

GIM 3226

Arne Hedegaard Andersen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

2. Alagergård

01.01.09 Ramløse

Boplads

Førrom./æ.rom.

sb. 81. På en svagt skrånende bakketop blev undersøgt 7 gruber formentlig udkanten af en boplads fra førromersk - ældre jernalder. Gruberne var ret keramikrige. En af gruberne kan gennem keramikmaterialet dateres til førromersk jernalder per. III og de øvrige til ældre romertid (evt. sen FRJ). På det område, hvor gruberne var beliggende, bestod undergrunden af gult ler, hvorimod den lige udenfor skiftede til stærkt gruset sand. Ud fra disse iagttagelser må gruberne kunne tolkes som simple lertagningsgruber

GIM 3225

Arne Hedegaard Andersen

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Bebyggelse - Romersk jernalder

3. Mosegård

01.01.09 Ramløse

Gruber

Ældre romersk jernalder

sb. 84. På en bakketop undersøgtes i forbindelse med gasanlæg en mindre del af en boplads fra ældre romersk jernalder. Der undersøgtes 10 gennemgående ret keramikrige affaldsgruber og 4 kogegruber. Desuden fandtes en palisadegrøft over en strækning på 11 meter og et hegn på 10 m repræsenteret med 4 sæt dobbeltspor bestående af henholdsvis en dyb og en mindre dyb stolpe. Tæt ved palisaden er der iagttaget enkelte stolpespor muligvis af tagbærende stolper. Desværre er de stærkt nedpløjede. Det antages, at gruber, palisade, hegn og stolpehuller er samtidige, men vilkårene under gasgravningen umuliggjorde en nøjere bestemmelse af deres indbyrdes forhold

GIM 3223

Arne Hedegaard Andersen

Grube - Romersk jernalder

4. Kræmmergården, Ramløsevej

01.01.09 Ramløse

Gruber

Yngre bronzealder

sb. 83. I forbindelse med gasanlæg undersøgtes 2 store, keramikrige gruber fra sen yngre bronzealder. Gruberne lå på fladt terræn umiddelbart neden for en større højning

GIM 3322

Arne Hedegaard Andersen

Grube - Yngre bronzealder

5. Kræmmergården, Ellemosevej

01.01.09 Ramløse

Grube

Ældre jernalder

sb. 82. I forbindelse med gasanlæg undersøgtes dele af en stor grube med ældre jernalders bopladsmateriale bl.a. keramik formentlig fra FRJ I-II

GIM 3221

Arne Hedegaard Andersen

Grube - Ældre jernalder

6. Mønge

01.01.13 Vejby

Høj

Neolitikum

sb. 49. Efter anmeldelse fra lodsejer af opløjning af store sten indledtes undersøgelse af hidtil uregistreret højtomt på kanten af Øllemose Ådal. Højen hæver sig trods pløjning endnu op til 1,5 m over det omgivende terræn, Der lagdes 2 snit gennem højen. Herved fremkom en central stenspækning. I toppen af denne afdækkedes en spidssoval kiste orienteret NV-SØ bygget op af hånd- og hovedstore sten. Kisten rummede et stærkt opløst barneskelet med et lille senneolitisk bæger i fodenden. Under skelettet fandtes svage spor af træ - muligvis fra en kiste. Højfylden er på sine steder meget velbevaret med tydelig tørvestruktur. Undersøgelsen færdiggøres i 1988.

GIM 3216

Carsten Paludan-Müller

Gravhøj - Yngre stenalder

7. Mademosegård

01.02.03 Gerlev

Boplads/gruber

Yngre bronzealder

sb. 84. I forbindelse med anlæggelse af omfartsvej blev ved muldafrømning iagttaget nogle lerkarskår og enkelte kogegruber. Ved den efterfølgende undersøgelse blev, inden for et ca. 5-7 x 90 m stort område, registreret et mindre antal bebyggelsesspor i form af et kulturlag samt forskellige typer af gruber (affaldsgruber og kogegruber). Gruberne var næsten alle anlagt i kulturlaget. Kulturlaget indeholdt keramik, lerklining og flintafslag. Også i en del af gruberne fremkom keramik. Pladsen kan dateres til yngre bronzealder.

GIM 3294

Arne Hedegaard Andersen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Grube - Yngre bronzealder

Kulturlag - Yngre bronzealder

8. Højagergård

01.02.03 Gerlev

Urnegrav og brandplet

Y.br./æ.j.

I forbindelse med vejarbejde udgravedes en urne indeholdende brændte ben, samt en brandplet med brændte ben. Af urnen var kun bund og sider bevaret. En nærmere datering er derfor ikke mulig.

GIM 3234

Carsten Paludan-Müller

Gravplads/grav - Yngre bronzealder

Gravplads/grav - Ældre jernalder

9. Onsved Mark II

01.02.08 Skuldelev

Grav, boplads

TRB/førrom.

Ca. 100 m vest for den i 1986 undersøgte dyssetomt fremkom ved et tilfælde et tidligneo-litisk ikke-megalitisk gravanlæg bestående af øst-vestorienteret grav og nord-sydorienteret grøftanlæg øst derfor, hvori der har stået kraftige stolper. Graven selv var en nogenlunde spidsoval stenlægning af på oversiden flade sten lagt direkte på undergrunden; den måler ca. 2 x 1 m. Der konstateredes ingen stolpehuller eller lignende anlægsspør i forbindelse med graven. Direkte på de flade sten lå gravgodset, i gravens vestlige del fandtes i en koncentration mindst 11 ravperler, de fleste desværre i en bevaringstilstand, der gjorde dem uoptagelige; enkelte kunne dog reddes. Det drejer sig om såvel større, dråbeformede ravperler som små skivefortnede. Ud over denne koncentration af perler i gravens vestlige del fandtes der en koncentration af fund omkring midten af graven. Det drejer sig om to ravperler samt to flækker, den ene brækket i to allerede i oldtiden; da de alle bærer retouche, er der nok tale om tre flækkeknive. Det antages, at fundene i vestenden repræsenterer et smykke i hovedhalsregionen, mens genstandene midt i graven repræsenterer smykker og redskaber ved bæltet. Der var ingen rester bevaret af liget. Knap 3 m fra gravens østende fandtes et stenfyldt grøftanlæg, nord-sydorienteret, hvis midte ligger i forlængelse af gravens midtakse; med andre ord danner grav og stenfyldt grøft en T-lignende figur. Det stenfyldte anlæg er ca. 3,7 m langt og dækker over fire dybe stensatte stolpehuller. Snittene gennem stolpehullerne synes at vise, at stolperne på et tidspunkt må være trukket op; der er herved skredet sten ned i stolpehullernes centrale dele. De fire stolpehuller var skiftevis større og mindre, henholdsvis 0,80-0,85 m og 0,46-0,50 m dybe. Mellem de øverste af de større sten uden for den østlige del af det nordligste stolpehul fremkom tæt samlet resterne af et tidligneo-litisk dragtbæger, hvis profil næsten fuldt kan rekonstrueres. Karrets eneste ornamentik består af tætsiddende, lodrette furer under randen. I den modsatte ende af grøftanlægget, også højt oppe i fylde, fandtes de nedre dele til et større dragtbæger eller skål. Disse lerkar skal antagelig forstås som en forløber for de mere massive offerhenlæggelser tilknyttet megalitgravene. Der fandtes ingen spor af høj, men ud fra sammenligning med andre anlæg af lignende art er det dog sandsynligt, at der over graven har været en høj, ved hvis østende stolpegrøften fandtes. Allerede i en senere del af førromersk jernalder må en sådan høj dog have været væk, idet stolpehuller til en jernalderbebyggelse går tæt forbi det tidligneo-litiske anlæg. I udgravningsfeltet undersøgtes huller efter tagbærende stolper til tre huse. I stolpehullerne til det ene fremkom skår, der kan dateres til en senere del af førromersk jernalder. Senere rekognosceringer har vist, at der er tale om en større boplads, der strækker sig ca. 500 m VSV for det tidligneo-litiske anlæg

NMI 6561/87

Flemming Kaul

Gravplads/grav - Yngre stenalder

Bebyggelse - Førromersk jernalder

10. Børstingrød Mose

01.03.07 Lillerød

Boplads

Yngre stenalder?

sb. 11. Ved en prøveudgravning på et ca. 6.500 M2 lokalplanområde fremkom en del gruber. I enkelte af gruberne fremkom forarbejdet flint.

GIM 3217

Steffen Stummann Hansen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Grube - Yngre stenalder

11. Oppe Sundby Trinbræt

01.03.10 Oppe Sundby

Boplads/affaldsgruber

TN/MN/æ.j.

sb. 42. Prøvegravning i forbindelse med omfartsvej. Der fremkom enkelte gruber fra TN C/MN I og ældre jernalder.

GIM 3292

Arne Hedegaard Andersen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Bebyggelse - Ældre jernalder

12. Havelse Mølle Bro

01.03.11 Sigerslevvester

Vadested

Udateret

sb. 22. I forbindelse med renovation af den gamle bro over Havelse Å ved Havelse Mølle undersøgtes en stenbrolægning og nogle nedrammende træpæle. Brolægningen bestod af et enkelt lag af sten på op til 0,7 m i tværmål og op til 0,25 m i dybden. Stenene var af uregelmæssig form, men lagt således, at de vendte en plan flade op. Desuden var de kombineret under hensyntagen til det uregelmæssige forløb af deres sidekanter på en måde, der minimerede hullerne mellem dem. Stenene hvilede tilsyneladende direkte på åsengens bundaflejringer, der kunne ikke påvises spor af grenfundering eller lignende. Under anlægsarbejdet var der optrukket 4 kraftige egepæle. Disse hidrører antagelig fra en senere brokonstruktion (prøver udtaget til dendrokronologisk datering). Der fandtes intet primært daterende materiale i forbindelse med anlægget, derimod omlejet flintmateriale og knoglefragmenter fra en nærliggende stenalderboplads. Der bør ved en senere lejlighed graves efter yderligere spor af brolægning med henblik på fastlæggelse af anlæggets udstrækning og alder

GIM 3304

Carsten Paludan-Müller

Vej/bro - Udateret

13. Fabriksvangen

01.03.12 Slangerup

Boplads

Ældre romersk jernalder

sb. 57. Ved en prøveudgravning på et større lokalplanområde umiddelbart vest for Slangerup by registreredes enkelte stolpehuller samt en række gruber. Enkelte af gruberne udgravedes, hvorved fremkom et relativt stort knogle- og keramikmateriale. I knoglematerialet er følgende arter repræsenteret: svin, får, kvæg og hest. På baggrund af keramikmaterialet kan anlæggene dateres til ældre romersk jernalder (2. årh.). Da der ikke kunne registreres huse eller gårdsanlæg, blev der ikke foretaget yderligere udgravning på stedet.

GIM 3171

Steffen Stummann Hansen

Bebyggelse - Romersk jernalder

Grube - Romersk jernalder

14. Ræveleje

01.04.08 Hornbæk

Fiskerleje, hustomt

Midd./renæssance

Som led i undersøgelser af fiskerlejernes opståen blev i et samarbejde mellem Gilleleje Museum og NM II i perioden 15-26 juni afdækket en tilsandet hustomt fra bebyggelsen Ræveleje i Nordsjælland. Huset (10 x 4,5 m) har hvilet på en stensyld. Rumopdeling, lergulve og en bageovn blev undersøgt. Datering 15-1600-årene. Der er ældre bebyggelse under tomten. Undersøgelsen fortsætter i 1988.

NM II 936/87, GIM

Nils Engberg

Søren Frandsen

Bebyggelse - Middelalder

Bebyggelse - Nyere tid

Bebyggelse - Udateret

15. Lindstowsvej 10

01.04.10 Hørsholm

Kalkbrændeovn?

Nyere tid

sb. 116. Efter meddelelse fra lodsejer foretog Amsarkæologisk Kontor sammen med medlemmer af Hørsholms Arkæologiske Forening en mindre undersøgelse af en formodet kalkbrændingsovn. Under et ca. 30 cm tykt lag havemuld fremkom brændt kalk i koncentrationer. Herunder fandtes et lerlag med sandsten. I kanten af eller under lerlaget fandtes flere steder håndhovedstore sten. Oven på lerlaget fandtes en del brændte tørvestykker. Anlægget formodes at have haft en diameter på ca. 2,5 m.

GIM 3227

Steffen Stummann Hansen

Bebyggelse - Nyere tid

16. Kokkedal Station

01.04.10 Hørsholm

Boplads

ENK/SN

sb. 113. I forbindelse med boligbyggeri på et lokalplanområde fremkom indenfor et ca. 600 M2 stort areal bopladsspor i form af gruber og stolpehuller. Af fund kan nævnes en hulsleben tyknakket økse samt en del lerkarskår. På baggrund heraf må pladsen - der er beliggende på en nordskråning ned mod en højmosse - dateres til enkeltgravskultur/senneolitikum. Fortsatte undersøgelse vil ske på et tilstødende areal i 1988

GIM 3219

Steffen Stummann Hansen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Grube - Yngre stenalder

17. Kulsvierkrogen

01.05.01 Alsønderup

Boplads/kulturlag

Sen førrom./æ.rom.

sb. 8. I forbindelse med nedlæggelse af naturgasledning undersøgte et mindre udsmidslag på kanten af en mosse. I laget var en del lerkarskår fra ældre romertid muligvis sen FRJ, samt enkelte knusesten og en tand. I laget var også myremalm, men ingen umiddelbare tegn på, at den er blevet brudt

GIM 3224

Arne Hedegaard Andersen

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Kulturlag - Førromersk jernalder

Bebyggelse - Romersk jernalder

Kulturlag - Romersk jernalder

18. Sophienborg

01.05.08 Tjæreby

Boplads

Ældre jernalder

sb. 85. Forud for byggemodning af et stort lokalplanområde umiddelbart nord for Ullerød og grænsende op til den vestlige kant af Gribskov har Amsarkæologisk Kontor foretaget en prøveudgravning på et mindre højdedrag. Inden for det ca. 4.000 m² store udgravningsfelt er registreret omfattende boplads spor i form af stolpehuller og gruber. Det drejer sig efter alt at dømme om en enkeltliggende gård i flere faser. På baggrund af det hidtil fremdragne keramikmateriale må pladsen dateres til ældre romersk jernalder. Nærmere undersøgelse og egentlig udgravning af pladsen finder sted i 1988.

GIM 3290

Steffen Stummann Hansen

Bebyggelse - Ældre jernalder

19. Elmegård

01.05.10 Vinderød

Grube

Nyere tid

sb. 27. I forbindelse med nedgravning til gylletank undersøgtes et grubeanlæg. Gruben målte min. 1,25 m i dybden, 0,80 i tværmål. og min. 2,50 m i længden. Den absolutte længde forbliver uafklaret på grund af delvis bortgravning. Gruben var anlagt i smeltevandssand, siderne var til trods herfor lodrette. I bunden lå et diffust lag af flade kalksten og oven på dem et tyndt, kompakt lag af forkullet træ og forkullet tørv. I fylden oven over bunden fandtes en smule halmlignende materiale. Selve fylden bestod overvejende af sand (den naturlige råjord) med tynde striber af mørkt muldet materiale. Gruben har kun stået åben i ganske kort tid, inden den bevidst er kastet til igen. Gruben tolkes som et anlæg af nyere dato beregnet på en ganske kortvarig arbejdsproces såsom hørtørring (brydegrav)

GIM 3264

Carsten Paludan-Müller

Grube - Nyere tid

20. Arrenakkegård

01.05.10 Vinderød

Boplads

Y.st./æ.rom.

sb. 23. På jævnt terræn neden for markant bakke - Arrenakke -undersøgtes i forbindelse med gasarbejde et større antal gruber/grubekomplekser (ca. 25 stk.), som ud fra skårmateriale kan dateres til ældre romertid (evt. sen FRJ). Desuden fremkom en enkelt kogegrube. Gruberne tyder på, at der må være tale om udkanten af en boplads fra ældre romertid. Af disse fremkom desuden spor af tre muligvis tagbærende stolper samt rester af et muligt hegn over et buet forløb på ca. 14 m. Det formodede hus og hegn hørte ikke sammen. Vest for grubekoncentrationen faldt terrænet svagt. Her fandtes et kulturlag iblandet flyvesand over en strækning på ca. 80 m SØ. I laget fandtes enkelte neolitiske skår formentlig fra TNC/MNI, og enkelte flintgenstande bl.a. skraber og en flække. Det samme neolitiske kulturlag kunne iagttages i pletter flere andre steder længere oppe på bakken, her registreredes også kogegruber med tilsvarende keramikmateriale og flintinventar. De neolitiske forekomster var overlejret af et flyvesandslag af varieret tykkelse

GIM 3220

Arne Hedegaard Andersen

Kulturlag - Yngre stenalder

Grube - Førromersk jernalder

Bebyggelse - Romersk jernalder

Grube - Romersk jernalder

21. Ganløse Mosevej

01.06.02 Ganløse

Boplads

Y.br./æ.j.

sb. 86. I fortsættelse af tidligere gennemførte udgravninger på lokaliteten udlagde Amtsarkæologisk Kontor i efteråret søgegrøfter over et areal dækkende ca. 6.000 m². I søgegrøfterne fremkom dels bopladsspor efter den ældre jernalders boplads, hvoraf dele undersøgte i 1986 (AUD, 1986, 20), og dels af den boplads fra yngre bronzealder, som undersøgte i forbindelse med nedlægning af naturgasledningen i 1984. Ved undersøgelsen i 1987 udgravedes yderligere et par gårde fra ældre romersk jernalder samt enkelte gruber fra yngre bronzealders periode IV. I en af disse fremkom et omfattende skårmateriale, knogler, takker, benredskaber, støbeforme, digler samt to økser af hjortetak, hvoraf den ene var ornamenteret med indstemplede cirkler

GIM 3192

Steffen Stummann Hansen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Grube - Yngre bronzealder

Bebyggelse - Romersk jernalder

Bebyggelse - Ældre jernalder

22. Topperøgel

01.06.07 Ølstykke

Langhuse (?)

Neolitikum

sb. 84. Forud for realisering af et lokalplanområde i Gl. Ølstykke foretoges en prøveudgravning på et mod syd og vest skrånende terræn. På en lille hylde i terrænet - langt nede ad skråningen - fremkom inden for et ca. 600 m² stort område bopladsspor i form af stolpehuller, gruber og et kulturlag. Det drejer sig formentlig om 1-2 langhuse orienteret Ø-V hver med tre kraftige midtsuler. Den indbyrdes afstand mellem medsulene var ca. 5 m. I det ene af de formodede huse var en række vægstolper bevaret i en afstand af 2 m fra midtsulene. Ved undersøgelsen fremkom forarbejdet flint og keramik hvoraf et enkelt skår var ornamenteret (type "Svaleklint")

GIM 3300

Keld Møller Hansen

Steffen Stummann Hansen

Bebyggelse - Yngre stenalder

23. Kildesø

01.06.07 Ølstykke

Boplads

Ældre førromersk jernalder

sb. 35. Som følge af en byggemodning af den nordvestlige fjerdedel af Ølstykke Kommunes lokalplanområde 36, "Kildesø", foretoges en undersøgelse af området i efteråret 1987. Bebyggelsen var anlagt på toppen af et langstrakt NØ-SV-vendt plateau og er ved udgravningen afgrænset mod vest og syd. Bebyggelsen kan have strakt sig videre mod øst og nord, men dette er i dag ikke muligt at undersøge, idet området mod nord er bebygget, og området mod øst mere eller mindre gravet bort til en allerede eksisterende omfartsvej. Der kunne på toppen af plateauet iagttages rester af et Ø-V-vendt langhus, to "småhuse" og en hegnsgrøft. Langhuset var ca. 14 m langt og ca. 6 m bredt. Det har haft fem sæt tagbærende stolper med 2,8 m imellem de enkelte sæt og med en afstand på 1,75-3,5 m imellem sætterne. Endvidere kunne der iagttages spor efter vægstolper samt indtrukne indgangs stolper i den sydlige side. 17 m syd for langhuset, løbende parallelt med dette, fandtes spor efter en hegnsgrøft, som kunne følges på en strækning af ca. 30 m. Hegnsgrøften kan ses som en del af gårdskomplekset. På bopladsen registreredes et større antal gruber af varierende størrelse og udseende. Flere indeholdt et omfattende keramisk materiale bestående af både forrådskar og finere keramik. Ligeledes kunne der i flere af gruberne iagttages velbevarede knogler og i enkelte også muslingeskaller. Af andre fund kan nævnes et stk. bronze, en skiveformet lerperle med dobbeltkonisk gennemboring, en skiveformet tenvægt og et slebet køllehoved af granit med knusespor. Det keramiske materiale fra gruberne daterer bopladsen til tidlig førromersk jernalder

GIM 3290

Keld Møller Hansen

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Københavns Amt

24. Ellebælegård

02.01.05 Højelse

Boplads

Germansk jernalder

sb. 36. Foranlediget af fund af glasperler samt af et lille rektangulært pladespænde fra yngre germansk jernalder samt af lerkarskår foretoges en mindre prøvegravning, der afslørede en stor bebyggelse fra både romersk jernalder og sen yngre jernalder. I et lille udgravningsfelt udgravedes tre huse. Det ene hus var bevaret ved tre sæt kraftige stolpehuller. De to rækker huller var tætstillet i husets øst- og vestende. Hustypen kendes også på Bellingegårdbopladsen ca. 1000 m øst for udgravningsstedet. I to af stolpehullerne fremkom randskår, der kan dateres til germansk jernalder. De to øvrige, hvoraf det ene var et lille hus med væghuller og et sæt tagbærende stolper, det andet bevaret med fire sæt tagbærende, kunne ikke dateres.

KØM 1518

Svend Åge Tornbjerg

Bebyggelse - Germansk jernalder

25. Lykkebækparken

02.01.05 Højelse

Gårdsanlæg

Yngre jernalder

sb. 38. I forbindelse med en lokalplansag foretoges en undersøgelse af en jernaldergård bestående af tre langhuse afløsende hinanden samt to mindre huse. Gården lå på en lille morænebakke mindre end 100 m nordøst fra Bellingegårdbopladsen med syv gårde fra 500-tallet. Gården kan dateres til ældre germansk jernalder på grundlag af keramik fundet i flere af de tagbærende stolpehuller.

KØM 1287

Svend Åge Tornbjerg

Bebyggelse - Yngre jernalder

26. Langkildes gård, Brogade

02.01.07 Køge

Sølvskat

1600-tallet

Ved nedgravning til et elkabel på gårdspladsen fandtes en stor sølvskat, bestående af ca. 2.200 sølvmonter fra 1600-tallet. De yngste mønter hidrører fra 1670'erne, og skatten er formentlig nedlagt i denne urolige periode (slaget i Køge bugt). Måske er deponeringen foretaget af den rige købmand Jens Falchs hustru, Anna Andersdatter. Hun døde i barselsseng i 1676. En udgravning viste, at skatten var gemt i en træbeholder, der var anbragt under et lergulv i en nu nedrevet bygning.

KØM 1533

Ulla Fraes Rasmussen

Depotfund/skattefund/offertid - Nyere tid

27. Lunen holm syd

02.01.09 Rorup

Boplads

Ældre stenalder

I efteråret 1987 foretog Roskilde Museum en mindre prøvegravning på en indlandsboplads fra Ertebøllekulturen, beliggende i Lavring mose ved Rorup. Mosen ligger ca. 10 km fra Roskilde Fjord og har aldrig været nærmere end ca. 7 km fra fjorden under littorina max. Der har tidligere været foretaget undersøgelser på to andre Ertebølleboplads i samme mosesystem, hvorfra i alt 5 Ertebølleboplads kendes. Prøvegravningen viste desværre, at det meste af bopladsen var ødelagt ved pløjning, kun et tyndt kulturlag var bevaret på selve bopladsen, og i udsmidtet var kun få oldsager og knogler. Det besluttedes derfor ikke at fortsætte udgravningen, men blot konstatere tilstedeværelsen af en boplads fra den sene del af Ertebøllekulturen.

ROM 1309/87

Søren A. Sørensen

Bebyggelse - Ældre stenalder

28. Horsedammen

02.02.02 Brøndbyøster

Gruber

Oldtid

sb. 12. Prøvegravning forud for opførelse af boligbyggeri på et let sydvest hældende område. På trods af amatørtagtelser og opsamlinger af flintredskaber fandtes kun enkelte gruber af oldtidskarakter (jernalder?) på det knap 4 ha store område. Pladsen var delvis forstyrret af byggemodning af de omkringliggende arealer.

SØL 307

Anne Saxild

Ditlev L. Mahler

Grube - Jernalder

Grube - Oldtid

29. Damgård I

02.02.05 Herstedvester

Huse

Rom./germ.

sb. 15. Søllerød Museum har i 1987 undersøgt dele af en koncentreret jernalderbebyggelse i Albertslund. I alt udgravedes 39 huse inkl. staklader, som fordeler sig på mindst 3 hovedbebyggelsesfaser. Bebyggelsens tyngdepunkt menes at ligge i yngre romertid-ældre germanertid, men affaldsgruber med keramik viser, at der også har været aktivitet på pladsen i ældre romertid. Der kan udskilles ca. 8 forskellige hustyper med og uden bevarede vægstolpehuller. Der ses en udvikling fra huse med lige rækker tagbærende stolper til buede rækker og fra bredt til smalt spænd mellem de tagbærende stolper på tværs af huset. Bebyggelsen er koncentreret på et plateau med udløbere mod sydøst. I alt undersøgtes ca. 20.000 m² Damgårdbopladsen udgør den første koncentrerede jernalderbebyggelse, som er udgravet i Københavns amt

SØL 297

Eliza Fonnesbech-Sandberg

Bebyggelse - Romersk jernalder

Bebyggelse - Germansk jernalder

30. Damgård II

02.02.05 Herstedvester

Kulturlag/huse, hegn

TN/rom./germ.

sb. 15. I fortsættelse af Damgård I udgravningen i sommeren 1987 foretog Søllerød Museum i august og december en prøveundersøgelse af et tilgrænsende areal, som skal bebygges i 1988. Der fandtes herved en ny koncentration af anlægsspor på et mindre plateau sydøst for det første. Prøvegravningen afslørede så mange væsentlige strukturer, såsom huse og hegn fra rom./germ. jernalder samt et kulturlag fra TN C, at der vil blive foretaget en egentlig udgravning i 1988

SØL 308

Benny Staal

Bebyggelse - Romersk jernalder

Bebyggelse - Germansk jernalder

31. Kragehave II

02.02.07 Høje Tåstrup

Boplads

Æ.germ/y.br.

Efter besigtigelse af varmeledningstracéet Roskilde-Tåstrup prøvegravedes en strækning på godt 300 x 100 m ved Kragehave syd for jernbanelinien. Det udvalgte område består af et morænelersplateau i øst og en jævn skråning hældende mod SV. På den 300 m lange vestlige prøvegravningsstrækning blev der påtruffet store udaterede bopladsgruber og spredte stolpehuller uden orden. I forbindelse med naturgasprojektet er der tæt på dette område gjort bopladsfund, der dateres til yngre bronzealder (Kragehave sb. 46). På det øst for liggende plateau fandtes bl.a. seks sæt stolpeaftryk efter en bærende konstruktion. Stolpehullerne tolkes som resterne af den tværstillede (hegns)konstruktion, som kendes fra ældre germanertidshuse. Da ledningstracéet er blevet flyttet, bliver der ikke i denne anledning foretaget yderligere undersøgelser på stedet

SØL 186

Eliza Fønnesbech-Sandberg

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Bebyggelse - Germansk jernalder

32. Frøgård

02.02.07 Høje Tåstrup

Boplads

Romersk jernalder

sb. 44. I forbindelse med varmeledningstracéet Roskilde-Tåstrup prøvegravedes på kendt bopladslokalitet dateret til romersk jernalder. Det konstateredes, at pladsen er helt destrueret

SØL 294

Ditlev L. Mahler

Bebyggelse - Romersk jernalder

33. Smørum Parkvej

02.02.10 Måløv

Boplads

Y.br./æ.j.

sb. 27. Prøvegravning foretaget forud for anlæggelse af Smørum Parkvejs forlængelse. Der fandtes et mindre antal stolpehuller, kogestensgruber og andre gruber. Ingen af stolpehullerne synes at stamme fra tagbærende stolper. Bopladsen er beliggende på et lille plateau på en sydskråning ned mod en mose. Der er antagelig tale om udkanten af en boplads, hvis centrale del kan have ligget højere oppe ad skråningen. Keramikdatering til y.br./æ.j.

SØL 284

Eliza Fønnesbech-Sandberg

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Bebyggelse - Ældre jernalder

34. Landsbyen Smørumovre

02.02.12 Smørum

Huse, brolægninger, m.m.

Vik./midd./nyere tid

Københavns amt og Ledøje-Smørum kommune har på 3. år via beskæftigelsesmidler finansieret undersøgelser i landsbyen Smørumovre (AUD 1986, 30). I 1987 blev der foretaget udgravninger på i alt 6 forskellige lokaliteter. Et grubehus fra slutningen af 900-årene er en bekræftelse på de iagttagelser fra sidste års gravninger, der peger på landsbyens meget lange funktionsperiode.

NM II 313/87

Anne Pedersen

Bebyggelse - Vikingetid

Bebyggelse - Middelalder

Bebyggelse - Nyere tid

35. Hindbærvangen II

02.02.12 Smørum

Boplads

Yngre bronzealder

sb. 60. Søllerød Museum har i 1983 og 1985 foretaget prøveundersøgelser i forbindelse med de to første etaper af boligbyggeri. Herved er der fremkommet et større antal kogestensgruber og nogle stolpehuller, alt udateret. I 1987 foretog museet en prøvegravning forud for sidste etape af byggeriet, da området synes gunstigt for en bronzealderbebyggelse (højtliggende plateau). Der fandtes herved flere bopladser og et mindre antal stolpehuller, men stadig intet spor af huse. Efter prøveundersøgelsens afslutning udgravedes et kulturlag på lavtliggende terræn i forbindelse med et arkæologisk arbejdsløshedsprojekt. Kulturlaget indeholdt en del keramik fra yngre bronzealder.

SØL 147

Eliza Fonnesbech-Sandberg

Bebyggelse - Yngre bronzealder

36. Storemosegård

02.02.12 Smørum

Kogestensgruber

Oldtid

sb. 62. Ved besigtigelse af muldafrømmet vejtracé (Smørum Parkvej) konstateredes 2 kogestensgruber på nordhældende skråning omkring 26 m-koten. Der fandtes intet daterende materiale. Tilhørende huse kan formodes at have ligget længere mod syd på en nærliggende sydskråning og et højereliggende plateau.

SØL 289

Eliza Fonnesbech-Sandberg

Grube - Oldtid

37. Storemose

02.02.12 Smørum

Boplads

Oldtid

sb. 65. Prøvegravning foretaget forud for anlæggelse af Smørum Parkvejs forlængelse. Der fandtes et mindre antal stolpehuller, kogestensgruber og andre gruber. Pladsen er beliggende på et lille plateau oven for Storemose og har antagelig udgjort en lille holm i et søområde i oldtiden. Bopladsen synes ikke at have været af permanent karakter, da der ikke er nogen husspor, og terrænet ikke umiddelbart synes at begunstige nogen anden placering af tilhørende huse.

SØL 285

Eliza Fonnesbech-Sandberg

Bebyggelse - Oldtid

38. Torstorp Vesterby

02.02.13 Torslunde

Enkeltgårde/grave

Oldtid

sb. 20. Som led i det arkæologiske arbejde forud for opførelse af Torstorpbyerne blev der i efteråret 1987 foretaget en systematisk prøveundersøgelse af det 13,5 ha store Torstorp Vesterby område. Der fandtes spredte spor efter aktivitet fra oldtiden over hele arealet i form af bl.a. spredte stolpehuller, gruber, ardspor og stenrækker. Inden for seks områder på arealet blev der påtruffet koncentrationer af aktivitetsspor efter oldtidsbebyggelse eller mulige gravanlæg. Der synes ingen steder at være tale om spor efter oldtidsbebyggelse af landsbykarakter, snarere er der formentlig tale om spor efter enkeltgårde. Undersøgelsen fortsætter i 1988

SØL 295

Ditlev L. Mahler

Ager/mark - Oldtid

Bebyggelse - Oldtid

Gravplads/grav - Oldtid

Grube - Oldtid

39. Torstorp-skolen

02.02.13 Torslunde

Boplads, huse

Ældre germansk jernalder

sb. 19. Søllerød Museum har gravet i Torstorp-området siden 1983. Det er inden for Torstorp Nørreby lykkedes at afdække otte bygningskomplekser, medens der i Torstorp Østerby (Egeskovgård) er undersøgt et gårdsanlæg. I 1987 har museet udgravet et gårdsanlæg beliggende mellem Nørreby og Østerby kaldet Torstorp-skolen. De afdækkede husrester opfattes som selvstændige gårdsenheder og formodes at repræsentere en og samme gård, som flytter rundt i området. Huskonstruktionerne viser, at ikke to gårdsenheder er konstrueret på samme måde, og de naturvidenskabelige dateringer bekræfter, at der ikke er samtidighed mellem de enkelte gårdsenheder. Dateringerne dækker tidsrummet tidlig førromersk jernalder - yngre germansk jernalder, og Torstorp-skolen menes at føje sig ind i dette billede. Den foreløbige arkæologiske datering er ældre germansk jernalder. Det i 1987 udgravede gårdsanlæg består af to velbevarede parallelt liggende langhuse med et mindre hus imellem. Langhusene har bevarede spor af vægstolper og indgange og er henholdsvis 31 og 21 m lange

SØL 293

Eliza Fonnesbech-Sandberg

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Bebyggelse - Romersk jernalder

Bebyggelse - Germansk jernalder

40. Vestergade 7

02.03.06 København

Vold og voldgrav

Middelalder

I forbindelse med en sænkning af et kældergulv foretog museet en undersøgelse i den formodede møllerende. Undersøgelsen blev bl.a. støttet af midler fra §26. Under kulturlag og bebyggelsesrester strækkende sig fra 1700-årene til højmiddelalder fandtes renden. Undersøgelsen viste, at fylden fra rendens gravning - formodentlig engang 1100-årene - havde været lagt i en vold på dens inderside. Ved anlæggets sløjfning o. 1200 er voldfylden igen endt i graven. Ved gravningen fandtes endvidere nogle tekstilrester af en hidtil ukendt vævning fra højmiddelalderen

KBM Aa 104

Bi Skaarup

Forsvarsanlæg/voldsted - Middelalder

41. Nymølle/Mølleåen

02.03.10 Søllerød

Dæmning, gærder

Vik./midd.

Arkæologiklubben Flækken fortsatte i 1987 sine undersøgelser ved Mølleåen. Et stenlag tolkes som en mulig mølledæmning i forbindelse med nogle gærder, som kan have afgrænset og indsnævret en vandstrøm. Der blev fundet en del tilhugget træ, hvoraf noget evt. kan have tilknytning til mølleri. Hvis der virkelig er tale om en vandmølle, bør denne kunne findes i umiddelbar forlængelse af det ene fletværksgærde. Dette vil blive undersøgt i 1988.

SØL A 52

Eliza Fonnesbech-Sandberg

Andre anlæg/diverse - Vikingetid

Andre anlæg/diverse - Middelalder

42. Gøngehusvej 7

02.03.10 Søllerød

Bopladslag

Kongemose/Erthb.

Efter nedrivningen af et gammel fiskerhus i Vedbæk, ved siden af hotel Marina, gennemførtes i november-december måned en hurtig sondering af lokaliteten, der har ligget på den sydlige del af den nordfra kommende strandvold. En profilgrøft ca. 4 m bred på tværs af grunden, blev på bagsiden af strandvolden mekanisk opgravet til 2 m dybde, og det herved fremkomne nordprofil blev registreret. Dette profil viste generelt faldende lag fra øst, toppen af strandvolden, mod vest, hvor to gennemskårne gruber med kogesten, endnu udaterede, markerede den yngste bosættelse på stedet. Hovedparten af de skrå afsatte lag syntes på grund af patineret og strandrullet flint at markere omlejrte bopladslag. Kun en enkelt kvadratmeter blev udgravet i det 25 meter lange profil. I bunden af dette profil registreredes lige under kote 3 m et tyndt, primært bopladslag, der blev undersøgt i kvarte kvadratmeter over en længde på 17,5 m langs den sydlige væg i en halv meter bred bane. Herunder blev to mindre gruber registreret i fladen foruden et par af vandaflejringer fyldte nedgravninger i nærheden af den daværende strandkant. Oldsagsmaterialet fra dette kulturlag var heldigvis ikke overvældende, men bestod især af flint, blokke, redskaber og affald. I modsætning til de øvrige pladser fra Vedbæk fandtes kun få pile, men relativt flere andre redskaber. En nøjagtig datering er derfor vanskelig for øjeblikket, men i afventen på en C14 datering angiver strandforskydningskurven for Vedbæk en datering til ca. 4500 bc det vil sige til overgangen yngre Kongemose/ældre Ertebøllekultur. Takket være hjemtagningen af de udgravne sedimenter med efterfølgende finsoldning og sortering tilvejebragtes også et faunamateriale, der næsten udelukkende bestod af fiskerester, stærkt domineret af sild. En anden overraskelse var, at en meget stor del af flintaffaldet var svagt ildpåvirket samtidig med, at små naturligt forekommende rullesten af flint også var ildsprængte, uden at de dog syntes at have været brugt som kogesten, mens normale kogesten blot fandtes ved den ene grube. I nogle få felter gravedes dybere, og herved registreredes et tilsvarende, blot tyndere lag med flintaffald og fiskerester, men uden antydninger af anlæg. Herunder fandtes endelig spredte, men stærkt vandrullede flækker, der må stamme fra transgrederede Kongemosepladser i nærheden. Der håbes på en fortsættelse i 1988.

NMI 6638/98

Erik Brinch Petersen

Charlie Christensen

Bebyggelse - Ældre stenalder

43. Lyngbjerg mose

02.04.04 Herslev

Boplads

Ældre stenalder

sb. 56. I foråret 1987 foretoges en undersøgelse af en Ertebølleboplads i Lyngbjerg mose vest for Roskilde. Bopladsen ligger ved en tidligere Fjordarm, som har strakt sig fra Roskilde Fjord ind langs Lejre å. Lige nord for bopladsen har der tidligere været gravet skaller i nogle tykke skalbanker af især østers og hjertemuslinger. Til trods for dette synes der ikke at have været knyttet nogen skaldyng til den udgravede boplads, men en overskylning af bopladsen gjorde det vanskeligt at afgøre med sikkerhed. Desværre var bevaringsforholdene for organisk materiale på bopladsen så dårlige, at der ikke var bevaret knogler af betydning på bopladsen. Dateringsmæssigt ligger bopladsen i Ertebøllekulturens seneste del, bedømt ud fra de fundne flintredskaber samt fundet af en Limhamnøkse. Bopladsen var meget flintrig og blandt flintredskaberne dominerede skiveskrabere, skiveøkser og tværpile. Som nævnt havde bopladsen været overskyttet, antagelig i sen atlantisk tid, hvilket betød, at de anlæg, der var på bopladsen, var meget forstyrrede. De omtalte anlæg bestod af ildsteder med mange skorbrændte granitsten i, samt ildskørnet flint og i enkelte tilfælde også med brændt ler.

ROM 1307/87

Søren A. Sørensen

Bebyggelse - Ældre stenalder

44. St. Valbyvej

02.04.05 Himmelev

Høje/grave

SN, br./førrom.

sb. 66. Som følge af råstofudvinding i Himmelevområdet blev der i foråret og efteråret 1987 foretaget en undersøgelse af to senneolitiske høje med bevarede hellekister. Der er tidligere i umiddelbar nærhed gravet en boplads fra ældre jernalder, men egentlige spor efter senneolitisk bosættelse var ikke at iagttage. Lokaliteten er beliggende ved Lindholm grusgrav på et højtliggende plateau, der mod vest skræner ned mod Roskilde Fjord. Ved udgravningen blev der konstateret to gravhøje, hvoraf den ene var intakt, den anden delvis forstyrret. Hellekisten fra den uforstyrrede høj var således intakt og jordfri, den anden var lettere forstyrret. I Høj I registreredes tre faser, bestående af cirkulære "stentæpper", omkring disse var der placeret større sten, randsten, samt spor efter hegn. Centralt i højen var en hellekiste af "Sjællandsk type" nedgravet i undergrunden og dækket af en lerkappe. Kisten indeholdt mindst tre individer, bl.a. et seksårs barn. I vestenden var placeret et lille bæger med svag indsnøring ved foden. I udrømningen fandtes en flintdolk af type I sammen med skeletdelene fra mindst to individer. Høj II var "hægter" på Høj I og bestod af fire byggefaser, ligeledes bestående af "stentæpper". Hellekisten var i denne høj ligeledes nedgravet i undergrunden, men forstyrret, så kun to dæksten befandt sig på deres rette plads. Kisten indeholdt mindst to individer, hvoraf den sidst gravlagte var en kvinde, 1,60 m høj og ca. 30 år gammel. Af oldsager i selve graven var der ingen, men i udrømningen fandtes fragmenter af et ægformet forrådskar med tre vulster under randen. Endvidere fandtes fragmentet af en tyndbladet økse med svajet æg. Ud fra de stratigrafiske iagttagelser samt ad arkæologisk vej kan anlæggene dateres til senneolitikum, med anlæggelsestidspunkt i SN A. Syd for højen fandtes en urnegrav fra førromersk jernalder per. III indeholdende to fibler, endvidere fandtes dele af en randstenskæde, formodentlig tilhørende en nu nedpløjet bronzealderhøj, som har dækket de ovenfor omtalte høje, en urne fra bronzealderens per. V fandtes da også i umiddelbar nærhed af højene

ROM 659/86-000

Palle S. Schiellerup

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravhøj - Bronzealder

Gravplads/grav - Førromersk jernalder

45. Lynghøjskolen

02.04.13 Svogerslev

Boplads

Y.j./vik.

sb. 14. Roskilde Museum udgravede i oktober 1987 9 huse fra yngre jernalder og vikingetid på et gammelt toftområde i den vestlige udkant af Svogerslev, 7 km vest for Roskilde. På grund af byggeaktivitet og pløjning var anlæggene noget forstyrrede, hvorfor der kun var spor efter tagbærende stolper for 4 huses vedkommende. De 5 øvrige huse med helt eller delvist bevarede vægge var alle med buede langvægge og rette gavle, længden varierede mellem 16 og 34,5 m og bredden mellem 5 og 9 m. Husene blev fundet i et ca. 1.700 m² stort felt, hvor 6 huse syntes at afløse hinanden som hovedhus i et gårdskompleks. Der blev ikke konstateret hegnsforløb af betydning, så husenes indbyrdes relationer er ukendte, ligesom kompleksets størrelse ikke blev fastslået. Der blev ikke fundet daterende genstande i stolpehullerne, men på baggrund af husenes konstruktion, dateres bebyggelsen til germansk jernalder og vikingetid

ROM 1317/87

Jens Ulriksen

Bebyggelse - Yngre jernalder

Bebyggelse - Vikingetid

46. Haudrup kirke

02.05.02 Havdrup

Kirke

Middelalder

Ved en indvendig istandsættelse og gulvoplægning blev der i tårnrummet fundet en nedgravet fontefod af gotlandsk kalksten. Mellem kor og skib stod det nederste skifte af kirkens nedbrudte triumfmur bevaret, og i koret blev der fundet en lille rest af et gulv lagt af ornamenterede og glaserede teglstensfliser fra o. 1300.

NM II 649/87

Birgit Als Hansen

Kirke/Kirkegård - Middelalder

47. Brændmosevej

02.05.05 Karlstrup

Kirkegård

Ældre middelalder

sb. 19. Lidt vest for landsbyen Karlstrup findes en inder- og ydertoft. I søgegrøfter er der her påvist en middelalderlig kirkegård, afgrænset af en stenfyldt grøft, der måler ca. 50 x 50 m. Her blev der fundet enkle jordfæstegrave og et par kridtstensgrave nær enkelte stolpehuller, fra kirke eller kapel? Udenfor mod vest og syd var der stolpehuller og hegnsgrofter formodentlig til en tilhørende bebyggelse. Eneste daterende materiale var få skår af Østersøtype. Denne plads findes omtrent 500 m SV for Karlstrup kirke, som har hørt til et sløjfet voldsted. Denne sognekirke stammer fra o. 1200, og hvorvidt "kirkegården" ved Brændmosevej har stået samtidigt med en endnu ældre sognekirke eller har været dens forgænger er endnu uvist

KØM 1083

Ulla Fraes Rasmussen

Gravplads/grav - Middelalder

Kirke/Kirkegård - Middelalder

48. Reerslevgård

02.05.08 Reerslev

Boplads

Yngre Bronzealder

sb. 17. Forud for byggemodning foretoges en prøveundersøgelse øst for Reerslev på udkanten af et højtliggende plateau nær tidligere vådområder. Der fandtes mange kogestensgruber og affaldsgruber med keramik og knogler i. Keramikken dateres til yngre bronzealder. Der var kun få stolpehuller, men de tilhørende huse har antagelig ligget inde under selve Reerslev. I alt undersøgte ca. 750 m².

SØL 274

Eliza Fonnesbech-Sandberg

Bebyggelse - Yngre bronzealder

49. Øster Ryelsgård

02.06.05 Kirke Hyllinge

Boplads

Yngre bronzealder

sb. 50. Delvis undersøgelse af større affaldsgrube, der kunne iagttages i kanten af en grusgrav. Ud fra lerkarskårene og en typisk, kraftig flækkekniv kan gruben dateres til anden halvdel af yngre bronzealder. Gruben befinder sig lidt nede ad en skråning sydvest for et jævnt plateau; et bopladsområde kan forventes på plateauet.

NM I 6609/87

Flemming Kaul

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Grube - Yngre bronzealder

50. Rye

02.06.11 Rye

Gårdtomt

Middelalder

sb. 161. Umiddelbart vest for Rye kirke er der foretaget en prøveundersøgelse af tomten af det ældste Ryegaard. Flere bygningsfaser kunne udskilles. Funktionstiden anslås til ca. 1100-1575. Ældst er to mure af frådstenskvadre, bevaret i to skifters højde, på kampestensfundament. Murene har indgået i hver sin bygning. Yngre er kampestensfundamentet til et rundt tårn, hvorfra der udgik en overdækket rende af munkesten. Der blev endvidere registreret et antal stolpehuller, som muligvis er ældre end stenbygningerne. Gårdens beliggenhed og karakter bevirker, at den må ses i sammenhæng med kirken. Der er muligvis tale om kirkestifternes bolig. Undersøgelsen fortsætter i 1988

ROM 1304/87

Michael Andersen

Bebyggelse - Middelalder

51. Skræppekærgård

02.06.12 Sæby

Boplads med hus

TN

sb. 34. Efter at lokale amatørarkæologer havde påvist en øjensynlig ren tidligneolitisk boplads, hvorfra der opløjedes lerkarskår og brændt lerklining, foretoges i efteråret en udvidet prøveundersøgelse på pladsen. Resultaterne er overordentlig lovende. På et lavtliggende "plateau" udlagdes et antal udgravningsfelter og prøvefelter. I det største felt fandtes et kulturlag samt et hus, nærmest øst-vestorienteret. Huset, med let buede vægge, havde bevaret otte vægstolpehuller i den sydlige side, to eller tre vægstolpehuller i den nordlige. Fire eller fem stolpehuller, hvoraf de to i gavlene må have indeholdt de tagbærende stolper i en række nogenlunde i midtaksen; desuden nogle enkelte stolpehuller ved gavlene, hvis stolper kan have haft en støttende funktion. Huset har været ca. 13 m langt og ca. 4,5 m bredt. Dets vestlige del var dækket af et kulturlag, der fra huset nærmest vifteformet strakte sig mod syd; ca. 17 m syd for huset er kulturlaget ophørt. Inde i huset syntes kulturlaget at ophøre, hvor der fandtes aflangt anlæg med to eller tre stolpehuller på tværs af husets længderetning, måske et indre skillerum. Fra enkelte af husets stolpehuller samt fra kulturlaget skår, der kan placeres i ødank ikkemegalitisk C (Svaleklintgruppen); en større karside til et smuk ornamenteret øskenbæger kan fremhæves, fremkommet i et stolpehul ved østgavlen. Pladsen synes helt ren. Vi må således stå over for landets hidtil ældste hus. Fra stolpehuller og kulturlag desuden forskellige flintsager samt store mængder brændt lerklining, en del med vidjeftryk. Lige nord for dette rimeligt bevarede hus fremkom et mindre antal stolpehuller, der, selv om dette ikke er helt sikkert, antagelig repræsenterer et hus med samme længderetning. Ca. 25 m vest for det bevarede hus var der igen et område med kulturlag og stolpehuller, men her lykkedes det ikke at få udskilt et hus. Dateringen er den samme. Det kunne se ud til, at hver beboelsesaktivitet på marken er repræsenteret ved mindre områder med kulturlag (ca. 20 x 20 m) og stolpehuller, hvorimellem der er helt sterilt. Efter intensiv rekognoscering bør undersøgelsen på denne lokalitet fortsættes

NM I 6418/86-000

Flemming Kaul

Bebyggelse - Yngre stenalder

Holbæk Amt

51a. Blommehøj

03.02.06 Gørlev

Boplads

Neolitikum

sb. 164. Rekognoscering og prøvegravning på naturgasledningstraceet mellem Tersløse og Gørlev, oktober 1987. Pladsen er beliggende på et let sydskrånede plateau ovenfor Bøstrup Å. Ved prøveudgravningen blev i alt 200 m² undersøgt indenfor de 16 m brede gastracé. Der fremkom nogle gruber, hvoraf den ene indeholdt en del keramik. Et af skårene kan dateres til tidligneolitikum. Rester af egentlig bebyggelse kunne ikke påvises. Videre udgravninger igangsættes i 1988

KAM 12/87

Stig Grummesgaard-Nielsen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Grube - Yngre stenalder

51b. Hjorthøjgårde

03.02.11 Ruds Vedby

Boplads

Y.br./Førrom.

sb. 51. Rekognoscering og prøvegravning på naturgasledningstracéet mellem Tersløse og Gørlev, november 1987. Pladsen ligger højt på et kuperet plateau med vid udsigt i alle retninger, tæt ved bronzealderdepotfund og -gravhøj. Nedenfor mod vest findes et vådområde. Ved rekognosceringen fandtes en del forarbejdet flint fra neolitikum. Ved prøvegravningen åbnedes i alt 160 m². I en sækning blev der fundet et velbevaret kulturlag. Der fremkom ikke nok keramik i laget til en fast datering. Under prøvegravningen af en grube nær kulturlaget stødte vi på en del keramik af yngre bronzealderproveniens. De egentlige udgravninger fortsættes i foråret 1988, hvor den bebyggelse, der må høre til kulturlaget, om muligt skal lokaliseres

KAM 12/87

Stig Grummesgaard-Nielsen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Kulturlag - Yngre bronzealder

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Kulturlag - Førromersk jernalder

51c. Dyssegård

03.02.11 Ruds Vedby

Hustomt/Boplads

Br./æ. rom.

Rekognoscering, prøvegravning og egentlig udgravning på naturgasledningstracéet mellem Tersløse og Gørlev, oktober/november 1987. Lokaliteten er beliggende på en bakketop med udsigt til et vådområde. 100 m fra lokaliteten ligger et megalitanlæg. Ved prøvegravninger fandtes rester af en hustomt: fire par aftryk efter tagbærende stolper. Der var godt tre meter mellem parrene og godt to meter mellem stolperne i et par. I det ene stolpehul stod et lille offerbæger, der formentlig kan dateres til ældre bronzealder. Under de egentlige udgravninger (i alt 600 m²) fandtes ikke flere husrester, men i en sækning meget tæt på hustomten, stødte vi på et udsmidslag fra ældre romertid. Laget der blandt andet indeholdt velbevarende knogler og store mængder keramik fortsætter udenfor det udgravede område. Undersøgelserne indenfor tracéet anses for afsluttet

KAM 12/87

Stig Grummesgaard-Nielsen

Bebyggelse - Ældre bronzealder

Kulturlag - Romersk jernalder

51d. Magleengen

03.02.12 Skellebjerg

Boplads

Neolitikum

sb. 106. Rekognoscering og udgravning på naturgasledningstracéet mellem Tersløse og Gørlev, oktober/november 1987. De undersøgte områder ligger dels på en lavtliggende vestvendt terrasse ud til et vådområde og dels i det højereliggende terræn. Naturgas Sjællands 16 m brede ledningsføring går gennem nogle tidligere erkendte neolitiske bopladser (sb. 106 og 108). Samtidig fandtes under rekognosceringen store mængder mellemneolitisk flint. Under prøvegravningen anlagdes nogle sonderingsgrøfter der senere, under en egentlig udgravning, blev udvidet. I alt blotlagdes 890 m². Undersøgelsesresultaterne var forholdsvis beskedne. Det var tydeligt, at den store flintmængde skulle ses i sammenhæng med erosionsgraden på pladsen. Kun bunden af et par gruber med neolitisk keramik var endnu bevaret. Undersøgelserne anses for afsluttet

KAM 12/87

Stig Grummesgaard-Nielsen

Bebyggelse - Yngre stenalder

52. Rørmose

03.02.15 Ørslev

Boplads

Senpalæolitikum

sb. 40. I forbindelse med nedgravning af vandledning gennem område, hvor der i en årrække har været indsamlet en del flintgenstande af senpalæolitisk karakter, blev der foretaget en prøvegravning af det berørte område. Målet med undersøgelsen var at afklare, om der fandtes senpalæolitisk bopladslag under pløjedybde, samt om disse i givet fald ville blive berørt af jordarbejdet. Lokaliteten er placeret på en sandet, let gruset sydvendt skråning ned mod den nu opdyrkede Rørmose. Her har der tidligere ved amatørarkæolog John Rasmussen været opsamlet en del flintgenstande af senpalæolitisk karakter, der peger i retning af Federmesser kultur. Undersøgelsen viste, at vandledningen blev gravet ned i periferien af bopladsområdet. Flintgenstandene lå her i pløjelaget. En nærmere datering var det imidlertid ikke muligt at give ud fra de fremkomne fund. Museet planlægger senere at foretage en nærmere undersøgelse af de centrale dele af fundområdet for at tilvejebringe materiale til en mere præcis datering

KAM 4/87

Anders Fischer

Lisbeth Pedersen

Bebyggelse - Palæolitikum

52a. Vejr bækgård

03.03.15 Tersløse

Boplads

Neo./j.

sb. 75. Rekognoscering og prøvegravning på naturgasledningstracéet mellem Tersløse og Gørlev, oktober 1987. Lokaliteten findes i et lavtliggende østskrånende terræn nær et vådområde. Der er i området tidligere fundet adskillige slebne flintøkser. Under prøvegravningen fandtes i det 300 m² store felt en del bopladsspor i form af gruber og stolpehulsafttryk. En del flint samt keramik af jernalderkarakter udgjorde oldsagsinventariet. De egentlige udgravninger foretages i 1988

KAM 12/87

Stig Grummesgaard-Nielsen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Bebyggelse - Jernalder

53. Ulkerup

03.04.02 Egebjerg

Landsby, bageovn

Nyere tid

I den i 1780'erne nedlagte landsby Ulkerup blev i samarbejde med Skov- og Naturstyrelsen undersøgt den ene halvdel af en bageovn. Den tilhørende gårdtomts stensyld er tidligere blevet frilagt. Ovnens er meget velbevaret og en del af kappens sider intakte. Undersøgelsen fortsættes i 1988.

NM II 1074/87

Nils Engberg

Bebyggelse - Nyere tid

54. Favørgrunden

03.04.07 Nykøbing S

Huse

Midd/nyere tid

I forbindelse med et påtænkt: nybyggeri i den centrale del af den gamle købstad Nykøbing Sj. blev fra 1.-8. juni foretaget en prøveudgravning. Rester af bebyggelse i form af syldsten, lergulve og ildsteder kunne føres tilbage til 1200-årene

NM II 1182/87

Nils Engberg

Bebyggelse - Middelalder

Bebyggelse - Nyere tid

55. Vallekilde kirke

03.04.11 Vallekilde

Kirke

Middelalder

I forbindelse med understøbning af to stræbepiller ved tårnets vestmur blev der under den søndre pille fundet en muret grav af groft tildannede granitsten. Graven manglede dæksten, hvad der for den østlige dels vedkommende skyldtes nedgravning til pillens fundament. Gravens vestende var uvist hvornår genanvendt ved begravelse af et spædbarn.

NM II 851/87

Birgit Als Hansen

Kirke/Kirkegård - Middelalder

Sorø Amt

56. Fattiggården

04.01.11 Sorø

Hustomter

Nyere tid

sb. 6. I samarbejde med Sorø Museum og Sorø amts Amatørarkæologiforening er udgravninger på stedet for den gamle fattiggård blevet udført i juni og juli måned. Den ældste bygning er fra midten af 1600-tallet. Det drejer sig om et bindingsværkshus på en stensyld. Der blev fremdraget lergulve og et køkken med munkestenssat ildsted.

NM II 887/87

Hans Henrik Landet

Bebyggelse - Nyere tid

57. Spangkonge (Kongemose T)

04.01.12 Stenmagle

Boplads

Sen ertb./tidl. TRB

sb. 327. Udgravning af lille velafgrænset boplads i Store Åmosen. Dele af udsmidslaget bevaret. Stort knoglemateriale. Det er en ren plads med omfattende keramikmateriale typisk for sen Ertebølletid med svajede kar og spækammer, mens der i flinten ses en række typologiske træk, der er karakteristiske for den tidlige tragtægerkultur

MHO 146/87

Anders Fischer

Else Asmussen

Bebyggelse - Ældre stenalder

Bebyggelse - Yngre stenalder

58. Espevej

04.03.01 Boeslunde

Boplads

Y.br./æ.j.

sb. 98. Undersøgelsen foretoges på den vestvendte skråning nordvest for Espevej, hvor det foregående års undersøgelser i forbindelse med naturgasprojektet havde ydet gode fund. Undersøgelsens formål var at få bedre hold på bebyggelsen her og om muligt lokalisere yderligere spor efter jernudvinding på stedet. Et stykke nede ad skråningen, tæt ved det hus, der fandtes i 1986, fremkom endnu et hus, ca. 30 m langt, med 8 sæt tagbærende stolper, hvis tværspænd var ca. 4 m. Der var ingen vægstolpehuller bevaret. Keramikken fra stolpehullerne var for ukarakteristisk til en datering, men formodentlig skal huset på grund af dets størrelse og konstruktion placeres i yngre bronzealder. Tæt ved dette hus rester af et mindre hus. Længere mod nordvest i forhold til Espevej fremkom et udstrakt kulturlag, mindst 30 m på hver led, der kan dateres til yngre bronzealder; fund af lerkarskår med lister med gruber eller fingeraftryk fortæller, at vi ikke befinder os i den tidligste del af yngre bronzealder. På de højeste partier af marken fandtes udelukkende kogegruber. Det kan antages, at dele af bronzealderbebyggelsen strækker sig længere mod nordøst, i retning af Boeslunde By. Det er i øvrigt bemærkelsesværdigt, at de højeste punkter på marken kun ydede kogegruber, mens husene, hvoraf det største synes at kunne dateres til yngre bronzealder, ligger et stykke nede ad skråningen. Desuden fremkom et stort antal affaldsgruber, få fra yngre bronzealder, en enkelt eller nogle ganske få fra en tidlig del af førromersk jernalder samt mange fra overgangen førromersk jernalder/ældre romersk jernalder. Af tidsmæssige grunde kunne kun et fåtal undersøges. Fremhæves kan en større grube, der undersøgte til bunds i den ene halvdel, og som ud over keramikken ydede en blæsebælg tud af ler, rester af låger til jernudvindingsovne samt jernudvindingsslagger. Det kan ikke helt udelukkes, at der stadig kan gemme sig en jernudvindingsovn i denne grube, hvad der også kan gælde for flere af de ikke eller næsten ikke undersøgte gruber tæt ved. I hvert fald bør der være en eller flere jernudvindingsovne i dette område, hvor der i gruberne fremkom jernudvindingsslagger. Endelig kan en meget keramikrig grube fra samme tid fremhæves. Generelt er denne plads af betydning ved at fastslå en yngre bronzealders bebyggelse, der formentlig strækker sig ind imod Boeslunde By og Borgbjerg Banke med de rige yngre bronzealders offerfund, samt ved de interessante vidnesbyrd om jernudvinding i sen førromersk/ældre romersk jernalder

NMI 6458/86

Arne Hedegaard Andersen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Bebyggelse - Ældre jernalder

59. Nyregård

04.03.01 Boeslunde

Dobbeltjættestue

Neo./j.

sb. 12. I umiddelbar tilknytning til en SN gravhøj, som undersøgte i 1986 (AUD 1986, 71), udgravedes ca. to tredjedele af en sløjfet dobbeltjættestue, hvis rester var stærkt omgravede af mennesker og dyr. Jættestuekamrene, hvis standspor kun delvis kunne erkendes, lå orienteret groft N-S, i en stump vinkel, med konvergerende indgange mod øst. Kamrene var ovale, ca. 5 m lange og 2,5 m brede, mens gangene havde en længde af ca. 5 m. I det nordlige kammer fandtes tæt ved en tømursopbygning i bagvæggen et opløst kranium liggende på tre flækker, ved siden af skår fra et MN II skulderkar. I omrodet fyld over det sydlige kammer fandtes en sleben, tyndnakket flintøkse. Antallet af flintgenstande var ellers ganske beskedent. En stensat SN grav uden for den i 1986 undersøgte høj viste sig i 1987 at være gravet ind i dobbeltjættestuens høj ved det nordlige kammer. En anden, forstyrret SN grav med brandspor viste sig ved den fortsatte undersøgelse at være anlagt ved jættestuens højrand. En jordfæstegrav fra yngre romersk jernalder var anlagt i den østlige højrand. Skelettet, der var temmelig opløst, lå på højre side med optrukne ben, med hovedet i syd. Ud for overkroppen stod et hankekar med ornamenteret overdel. Undersøgelsen foretoges af Korsør Produktionshøjskole for Nationalmuseets 1. afd.

NMI 6426/86

Henning Nielsen

Megalitanlæg - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

60. Tranderupgård

04.03.01 Boeslunde

Jordfæstegrav

Ældre bronzealder

Mindre undersøgelse af jordfæstegrav i en næsten helt nedpløjet høj, som blev fundet i 1986. Kun selve den truede grav blev frilagt. Denne bestod af et øst-vest orienteret stenleje til en forsvunden bulkiste. Desværre havde en nyere nedgravning fjernet gravens vestlige del. Omtrent midt i graven fandtes bevarede stumper af to itupløjede spiralarmsringe og en ca. 20 cm bred bælteplade, som var delvis ødelagt af den recente nedgravning. Nær armringen opløjedes i 1986 en tutulus. Udgravningen foretoges af Korsør Produktionshøjskole for NM I.

NM I 6492/86

Henning Nielsen

Gravplads/grav - Ældre bronzealder

61. Fruegade/Skovsøgade

04.03.14 Slagelse

Kulturlag

Middelalder

sb. 8. Prøvegravning af middelalderlige kulturlag i forbindelse med støbning af fundament til hus, hjørnegrunden. Fruegade/Skovsøgade. Undersøgelsen blev iværksat på foranledning af amatørarkæolog Torben Hansen, der havde iagttaget middelalderlige kulturlag på stedet. Prøvegravningen blev besværliggjort af meget løse jordlag, der forårsagede jordskred af profilerne. Der blev konstateret middelalderlige kulturlag fra 1100/1200 årene. Der var spor af højmiddelalderlig aktivitet på stedet samt nedbrydningslag fra renæssancen

KAM 14/87

Tove Nyholm

Lisbeth Pedersen

Kulturlag - Middelalder

62. Slotsbjergby kirke

04.03.15 Slots Bjergby

Kirke

Middelalder

Bekæmpelsen af et angreb af hussvamp medførte en gulfundersøgelse i midtergangen og i skibets nordside, hvor der blev fundet rester af kirkens oprindelige faste inventar og tidligste gulve. Der var således spor af en muret vægbænk langs nord- og vestvæggen, og det tidligste gulv af kalkmørtel udstøbt over et lag småsten var bevaret vest for norddøren. Øst for døren var mørtelgulvet delvist opbrudt og erstattet med et meget solidt lergulv. Under den nuværende midtergang var ældre lag fjernet ved anlæggelse af begravelse, dog var der i midtergangens sydside umiddelbart øst for døren levnet en lille murrest, der kunne stamme fra et cirkulært podium til døbefonten. I sydsiden var partier af mørtelgulvet bevaret som underlag for det oven for omtalte lergulv.

NM II 151/87

Birgit Als Hansen

Kirke/Kirkegård - Middelalder

63. Tårnborggård

04.03.19 Tårnborg

Bebyggelse

Middelalder

1987 dannede en foreløbig afslutning på Korsør Produktionshøjskoles gravninger ved Tårnborg, udført for Nationalmuseets 2. afd. Lokaliteten ligger på et bakke drag ved Korsør Nor og har form som en halvø omgivet af vand og vådområder på tre sider. Ved rekognosceringer og prøvegravninger har man påvist et ca. 900 x 200 m stort "aktivitetsområde", som indbefatter Tårnborg voldsted og kirke midt på bakke draget. Længst mod vest fandt man et 240 x 120 m stort ladegårdsområde, omgivet af en voldgrav. Ladegården blev af Kristian I skænket til Korsørs borgere i 1459. Østligt på halvøen er afgrænset et ca. 300 x 200 m stort, bebygget område. Herfra stammer de omfattende detektorfund, (AUD 1986, 75). Neden for bakkeskråningen mod Korsør Nor fandtes i middelalderen en 40-100 m bred sandstrand. Nær bakkeskråningen fandtes bevaret rige bebyggelseslag af indtil 1 m tykkelse. Her undersøgte 3 små, lerklinede bindingsværkshuse. 100-200 m østligere kunne der ved luftrekognoscering påvises indhegnede gårdsanlæg, ca. 30 m i tværmål. Disser datering kendes ikke. Området kan ud fra løsfund ses at have været benyttet fra tidlig vikingetid til begyndelsen af 1400-tallet. Den byprægede, kraftige bebyggelse synes dog begrænset til ca. 1200-1400. I udgravningens 35 m lange hovedprofil fandtes 3 middelalderlige bebyggelseshorisonter påvises. Den ældste (horisont 1) var startet på en lav strandvold parallelt med kysten. Denne horisont er kun påvist i en profilgrøft, og dateringen er usikker pga. sparsomt oldsagsmateriale. Til horisont 2 kan knyttes 3 bindingsværkshuse, mindst 6 m lange i V-Ø og 5,5-6 m brede. Lergulvenes mange faser viser en lang levetid. Mod nord flankeredes husene af en 6 m bred vej. Forud for opførelsen af husene var området blevet dækket med et afretningslag af sand. Byggeriet må derfor være foregået inden for en kort periode efter en vedtaget plan. To af husene var ødelagt ved brand. Et stort antal skår af såvel glaseret som uglaseret keramik daterer horisonten til tiden ca. 1250-1350. I horisont 3 genopførtes de to brændte huse med en let forskydning mod nord. Begge fik halvrunde ildsteder med kant af munkesten. Nord for husene anlagdes et 2 m bredt fortov af kampesten, og området syd for husene blev brolagt og forsynet med stensatte brønde. Flere faser i udbygningen af huse, brønde og brolægninger angiver en lang levetid. De yngste husfaser er ødelagt af moderne pløjning. På de anvendte brosten sad kalkmørtel, hvilket taler for, at de stammer fra nedbrydningen af borgen, som formodentlig blev opgivet efter 1326/1345 til fordel for Korsør slot. Saltglaseret stentøj peger på en datering til slutningen af 1300-årene. I det yngste gadeniveau fandtes en mønt, slået i Næstved ca. 1400. Det stemmer godt overens med oplysninger i Korsør bys privilegier, iflg. hvilke Tårnborg blev opgivet ca. 1425. Udgravningen har frembragt et stort materiale af keramik, mønter, metalsager og dyreknogler. Allerede 1316 fik de hollandske byer Deventer, Harderwijk og Zutphen af Erik Menved tilladelse til handel med klæde på torvet i Nyborg og Tårnborg, hvilket vidner om de to byers betydning som havnebyer på hhv. Fyn og Sjælland. Enkelte afgiftsmærker af bly, svarende til dem, der kendes fra Skanørmarkedet, er fundet. De skriftlige kilder melder om krigshandlinger ved Tårnborg flere gange i perioden 1289-1345. Dette bekræftes i nogen grad af løsfundne armbrøstbolte, sværdfæsteknapper, knækkede nyredolke, skedebeslag og forgyldt seletøjspynt. Et lille, afrevet våbenskjold med den holstenske nælde må formodes at stamme fra tiden 1326-45

NM II 117/86-000

Henning Nielsen

Bebyggelse - Middelalder

64. Tårnborg

04.03.19 Tårnborg

Bebyggelse, handelsplads

Middelalder

sb. 74. I middelalderen har der ud til Korsør Nor ligget en bebyggelse sydøst for Tårnborg slotsruin og kirke. Den har i de senere år været genstand for udgravninger fra NM 2 i samarbejde med den arkæologiske linie på Korsør Produktionshøjskole. Området påtænkes nu fredet, og fra 9.-24. april blev bebyggelsens afgrænsning mod øst og nord undersøgt. På 3 sider har området været omgivet af vand eller vådområde. Der blev ikke ved den naturlige adgangsvej fundet tegn på befæstning. 2 stensatte brønde, spor af huse og smedevirksomhed samt omfanget af stedets nedslidning blev konstateret.

NM II 531/87

Nils Engberg

Anløbsplads/handelsplads - Middelalder

Bebyggelse - Middelalder

Præstø Amt

65. Nyhavegård

05.01.04 Herfølge

Gravplads

Y.br./æ.j.

I forbindelse med anlægsarbejdet på naturgasstrækning Herfølge-Hårlev blev to urnegrave samt en brandgrav udgravet. Urnegravene var kun bevaret med den nederste del af urnen nedsat i en lille trækulsholdig nedgravning. Brandgraven bestod af en trækulsholdig nedgravning med enkelte hvidbrændte knogler. Der var ingen gravgaver i gravene

KØM

Svend Åge Tornbjerg

Gravplads/grav - Yngre bronzealder

Gravplads/grav - Ældre jernalder

66. Kemmenstrup

05.01.04 Herfølge

Gårdskompleks

Middelalder

Klemmenstrupgård er den eneste eksisterende gård fra den nedlagte landsby Clementstorp, SV for Køge. Nord for Klemmenstrupgård blev der lavet en mindre undersøgelse ved et husmandssted, der skulle rives ned. Der var rester af en ældre fase (med stolpehuller), desværre meget dårligt bevaret. Mod vest blev der udgravet en middelaldergård med i alt 9 bygninger omkring en firkantet gårdsplads. Stuehuset har ligget mod syd, stalden mod øst, måske en smedje mod vest, lade? og staklader mod nord og en bygning længere mod øst. Alle har været bygget med jordgravede vægstolper i fagene. I renæssancen blev gården ombygget og opført på syldsten. Denne sidste fase var næsten helt sløffet, da gården blev udflyttet til Boskovgård o. 1800. Omkring gården har der været hegns- eller afvandingsgrøfter, og på gårdspladsen og nær stuehuset har der været brønde.

KØM 1209

Ulla Fraes Rasmussen

Bebyggelse - Middelalder

67. Bybjerggård

05.02.02 Beldringe

Boplads/megalitardæg

Oldtid/MN

sb. 9. I forbindelse med råstofudvinding undersøgtes formodet megalitanlæg på et vestvendt bakke drag. Af megalitanlægget fandtes ingen spor, derimod fremkom et antal gruber og stolpehuller. Der kunne ikke erkendes hustomter. En af gruberne indeholdt en smule keramik, som muligvis skal dateres til enkeltgravskulturen

SMV 31/87

Per Ethelberg

Rolf Kjær-Hansen

Megalitanlæg - Yngre stenalder

Bebyggelse - Oldtid

68. Kildegårdsvej

05.02.02 Beldringe

Boplads

Bronzealder

sb. 59. På et højtliggende plateau undersøgtes efter forudgående rekognoscering nogle gruber og stolpehuller. I gruberne fandtes keramik og flint, som dels kan dateres til yngre bronzealder, dels med forbehold til ældre bronzealder. Der kunne ikke udskilles hustomter

SMV 19/87

Per Ethelberg

Pernille Foss

Anette Huld

Bebyggelse - Bronzealder

69. Skyttemarken

05.02.06 Kalvehave

Boplads/gruber

Y.br./æ.j.

sb. 194. På højdedrag undersøgtes efter forudgående rekognoscering et større antal gruber og stolpehuller, uden at der dog kunne erkendes hustomter. Kun en af gruberne indeholdt daterende materiale. Det drejer sig om lerkarskår, der dog ikke kan dateres nærmere end y.br./æ.j.

SMV 75/82

Per Ethelberg

Anette Huld

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Grube - Yngre bronzealder

Bebyggelse - Ældre jernalder

Grube - Ældre jernalder

70. Mern kirke

05.02.07 Mern

Kirke

Middelalder

En fornyelse af gulvene i den meget ombyggede kirke gav mulighed for gennem en række punktundersøgelser at fastlægge grundplanen i den oprindelige senromanske teglsterkirke.

NM II 799/87

Birgit Als Hansen

Kirke/Kirkegård - Middelalder

71. Per Thyges Torv

05.02.08 Præstø

Brønd

Nyere tid

sb. 6. I forbindelse med omlægningen af Per Thyges Torv i Præstø undersøgtes diverse gruber og affaldslag af nyere dato samt en brønd sat af hovedstore sten og omgivet af stenlægning af nævestore sten. Nederst i brønden, som var 4,56 m dyb, fandtes en kvadratisk brøndkasse lavet af både bøgetræ og egetræ med krydslagte planker i hjørnerne. I brønden fandtes bl.a. enkelte glasskår, dele af en tallerken, et glaseret sideskål samt en hammer med fragmenteret skaft

SMV 17/87

Per Ethelberg

Birgitte Henriksen

Bebyggelse - Nyere tid

72. Store Røttingevej

05.02.11 Snesere

Gruber

Bronzealder

Motorvejsgravning. 14 gruber fra yngre bronzealder per. VI

NÆM 87:200-A

Arne Hedegaard Andersen

Grube - Bronzealder

73. Overdrevsgården

05.02.11 Snesere

Gruber

Yngre bronzealder

Motorvejsgravning. Gruber og stolpehuller fra overgangen mellem yngre bronzealder og ældre jernalder

NÆM 87:200-B

Arne Hedegaard Andersen

Grube - Yngre bronzealder

74. Hovvej

05.02.11 Snesere

Gruber og hus

Jernalder

Motorvejsgravning. Dels 16 gruber, hvoraf de fleste kan dateres til sen førromersk jernalder, dels et langhus med buede vægge, godt 20 m langt og ca. 7 m bredt. Kun bunden af de tagbærende stolpehuller bevaret. Huset kan på grundlag af typen dateres til yngre jernalder

NÆM 87:200-C

Arne Hedegaard Andersen

Bebyggelse - Jernalder

Grube - Jernalder

75. Smidstrupgård

05.02.11 Snesere

Hus

Oldtid

Naturgasgravning. Del af et 6 m bredt hus med tagbærende stolper. Udateret. Muligvis vestligste del af en større bebyggelse. Lokaliteten ligger 300 m vest for oldtidsvejen ved Broskov

NÆM 87:300

Inge Hansen

Bebyggelse - Oldtid

76. Skallerup

05.02.12 Udby

Boplads

TN/vik.

sb. 41. På et bakkedrag undersøgtes i forbindelse med naturgasprojektet et område med et større antal gruber og stolpehuller. Det var imidlertid ikke muligt at udskille hustomter. Enkelte af gruberne kan ud fra keramik dateres til tidlig neolitikum. En af de undersøgte gruber påkalder sig imidlertid speciel interesse. Gruben viste sig i fladen som et stort fyldskifte, som i et dybere niveau opløste sig i 3 mindre gruber. Alle indeholder keramik, knogler og trækul. Her må specielt keramikken fremhæves, da der er tale om Østersøkeramik med bl.a. bølget fureornamentik. Skårene repræsenterer mindst 25 kar og skal dateres til overgangen vikingetid/tidlig middelalder. Gruben kunne ikke sættes i forbindelse med andre af de undersøgte anlæg

SMV 16/87

Per Ethelberg

Lars Buus Eriksen

Anne Bjerrekær

Bebyggelse - Yngre stenalder

Bebyggelse - Vikingetid

77. Fgebjerg

05.02.12 Udby

Boplads

Jernalder

sb. 42. I forbindelse med naturgasprojektet undersøgtes på en mindre forhøjning et antal gruber og stolpehuller. Der kunne ikke erkendes hustomter. Der fremkom kun ganske få fund, som antagelig skal dateres til jernalder

SMV 15/87

Per Ethelberg

Anette Huld

Bebyggelse - Jernalder

78. Nyråd Kirsebærhave

05.02.13 Vordingborg

Boplads/gruber

Mellemneolitikum

sb. 157. Oven for en sydvendt skråning på et højtliggende parti undersøgtes efter forudgående rekognoscering en række bopladsspor i form af stolpehuller og gruber. Der kunne ikke udskilles hustomter. Ud fra fund af flint og keramik kan pladsen dateres til mellemneolitikum.

SMV 33/86

Per Ethelberg

Lars Buus Eriksen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Grube - Yngre stenalder

79. Rynkebjerg

05.02.15 Ørslev

Boplads

Oldtid

sb. 61. På en højtliggende, let vestskrånende flade undersøgtes i forbindelse med naturgasprojektet et antal gruber og stolpehuller. Der fandtes intet daterende materiale, og der kunne ikke erkendes hustomter. Rekognosceringsfund peger mod en datering til ældre bronzealder

SMV 11/87

Per Ethelberg

Birgitte Henriksen

Palle Østergaard Sørensen

Bebyggelse - Oldtid

80. Østergård

05.02.15 Ørslev

Boplads

Ældre jernalder

sb. 60. På en mindre bakkekam undersøgtes i forbindelse med naturgasprojektet et antal gruber og stolpehuller. Der fremkom en smule keramik, som ikke kan dateres nærmere end ældre jernalder. I et af stolpehullerne var hensat et lille lerkar, men hverken her eller andre steder kunne der udskilles hustomter

SMV 12/87

Per Ethelberg

Palle Østergaard Sørensen

Anette Huld

Bebyggelse - Ældre jernalder

81. Kirkebjerggård

05.02.15 Ørslev

Boplads/grav

Oldtid/rom.

sb. 59. På et mindre bakkedrag undersøgtes i forbindelse med naturgasprojektet et antal gruber og stolpehuller. Der kunne ikke udskilles hustomter, Dateringen af de enkelte anlæg har vide rammer, idet der fremkom materiale både af SN/æ.br. karakter og fra y.rom./æ.germ. Et af de fundne anlæg er tolket som en jordfæstegrav, idet der er tale om en stenfyldt, mandslang nedgravning, i hvilken der fandtes et helt lerkar, men der er hverken påvist kistespor eller skeletspor

SMV 14/87

Per Ethelberg

Lars Buus Eriksen

Palle Østergaard Sørensen

Bebyggelse - Oldtid

Gravplads/grav - Oldtid

82. Jyderup I

05.03.02 Fakse

Boplads

Yngre bronzealder

sb. 29. På toppen af en østskrående bakke undersøgtes efter forudgående rekognoscering et område med stolpehuller og gruber. Der kunne udskilles en enkelt hustomt. Der er tale om et NØ-SV orienteret treskibet langhus uden bevarede vægspor. Huset har antagelig været omkring 19 m langt og 5,5 m bredt. Det kan ud fra keramikfundet i stolpehullerne dateres til yngre bronzealder, idet der er tale om skår af samme gods og karakter, som store mængder daterbar keramik fra en nærliggende lertagningsgrube

SMV 5/87

Per Ethelberg

Palle Østergaard Sørensen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

83. Lilleå

05.03.02 Fakse

Boplads

Romersk jernalder

sb. 31. Efter forudgående rekognoscering på flad bakketop undersøgtes foruden enkelte stolpehuller også en større grube. Den indeholdt i de nederste 2 lag keramik fra ældre romersk jernalder, mens der i det øverste lag fandtes et gyldent, røgfarget glasskår med dele af to runde indslibninger. Skåret stammer fra bunden af et importeret romersk drikkebæger (Eggers type 231). Denne type skal dateres til perioden 250/60 - 30/20 e.Kr., yngre romersk jernalder (C2), og stammer efter al sandsynlighed fra Sortehavsområdet

SMV 7/87

Palle Østergaard Sørensen

Per Ethelberg

Bebyggelse - Romersk jernalder

84. Tryggevælde mark

05.03.04 Karise

Grav

Udateret

I forbindelse med anlægsarbejdet på naturgasstrækningen Hårlev-Karise undersøgtes rester af en nord-syd orienteret grav. I sydenden af graven fremkom dårligt bevarede knogler fra lårben, skinneben og lidt fra hoftepartiet. Der fandtes ingen gravgaver

KØM

Svend Åge Tornbjerg

Gravplads/grav - Udateret

85. Langbjerg

05.03.05 Kongsted

Boplads

Yngre bronzealder

sb. 35. På et højtliggende bakkeplateau undersøgtes efter forudgående rekognoscering en del fyldskifter i form af stolpehuller og gruber. Der kunne ikke erkendes hustomter. En af gruberne indeholdt store mængder keramik, som kan dateres til en sen del af yngre bronzealder. Det drejer sig bl.a. om skår med pålagte lister med fingerindtryk

SMV 2/87

Per Ethelberg

Lars Buus Eriksen

Palle Østergaard Sørensen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

86. Klekkendehøj

05.05.03 Damsholte

Jættestue

MN/TRB

sb. 85. På grund af sammenstyrtningsfare havde det sydlige kammer i jættestuen Klekkendehøj på Møn i en årrække været lukket for publikum. I forbindelse med restaureringen af dette kammer, som foretoges af Skov- og Naturstyrelsen, var et indgreb i den fredede høj nødvendig. Dette indgreb forudsatte en arkæologisk undersøgelse. Ved undersøgelsen førtes en 2 m bred grøft fra den sydlige højside mod nord hen til og op over det sydlige kammers sydende og sydlige del. Undersøgelsen gav gode vidnesbyrd om jættestuehøjens opbygning. Omkring kammeret var der en massiv lerpakning, som også synes at gå op over kammeret. Hvor bagsiden af kammerets tømursfliser mødes med denne lerpakning, fandtes en pakning af knust flint. Fra denne pakning forløb skråt gennem lerpakningen et lag af knust flint, der i form af et tyndt sandlag fortsatte ud til stenpakningen, som består af hovedstore og lidt større runde sten, som var indlejret i et lag af fint, lyst sand. Det var tydeligt, at stenpakningen var opført i trin, først et vandret parti stødende op til lerpakningen, så et skråt stykke, derefter endnu et vandret stykke og endelig nok et skråt stykke. Hvert trin var holdt på plads af større sten, der som koncentriske cirkler i højen må have støttet trinene. På det nederste stykke enkelte lerkarskår, der må være det fjerneste af offerlaget (bl.a. et skakbrætornamenteret skår (MN III-IV a)). På højens overflade kan det nederste trin stadig erkendes som en platform, der går rundt om højen, og som er bredest ved indgangen. Undersøgelsen har således godtgjort, at denne platform må høre med til den mellemneolitiske jættestuehøj, hvor den har været markeret med stenlægning. Denne platform, hvorpå ritualer i forbindelse med lerkarofringer kan have fundet sted, er så vidt vides et i Danmark hidtil ukendt alternativ til en egentlig randstensskæde. Det antages, at højens omhyggelige opbygning og materialevalget er udtryk for et bevidst bygningsarbejde, hvor lerpakningen skulle forhindre vand i at trænge ind i kammeret, mens den knuste flint bagved tømursstablerne og gennem lerpakningen skulle borttransportere kondensvand opstået på kammerets bagside og i forbindelse med tømursfliserne. Endelig forhindrer rullestenspakningen i fint sand, at grundvand stiger op i højen. Da man ved opførelsen af jættestuen tog ler til lerpakningen omkring kammeret, kom der også enkelte linser af muld med. Statsgeolog Svend Thorkild Andersen, DGU, har analyseret pollenmaterialet herfra, se artiklen "Pollenanalyse fra gravhøje" i nærværende årbog. Undersøgelsen har således givet mange væsentlige oplysninger såvel om en jættestues konstruktion som om landskabet og jordudnyttelsen i mellemneolitisk tid. Endelig kunne der tillige påvises spor efter kammerherre Calmettes udgravning af kammeret omkring år 1800. Det kunne ses, at han havde sprængt den sydligste dæksten for at få adgang til kammeret. I den, ved den lejlighed forstyrrede jord, fandtes en del lerkarskår og flintsager samt et firkantet, aflangt, senneolitisk hængesmykke. Også en større samlet knogledyng, mest lårben, var efterladt efter Calmettes udgravning.

NMI 6579/87

Flemming Kaul

Megalitanlæg - Yngre stenalder

87. Bøgelund

05.06.13 Varpelev

Boplads

Vikingetid

sb. 15. Afsluttende undersøgelser af den truede del af bebyggelsen (AUD 1986, 113). Der er undersøgt 20.000 m² af bebyggelsen, hvoraf størstedelen har været totalafdækket. Der er undersøgt i alt 8 langhuse, 7 mindre huse og 10 staklader. Ved fire af langhusene var væghullerne bevaret, husenes længde var ca. 30 m og ca. 6-7 m brede. De øvrige langhuse var kun bevaret med fire sæt tagbærende stolper. Et af langhusene var et "Trelleborghus", 30 m langt og 7 m bredt. De mindre huse var bevaret i form af væghuller og et eller to sæt tagbærende stolper eller som to parallelle rækker væghuller. Stakladerne var bevaret i form af fire stolper. Husene koncentrerer sig i tre gårdsanlæg. I det sydligste fandtes tre langhuse delvis over hinanden omgivet af småhuse og staklader, Keramikken i huse og gruber kan dateres til sen jernalder eller ældre vikingetid, i gårdsanlægget fandtes kun lidt keramik af Østersøtype. I den midterste gård bestående af tre langhuse, hvoraf den yngste var af "Trelleborg" type fandtes derimod ganske meget Østersøkeramik foruden vævevægte, tenvægt, jernsaks, bronzefingerring og jernknive. I den tredje og nordligste gård udgravedes to langhuse omgivet af småhuse. Keramikken var ligeledes her hovedsagelig af Østersøtype. Tæt ved langhusene blev der undersøgt tre brønde uden bevaret trækonstruktion

KØM 1200

Svend Åge Tornbjerg

Bebyggelse - Vikingetid

88. Sortebrødreklostret

05.07.07 Næstved

Kloster

Middelalder

I fortsættelse af tidligere undersøgelser i Næstved Sortebrødrekloster (NÆM 84:300) har vi lånt et protonmagnetometer hos Erling Bondesen, RUC, og i samarbejde med Ejgil Hansen, Lejre, gennemført en grundig opmåling af den del af Sortebrødreanlæggets park, hvor selve klosteranlægget kan ligge i henhold til arbejdshypotesen. Måleresultaterne, som er et selvstændigt dokumentationsmateriale, er under bearbejdning

NÆM 87:400

Palle Birk Hansen

Kloster - Middelalder

89. Vesthuset, Boderne

05.07.07 Næstved

Kirkegård og hus

Middelalder

sb. 42. Undersøgelse i forbindelse med etablering af omfangsdræn langs nord- og vestsiden af Vesthuset, den vestlige del af husrækken Boderne, Sct. Peders Kirkeplads. De truede grave på Sct. Peders kirkegård blev undersøgt og taget op. I øvrigt viste undersøgelsen, at den nederste del af Vesthusets fundament er anlagt formodentlig i 1200-årene, og da Vesthuset er fra 1400-årene må der altså være tale om genbrug af et ældre kirkegårdsmursfundament. Området ved bygningens nordvesthjørne, hvor vi kunne have haft mulighed for at undersøge resterne af den vestre kirkegårdsmurs tilknytning til Vesthuset, viste sig at være helt forstyrret af nyere tids anlæg. Ved vestsiden af huset fik vi lejlighed til at undersøge døren, som har ført ind til den vestlige del af Vesthusets kælder. Dette kælderafsnit har muligvis fungeret som en egentlig handelsbod med adgang fra gaden. Den nu undersøgte dør har i mange år været halvt dækket ved almindelig terrænstigning

NÆM 87:100

Palle Birk Hansen

Bebyggelse - Middelalder

Kirke/Kirkegård - Middelalder

90. Peblingegildehuset

05.07.07 Næstved

Hus

Middelalder

Tagværket i Peblingegildehuset eller, som det kaldes i dag, Kompagnihuset er dateret dendrokronologisk af Nationalmuseets 8. afd. Tagværkets tømmer er fældet i 10-året 1490-1500. Da husets nævnes i 1493 må dateringen kunne indsnævres til årene 1490-93.

NÆM 87:107

Niels Bonde

Palle Eriksen

Bebyggelse - Middelalder

Bornholms Amt

91. Leuka Strand

06.01.03 Hasle Ld

Gravplads

Ældre jernalder

sb. 148. Delundersøgelse af en jernaldergravplads i havskrænt, der til stadighed borderodres ved pålandsvind. Ved undersøgelse af et antal yderligt liggende grave fremkom 6 brandpletter, nogle gruber med blåjord og en jordfæstegrav med 2 bronzefibler fra ældre romersk jernalder. Fra samme plads er tidligere fremkommet grave fra y. bronzealder, æ. jernalder og æ. germanertid

BMR 1119

Hanne Wagnkilde

Ken Hedegård

Margrethe Watt

Gravplads/grav - Ældre jernalder

92. Runegård (nord)

06.02.05 Åker

Høj/grave

SN/æ.j.

Delundersøgelse af højtomt. Ca. 1/4 af højen undersøgtes i forbindelse med en seminargravning (Københavns Universitet). Inden for højfoden udgravedes 17 jordfæstegrave, hvoraf flere med fund af SN karakter. Der var i alle tilfælde tale om hellekister eller bulkister, hvoraf en var forkullet og dateret af en dolk af type I. Der var i øvrigt brandlag i flere af gravene. I og omkring højfoden undersøgtes tillige 48 brandpletter, der udgør en del af en større gravplads fra ældre jernalder.

BMR 1485

Hanne Wagnkilde

Margrethe Watt

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Ældre jernalder

93. Rævekulebakke

06.02.05 Åker

Høj/gravplads

St./br./j.

sb. 198. Afsluttende undersøgelse af overpløjet høj og omgivende gravplads. Ved undersøgelsen kunne det konstateres, at centralgraven i højen var bortgravet ved en ældre undersøgelse. Endvidere fandtes rester af 9 sekundærgrave inden for højfoden (formentlig alle bronzealder). Omkring højen fandtes rester af et antal stenkister fra SN og bronzealder samt 13 jernaldergrave (heraf 3 brandgrave). Gravene dækker perioderne romersk og germansk jernalder. Undersøgelsen fandt sted i tilknytning til undersøgelsen af stenalderbopladsen ved Limensgård (se denne)

BMR 1081

Lars Jørgensen

Margrethe Watt

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Bronzealder

Gravplads/grav - Jernalder

94. Limensgård

06.02.05 Åker

Boplads, grave

Neo./TRB/SN/æ.j.

sb. 198. I fortsættelse af udgravningerne i 1984 og -85 blev der udgravet et areal på ca. 1.600 M2 af den centrale del af bopladsen med hustomter fra sen tragtbægerkultur, senneolitikum og ældre jernalder. Efter Bornholms Museums færdigudgravning af bronzealderhøjen Rævekulebakke blev området under og omkring højen undersøgt for bopladsspor, ca. 870 M2. På de to områder fremkom der 9 nye hustomter fra sen tragtbægerkultur af typen med svære midtstolper. Tre senneolitiske langhuse, der blev fundet i 1985, færdigundersøgtes, de målte hhv. 27, 25 og 23 m i længden, og yderligere tre nye huse blev undersøgt. Tre jernalderhuse blev færdigundersøgt og mindst fire nye blev fundet tillige med spor af stolpehegn. Der fremkom enkelte jordfæstegrave, heriblandt en senneolitisk grav med et lerkar stående på hovedet. Nord og syd for de undersøgte arealer blev der gravet i alt 450 m søgegrøfter, hvorved det blev muligt at fastslå udstrækningen af bebyggelsen. I søgegrøfterne fandtes spor af anlæg fra tidlignolitikum, sen tragtbægerkultur, senneolitikum og ældre jernalder, og der blev foretaget en prøveudgravning i et tidlignolitisk kulturlag. Undersøgelsen foregik i et samarbejde mellem Bornholms Museum og Nationalmuseet og med støtte fra Rigsantikvaren. Videre udgravninger planlægges for 1989

NMI 5166/83

Finn Ole Nielsen

Poul Otto Nielsen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre stenalder

Andre anlæg/diverse - Ældre jernalder

95. Solhøj

06.02.05 Åker

Boplads, grave

TRB/SN/br./j.

Samtidig med udgravningen ved Limensgård blev der foretaget en større prøvegravning på et bopladsområde 400 m øst herfor. Der blev frilagt et felt på ca. 40 x 10 m og gravet en 55 m lang søgegrøft, hvorved der fremkom følgende: rester af 5 mere eller mindre forstyrrede stenkister af senneolitisk type, alle uden fund, stolpehuller hørende til neolitiske huse, heraf mindst ét hus fra MN III/IV og mindst ét langhus fra senneolitikum. Enkelte sæt af tagbærende stolper henføres til en hustomt fra bronzealder. Bedst bevaret var sporene af en jernalderbebyggelse med mindst 8 øst-vest orienterede langhuse og to 'staklader'. Fund af jernslugger tydes som spor efter jernudvinding.

NMI 6391/86-000

Finn Ole Nielsen

Poul Otto Nielsen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre stenalder

Bebyggelse - Bronzealder

Bebyggelse - Jernalder

Jernudvinding - Jernalder

96. St. Myregård II

06.03.03 Nylarsker

Boplads

TRB

sb. 117. Udgravning af en boplads med kulturlag fra MN I lokaliseret ved prøvegravning 1984 på en mark med opløjede kulturrester. På grundlag af et net af prøvehuller blev der frilagt et areal på 15 x 40 m. Inden for dette blev kulturlaget udgravet kvadratmetervis og soldet, i alt blev 529 m² udgravet på denne måde. Fundmaterialet omfatter følgende: Af den lokale flint, kugleflinten, fandtes små knive og skrabere, af importeret flint, fragmenter af tyndnakkede økser, flækker, flækkeknive samt flække- og skiveskrabere. Af bearbejdet bjergart fandtes slag- og knusesten, slibesten, kværne og tyndnakkede økser. Det meget store keramikmateriale omfatter skår af store og små tragtbægre, skåle, fodskåle, lerskeer og lerskiver. Ben fandtes kun i brændt tilstand. Mængden af organisk materiale var ringe på grund af den sandede jordbund. To fundkoncentrationer tolkes som to adskilte aktivitetsområder. Der er sandsynligvis tale om boliger, hvis form og konstruktion det dog ikke var muligt nærmere at bestemme. Af ca. 60 nedgravninger, som fremkom efter fjernelse af kulturlaget, kunne lidt under halvdelen bestemmes som stolpehuller. Udgravningen, der fandt sted med støtte fra Rigsantikvaren, foregik i et samarbejde med bornholmske amatørarkæologer og dannede desuden rammen om en seminargravning for studerende ved Københavns Universitet

NM I 5839/84

Finn Ole Nielsen

Poul Otto Nielsen

Bebyggelse - Yngre stenalder

97. Spietz' fajancefabrik

06.03.04 Rønne

Fajanceværksted

Nyere tid

sb. 42. Delundersøgelse af værkstedsområde tilhørende Spietz' fajancefabrik. Formålet med undersøgelsen var at lokalisere især keramikovnene. Dette lykkedes ikke, men der optoges til gengæld store mængder skår og fejlbrændt materiale, der har betydning for identifikationen af bornholmsk fajance fra slutningen af 1700- og begyndelsen af 1800-tallet

BMR 1006

Ken Hedegård

Margrethe Watt

Bebyggelse - Nyere tid

98. Sorte Muld

06.04.03 Ibsker

Boplads

Yngre Jernalder

sb. 93. Ved den afsluttende undersøgelse af dele af et bopladsområde med bl.a. et stort antal guldgubber udvidedes undersøgelsesområdet til at omfatte i alt ca. 600 M² (AUD 1986,122). Udgravningen koncentreredes i første række om at fastlægge afgrænsningen af guldgubbekoncentrationen og belyse forholdene omkring fundenes spredning i kulturlaget. Som i de to foregående år vandsoldedes alt opgravet materiale, hvilket resulterede i et meget omfattende fundmateriale. Foruden i alt ca. 2.300 guldgubber kan nævnes betalingsguld, mønter (denarer), smykkefragmenter, glas, perler, redskaber, våben, kamme og andre bengenstande, fragmenter af smeltedigler og støbeforme, keramik samt en stor mængde dyreknogler (bl.a. fisk). I forbindelse med undersøgelsen udtoges prøver af kulturlagene til naturvidenskabelig analyse ved NM 8. afd.

BMR 1191

Margrethe Watt

Bebyggelse - Yngre jernalder

Depotfund/skattefund/offerfund - Yngre jer

99. Nr. Sandegård

06.04.05 Østerlarsker

Gravplads

Y.germ./y.rom.

sb. 183. Ved en undersøgelse i 1987 fremkom 50 nedpløjede jordfæstegrave, der med få undtagelser dateres til yngre germansk jernalder. Alle grave er særdeles rigt udstyrede med en ligelig fordeling mellem mands- og kvindegrave. Gravgodset omfatter typisk mandsudstyr bestående af en- eller tveæggede sværd, lanse, skjold. I tilknytning til enkelte mandsgrave fandtes hestebegravelse med seletøjsbeslag. Kvindegravene indeholdt typisk 3 fibler (rygknop, dyreformede spænder og pladefibler), kæder af glasperler, perlekædespredere, hængesmykker, bronzekæder, armringe m.m. I gravene fandtes endvidere et stort antal tekstilfragmenter. I en grav fra yngre romersk jernalder fandtes et glasbæger

BMR 1409

Lars Jørgensen
Margrethe Watt

Gravplads/grav - Romersk jernalder

Gravplads/grav - Germansk jernalder

Maribo Amt

100. Hulsø

07.02.01 Falkerslev

Boplads

Neolitikum

sb. 29. På et højt, markant plateau ved søerne Hulsø og Møllesø på Midtfalster undersøgtes dele af en meget stor mellemneolitisk boplads. Inden for det ca. 20 x 20 m store udgravningsfelt fandtes en meget tæt koncentration af gruber. Gruberne var usædvanligt rige på fund. Der fandtes store mængder "bopladskeramik", men også den finere ornamenterede keramik var vel repræsenteret. Her ud over hjemtoges et stort flintmateriale, og endelig gav en del gruber et velbevaret og varieret knoglemateriale. Bopladsen kan foreløbig dateres til AIN III/IV

FMN 731/1986

Peter Vemming Hansen

Bebyggelse - Yngre stenalder

101. Bakkegården, Listrup

07.02.08 Nørre Ørslev

Gravplads

Ældre jernalder

sb. 5. Afsluttende udgravning af brandgravplads, anlagt på marken ud for Listrupjættestuens vestlige og sydlige fod (AUD 1985, 76 og 1986, 125). Pladsens afgrænsning mod vest og syd nåedes. Endnu 1 urne og 2 brandpletter eller rester af urnegrave samt 2 stolpehuller blev undersøgt. Urnen indeholdt brændte ben, men ingen gravgaver. Karrets overdel er beskadiget af markarbejde. Det kan dateres ud fra sin ornamentik til romersk jernalder

LFS 800-1984-4

Karen Løkkegaard Poulsen
Inge Bodilsen

Gravplads/grav - Romersk jernalder

Gravplads/grav - Ældre jernalder

102. Hasselø

07.02.13 Væggerløse

Flintplet

Senpalæolitikum

sb. 33. På vestsiden af den nu inddæmmede ø Hasselø undersøgtes i to omgange i løbet af sommeren 1987 en senpalæolitisk flintplet, beliggende tæt ved Guldborgsund. Der udgravedes ca. 20 m², hvor der blev indsamlet fund både fra pløjelag og fra primært leje. Flintpletten blev udgravet i 1/4 M2 felter. Flintinventaret bestod af et stort flækkemateriale, topolede unifaciale blokke med facetterede slagflader, koniske blokke med og uden facettering af slagflade, stikler på brud og fra præpareret kant, flækkeskraber og endelig en spids, formentlig af Federmesser karakter

FMN 057/1987

Peter Vemming Hansen

Bebyggelse - Palæolitikum

103. Hobyvej 28, Hobyskov

07.05.04 Gloslunde

Boplads

Neo./J.

Foranlediget af grusgravning er foretaget prøvegravning på en landtunge, der strækker sig ned mod den gamle Rødby Fjords kyst (7 søgegrøfter, i alt ca. 9.3000 m²). Prøvegravning foretoges, fordi der ved rekognoscering var påvist levn af neolitisk boplads. Da fundtætheden i dette naturområde er stor, feks. med en jordfæstegravplads på nabomarken, prioriteredes prøvegravning af området højt. Der var ikke bevaret anlæg fra den neolitiske boplads. Derimod påvistes 8 fyldskifter på de højeste dele af arealet: stolpehuller, gruber og 1 kogestensgrube. Genstandsfundene er få. En terminus post quem giver fundet af en jerngenstand. Tolkning: Kanten af et bopladsområde fra jernalder eller senere strækker sig ind på marken. Hovedparten af marken har åbenbart ligget for lavt til, at den har tiltrukket bebyggelse i oldtiden. Prøvegravningen følges ikke op af videre undersøgelse

LFS 800-1987-4

Karen Løkkegaard Poulsen

Inge Bodilsen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Bebyggelse - Jernalder

104. Højgård

07.05.04 Gloslunde

Boplads

Yngre bronzealder

sb. 4. Prøvegravning på et areal, hvor der i 1929 er fundet skeletter, og hvor der nu skulle graves. Ingen jordfæstegrav fremkom. Derimod påvistes kanten af et bopladsområde fra yngre bronzealder. Der blev udgravet gruber, stolpehuller, et trækulsholdigt fyldskifte. Fundene er grove flintafslag, 1 dobbeltskraber, lerklining og skår. Dateringen hidrører fra sidstnævnte oldsagskategori. Besigtigelse foretoges senere hen, da muldafrømning som indledning til grusgravningen var foretaget. Der fremkom ikke yderlige anlæg

LFS 800-1987-7

Inge Bodilsen

Karen Løkkegaard Poulsen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Grube - Yngre bronzealder

105. Brødregade

07.06.10 Maribo

Hus, kulturlag

Midd./renæssance/nyere tid

Udgravning fortsat fra 1986 (AUD 1986, nr. 126), men nu på arealet nordfor, på matr.nr. 200, på den parcel, hvor Birgittinerklosterets beginehus skal have ligget. Tomten af et ca. 9 x 6 m stort hus blev indkredset og undersøgt. Det gav sig til kende ved de formuldede dele af en fodrem, som i hjørnerne hvilede på en stor sten, samt ved rester af lergulv. Der kunne udskilles i alt 4 gulvlag oven på hinanden. Levn af en fodrem inde i huset viste en rumopdeling i mindst 2 rum. I husets nordvestlige hjørne, hvor en koncentration af trækul og aske mellem gulvlagene påvistes, formodes en varmekilde at have været. Lerkarskår fra et kulturlag umiddelbart under beginehusets tomt er fra 1400-årene. Beginehuset blev nedrevet 1878. Det er en lang levetid for en bygning af så let en konstruktion. Af skriftlige kilder fra 1600- og 1700-årene fremgår det da også, at der var problemer med vedligeholdelse. Foruden fornyelse af lergulve viste udgravningen spor af, at man har søgt at afstive husets fundament samt bærende konstruktion

LFS 801-1986-1

Karen Løkkegaard Poulsen

Eskil Arentoft

Bebyggelse - Middelalder

Bebyggelse - Nyere tid

106. Maribo Domkirke

07.06.10 Maribo

Klosteranlæg/kirkebygning

Sen midd./nyere tid

I forbindelse med den renovering af pladsen omkring Maribo Domkirke, som var planlagt at omfatte afgravning af jordoverfladen af hensyn til den nye bro-lægnings fundering samt udskiftning af rør, foretoges arkæologisk sondering og overvågning af entreprenørarbejdet. Formålet med det arkæologiske arbejde var at skaffe viden, således at anlægsarbejdet kan tilrettelægges, uden at det arkæologiske kildermateriale ødelægges. Samtidig indsamles, i det omfang det er muligt, oplysninger om klosteret. Domkirken er den eneste del af Birgittinerklosteret, som endnu er i funktion. De øvrige rester forefindes jorddækket som murfundamenter; arealet er fredet. Da museet kom ind i billedet, var afgravning foretaget langs størstedelen af kirkens sydside. Det arkæologiske arbejde har i beretningsåret omfattet kirkens sydside: Fundamentrester ved skibets vest- og østende samt ud for koret undersøgt og registreret. Desuden er i skrænten vest for kirken, ned mod Maribo Sønderø undersøgt levn af en stenbro-lægning og af kulturlag. Mellem kirkens ældste og yngste fase har der vist sig forskel i den måde, hvorpå pillerne er funderet. Ud for kirkens ældste del, mod vest, står de på brede kampesten; også i stratigrafien i den øverste del af fylden langs kirkebygningen fornemmedes forskel. Mod vest var mere varieret stratigrafi. De murfundamenter og levn af ældre bro-lægning, som er registreret ved skibets vestende og ud for koret, ligger tæt under jordoverfladen, ligesom undergrunden stedvis ligger forbavsende højt. Det er sparsomt med kulturlag. Anlægsarbejdet og dermed også den arkæologiske undersøgelse videreføres i 1988

LFS 801-1987-25

Karen Løkkegaard Poulsen

Hanne Dahlerup Koch

Jakob Tue Christensen

Kirke/Kirkegård - Middelalder

Kloster - Middelalder

Kirke/Kirkegård - Nyere tid

107. Svendekildegård

07.06.12 Musse

Jættestue

TRB/ENK/SN

sb. 8. Prøvegravningen af den overpløjede jættestue afslørede forbavsende velbevarede og fundrige gulvlag i kammeret samt fodkrans i højens periferi. Ved den efterfølgende 14 dages udgravning rettedes opmærksomheden mod gulvlaget, kammeret og dets konstruktion, gangen, evt. offerlag og højopbygningen. Kammerets indre målte ca. 6 x 3 m (VNV-ØSØ). Omridset angaves af stenspor samt af et gult, leret fyldskifte overlejrende en pakning af flintskærver. Fra kammerets sydside, nær ved den østlige ende udgik den 5 m lange, 0,75 m brede gang. 8 stenspor mod V, 3 mod Ø, markerede den. Fodkransen var øjensynlig bevaret hele højen rundt. Den viste sig overalt, hvor søgegrøfter og felter skar højperiferien. Hvor gangen og højperiferien mødtes registreredes stenspor, men disse forfulgtes ikke kanten rundt pga. den målsætning, der var lagt for undersøgelsen. Der var ikke offerlag omkring selve indgangen, derimod en stor skårføremst ved højens østlige fod. Der var levn af flisebelægning samt belægning af hvidbrændt flint. I kammeret lå oldsager og knogler i klynger. Oldsagsmaterialet fra kammeret omfattede, hvad man kunne forvente af fund fra en jættestuetomt, (se dateringen ved artiklens hoved). Blandt det keramiske materiale forelå en række skår, der klart må tilskrives TRB-MN IV, samt nogle skår, der evt. kan henføres til TRB-MN III. Fra enkeltgravskulturen forelå to flintøkser, en svær tyknakket og en tyndbladet, foruden en stridsøkse af sen type, fundet ved den indledende undersøgelse. Dertil kommer fra dolktiden to dolke, den ene af tidlig type samt en fladehugget pilespids. Desuden fandtes ravperler og tværpile. Der er kun foretaget få udgravninger af jættestuer på Lolland-Falster i nyere tid. Udgravningen er vigtig, da den kaster lys over fundgruppen og dermed over de mange fredede jættestuer, som er på Østlolland. Jættestuen ved Svendekildegård er af en typisk østlollandsk form: lille og oval, som er almindelig ved Flintinge Å (f.eks. jættestuen i Rykkerup skov, ved Toreby, ved Flintinge etc.)

LFS 800-1984-18

Jens Nyberg

Karen Løkkegaard Poulsen

Megalitanlæg - Yngre stenalder

Odense Amt

108. Hovhavehuse

08.01.11 Rynkeby

Boplads

Førromersk jernalder

sb. 28. En mindre prøveundersøgelse gav kun spredte gruber og ganske enkelte stolpehuller, og en egentlig udgravning blev derfor undladt. Skårmaterialet fra gruberne er ganske stort og giver dateringen førromersk jernalder, periode II/III a.

FSM 6687

Henrik Mikkelsen

Bebyggelse - Førromersk jernalder

109. Stavre

08.01.13 Viby

Boplads

Yngre jernalder

Mindre undersøgelse i afrømmet arbejdsbælte til kloakledning få hundrede meter fra nordkysten af Kerteminde Bugt. Der blev taget stikprøver fra gruber og kulturlag med velbevarede dyrekogler, muslingeskaller og en høj frekvens af kogesten.

FSM 3169

Jørgen A. Jacobsen

Bebyggelse - Yngre jernalder

110. Strandby Skovgrave I

08.02.09 Hårby

Dysse

TRB

sb. 55. Udgravning i november af et overpløjet dyssekammer lokaliseret i 1986. Kammergulvet var urørt, herpå en serie oldsager. Indgangen var, overraskende, placeret i sydvest. Uden for indgangen koncentrationer af skår fra offerkar. Fire meter vest herfor, adskilt ved en gravet grøft, fandtes en 42 x 14 meter stor langdysse liggende på tværs af den højning, hvorpå anlæggene er fundet. Langdyssen forventes undersøgt i 1988. Højdeforskellen mellem bunden af den gravede grøft og toppen af langdyssens høj har i tragtbægerkulturens tid været ca. 5 m - et imponerende bygningsværk. Midt i langdyssen sporene efter et kammer med indgang og offerskårlag i sydvest. Yderligere 30 m vest for langdyssen er et megalitanlæg, som endnu ikke er afdækket. På denne 55 m lange højning har således været anlagt 3 megalitgrave, som ikke kunne erkendes på højningens overflade

FHM 3222 FSM 6081

Niels H. Andersen

Megalitanlæg - Yngre stenalder

111. Søllested

08.02.17 Søllested

Brandgrave/kammergrav

ÆJ./vik.

sb. 1. Efterudgravning af kammergraven, der blev fundet i 1861. Som fundsted var angivet en bakketop ca. 200 m sydvest for "Kongsgården" i Søllested. Ved en prøveudgravning på dette sted fandtes ingen tegn på nedgravning. Fundstedet vidste sig derimod at være umiddelbart vest for "Kongsgården". Her fandtes, ved siden af en stensat kartoffelkælder, et ca. 10 m langt fyldskifte. Bredden kunne ikke afgøres pga. kartoffelkælderens, hvis anlæggelse måske har været årsag til, at graven er blevet fundet. En støbt ensilagebeholder har ligeledes fjernet noget af fyldskiftet. Ved tømningen af hullet viste det sig, at alle konstruktionsspor var sletter. Spredt i fylden fandtes enkelte jernsøm med trærester, lerkarskår og brændte knogler fra en ødelagt brandgrav (omtalt i udgravningsbeskrivelsen fra 1861) samt en ubrændt knoglerest. Efter nedgravningssporene at dømme har gravkammeret været øst-vest vendt og haft en længde på 4-5 m samt en bredde på 3-4 m. Det har været gravet 2,60 m ned i undergrunden. Der kunne ikke påvises spor efter en høj over graven. Et par meter fra nedgravningen fandtes en urnebrandgrube fra ældre jernalder.

FHM 3187

Jens Jeppesen

Gravplads/grav - Ældre jernalder

Gravplads/grav - Vikingetid

112. Teglværksvej

08.04.07 Odense

Udsmidslag

Vik./nyere tid

sb. 138. I forbindelse med kloakunderføring under Odense Å blev der gennemført en mindre undersøgelse i tracéet, der gennemskærer ådalen. Iagttagelser af skiftende ålejer blev suppleret med fund af en hestelås (vikingetid), fragmenter af lyseholder (senmiddelalder) samt forarbejdet træ fra diverse perioder.

FSM 6689

Jørgen A. Jacobsen

Kulturlag - Vikingetid

Kulturlag - Nyere tid

113. Flakhaven

08.04.07 Odense

Hus/brolægning

Middelalder

sb. 108. Møntergårdens udgravning omfattede sonderinger og undersøgelser på byens rådhusplads. Med udgangspunkt i en opmålingsplan fra 1798 lokaliseredes fundamenter af to stenhuse. Inden bygningerne blev nedrevet i 1857 udgjorde de grundstammen i "Jens Andersens gård", et femkantet bygningskompleks på Flakhavens sydlige halvdel. Det største hus, opført som kancellibygning af biskop Jens Andersen Beldenak i 1518, strakte sig fra rådhusets hovedindgang mod SSV i en længde af 18,5 m. En overhvelvet kælder i bygningens østende målte ca. 8 m. På bygningens nordfacade afslørede udgravningen en kældertrappe, som ikke kunne ses på de afbildninger, der kendes af Jens Andersens kancellibygning. Et efter middelalderlige forhold langt bedre proportioneret murværk blev registreret syd for kancellibygningen vinkelret på rådhuset. Her afdækkedes resterne af det såkaldte laboratorium, opført af Chr. III's livlæge Cornelius Harnsfort i 1575. Han indrettede i 1549 provinsens første apotek i Jens Andersens kontorhus. Ved snit i bygningen blev der påvist kælder med munkestensgulv. Ud over de bygningsarkæologiske undersøgelser blev der forskellige steder på Flakhaven registreret en ensartet "Maribobrolægning" af 2" sten. Sammenholdt med undersøgelsen af et centralt placeret felt på ca. 3 x 4 m bekræfter godt en halv snes registreringer i diverse opgravningstracéer formodningen om en sammenhængende, brolagt plads. Dateringen af denne ældste torveplads til slutningen af 1200-tallet bygger på keramiske ledetyper samt en foreløbig afrensning af ca. 20 borgerkrigsmønter. Sporadiske fund af Østersøkeramik i den tynde muldhorisont: under brolægningen vidner om aktivitet på stedet, men ingen anlæg tilhørende denne periode blev påvist. Undersøgelsen var foranlediget af Flakhavens omlægning forud for byens 1000-års jubilæum.

KMO/FH 87-1

Jens Sørensen

Bebyggelse - Middelalder

114. Nonnebakken

08.04.07 Odense

Kulturlag

Udateret

Prøvegravning og undersøgelse i parkanlæg ved Odense Å og i vejkasse på Nonnebakkevej, umiddelbart nord for vikingeborganlægget Nonnebakken, i forbindelse med fredningsnævnskendelse om tilladelse til et større kommunalt anlægsarbejde inden for områder omfattet af naturfredningslovens §§ 48 og 53. Undersøgelsen blev foretaget i perioden nov. 1987-jan. 1988. Ved opgravning af et op mod 1,8 m tykt nyere tids påført muldlag kunne der på overgangen til undergrund erkendes et markant kulturlag i en tykkelse af 5 -25 cm og i en bræmme på ca. 10 m, tilsyneladende rundt om Nonnebakkeanlæggets voldfod i en afstand af 6-8 meter. Det klæge sortfarvede og stærkt omdannede kulturlag indeholdt særdeles mange ildskørnede granitsten. Laget blev udgravet ved minutios fladeafdækning og detektorafsøgning, men til trods herfor fremkom ingen fund. En tillægsbevilling fra RAS gjorde det muligt at vandsolde dele af kulturlaget for at fravryste det evt. mindre oversete fund, - også med negativ resultat, hvorfor denne procedure blev opgivet. Til at belyse kulturlagets alder er der derfor forberedt TL-datering, ved Vagn Mejdahl, Risø, af flere af lagets ildskørnede granitsten. Undersøgelsen vil i øvrigt blive genoptaget ved selve voldfoden af vikingeborgen i forbindelse med vejarbejder i foråret 1988

KMO NB 87/2

Nils M. Jensen

Kulturlag - Udateret

115. Staalstræde/Vestergade 5

08.04.07 Odense

Vej/hus/kulturlag

Middelalder

Undersøgelse i forbindelse med privat bygherres hårdhændede afdækning af et større middelalderligt murparti med mulig tilknytning til Odenses Priorgård, omkringliggende kulturlag og del af et vikingetidigt/tidligmiddelalderligt vejforløb. Ved den forhastede undersøgelse fremkom en særdeles velbevaret 4,65 m lang gavl sat i uregelmæssigt 1 1/2 stens munkeforbandt og bevaret i ikke mindre end 19 skifters højde med underliggende fundament af kampesten. Murværket er i alt bevaret i en højde af ca. 2,2 m. Gavlen er opmuret indefra og tolkes som en høj kælder nedgravet i ældre kulturlag. I forbindelse med udboring af huller til betonfundament er gavlen partielt blevet ødelagt, således at en centralt placeret indvendig spareblænding kunne iagttages. Dateringen af gavlpartiet er usikker. Omkringliggende kulturlag, hvori fundamentet til huset er nedgravet, giver dog en terminus post quem datering til perioden 1250-1375 eller tiden umiddelbart derefter. Ca. 20 cm under gavlens sokkel, 3 m under nuværende gadeniveau, blev udgravet ca. 1,5 m² af en brolægning af "Maribotypen" af 2" sten. I den teglfrie fyld over vejforløbet var nedtrådt/indlejret en del Østersøkeramik. Det udgravede gavlparti, der står præcis i matrikelskel, er bevaret, ligesom den formodede resterende del af huset på naboparcellen er søgt sikret mod overgreb

KMO/STS 87-2, STS 88-1

Nils M. Jensen

Jens Sørensen

Kulturlag - Vikingetid

Vej/bro - Vikingetid

Bebyggelse - Middelalder

Kulturlag - Middelalder

Vej/bro - Middelalder

116. Blangstedgård

08.04.07 Odense

Boplads

Germansk jernalder

Der blev i forbindelse med byggemodning foretaget en mindre udgravning. Desværre var en stor del af bopladsen allerede, før den blev erkendt af lokale amatørarkæologer, blevet ødelagt ved byggearbejdet. Der blev på de resterende dele blotlagt et større antal stolpehuller (ingen sikre hustomter), enkelte gruber og et større grubekompleks. Sidstnævnte gav et stort, men ikke særligt entydigt keramisk materiale, blandt andet større dele af et kar med "vakkelbund", men også skår af keramik, der peger tilbage mod den sene yngre romertid/tidlige germanertid

FSM 6664

Henrik Mikkelsen

Grube - Romersk jernalder

Bebyggelse - Germansk jernalder

Grube - Germansk jernalder

117. Ejby Mølle

08.04.07 Odense

Boplads

Vik./tdl. midd.

sb. 79. Fortsat og afsluttet undersøgelse (AUD 1986 nr. 141). Det lykkedes at fastslå antallet af større (11-22 m) huse til 4, der alle er af typen, hvor væggene alene bærer taget, medens de 4 småhuse er af forskellige typer. Husenes spredning tyder på, at der er tale om 3 gårde, desværre er der ingen spor af hegn. Mængden af metalfund blev øget med en enkel sølvperle af oprullet tråd og en knop fra et skålformet spænde, begge fra kulturlaget. Dateringsrammen blev bekræftet til 900-1100 tallet.

FSM 6050

Henrik Mikkelsen

Bebyggelse - Vikingetid

Bebyggelse - Middelalder

118. Blangstedgårdsvej

08.04.07 Odense

Boplads

Ældre romersk jernalder

sb. 56. Ved opførelse af lagerhal på stedet fremkom i den blotlagte overflade mange stolpehuller og gruber. Pletvis opsamling af skår fra overfladen af diverse anlæg gav dateringen til ældre romersk jernalder.

FSM 6693

Henrik M. Jansen

Bebyggelse - Romersk jernalder

119. Agernæs

08.05.04 Krogsbølle

Boplads

Ertebøllekultur

sb. 42. I den fossile del af Fforden "Nærå Strand", blev der i efteråret 1984, i forbindelse med dræning, fundet forarbejdede hjortetakker, skår og knogler og ved efterfølgende prøvegravning i 1985 og -86 blev det konstateret, at materialet stammede fra en sen Ertebølleboplads. Der findes ingen skaldyngede i forbindelse med pladsen, men et righoldigt udsnit og gode muligheder for at konstatere egentlige bopladsstrukturer. Ved udgravningen i 1987 blev der undersøgt ca. 80 m² og det samlede undersøgte areal udgør nu ca. 200 M². Det lykkedes at finde udsnitets afgrænsning. Det er stort set sammenfaldende med et langstrakt gytjelag, langs en tidligere strandbred, som markerer østsiden af en lille odde, og på hvilken bopladsen befinder sig. De kraftige gytjelag på stedet giver ekstremt gode bevaringsforhold for organiske materialer. Der er således bevaret træ i store mængder, hvoraf en stor del forarbejdet. Her kan nævnes: Dele af en stammebåd, en halv padleåre, en komplet bue og talrige lystergrene. Desuden fandtes et udbredt træholdigt lag, bestående af ensartede, 25-30 cm lange hugspåner, der må tolkes som rester fra stammebådsfremstilling. Af tak er fundet en del økser, trykstocke, lange spidsvåben og harpuner. Dyreknoget forekommer talrigt, og af kuriøs art kan nævnes et skjold af sumpskildpadde med fire gennemboringer, og en fuldt bevaret ørneklø, afskåret tæt under knæledet. Flintinventaret omfatter både skive og kerneøkser, sidstnævnte ofte med specialiseret æg, få tværpile og kun enkelte stikler. Fundmaterialet omfatter desuden store mængder skår fra spidsbundede kar og lamper. Undersøgelsen af pladsen vil blive fortsat i 1988, da pladsen pga. dræningen er truet af udtørring

FSM/NMB 5563

Anders Jæger

Bebyggelse - Ældre stenalder

120. Hygind

08.07.10 Husby

Sarupanlæg/boplads

TRB

sb. 20. I oktober udgravedes et 23 x 2 m stort tværsnit gennem to systemgrave. Udgravningen af systemgravene kompliceredes af, at der i dem var nedgravet en række bopladsgruber fra senere faser i tragtbægerkulturen. I gruberne og i de to systemgrave fandtes et righoldigt oldsagsmateriale - i alt 4.476 stykker, heraf 2.075 meget velbevarede knogler. Interessant er det, at knoglerne i nogle områder lå i sorteret leje, således ribben i ét område og kranier i et andet område. Kraniematerialet omfatter bl.a. flere sæt af køer, en urokse, får/ged, og to stykker af menneske (det ene med tydelige snitmærker i). Desuden en serie knogleredskaber (bl.a. af ikke tidligere erkendte typer) og en hjørnetand af bjørn. Pladsen er bemærkelsesværdig pga. de særdeles gode bevaringsbetingelser for organisk materiale

FHM 3246 FSM 3600

Niels H. Andersen

Bebyggelse - Yngre stenalder
Sarupanlæg - Yngre stenalder

121. Vandværksvej

08.07.20 Vejlbj

Boplads/kulturlag

Tragtbægerkultur

I forbindelse med en planlagt forlængelse af vejstrækning undersøgtes en sandet, sydvendt skråning med tidligere overfladefund af neolitisk karakter. Fra et tyndt, gråbrunt sandlag fremkom en større mængde flintafslag samt en del redskaber. Keramik forekom stedvis i sammenhængende flager og må ud fra ornamentikken henføres til tidlig MN, Troldebjergfasen. Konstruktionsspor kunne ikke iagttages i eller under kulturlaget.

FSM 6686

Jørgen A. Jacobsen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Kulturlag - Yngre stenalder

122. Nygård

08.07.20 Vejlbj

Boplads

Tragtbægerkultur

På en lokalitet, hvor der gennem de sidste 20 år er opsamlet et betydeligt neolitisk materiale, herunder ca. 400 skiveskrabere, gennemførtes en undersøgelse forud for et planlagt vejbyggeri. Der blev påvist enkelte stolpehuller, tynde kulturlagsrester og diffuse nedgravninger med flint og keramik fra tidlig MN I (Fuchsberg). Nord herfor fremkom en større grube med righoldigt materialer fra MN V, i særdeleshed skiveskrabere samt økse- og mejselfragmenter.

FSM 2440

Jørgen A. Jacobsen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Grube - Yngre stenalder

Kulturlag - Yngre stenalder

123. Nygård

08.07.20 Vejlbj

Boplads

Neolitikum

Prøveundersøgelser på en række lokaliteter med overfladeopsamling af neolitiske flintredskaber. Ingen af disse steder kunne der efter muldafrømningen konstateres spor af anlæg i undergrunden.

FSM 2436-2444

Henrik Mikkelsen

Bebyggelse - Yngre stenalder

124. Tybrind Vig

08.07.21 Ørslev

Boplads

Ertebøllekultur

sb. 13. I 1987 afsluttedes udgravningen af den undersøiske stenalderboplads i Tybrind Vig. Formålet var primært at afgrænse bopladsudsmidsområdet mod vestnordvest samt fastlægge den forhistoriske kystlinie på denne strækning. Dette skete ved en kombination af spredtliggende prøvehuller og 1 m brede snit af 2-3 m længde. Begrænsningen af den yngre del af bosættelsen, hvor oldsagerne ligger indlejret i fed gytje, kunne fastlægges med stor sikkerhed. For de dybereliggende, mere sandede gytjelags vedkommende viste det sig, at der var oldsager i alle de undersøgte felter; nogen afgrænsning mod NV på den ældre bebyggelse konstateredes derfor ikke. Oldsagerne i de sandede gytjelag synes dog ikke at ligge på primær leje, men at være tilført sammen med lagenes komponenter - antagelig ikke langt derfra. Ved årets udgravning blev indmålt et stort antal forhistoriske træstammer, der lå indlejret i gytjelaget. Der blev så vidt mulig skåret skiver af alle stammer med henblik på dendrokronologisk undersøgelse. I forbindelse med udgravningen fandtes et mindre antal oldsager af træ, knogle/hjortetak, flint og keramik. Af særlig vigtige fund kan nævnes et vinkelbøjet skaft af ukendt anvendelse. Stykket, der er et unika, kan muligvis være et "kastetræ"

FHM 2033

Søren H. Andersen

Bebyggelse - Ældre stenalder

125. Helstedgård

08.08.09 Seden

Boplads

Yngre romersk jernalder

sb. 7. I forlængelse af tidligere undersøgelser (AUD 1985, 102) blev et mindre felt i bopladsens formodede udkant blotlagt. Der viste sig enkelte kogegruber og en stor mængde stolpehuller, uden at der dog kunne påvises hustomter. Et lille, men karakteristisk skårmateriale gav en datering til yngre romertid

FSM 4506

Henrik M. Jansen

Bebyggelse - Romersk jernalder

Grube - Romersk jernalder

466. Mejlø N ordre Korshavn

08.01.12 Stubberup

Stammebåd

Tidligt Ertebøllekultur

sb. 79. Ved det i 1987 afholdte, kombinerede sportsdykker/museumstogt med skonnerten Fulton indgik en rekognoscering efter stenalderboplads på havbunden i programmet. Rekognosceringen fandt sted i farvandet mellem Mejlø klint og Korshavn. Der blev ved denne lejlighed påtruffet en ca. 4,2 m lang og ca. 0,5 bred stammebåd af lindetræ. Ved en opfølgende undersøgelse på stedet blev det konstateret, at båden lå i et område med aktiv erosion, og en træprøve blev hjemtaget til C14 datering. Dateringen foreligger nu (C14 Laboratoriet, j.nr.K-5040), og denne afslører, at båden er Danmarks hidtil ældste fartøj. Alderen er 5250-5180 f.Kr., kalibreret. Området med bådfundet indeholder mange fritskyllede oldsager. Således blev ved sportsdykkernes rekognoscering fundet ca. 20 kærneøkser samt en del flækkeredskaber. Redskabsinventaret tyder på en kulturel placering i sen Kongemose- eller tidlig Ertebøllekultur. Båden vil blive hævet i 1988 i samarbejde mellem LMR og SL.

SL 209

Flemming Rieck

Vrag - Ældre stenalder

Svendborg Amt

126. Stærkærvej (Gudme III)

09.01.04 Gudme

Boplads/gruber/skattefund

Y.br./fjorrom/y.rom./æ.germ.

sb. 139. Fortsat undersøgelse af bopladsområde med møntskat (romerske siliquae) og hustomter fra slutningen af yngre romersk og ældre germansk jernalder (AUD 1985, 106 og 1986, 151). I 1987 afdækkedes ca. 2.000 M² på den nordøstlige del af bakken, hvor jernalderbebyggelsen ligger. Bopladsen afgrænses her af et vådområde, opfyldt med udpløjningslag fra fjorromersk jernalder og righoldige affaldslag fra yngre romersk jernalder. Oppe på selve bopladsområdet fandtes 11 huse fra 4.-5. årh. Stolpehullerne til disse huse gennemskærer fjorromersk marklag. 8 af husene er Ø-V-orienterede langhuse, og flere har bevarede vægge med dobbelte vægstolper. Med indtil 6 sæt tagbærende stolper er der tale om de hidtil længste huse i Gudme, og 6 af langhusene repræsenterer antagelig genopførelser af det samme hovedhus, der i sin ældste fase var 37 m langt. Omkring dette hovedhus fandtes mindre N-S-orienterede huse og talrige gruber med kogesten og kulturrester: keramik, glas- og ravperler, jernsager m.m. Over et mindre areal fandtes gruber med fragmenter af digler, essesten, smelteklumper og andet affald fra smede- og bronzestøberaktivitet. Af specielle fund kan nævnes en sølvdenar, et fragment af en forgyldt relieffibula af sølv samt skår af 4 romerske drikkeglas

NM I 6320/85

Peter Vang Petersen

Ager/mark - Fjorromersk jernalder

Bebyggelse - Romersk jernalder

Depotfund/skattefund/offerfund - Romersk j

Grube - Romersk jernalder

Bebyggelse - Germansk jernalder

127. Skelmosen

09.01.04 Gudme

Boplads/gruber/stolpehuller

Yngre romersk jernalder

sb. 157. I maj undersøgte en lokalitet, hvor der gennem nogle år har været opsamlet glasperler. Baggrunden for undersøgelsen var en henvendelse fra lodsejeren, der ønskede at dybdepløje marken, hvor perlerne var fundet. Prøveundersøgelsen afslørede tilstedeværelsen af huse samt et udsmidslag i et nu tørlagt vandhul, hvorfra perlerne stammede. Dele af udsmidslaget blev soldet, hvorved der blev fundet yderligere perler, bronze og glas, foruden keramik. Dateringen af pladsen ligger i yngre romertid. Efter endt prøveundersøgelse meddelte lodsejeren, at dybdepløjningen ville blive udsat på ubestemt tid, idet marken skulle forpagtes ud. På den baggrund vurderede museet, at videre undersøgelser ikke umiddelbart var påkrævet, idet bevaringsforholdene er rimeligt gode under de nuværende dyrkningsforhold

SOM A 2-87

Per O. Thomsen

Bebyggelse - Romersk jernalder

Grube - Romersk jernalder

128. Lundeborg

09.01.05 Hesselager

Handelsplads, kulturlag

Yngre romersk jernalder

sb. 132. Fra juni til september 1987 fortsattes de i 1986 påbegyndte undersøgelser af en handelsplads fra 3. og 4. årh. (AUD 1986, 152). I lighed med 1986 blev kulturlagets jord også i år vandsødet, hvorved er fremkommet et meget stort oldsagsmateriale bestående af bronze, jern, glas, keramik, knogler, mønter, guld og sølv samt slagger. Modsat undersøgelsen i 1986, der var en § 26-gravning, blev der i sommer gravet med henblik på at få en klaring af de stratigrafiske forhold samt for at få et overblik over pladsens udstrækning. Der er således nu et større overblik over oldsagsfordelingen i lagene, ligesom kulturlagets udstrækning er slået fast. Undersøgelsen afslørede, at pladsen er væsentlig større end først antaget. Den strækker sig 250 m langs kysten og ca. 50 m ind i landet - det er det område, som er dækket af kulturlaget, som varierer i tykkelse mellem 40 og 70 cm. Baggrunden for, at laget er bevaret over et så stort område, skyldes et overliggende op til 60 cm tykt lerlag, som stammer fra et senmiddelalderligt teglværk. Allerede i 1986 blev det klart, at en tilsvarende plads måtte ligge ca. 100 m nordligere, adskilt fra den sydlige plads af et engområde. I dette område er der i år foretaget de første sonderende undersøgelser, der har vist et kulturlag svarende til laget på den sydlige plads. Oldsagsindholdet er tilsvarende det sydlige lag. Denne plads har en udstrækning på omkring 150 m langs kysten og strækker sig ca. 25-30 m ind i landet. Udstrækningen af pladsen gør det rimeligt at antage, at der er en sammenhæng mellem ældre guldfund i området og den nordlige plads. Undersøgelserne håbes fortsat de kommende år

SOM A 2-86

Per O. Thomsen

Anløbsplads/handelsplads - Romersk jernalder

Kulturlag - Romersk jernalder

Andre anlæg/diverse - Middelalder

128a. Lundeborg I-vraget og ladepladsen

09.01.05 Hesselager

Vrag

Nyere tid

Supplerende undersøgelser foretoges i Lundeborg I-vragets ødelagte forskib. Et større område afsøgt med UV-metaldetektor, uden at der dog fandtes andet end opløste nagler. Skår af en glaseret stjerpotte, der må have indgået i kabystilbehøret, fandtes ved gravning i bunden. Trækulstykker, barkflager og enkelte grene er antagelig rester af brændsel fra kabyssen. Mellem vrag I og land foretoges rekognoscering af bunden. Udover keramik fra renaissance og nyere tid fandtes en del keramik fra yngre romertid/germanertid. Dette viser - som man måtte forvente - at udskibningen fra den romertidige handelsplads, der er under udgravning på land, har resulteret i, at lerkar er tabt i vandet. Det kan kun være et spørgsmål om tid, for den første Nydambåd bliver fundet på stedet. Ved Tangeåens udløb nord for Lundeborg er ligeledes fundet forarbejdet flint fra en stenalderbosættelse. Flintfundene optræder på kun 1,5 m dybde og synes at stamme fra yngre stenalder, muligvis dolktid. I fundområdet forekommer også en del bevaret organisk materiale, først og fremmest træ, der ligger indlejret i en sandet gytje.

LMR 9712

Ole Grøn

Vrag - Nyere tid

129. Nørregade 18-20

09.02.03 Rudkøbing

Kulturlag

Midd./renæssance

sb. 4. Med støtte fra rigsantikvaren har museet gennemført en række udgravningsarbejder på de nedrivningsdømte ejendomme Nørregade 18-20 i Rudkøbing. Begge ejendomme viste sig at ligge på arealer, der er indvundet gennem opfyldning af en større lavvandet sø, Piledammen. Udgravningerne dokumenterede, at opfyldningen af Piledammen er indledt i senmiddelalder-renæssance, og at de 2 grunde først er blevet bebygget sidst i 1700-tallet. Piledammen har strakt sig længere mod nord end tidligere antaget. Dens fyldlag indeholdt store mængder keramik, kridtpiber og faunalevn. En hel del rester af lædersko, et par drejede trægenstande og en særpræget dyreformet lysesstage af ler indgik i fundene fra 1500-1600 talslagene

LMR 12031

Jørgen Skaarup

Kulturlag - Middelalder

Kulturlag - Nyere tid

130. Kappelsbjerg

09.03.03 Humble

Grave

Vikingetid

sb. 109. Med støtte fra rigsantikvaren har museet udført en prøvegravning på banken Kappelsbjerg øst for Humble kirke. Baggrunden var opløjede menneskelige skeletdele og en lokal tradition om en forsvundet (sten)bygning på banken. I de udlagte søgegrøfter fremkom inden for et ca. 50 x 50 m stort område 9 jordfæstegrave, heraf 4 med delvis intakte, velbevarede skeletter. På bankens højeste punkt konstateredes spor af træbygget struktur - muligvis en bygning. Gravpladsens afgrænsning blev fastslået i øst, syd og nordøst, men ikke mod vest og nordvest. Dateringen af pladsen kan ud fra gravgaverne: jernknive, hvæssesten, bæltespænder, benkam, glasperler og keramik, sættes til sen vikingetid. Benyttelse af gravpladsen kan som navnet antyder - være fortsat i den tidlige middelalder

LMR 12001

Jørgen Skaarup

Gravplads/grav - Vikingetid

Gravplads/grav - Middelalder

131. Bogøvej 21

09.03.04 Lindelse

Gruber/grave

Y.br./vik.

sb. 28. På en dyrket hatbakke kun 500 m syd for den inderste del af Lindelse har museet foretaget en prøvegravning i en større gravplads fra vikingetid. Pladsen blev lokaliseret allerede i 1920, hvor Jens Winther afdækkede 4 velbevarede jordfæstegrave. Siden er adskillige grave blevet blotlagt og beskadiget af dyrkning. Museets seneste undersøgelse havde til formål at bestemme gravpladsens udstrækning samt gravenes bevaringstilstand og tæthed. Begge dele lykkedes. Der afdækkedes 5 Ø-V orienterede jordfæstegrave med sparsomt eller intet gravgods. Gravene lå inden for et ca. 30 x 35 m stort område, der skønnes at indeholde yderligere max. 20 grave. Disse ventes undersøgt i 1988. Ud over jordfæstegravene rummede banken også spor af andre oldtidsaktiviteter, bl.a. 3 yngre bronzealders bopladsgruber, hvoraf den ene ud over flintredskaber og store mængder keramik også indeholdt et par små bronzefragmenter og nogle merlespigerlignende redskaber af krondytak

LMR 12077

Jørgen Skaarup

Grube - Yngre bronzealder

Gravplads/grav - Vikingetid

132. Kaagården

09.03.04 Lindelse

Gravplads

Germ./vik.

sb. 60. Udgravning af vikingetidsgravpladsen på en bakke ved Kaagården, der har kørt i 84, 85 og 86, afsluttedes i 1987 (AUD 1986, 155). Der undersøgte 13 grave, gennemgående med fattigt indhold og ringe bevaringsforhold for skeletter. Antropologen Pia Bennike deltog - som i 1986 - i udgravningen og kunne i en række tilfælde foretage aldersbestemmelser ud fra bevaret tandemalje. Bearbejdning af det samlede materiale med henblik på publikation er påbegyndt. Pladsen rummer tilsyneladende interessante perspektiver med hensyn til de dødes placering på bakken. Det lader til, at de rige/indflydelsesrige har været placeret højt på bakken, mens fattigere individer er lagt neden for bakken. I alt har gravpladsen givet ca. 70 grave, der fordeler sig på tiden fra ældre germanertid til den seneste vikingetid, formodentlig med hovedvægten på den sidste periode

LMR 11563

Ole Grøn

Gravplads/grav - Germansk jernalder

Gravplads/grav - Vikingetid

133. Espe Nord

09.04.05 Espe

Gravplads

Yngre romersk jernalder

sb. 37. Umiddelbart nord for den tidligere undersøgte del af gravpladsen kunne efter førstegangspløjning iagttages en halv snes opløjede brandgrave. 2 grave lå endnu i urørt leje, medens resten var ført op i pløjelaget

FSM 4987

Jørgen A. Jacobsen

Gravplads/grav - Romersk jernalder

134. Garverigrunden, Havnegade

09.04.06 Fåborg

Bybefæstning/bebyggelse

Middelalder

Undersøgelse af et større areal umiddelbart syd for Faaborgs bevarede byport Vesterport. Ved fladeafdækning blev Faaborgs middelalderlige befæstning i form af en voldgrav afdækket over 27,4 m; fra den middelalderlige strandzone og til ca. 70 m fra Vesterport. Endvidere blev der på arealet inden for voldgraven udgravet middelalderlige bebyggelsesspor. Den hidtil kun sporadisk erkendte voldgrav kunne afdækkes i ca. halvdelen af bredden på den bynære side. Graven antages at have været ca. 9 m bred, fladbundet og med en bundkote varierende mellem -0,4-0,7 m under DNN. Langs den brednære zone blev udgravet nedbankede tilspidsede pæle, der tolkes som værn mod nedskridning af voldgravsfylden. Fylden i graven bestod af store mængder delvist omdannet tørv af sivplanter og elletræ, der viser, at graven har været stærkt tilgroet. Der kunne iagttages spor efter flere oprensninger, hvilket forklarer de manglende genstande til datering. Voldgraven synes opgivet i begyndelsen af 1700-årene. Graven har haft sit udløb i den middelalderlige strand som et sumpet delta uden opstemning. Der blev ikke påtruffet spor af voldanlæg på bysiden. Inden for befæstningslinien blev udgravet flere middelalderlige gruber. En af disse indeholdt store karfragmenter af kuglepottes med udbankningsmærker, glaserede kandeskår og 5 mønter, der alle er foreløbigt bestemt til Christoffer II (1320-26 Udgravningen var foranlediget af et større boligbyggeri

KMO/FH 102/12987

Nils M. Jensen

Bebyggelse - Middelalder

Forsvarsanlæg/voldsted - Middelalder

Forsvarsanlæg/voldsted - Nyere tid

135. Herringe

09.04.10 Herringe

Boplads

Yngre germansk jernalder

sb. 10. Foranlediget af iagttagelser i afrømmet kloakeringsgrøft: blev der ved en hasteudgravning undersøgt et område med stolpehuller og tynde kulturlagsrester. Den begrænsede tracébredde tillod ikke afdækning af hele strukturer. Keramikken tyder på en datering til yngre germansk jernalder.

FSM 6692

Jørgen A. Jacobsen

Bebyggelse - Germansk jernalder

Kulturlag - Germansk jernalder

136. Lerbjerg

09.04.14 Håstrup

Høje/pløjespor

Yngre bronzealder

sb. 10. Afsluttende undersøgelse af storhøjen ved Lerbjerg (AUD 1986, 159). Det lykkes ved bevarede balke mellem søgegrøfter og et større urørt stykke mod NV at få fine oplysninger om højens opbygning og udseende. Tillige var det gamle marklag urørt under det meste af højen. Højen var 12,40 m i diameter og omkranset af en meget smuk randstenskæde. En åbning på ca. 0,7 m mod NV og SØ deler randstenskæden i to lige store halvdele. Højfyldens overflade starter ca. midt oppe på randstenenes inderside og stiger derfra kun ganske svagt på de første 1,5 m, op til toppen af en indre spredt kreds af større sten, hvorefter stigningen mod centrum tiltager jævnt. Højtoppen er desværre afpløjet. Til hvert anlæg inkl. storhøjen hørte en ligbrændingsplads i form af tætte båltag på den gamle markoverflade, men oftest i en lav rydning i denne og i et enkelt tilfælde med en åbentstående grube under bålkonstruktionen (brandplet). Til hver brænding syntes der at skulle nedrammes tre pæle i en trekant. I ligbålene ved de to små stenkrede fandtes der tre pælehuller i hver, medens der i bålene til det rektangulære anlæg, den store høj og storhøjen, fandtes hver seks pælehuller. Da hullerne kan dels op i to trekanter, er det vel sandsynligt, at der disse steder har været to brændinger på samme sted og stort set samtidigt. Al fyld fra ligbålene blev hjembragt med henblik på en grundig undersøgelse ved vandsoldning. På og tæt omkring den store underliggende høj fandtes tydelige spor af gammelt vækstlag, medens det var klart, at de øvrige anlæg har været ganske unge, da storhøjen blev bygget. Alle anlæg inkl. storhøjen kan dateres til periode VI. Om storhøjens form er der kun lidt at sige: mod syd fandtes en bevaret rest af en randstenskæde, og hvor der på indersiden lå en tæt flad pakning af overvejende hvid flint. Højens diameter har været omkring 38 meter. Under højen fandtes der spor efter flere pløjssystemer, samt en del stolpe- og pælehuller, som dog ikke umiddelbart giver nogen mening. En større terrænregulering har været foretaget i ældre tid ved, at et fladt plateau er gravet ind i den naturlige bakke fra NV, og er anlagt på den nordlige stenkrede. Tæt uden for højens SV side fandtes en formodet brønd, som kun blev delvis undersøgt. Lidt længere nede ad bakken opløjes gruber med periode VI-keramik

FSM 6201

Claus Madsen

Gravhøj - Yngre bronzealder

Gravplads/grav - Yngre bronzealder

Grube - Yngre bronzealder

Ager/mark - Oldtid

Bebyggelse - Udateret

137. Brogade

09.05.13 Svendborg

Havne/kajanlæg

Middelalder og MN V

sb. 87. Som følge af nybyggeri i et område, hvor der tidligere i forbindelse med tilsvarende anlægsarbejder var påvist bylag fra tidlig middelalder samt skibsrester, foretog museet i april måned 1987 en prøvegravning i det tidligere havneområde for at afsløre de tidsrum, man havde udbygget evt. havneanlæg mv. i området. Undersøgelsen foregik med kraftig bistand af rendegraver, og der påvistes anlæg med trækonstruktioner fra renæssance, tidlig middelalder og til vor store overraskelse: en C14-datering, henviste det ældste lag med tømmerstokke mellem nedrammede pæle til mellemneolitikum per. V. Sandsynligvis er der tale om et anlæg af Spodsbjergtype, der blev afdækket på Langeland for henved ti år siden. Tiden og økonomien tillod ikke yderligere undersøgelser i området, der i dag er delvis overbygget af en stor kontorfløj

SOM A 1-87

Jakob Tue Christensen

Andre anlæg/diverse - Yngre stenalder

Andre anlæg/diverse - Middelalder

138. Grønnemosevej

09.05.13 Svendborg

Boplads

Førromersk jernalder

Udgravning af bopladsområde i forbindelse med omfartsvej nord om Svendborg. Lokaliteten er beliggende på østsiden af en lav skråning ned mod et nu udtørret vådområde, og er sandsynligvis randområdet af en større, nu ødelagt, boplads. Ved undersøgelsen fremkom gruber, stolpehuller og tre cirkulære brøndlignende nedgravninger. Fire af gruberne fremstod ens i størrelse, form og opbygning, og må have tjent samme formål - evt. rester af ovne. Inden for vejtracéets arbejdsbredde var det ikke muligt at påvise sikre huskonstruktioner til trods for, at flere stolpehuller var af tagbærende dimensioner. Oldsagsmæssigt leverede pladsen et stort keramisk materiale, og efter færdigbehandlingen af dette kan der evt. påvises en sammenhæng med en nærliggende gravplads undersøgt i samme anledning (se nr. 139). En tidligere prøveundersøgelse på samme plads i forbindelse med etableringen af en naturgasledning kom 1987-udgravningen ikke i forbindelse med. Dateringen baseres på keramikken - sen per. II/IIIa førromersk jernalder.

SOM A 7-1984

Karsten Kjer Michaelsen

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Grube - Førromersk jernalder

139. Margrethelund

09.05.13 Svendborg

Gravplads

Førrom./æ.rom.

sb. 59. Udgravning af en mindre gravplads i forbindelse med et ringvejsprojekt nord om Svendborg. Topografisk er pladsen beliggende på toppen af et højedrag ca. 150 m nord for et i samme anledning undersøgt bopladsområde (se nr. 138). I alt registreredes 40 grave, alle brandpletter med undtagelse af en enkelt urne. Gravenes bevaringstilstand var for de bedstes vedkommende rimelig, men oftest kunne kun registreres få cm gravfyld; i et enkelt tilfælde lokaliseredes en brandplet i pløjelaget umiddelbart over undergrunden. Gravene lå i en tilnærmelsesvis nord-syd gående stribet, og med beskedne feltudvidelser i forhold til vejtracéet kunne pladsen med nogenlunde sikkerhed afgrænses til alle sider. Formentlig har der dog været flere anlæg end de undersøgte, men markarbejde, en større kloakledning og en del moderne grave-/opfyldningsaktivitet har utvivlsomt ødelagt flere grave. På grund af igangværende konservering og fundrengøring foreligger endnu ikke et samlet overblik over oldsagsmaterialet, men keramik forekommer i de fleste grave, og af øvrige genstande kan nævnes spydspids, skjoldbule, ragekniv og bronzefibel.

SOM 733-80

Karsten Kjer Michaelsen

Gravplads/grav - Førromersk jernalder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

140. Svendborg

09.05.13 Svendborg

Bopladser

Neolitikum, jernalder

sb. 78. På baggrund af et stort rekognosceringsmateriale foretoges en række prøvegravninger i forbindelse med et ringvejsprojekt nord om Svendborg. Det opsamlede materiale bestod hovedsagelig af koncentrationer af bearbejdet flint, og der kunne også ved prøvegravningerne iagttages meget affaldsflint og få redskaber/daterende typer på markoverfladen. Fundmængden i pløjelaget kunne imidlertid ikke, eller kun i ringe grad, forbindes med anlæg i undergrunden. Som følge af elendige bevaringsforhold var resultaterne i form af anlægsspor på seks prøve gravede lokaliteter så beskedne, at yderligere undersøgelser ikke skønnedes nødvendige. Få fyldskifter registreredes trods alt, og i disse fremkom skår fra såvel neolitikum som ældre jernalder.

SOM 71-84 m.fl.

Karsten Kjer Michaelsen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Bebyggelse - Ældre jernalder

141. Buskløkker

09.06.01 Avnslev

Boplads

Førromersk jernalder

sb. 114. Mindre undersøgelse på fundstedet for et fragment af en forplade/låge til en jernudvindingsovn af førromersk/ældre romertidstype. Undersøgelsens formål var at lokalisere eventuelle jernudvindingsanlæg, dette lykkedes ikke, men derimod var der på stedet ret mange andre anlæg i form af stolpehuller og gruber. Et ganske stort skårmateriale gav en datering til førromersk jernalder periode II/III a

FSM 5949

Henrik Mikkelsen

Bebyggelse - Førromersk jernalder

142. Dunkær Mark

09.07.04 Rise

Kulturlag

Ældre romersk jernalder

sb. 94. I samarbejde med en ærøsk amatørarkæolog er der foretaget en lille prøvegravning i et meget fundrigt ældre romertids bopladslag umiddelbart øst for megalitgravtomten Rise sb. 94 i Dunkær Mark. Det indtil 0,3 m svære bopladslag indeholdt store mængder skår af lerkar fra 1. og 2. årh., bl.a. et næsten helt fodbæger. I laget fandtes desuden en del mindre sten og mange velbevarede knogler af okse, svin og får. Et rulleben af okse var forsynet med en gennemboring. Pladsen er stærkt truet af pløjning og vil blive undersøgt nærmere, så snart der kan skaffes midler hertil.

LMR 12185

Jørgen Skaarup

Kulturlag - Romersk jernalder

Hjørring Amt

143. Vrejlev kirke

10.01.16 Vrejlev

Kirke

Middelalder

En omfattende istandsættelse af hvælv og indvendigt murværk i den store klosterkirke gav anledning til en undersøgelse, hvor det var muligt at påvise flere forskellige faser i kirkens bygningshistorie. Medens kirkens ydre murværk bærer præg af adskillige ombygninger, var der i det indre bevaret store dele af den oprindelig treskibede basilikas fornemme kvadermurværk. Således stod store partier af vestgavlen med et smalt højsiddende vindue bevaret, og i nordre sideskib fremkom en række oprindelige rundbuede vinduer, der ikke giver sig til kende i det ydre omsatte murværk. Ved hjælp af en termoluminescensundersøgelse af sprængte kvadre kunne det påvises, at kirken havde været udsat for en voldsom brand, som medførte en stor ombygning i 1200-årene, hvor kirken formentlig genopbyggedes som klosterkirke for nonner af præmonstratenserordenen. Sit nuværende udseende med lige høje hvælvinger i hoved- og sideskib har kirken fået i 1400-årene. Fra denne bygningsfase blev der i vestenden påvist spor efter to nonnepulpiturer - det øvre båret af bjælker, det nedre af murede hvælv.

NM II1405/87

Morten Aamann Sørensen

Birgit Als Hansen

Kirke/Kirkegård - Middelalder

144. Søndergade

10.02.10 Sæby

Brønd

Nyere tid

sb. 3. I forbindelse med kloakerings- og fjernvarmearbejde i Sæbys midtby foretoges en mindre prøvegravning på et sted, hvor der i 1830'erne blev fjernet et hus til fordel for en omlægning af Søndergade. Der fandtes ikke kulturlag eller bygningsrester ved undersøgelsen - de er formodentlig fjernet ved anlæggelsen af vejen - men derimod resterne af en stensat brønd, hvis fyldlag indeholdt genstande fra tiden omkring 1800.

SÆM 87:9

Lars Bo

Bebyggelse - Nyere tid

145. Gærumgård

10.03.05 Gærum

Hus/kælder

Nyere tid

sb. 252. Fortsatte undersøgelser af gulvlag under nedrevet stuehus (AUD 1986, 192). Under det nuværende gulv fandtes tre ældre lergulve. Til det yngste af disse skal knyttes en stor stensat kælder undersøgt i 1986. Huset, der har hørt til det ældste lergulv, har været hærget af en voldsom brand. I brandlaget fandtes skår af 1700-tals kakkelpotter. Undersøgelsen foretaget i samarbejde med Bangsbomuseet.

VHM 194/1986

Per Lysdahl

Bebyggelse - Nyere tid

146. Ramsgård I-II

10.06.03 Bjergby

Flintpletter

Brommekultur

sb. 70, 71. Ved rekognoscering fandtes 7 flintpletter fra Brommekulturen. Flintpletterne, der typisk er ca. 20 x 20 m store, fremkom på sandede næs og skråninger langs syd- og vestsiden af et større engdrag, der i forhistorisk tid udgjorde en sø. Da fundområdet er under intensiv dyrkning gennemførtes i efteråret 1987 prøvegravninger på de 2 mest udsatte lokaliteter, Ramsgård I og II. Ved prøvegravningerne fremkom ikke bevarede anlæg eller aflejringslag fra Brommekulturen. Flintpletternes redskabsinventar, der dels er fremkommet ved rekognoscering, dels ved soldning af dyrkningslaget, knytter sig klart til Brommekulturen tenderende mod en tidlig placering inden for denne.

VHM 285-286/1986

Torben Nilsson

Kulturlag - Palæolitikum

147. Odden

10.06.08 Mygdal

Bygning

Renæssance/nyere tid

sb. 71. I forbindelse med de fortsatte ombygnings- og restaureringsarbejder på hovedgården Odden (AUD 1986, 109) konstateredes i vestfløjen rester af kampestensfundamenter fra indermure samt et mindre område med munkestensgulv. Såvel fundamenter som gulv er antagelig nyere tids efterladenskaber. Ved samme undersøgelse konstateredes tillige et kraftigt kampestensfundament sydligst i bygningen. Dette fundament kan være den vestlige fortsættelse af et fundament, der erkendtes ved undersøgelser i 1986, og som kan være dele af den oprindelige vestfløjs sydlige fundament. Ingen fund. Ved undersøgelser i en nyere tilbygning ved østfløjens nordlige gavl konstateredes fundamenter af kampesten fra indermure, i enkelte tilfælde med op til to bevarede murstensskifter. Fundamenterne dateres til 1800-tallet

VHM 86/1986

Sven Østergaard Jensen

Bebyggelse - Nyere tid

148. Krustrup

10.06.11 Sankt Hans(Hjørring)

Stenbygget grav

Ældre romersk jernalder

sb. 43. Stenbygget grav sat af 8 store kampesten og mindre pakningssten. Graven var orienteret omtrent Ø-V. Stenrammen målte indvendig 160 cm i længden, mens bredden varierede mellem 55 og 95 cm, bredest ved midten. Gravens dybde fra højeste stenkant udgjorde ca. 60 cm. Ud fra stenrammens uregelmæssige form antages den gravlagte ikke at have været lagt i en kiste, men på et lerlag, der udgjorde gravbunden. Her fandtes også gravgaverne: 2 hankekar og en ornamenteret krukke samt en dyng småsten. Gravgavernes placering i gravens nordlige halvdel tyder på, at den gravlagte har været anbragt mod syd. Fremkommet ved markarbejde

VHM 75/1987

Sven Østergaard Jensen

Gravplads/grav - Romersk jernalder

Thisted Amt

149. Lodbjerg

11.01.08 Lodbjerg

Boplads

Neo./br./vik.

sb. 38, 29, 32. I maj foretoges besigtigelser, opmålinger og stikprøvegravninger af de ved kysterosion blotlagte forhistoriske boplads og dyrkningslag. På pladsen Lodbjerg sb. 38 blev udgravet et keramikmateriale fra enkeltgravskulturen (overgravstid). Ved Lodbjerg sb. 29 og 32 blev opsandet og udgravet frøprøver; sidstnævnte sted udgravedes tillige dele af et affaldslag med keramik fra yngre bronzealder. Undersøgelsen foregik med støtte fra Rigsantikvaren

NMI 1250/75

David Liversage

Bebyggelse - Yngre stenalder

Bebyggelse - Bronzealder

Bebyggelse - Vikingetid

150. Vilsund

11.01.11 Stagstrup

Boplads

St./br.

sb. 126. Udgravning af område med enkelte bopladsrester beliggende på et mindre plateau langs en gammel klint ved Limfjorden. Der registreredes enkelte formodede stolpehuller, nogle få gruber og en del fyldskifter, som formodentlig er naturlige (rodvælder?) på trods af et mindre indhold af kulturlevn

THY 2336

Martin Mikkelsen

Bebyggelse - Stenalder

Bebyggelse - Stenalder

Grube - Stenalder

Grube - Stenalder

Bebyggelse - Bronzealder

Grube - Bronzealder

151. Nørhå

11.03.04 Nørhå

Boplads (byhøj)

Ældre jernalder

sb. 72A. Afsluttende undersøgelse af en brandtomt 12,4 m lang og 4,8 m bred og med fire sæt tagbærende stolper. Lergulvet i husets vestende var godt 7 m langt med et ildsted mellem 1. og 2. sæt tagbærende stolper. Der blev ingen båseskillerum påtruffet i østenden, der dog alligevel må formodes at have fungeret som stald. Indgangen til huset fandtes midt for sydsiden. I huset, der dateres til førromersk jernalder per. IIIa, er tidligere fundet et stort antal lerkar, 2 ildbukke, 3 løbskurve, enkelte trægenstande m.m.

THY 1005

Jens Nielsen

Jørgen Lund

Jens-Henrik Bech

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Bebyggelse - Ældre jernalder

152. Ås

11.03.07 Skjoldborg

Boplads

Yngre bronzealder

sb. 128. Udgravning af dele af en boplads med adskilte huskoncentrationer fra yngre bronzealder. Pladsen er beliggende på et N-S vendt højedrag mellem Limfjorden mod øst og Krudals Bæk mod vest. Der er registreret fem huskoncentrationer med henholdsvis 1, 2, 2, 4 og 1 hus over en strækning på ca. 300 m, orienteret N-S. I det ca. 17 m brede udgravningsfelt er kun tre Ø-V orienterede, treskibede langhuse afdækket fuldstændigt. Et tyndt kulturlag er bevaret i forbindelse med en af huskoncentrationerne, og her fandtes i vestenden af et ca. 13 x 6 m stort hus (hus LX), et stensat ildsted og vest herfor to nedsatte forrådskar. Hus II har været 15 x 7 m stort, med indgangene i langsiderne forskudt mod øst, således at vestenden var ca. dobbelt så stor som østenden. Hus VII har været ca. 20 x 7-7,5 m stort med indgangene let forskudt mod vest

THY 2354

Martin Mikkelsen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Kulturlag - Yngre bronzealder

153. Vilhøj

11.03.07 Skjoldborg

Boplads

TN/SN, æ.br./y.br.

sb. 124. På toppen af et N-S gående højedrag tæt ved Limfjorden, umiddelbart op til en fredet langdysse, er undersøgt boplads spor fra TN C med rester af kulturlag, fortrinsvis i lave sænkninger i undergrunden. Der kunne udskilles flere specialiserede aktivitetsområder, heriblandt en flinthugningsplet med adskillige fragmenterede og ufærdige tværpile samt en mængde flintaffald. De tidligeolitiske anlæg overlejres af et senneolitisk- ældre bronzealder kulturlag med fladehugget flintmateriale, såsom asymmetriske flintsegl. Kulturlagene udfylder to naturlige lavninger i terrænet og mellem lavningerne fandtes spor efter tre treskibede langhuse, formodentlig fra yngre bronzealder. Endelig udgravedes et delvis ringformet anlæg med en diameter på 5 m, også fra bronzealderen

THY 1535

Jytte Nielsen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Kulturlag - Yngre stenalder

Bebyggelse - Ældre bronzealder

Kulturlag - Ældre bronzealder

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Andre anlæg/diverse - Bronzealder

Bebyggelse - Bronzealder

154. Stensagergård

11.03.08 Thisted

Boplads

Y.rom./æ.germ.

sb. 64. Udgravning af en del af en boplads fra sen yngre romersk-/ældre germansk jernalder. Bopladsen er beliggende på østsiden af et højdedrag kun godt 500 m SV for den store Hejrhøjboplads (se 155). Hele pladsen var dækket af et 10-20 cm tykt kulturlag med ganske få fund. Midt i det udgravede felt blev undersøgt tagbærende stolper til to Ø-V gående langhuse. i forbindelse med et af husene fandtes i det tynde kulturlag et 1,6 x 0,9 m stort stensat ildsted samt rester af en indgangsbrolægning. Huset med ildstedet var begrænset af to på hinanden vinkelrette grøfter. Ca. 40 m NØ for husene lå værkstedsområdet, der var skåret igennem af et Ø-V gående grøftforløb. Inden for værkstedsområdet fandtes bl.a. en Ø-V gående række af ovale gruber placeret to og to. Gruberne målte ca. 1,0 x 0,5 m. Nogle af disse var regelmæssigt ovale med fyld af rødbrændt ler og trækul, andre havde sortgrå fyld og indeholdt mange ildskørnede sten. Gruberne med rødbrændt ler tolkes som ovne, de øvrige som opfyrringsgruber. Mellem boplads- og værkstedsområdet blev udgravet en 2,2 x 0,85 m stor Ø-V vendt grav lidt rav, bronze og gravkeramik fra samme tid som resten af pladsen

THY 2340

Bodil Nørgaard

Bebyggelse - Romersk jernalder

Kulturlag - Romersk jernalder

Bebyggelse - Germansk jernalder

Kulturlag - Germansk jernalder

155. Hejrhøj

11.03.08 Thisted

Boplads

Y.br./y.rom./æ.germ.

sb. 65. Udgravning af en del af en boplads fra yngre romersk jernalder/ældre germansk jernalder beliggende på en NØ-vendt skråning ned mod et engareal. Bopladsen har bevarede kulturlag, der er op til 0,5 m tykke, og der er udgravet dele af 15 hustomter. Bl.a. dele af fire Ø-V orienterede, treskibede langhuse med tørvevægge, foruden to mindre huse med tørvevægge. Som eksempel kan nævnes langhuset hus II, hvor der er udgravet ca. 12 m af østenden. Tørvevæggen var 1 m bred, og der fandtes en stenbrolagt indgang i østgavlen, samt formodentlig indgange i langsiderne, ca. 10 m fra østgavlen. Umiddelbart inden for indgangen i østgavlen fandtes et formodet bålsted, og rundt om dette knusesten, sænkesten, lerkulper, jernstykker og et lerkar. Det mindste hus med græstørvsvægge har formodentlig kun været 2,2 x 3,2 m med kun en stolpe tæt ved hver gavlen og indgang midt i nordsiden. På pladsen er der fundet spor efter mindst tre, formodentlig fem, Ø-V orienterede, treskibede langhuse med stolpebyggede vægge. Disse tilhører antagelig en senere fase end husene med græstørvsvægge. Endelig kan nævnes, at der er fundet to huse fra yngre bronzealder og tre grave fra yngre romertid

THY 2341

Martin Mikkelsen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Bebyggelse - Romersk jernalder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

Kulturlag - Romersk jernalder

Bebyggelse - Germansk jernalder

Kulturlag - Germansk jernalder

156. Bjergby

11.04.02 Bjergby

Boplads

Førromersk jernalder

sb. 86. Ved en mindre arkæologisk undersøgelse blev der fundet stolpehuller og kulturlag, per. IIIa. Fundet er fremkommet ved dyrkning.

MHM 1234x

Per Bugge Vegger

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Kulturlag - Førromersk jernalder

157. Vendbjerggård

11.04.02 Bjergby

Boplads

Førromersk jernalder

sb. 71. Prøvegravning. Der blev fundet en del stolpehuller, enkelte gruber og en stenbrolægning. Keramikken daterer bopladsen til FRJA. Fundet er fremkommet ved dyrkning.

MHM 1276x

Poul Mikkelsen

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Grube - Førromersk jernalder

158. Holme

11.04.05 Erslev

Hval

Udateret

Ved en mindre arkæologisk undersøgelse blev der fundet flere knogler fra en hval. Fundet er fremkommet ved dyrkning.

MHM 1261x

Per Bugge Vegger

Andre anlæg/diverse - Udateret

159. Galtrup

11.04.07 Galtrup

Gravhøj

Bronzealder

sb. 2. Ved en større arkæologisk undersøgelse blev en overpløjet gravhøj totaludgravet. Inden for den velbevarede randstenskæde, blev der fundet fem grave. Centralgraven var en brændtbenskiste dækket af en røselignende kappe af hovedstore marksten. Heri lå der bl.a. en dobbeltnap (per. III). Yderligere tre grave i højen var brændtbenskister, medens en femte var en "hellekiste" med et ubrændt lig. Også denne begravelse indeholdt en dobbeltnap (per. III). Inden for randstenskæden blev der fundet ardspor. Fundet er fremkommet i forbindelse med etableringen af naturgasfordelingsnettet

MHM 1105x

Per Bugge Vegger

Gravhøj - Bronzealder

Gravplads/grav - Bronzealder

160. Skarregård

11.04.09 Sejerslev

Enkeltgård

1100-tallet

sb. 162. Ved en arkæologisk udgravning blev der fundet stolpehuller, vægkonstruktioner og en pikstensbrolagt vandingsdam fra en enkeltgård. Et enkelt hus skilte sig ud ved at have en regulær syld, men alligevel jordgravede stolper. I dette hus var bunden af en bageoven bevaret. Anlægget er opfattet som avlsgården til det store voldsted Skarreborg. Fundet er fremkommet ved dyrkning.

MHM 1258x

Per Bugge Vegger

Bebyggelse - Nyere tid

161. Sundby

11.04.12 Sundby

Vej/kulturlag

Middelalder

sb. 64. Ved en arkæologisk udgravning blev der fundet tykke kulturlag, der bl.a. indeholdt et vejanlæg. Vejkassen bestod af grus og mindre marksten. Vejens sider var sikret med meget store marksten. Udgravningen vil blive fortsat i 1988. Fundet er fremkommet ved dyrkning.

MHM 717x

Per Bugge Vegger

Kulturlag - Middelalder

Vej/bro - Middelalder

162. Hanggård

11.04.12 Sundby

Boplads

Førromersk jernalder

sb. 71. Ved en større arkæologisk udgravning blev der udgravet stolpehuller og grøfter fra to eller flere gårdsanlæg, (per. IIIa). Fundet er fremkommet i forbindelse med etableringen af naturgasfordelingsnettet

MHM 1102x

Per Bugge Vegger

Bebyggelse - Førromersk jernalder

163. Dragstrup

11.04.15 Øster Jølby

Gravhøj

Dolktid/br.

Ved en arkæologisk undersøgelse blev der i en overpløjet gravhøj fundet en urørt hellekiste, hvori der bl.a. lå en lancetformet flintdolke. Op ad hellekisten var der en brændtbensgrav, hvori der lå en bronzeknap. Fundet er fremkommet ved dyrkning.

MHM 1228x

Per Bugge Vegger

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Bronzealder

164. Karby

11.05.05 Karby

Boplads/kulturlag

Yngre jernalder

sb. 53. I et samarbejde mellem Forhistorisk Museum på Moesgård og Morslands Historiske Museum blev der foretaget en arkæologisk undersøgelse i Karby (AUD 1986, 218, 219). Der blev udgravet 3 felter, der dækkede ca. 150 kvadratmeter. I de op til 1 m tykke kulturlag, der flere steder var dækket af 1 m muld, blev der bl.a. fundet keramik, hvoraf hovedparten ud fra form og brænding må dateres til perioden ca. 700 til 1000 e.Kr. Morslands Historiske Museum vil også i de kommende år sammen med Forhistorisk Museum på Moesgård foretage udgravninger i Karby.

MHM 1173x, 1174x og 1175x

Per Bugge Vegger

Bebyggelse - Yngre jernalder

Kulturlag - Yngre jernalder

Bebyggelse - Vikingetid

Kulturlag - Vikingetid

165. Fårup

11.05.06 Lødderup

Boplads

700-tallet

sb. 177. Ved en mindre arkæologisk udgravning blev der udgravet to grubehuse. Fundet er fremkommet i forbindelse med etableringen af naturgasfordelingsnettet

MHM 1171x

Per Noe

Bebyggelse - Germansk jernalder

Bebyggelse - Vikingetid

166. Frydsbrønd

11.05.06 Lødderup

Boplads

Romersk jernalder

sb. 177. Ved en mindre arkæologisk undersøgelse blev der undersøgt flere gruber. Fundet er fremkommet i forbindelse med etableringen af naturgasfordelingsnettet

MHM 1172x

Per Bugge Vegger

Bebyggelse - Romersk jernalder

Grube - Romersk jernalder

167. Lille Pinkhøj

11.05.07 Ljørslev

Hellekiste

Senneolitikum

sb. 92. Prøvegravninger på to terrænhøjninger, der alle var negative og en efterundersøgelse på en tidligere delvist undersøgt hellekiste uden fund.

MHM 1265x

Poul Mikkelsen

Gravplads/grav - Yngre stenalder

168. Pinkhøjlund

11.05.07 Ljørslev

Overpløjet høj

Udateret

sb. 56. Prøvegravning. Der blev lokaliseret randsten, samt rester af en helt ødelagt grav - næppe centralgrav. Ved de nordlige randsten blev der fundet et fladehugget flintredskab. Fundet er fremkommet ved dyrkning.

MHM 1266x

Poul Mikkelsen

Gravhøj - Udateret

169. Rævebakke

11.05.08 Møllerup

Boplads

Bronzealder

sb. 17. Ved en arkæologisk undersøgelse blev der undersøgt flere gruber, der bl.a. indeholdt meget keramik. Gruberne lå umiddelbart øst for sporene efter et kraftigt hegn. Fundet er fremkommet i forbindelse med dyrkning

MHM 1075x

Per Bugge Vegger

Bebyggelse - Bronzealder

Grube - Bronzealder

170. Vestergade

11.05.09 Nykøbing M

Kulturlag

1700-tallet

sb. 45. Ved en mindre arkæologisk undersøgelse i Vestergade blev den ældste bebyggelse på stedet dateret. Fundet er fremkommet i forbindelse med et nybyggeri

MHM 1151x

Per Bugge Vegger

Kulturlag - Nyere tid

171. Fruevej

11.05.09 Nykøbing M

Kulturlag/grube

Yngre bronzealder

sb. 47. Kulturlag, kogegrube og grube med keramik. Keramikken dateres til overgangen ældre/ynge bronzealder. Fundet er fremkommet ved dyrkning i have.

MHM 1275x

Poul Mikkelsen

Grube - Ældre bronzealder

Kulturlag - Ældre bronzealder

Grube - Yngre bronzealder

Kulturlag - Yngre bronzealder

Grube - Bronzealder

Kulturlag - Bronzealder

172. Ørding Kærvej

11.05.16 Ørding

Grube

SN/æ.br.

sb. 77. Prøvegravning. Der blev undersøgt en enkelt grube med et indhold af flint og keramik. På marken findes en del fladehugget flint. Fundet er fremkommet ved dyrkning.

MHM 1274x

Poul Mikkelsen

Grube - Yngre stenalder

Grube - Ældre bronzealder

173. Storup

11.05.16 Ørding

Langhøj

Neolitikum

sb. 96. Udgravning af nord-syd orienteret langhøj, der var stærkt ødelagt. I den vestlige langside var enkelte randsten og en 2 m bred bramme bevaret. Mod øst var der en identisk næsten helt bortpløjet opbygning. I højens midte blev fundet rester efter 2 helt ødelagte gravanlæg. Der blev fundet lidt keramik, dateret til overgangen TN/MN, TRB. Undersøgelsen blev foretaget, fordi ejeren gennem flere år har pløjet sten op på højen

MHM 1089x

Poul Mikkelsen

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre stenalder

174. Helligsø

11.06.04 Helligsø

Jættestuetomt/grave

Neo./førrom./y.rom.

sb. 15. Undersøgelse af tomten efter en jættestue med bikammer. Hovedkammeret i jættestuen var orienteret nord-syd med en udgang mod øst og målte 7 x 2,5 m. I kammerets sydlige del fandtes et intakt gulv lagt af næve- til tallerkenstore flade kridtheller. Bikammeret målte 2,5 x 2 m og havde også et gulv bestående af kridtheller. Indgangspartiet bestod af to stenpar og gangforløbet kunne kun følges over ca. 2,5 m. Hele anlægget var symmetrisk opbygget med en akse gående gennem indgang, hoved- og bikammer. På gulvene og i et 2-5 cm tykt lag derover er alle oldsagsfundene gjort: 7 slebne tyknakkede flintøkser og 5 bjergartøkser, heraf 3 mellemneolitiske stridsøkser. Endvidere er fundet ca. 30 flækker, omkring 40 kølle- og dobbeltøkseformede ravperler samt enkelte lerkarskår bl.a. fra et hængekar. Spredt på gulvene er også fundet skeletdele. I og lige uden for den vestlige højfod blev undersøgt 11 brandgrave samt to jordfæstegrave. På nær en enkelt, som indeholdt et tveægget jernsværd og keramik fra førromersk jernalder per. III, var brandgravene stærkt nedpløjede. Det samme var tilfældet med den ene af jordfæstegravene, hvor der kun var få cm urørt fyld tilbage over gravbunden. Graven stammer fra en tidlig del af yngre romersk jernalder og indeholdt en guldfingerring, glasperler, tre fibler, den ene med forgyldt sølvblik og glasindlægninger, en jernkniv og en bronzetenvægt. En del af den sydlige langside i graven var bortgravet ved anlæggelsen af den anden jordfæstegrav, en stenkiste med fire lerkar og en jernkniv, ligeledes fra en tidlig del af yngre romersk jernalder. På arealet op til og syd for højen konstateredes i øvrigt et større bopladsområde formodentlig fra yngre bronzealder

THY 2350

Jytte Nielsen

Jens-Henrik Bech

Gravplads/grav - Yngre stenalder

Megalitanlæg - Yngre stenalder

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Gravplads/grav - Førromersk jernalder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

Ålborg Amt

175. Ebdrupgård

12.02.04 Farsø

Boplads og grave

Y.br./førrom/.æ.rom.

sb. 166. Ved en undersøgelse foranlediget af naturgasledningen på en lille banke, der løber ud i Farsø Kær, blev der udgravet stolpehuller tilhørende fire hustomter. Alle tomterne var af den treskibede type, og de tre af dem kunne med sikkerhed bestemmes som langhuse. Hustomterne dateres ud fra den sparsomme keramik i stolpehullerne til yngre bronzealder. Ved samme undersøgelse fandtes en urnegrav fra førromersk jernalder og tre jordfæstegrave. Den ene, en ganske lille grav, var fundtom. Enstensat grav indeholdt 7 lerkar. Den sidste jordfæstegrav, hvor stenene var fjernet, indeholdt 7 lerkar samt en halvmåneformet ragekniv af jern. Jordfæstegravene dateres til ældre romersk jernalder

VMÅ 686

Christian Aabo Jørgensen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Gravplads/grav - Førromersk jernalder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

176. Ebdrup II

12.02.04 Farsø

Boplads

Yngre bronzealder

sb. 167. Ved en undersøgelse foranlediget af naturgasledningen på den alleryderste del af et plateau blev der udgravet stolpehuller af 2 treskibede hustomter. Begge hustomter, som er langhuse, blev kun udgravet delvis, da de fortsætter uden for det undersøgte område ind på plateauet. Keramikken i stolpehullerne daterer hustomterne til yngre bronzealder. Neden for hustomterne lå flere gruber, hvoraf de fem indeholdt en del skår og afslag, der ligeledes kan dateres til yngre bronzealder

VMÅ 685

Christian Aabo Jørgensen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

177. Ebdrup I

12.02.04 Farsø

Boplads

Yngre bronzealder

sb. 168. Ved en undersøgelse foranlediget af naturgasledningen på det yderste af et plateau blev der udgravet stolpehuller tilhørende 2 hustomter, hvor den ene tillige havde indgangsstolpehullerne bevaret. Denne hustomt målte ca. 16 x 6,5 meter, og i husets midterlinie lå flere koge-gruber. Begge hustomter var af den treskibede type og kunne på baggrund af det sparsomme skårmateriale med forbehold dateres til yngre bronzealder. Desuden undersøgte to brønde, som dateres til yngre bronzealder og de er sandsynligvis samtidige med hustomterne. Det undersøgte område repræsenterer yderområdet af en større boplads, der ligger på selve plateauet

VMÅ 684

Christian Aabo Jørgensen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

178. Ullits Mark

12.02.13 Ullits

Boplads

Ældre Romertid

sb. 41. Lokaliteten var truet som følge af pløjning. I foråret blev der undersøgt dele af et større kulturlag på sydskråningen af en mindre bakke. Laget indeholdt store mængder keramik, knogler og skaller. Desuden blev der trukket en søgegrøft På bakketoppen, her kunne der konstateres stolpehuller og gruber. Ved efterårets undersøgelse afdækkedes det meste af bakken, og der blev udgravet en 0,5 meter bred grøft gennem kulturlaget på nordskråningen. Ud fra de hidtidige undersøgelser må pladsen opfattes som en sluttet gårdsenhed, bestående af et beboelseshus, to forrådshuse/staklader samt en Selvstændig stald. Udsmidslaget, der fandtes i direkte tilknytning til beboelseshuset, indeholdt store mængder keramik og mange knogler - brændte og ubrændte. En del af knoglerne er blevet bestemt, og følgende arter var repræsenteret: Okse, får/ged, hest, hund og hare. Det keramiske materiale viste en stor variation i form og gods. Pladsen kan på baggrund af det keramiske materiale dateres til en tidlig del af ældre romersk jernalder

VMÅ 650

Christian Aabo Jørgensen

Susanne Klingenberg

Bebyggelse - Romersk jernalder

Kulturlag - Romersk jernalder

179. Smidie

12.03.02 Bælum

Jordfæstegrav - boplads

Ældre romersk jernalder

sb. 65. Afsluttet, partiel undersøgelse. I forbindelse med afgravning af en kridtskrænt fremkom menneskeknogler. En undersøgelse af kridtskrænten viste, at knoglerne kom fra en Ø-V orienteret jordfæstegrav, hvoraf de 20 vestligste cm var bevaret. Herfra hjembragtes to lerkar og store dele af et kranium. Knoglerne er på Antropologisk Institut bestemt som stammende fra en 20-30 år gammel kvinde. Endvidere konstateredes i kridtskrænten 3 boplads/affaldsgruber med keramik og dyrekogler. Både jordfæstegrav og gruber dateres til ældre romersk jernalder

ÅHM 1955

Erik Johansen

Bebyggelse - Romersk jernalder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

Grube - Romersk jernalder

180. Egholm

12.03.10 Skørping

Voldsted

1334

sb. 269. I forlængelse af undersøgelserne i 1985 og 1986 (se AUD 1985, 170 og 1986, 239) blev undersøgelserne af selve hovedbanken gjort færdig. Nye prøver af friskskovet træ i bygningskonstruktionen gav en dendrokronologisk datering til høsten 1334. Prøven bearbejdet af Wormianum. Adgangsvejen til hovedbanken var de første hundrede meter fra fast land en risvej lagt ud over mosefladen. Omtrent 50 meter fra banken afløstes risvejen af en regulær bro, hvoraf der var bevaret en del kraftige bropæle og løsrevne tværbjælker, der oprindeligt havde været tappet sammen. Godt 40 meter fra banken påvistes en spærring på tværs af broen. Spærringens relativt kraftige konstruktion og fund af affald mv. antydede, at spærringen må have været bevogtet i perioder

ÅHM 794

Jan Kock

Forsvarsanlæg/voldsted - Middelalder

181. Ravnborg

12.03.11 Solbjerg

Hus

Sen førromersk jernalder

sb. 109. Afsluttet, partiel undersøgelse af en Ø-V orienteret hustomt med sydvendt indgangsbrolægning. Den hjembragte keramik daterer hustomten til sen førromersk jernalder.

ÅHM 1997

Erik Johansen

Bebyggelse - Førromersk jernalder

182. Øls

12.04.15 Øls

Hulvejssystem

Udateret

sb. 56. Koteopmåling og snitning af et uregistreret hulvejssystem. Opmålingen foretaget i forbindelse med anlæggelse af jyske motorvej etape 83 Handest-Aarestrup. Hulvejssystemet består af op til 4 spor. Ved snitning i sporerne viste sporvidden sig at være henholdsvis 0,80 meter og 1,00 meter

ÅHM 2147

Peter Birkedahl

Vej/bro - Udateret

183. Ultved

12.06.01 Ajstrup

Boplads

Yngre bronzealder

sb. 30. Afsluttet, partiel undersøgelse af bopladsområde fra bronzealderen per. VI. Over et større areal konstateredes og undersøgte stolpehuller, gruber, ildgruber og en formodet keramikovn. Egentlige hustomter kunne ikke dokumenteres. Fra undersøgelsen er hjembragt et righoldigt keramisk materiale

ÅHM 1959

Karsten Kristiansen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

184. Nygård, Stæ

12.06.13 Vester Hassing

Boplads

Germansk jernalder

sb. 82. I forbindelse med projektering af naturgasledning 592, Aalborg-Gandrup, er der ved Stæ by udgravet rester af en landsby, sandsynligvis 5.-6. årh. Der er udgravet 3 hele langhuse og den ene side af et fjerde. Lokaliteten er afgrænset på tre sider, så det må formodes, at den strækker sig mod syd. Den ligger i luftlinie ca. 500 m fra Overbygårdpladsen og må opfattes som tilhørende den samme vandrelandsby som denne. Store dele af pladsen ligger begravet under op til 80 cm flyvesand. Dette er sandsynligvis også grunden til, at vi ikke har kunnet lokalisere hverken den førromerske eller den yngre romerske boplads i området

ÅHM 2092

Peter Birkedahl

Bebyggelse - Germansk jernalder

185. Finstrupgård

12.06.14 Øster Hassing

Boplads

Ældre romersk jernalder

sb. 37. Uafsluttet, partiel undersøgelse af bopladsområde med bevaret kulturlag og spor af jernudvinding. Undersøgelsen forventes genoptaget i 1988

ÅHM 1961

Erik Johansen

Bebyggelse - Romersk jernalder

Jernudvinding - Romersk jernalder

Kulturlag - Romersk jernalder

186. Ulkærgård

12.07.02 Gundersted

Boplads

Ældre romertid

sb. 107. Ved en prøveudgravning blev der konstateret en mindst 8 m lang stenrække. Over denne var et kulturlag. Stenrækken og kulturlaget kan dateres til ældre romersk jernalder. Formodentlig dele af en større boplads.

VMÅ 658

Jørgen Seit Jespersen

Bebyggelse - Romersk jernalder

187. Sundhøjgård

12.07.05 Løgsted

Høj

SN/æ.br./æ.rom.

sb. 21. Den vestlige del af højen blev undersøgt inden nedlægningen af naturgasledningen. Under dele af højen fandtes resterne af et gammelt kulturlag, der indeholdt afslag, keramik og to spidses fra fladhuggede flintdolke. Dette lag skal dateres til senneolitikum, tidlig del af ældre bronzealder. I højens centrum fandtes en større recent forstyrrelse. Lige i underkanten af pløjelaget fremkom en spydspids af jern samt mulige dele fra en skjoldbule. Disse genstande kan stamme fra en nu bortpløjet brandplet. I kulturlagets overkant fandtes fire brandpletter, hvoraf de tre indeholdt metal. Alderen på den døde i en af brandpletterne kunne ved hjælp af en visdomstand bestemmes til 18-20 år. Brandpletterne kan dateres til en tidlig del af ældre romersk jernalder

VMÅ 687

Susanne Klingenberg

Kulturlag - Yngre stenalder

Kulturlag - Ældre bronzealder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

Gravhøj - Oldtid

188. Tollerup

12.07.05 Løgsted

Boplads

Ældre romersk jernalder

sb. 24. Der kunne ved en mindre prøvegravning forud for nedlægningen af en spildevandsledning konstateres en større boplads fra ældre romertid. Lige over undergrunden blev der påvist spredte stolpehuller og ardspor. Henholdsvis 30 og 40 cm under markoverfladen fremkom dele af en brolægning samt en staldende i et Ø-V orienteret langhus.

VMÅ 903

Susanne Klingenberg

Bebyggelse - Romersk jernalder

Ager/mark - Oldtid

189. Mjallerup

12.07.05 Løgsted

Boplads

Udateret

sb. 20. Forud for nedlægningen af naturgasledningen blev der foretaget en mindre undersøgelse på lokaliteten. Der fremkom en del stolpehuller og gruber, men der kunne ikke udskilles anlæg. Der fremkom ingen fund i fyldskifterne, og disse kan således ikke dateres

VMÅ 688

Susanne Klingenberg

Bebyggelse - Udateret

Grube - Udateret

190. Vester Ørbæk

12.07.05 Løgsted

Boplads

TRB/SN

sb. 14. Forud for nedlægningen af naturgasledningen blev der undersøgt dele af en senneolitisk boplads samt en del af et anlæg tragtbæger tilhørende. Dette fremstod i undersøgelsesområdet som en halvcirkelformet grøft. Der er næppe tale om en ringgrøft, men sandsynligvis om en huslignende konstruktion. Det sparsomme fundmateriale daterer anlægget til en tidlig del af mellemneolitikum. De øvrige anlæg på lokaliteten synes alle at skulle dateres til senneolitikum på baggrund af fundene og fylden i de fundtomme fyldskifter. Der kunne udskilles stolper fra to hustomter, der fortsatte uden for undersøgelsesområdet. Den senneolitiske boplads' hovedudbredelsesområde findes umiddelbart vest for udgravningen

VMÅ 901

Susanne Klingenberg

Bebyggelse - Yngre stenalder

191. Bjørnsholm

12.07.10 Ranum

Skaldynge

Kongem./Ertb./TRB

sb. 62. Systematisk bopladsudgravning af skaldynge, fortsat fra 1986, ventes afsluttet i 1988. Undersøgelsen koncentreredes om tre områder af det Ø-V gående snit, der var påbegyndt i 1985, hhv. den østlige, midterste og vestlige del. Formålet hermed var dels at få et repræsentativt oldsagsmateriale fra top til bund på tre forskellige steder i køkkenmøddingen, dels at undersøge de sandede aflejringer under skaldynge. Både mod vest og i dyngens centrale parti nåedes undergrund, mens skallaget ikke blev gennemgravet mod øst. Som et yderligere supplement til de udgravede felter undersøgte tre enkeltfelter ved gennemgravning og tørsoldning i 10 cm tykke lag. Det viste sig, at der i undersøgelsesområdets centrale parti var et kompliceret system af 2-3 ildsteder i stratigrafisk position over hinanden; hertil kommer, at det lykkedes at vise, at skaldynge ligger oven på et 1-3 m tykt, marint sandlag med indlejrede flintoldsager, østersskaller og spredte knogler. Fundene i dette sandlag må stamme fra en bebyggelse ældre end skaldynge, dvs. yngre Kongemose - eller ældre Ertebøllekultur. I det marine sandlag iagttoges der bl.a. et ildsted, som viser, at sandlaget ikke repræsenterer en kontinuerlig marin aflejring, men at der må have været tidsrum, hvor der har været tørt nok til, at folk har kunnet slå sig ned på stedet. Særlig opmærksomhed blev der lagt på undersøgelse af det øverste hjertemusling-dominerede skallag med oldsager af tidlig neolitisk tragtægertype. Et af de fremtidige spørgsmål, der skal afklares, er, hvorvidt denne aflejring er af human oprindelse, eller om der også indgår "naturlige" strandbredskomponenter i den.

ÅHM 972, FHM 2911

Søren H. Andersen

Erik Johansen

Skaldynge - Ældre stenalder

Skaldynge - Yngre stenalder

192. Åle

12.07.10 Ranum

Skaldyngge

Ertebøllekultur

sb. 43. I en af de nyopdagede, større skaldyngger fra Ertebøllekulturen i stenaldrens "Bjørnsholm Fjord", (AUD 1986, 256) er der i 1987 foretaget større, uafsluttede undersøgelser. Undersøgelsen fortsættes i 1988. Skaldynggens udstrækning i dyrket overflade er opmålt, og der er gravet et antal prøvehuller i dyngen for at fastslå tykkelse og bevaringstilstand, men hovedvægten i 1987 undersøgelsen blev lagt i tre 4 x 4 meter felter omkring et stort, stensat ildsted, der ligger centralt i nogle strukturer, der kun kan tolkes som rester af en hyttetomt. Omkring ildstedet undersøgtes kraftige aktivitetslag. Både ildsted og aktivitetslag har været dækket af primær skalmasse. Fra undersøgelsen er hjembragt et større oldsagsmateriale af flint og en del pattedyrsknogler, men ingen fiskeknogler samt et større materiale til naturvidenskabelige undersøgelser og C14 dateringer. De undersøgte partier af Åleskaldyngen dateres til ældre Ertebøllekultur

ÅHM 2304 FHM 3251

Erik Johansen

Søren H. Andersen

Skaldyngge - Ældre stenaldre

193. Vollersgård II

12.07.14 Vilsted

Boplads og grave

Ældre bronzealder

sb. 30. Forud for nedlægning af naturgasledningen blev lokaliteten Vollersgård II undersøgt. Der blev undersøgt et treskibet langhus samt en del kogegruber. Disse anlæg kan dateres til bronzealderens per. II/III. Desuden blev der undersøgt tre jordfæstegrave uden påviselige kister eller andre konstruktioner. Gravenes orientering varierede en del. Ingen af gravene indeholdt oldsager. I den ene grav var et velbevaret ligspor med kraniet i gravens sydende

VMÅ 675

Jørgen Seit Jespersen

Bebyggelse - Ældre bronzealder

Gravplads/grav - Ældre bronzealder

194. Vollersgård I

12.07.14 Vilsted

Boplads

SN/æ.br.

sb. 36. I forbindelse med naturgasledningen blev der på et højt plant plateau undersøgt yderområdet af en boplads. Der blev konstateret dele af et Ø-V orienteret toskibet langhus. Østenden og enkelte vægstolper var bevaret. På baggrund af det sparsomme fundmateriale kan bopladsen ikke dateres nærmere end senneolitikum/tidlig del af ældre bronzealder

VMÅ 674

Susanne Klingenberg

Bebyggelse - Yngre stenaldre

Bebyggelse - Ældre bronzealder

195. Vollersgård III

12.07.14 Vilsted

Boplads

Ertb./TRB

sb. 35. Forud for nedlægning af naturgas blev lokaliteten Vollersgård III undersøgt. Der fandtes mange oldsagsførende gruber samt et ildsted fra en tidlig del af tragtæggekulturen. En mindre forekomst af genstande fra Ertebøllekulturen må skyldes områdets geologiske historie med gentagne transgressioner

VMÅ 676

Jørgen Seit Jespersen

Bebyggelse - Ældre stenaldre

Bebyggelse - Yngre stenaldre

196. Brorstrup, kirke

12.08.02 Brorstrup

Kirke

Middelalder

En udvendig istandsættelse af kirkens kvaderstensmurværk gav anledning til en undersøgelse, hvor der bl.a. blev fremdraget et romansk vindue bag den omsatte kvadermur på skibets sydside.

NM II 757/87

Birgit Als Hansen

Kirke/Kirkegård - Middelalder

197. Flejsborg-Svendstrup II

12.08.04 Flejsborg

Høj

ENK/SN

sb. 50. I forbindelse med nedlægningen af naturgas blev der foretaget en undersøgelse af en overpløjet høj. I højens centrum fandtes en fundamentgrøft med spor efter 17 planker. Disse har indgået i en vægkonstruktion, omkring et rektangulært gravkammer med indgang fra SØ. I dette fremkom 6 ravperler og to skår. Anlægget kan dateres til sen ENK/tidlig SN. Syd for gravkammeret fremkom en N-S orienteret grav, der indeholdt en del velbevaret forkullet træ. Der var ingen daterende genstande i denne grav. NV herfor lå en Ø-V orienteret grav, der indeholdt 3 ravperler og resterne af en forkullet træskål. Disse ravperler var meget lig perlerne fra gravkammeret. De tre grave formodes at være nogenlunde samtidige

VMÅ 626

Mariann Hahn-Thomsen

Gravhøj - Yngre stenalder

198. Sjørup Kirketomt

12.08.04 Flejsborg

Gruber/grubehus/grave

Y.br./y.j./midd.

En større prøvegravning blev foretaget forud for anlæggelsen af en ny golfbane og Skov- og Naturstyrelsens retablering af den fredede kirketomt. I søgegrøfterne fremkom i alt 28 anlæg. Gruberne kan på baggrund af flint og keramik dateres til yngre bronzealder. Der blev fundet et sikkert og to mulige grubehuse, der ikke blev undersøgt nærmere. De skal formodentlig dateres til yngre jernalder/middelalder. Der blev registreret to arbejdsområder, der kan dateres til kirkens opførelsestidspunkt, henholdsvis som forarbejdningssted for kvadre og tilberedning af kalk og mørtel. Kirken har været omgivet af en kirkegårdsgrøft med tilhørende vold. Der blev fundet 131 grave i søgegrøfterne, disse blev ikke nærmere undersøgt. Der skønnes at være i alt ca. 1300 grave.

VMÅ 608

Peter Hambroe Mikkelsen

Grube - Yngre bronzealder

Bebyggelse - Yngre jernalder

Gravplads/grav - Middelalder

Kirke/Kirkegård - Middelalder

199. Svenstrupgård

12.08.04 Flejsborg

Boplads

Bronzealder

sb. 51. Lokaliteten blev undersøgt forud for nedlægning af naturgas. Ved undersøgelsen blev sporene efter de tagbærende stolper tilhørende to treskibede langhuse undersøgt. Endvidere blev der udgravet dele af et tredje hus samt kogestensgruber. Hustomterne dateres ud fra keramikken og et fladehugget flintsegl til bronzealderens per. II

VMÅ 672

Christian Aabo Jørgensen

Bebyggelse - Ældre bronzealder

Bebyggelse - Bronzealder

200. Sønderkær

12.08.05 Giver

Høj

ENK/SN/æ.j.

sb. 151. Lokaliteten blev undersøgt forud for nedlægningen af naturgas. Der var ikke bevaret højfyld eller randsten. Højens diameter kunne ved hjælp af et podsoleret lag og resterne af et kulturlag fastlægges til min. 12 m. Kulturlaget fandtes mod NØ. Om dette kulturlag oprindeligt også fandtes under højen kunne ikke afgøres. Kulturlaget kunne dateres til sen enkeltgravskultur/senneolitikum. Den stensatte centralgrav var forstyrret. Syd herfor fremkom en meget velbevaret hellekiste. Begge kisterne var fundtomme. Denne gravtype skal dateres til sen enkeltgravskultur eller senneolitikum. Under højen fandtes de sidste rester af stolpehullerne fra en ringformet trækonstruktion. Anlægget kan dateres til sen enkeltgravskultur. I højens periferi fremkom en del brandpletter. De fundførende brandpletter kunne dateres til en tidlig del af førromersk jernalder. To af brandpletterne fremkom under en brolægning fra ældre romertid. Brolægningen skal ses i forbindelse med jernalderbopladsen, 662, der findes vest for højen. Der kunne udskilles en hustomt samt en mindre staklade. Disse anlæg kunne ikke dateres nærmere inden for ældre jernalder

VMÅ 661

Susanne Klingenberg

Gravhøj - Yngre stenalder

Kulturlag - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

Bebyggelse - Ældre jernalder

201. Rævebakken

12.08.05 Giver

Høj

Ældre romersk jernalder

sb. 65. Undersøgelsen blev foretaget forud for nedlægningen af naturgasledningen. Der var intet tilbage af højen, og der var spor efter recent pløjning i undergrunden. Der fandtes et Ø-V orienteret rektangulært mørkt fyldskifte. Dette viste sig at være en lerkargrav fra ældre romertid indeholdende 6 lerkar og en jerngenstand. Langs hele gravens nedgravningskant iagttoges spor efter ca. 20 cm brede planker. I bunden af graven kunne der iagttages en opdeling af graven i længderetningen. Hen over graven har ligget et låg eller løse N-S orienterede planker

VMÅ 653

Mariann Hahn-Thomsen

Gravhøj - Romersk jernalder

202. Sønderkær

12.08.05 Giver

Boplads

Førrom./æ.rom.

sb. 152. Forud for nedlægningen af naturgas blev der undersøgt dele af en større jernalderboplads, hvis hovedudbredelsesområde fandtes nord for undersøgelsesområdet. På den gamle muldoverflade blev der undersøgt dele af et Ø-V orienteret lergulv samt en brolægning. Lige over undergrunden konstateredes en velbevaret brolægning, der var orienteret N-S. Den førte til en indgangsbrølægning, der fortsatte mod nord uden for udgravningsområdet. I undergrunden konstateredes spor efter tagbærende stolper til et langhus samt en staklade. Desuden blev der undersøgt dele af et hegn. Bopladsens funktionstid er førromersk jernalder per. IIIa - ældre romertid. Anlæggene skal dateres til per IIIa, et enkelt stolpehul samt de øverste dele af kulturlaget til ældre romertid. I forbindelse med udgravningen af højen, VMÅ 661, kunne det konstateres, at dele af bopladsen fandtes vest for højen

VMÅ 662

Susanne Klingenberg

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Kulturlag - Førromersk jernalder

Bebyggelse - Romersk jernalder

Kulturlag - Romersk jernalder

203. Fladhøj

12.08.05 Giver

Boplads

Førromersk jernalder

sb. 153. Forud for nedlægning af naturgasledningen blev der foretaget en prøvegravning på et mindre plateau. På selve plateauet kunne hustomterne iagttages. Neden for disse fandtes gruber, og lavest resterne af et kulturlag uden anlægsspor. På grund af omlægning af gastracéet var der ikke behov for videre undersøgelser. Ved en efterkontrol blev der udgravet en enkelt meget trækulsholdig grube neden for plateauet

VMÅ 663

Susanne Klingenberg

Bebyggelse - Førromersk jernalder

204. Havbro Vestergård

12.08.06 Havbro

Boplads

Førromersk jernalder

sb. 13. Forud for nedlægningen af naturgasledningen blev der undersøgte dele af en jernalderboplads, per. IIIa. Der var sikre spor efter 3 hustomter. Den ene hustomt var meget velbevaret med tørvevægge, 2 indgangsbrolægninger, syldstensrække, lergulv og ildsted. Denne tomts dimensioner var ca. 11 x 5 meter. De to øvrige tomter var delvist bortpløjede. Desuden blev der udgravet en brandplet. I forbindelse med bopladslagene fandtes en mindre jernklump og slaggerester

VMÅ 681

Jørgen Seit Jespersen

Bebyggelse - Førromersk jernalder

205. Grårupgård

12.08.12 Ulstrup

Boplads

MN/førrom.

sb. 119. Forud for nedlægningen af naturgasledningen blev lokaliteten undersøgt. Der blev fundet 4 gruber med mellemneolitisk keramik. Det var ikke muligt at spore den tilhørende bebyggelse. Desuden fremkom spor efter tagbærende stolpehuller til to hustomter begge treskibede. Hustomterne kan ud fra keramikken dateres til førromersk jernalder per. I

VMÅ 668

Christian Aabo Jørgensen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Grube - Yngre stenalder

Bebyggelse - Førromersk jernalder

206. Grårup

12.08.12 Ulstrup

Boplads

Udateret

sb. 117. Ved en mindre undersøgelse forud for naturgasledningen blev der fundet spredte gruber og stolpehuller. Der blev ikke fundet daterende materiale. Lokaliteten ligger på en svagt skrånende nordvestvendt skråning. Både nord og syd for undersøgelsesområdet ses tydelige terrasser. Det er sandsynligt, at der er bebyggelsesspor på disse terrasser - hvilket undersøgelsesresultatet understøtter

VMÅ 670

Christian Aabo Jørgensen

Bebyggelse - Udateret

207. Fadestrupgård

12.08.12 Ulstrup

Boplads

SN/æ.br.

sb. 128. Foranlediget af anlæggelsen af en fordelingsstation blev der foretaget en mindre undersøgelse, hvor der blev undersøgt en større grube. Den kan på baggrund af flint og keramik dateres til senneolitikum/ældre bronzealder.

VMÅ 912

Peter Hambroe Mikkelsen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Bebyggelse - Ældre bronzealder

208. Dybvad Mølle

12.08.14 Aars

Høj

Bronzealder

sb. 92. I forbindelse med en projekteret spildevandsledning blev der foretaget en mindre undersøgelse. Fra lokaliteten findes der på museet en halskrave og et sværd fra bronzealderens periode II. Ved undersøgelsen kunne der konstateres to tomte grave.

VMÅ 473

Peter Thorup

Gravhøj - Bronzealder

Gravplads/grav - Bronzealder

209. Tolstrup grusgrav

12.08.14 Aars

Boplads

TN/MN/udateret

sb. 249. Undersøgelsen blev iværksat forud for nedlægningen af naturgasledning. Museet havde på baggrund af ældre udgravninger og overfladefund af bl.a. skiveskrabere en formodning om, at der kunne ligge et neolitisk anlæg i området. Bevaringsforholdene på lokaliteten var dårlige, hvad de mange overfladefund også antydede. I udgravningsområdets vestlige del fandtes mange spredte stolpehuller. Der kunne udskilles 3 par tagbærende spor efter stolper fra en hustomt. Der var ingen fund i forbindelse med hustomten. I udgravningsområdets østlige dele fremkom der overvejende gruber. Disse var gennemgående 1,5-2 meter lange og 0,75-1 meter brede. Der var omkring 20 cm tilbage af gruberne. De udgjorde intet system. I forbindelse med en af gruberne fremkom halvdelen af en flækkekniv, der kan henføres til tragtbægerkulturen. Denne datering er identisk med de i pløjelaget fundne redskaber. Ellers var fyldskifterne fundtomme

VMÅ 665

Susanne Klingenberg

Bebyggelse - Yngre stenalder

Grube - Yngre stenalder

Bebyggelse - Udateret

210. Gundestrup Østergård

12.08.14 Aars

Boplads

Ældre bronzealder

sb. 168. Forud for nedlægningen af naturgasledningen blev der undersøgt et yderområde af en boplads. Der blev undersøgt et 5,5 x 3 m stort fyldskifte, hvorunder der fandtes en fundtom brønd. Desuden konstateredes enkelte spredte stolpehuller. Fyldskiftet var meget fundrigt og indeholdt afslag, skrabere, forarbejdede til fladehuggede flintsegl og keramik. Randskårene og karprofilerne giver en datering til den midterste del af ældre bronzealder

VMÅ 664

Susanne Klingenberg

Bebyggelse - Ældre bronzealder

211. Mosegården

12.08.14 Aars

Boplads

Æ.br./y.br.

sb. 248. Forud for nedlægningen af naturgasledningen blev der undersøgt et større rektangulært fyldskifte fra ældre bronzealder. Under fyldskiftet fandtes enkelte spredte stolpehuller. Mod SV i undersøgelsesområdet fremkom der mange cirkulære gruber. Disse var tæt pakket med keramik, der kan dateres til yngre bronzealder per. VI. Der konstateredes desuden en del spredte stolpehuller, hvor de daterbare tilhører en sen del af yngre bronzealder

VMÅ 660

Susanne Klingenberg

Bebyggelse - Ældre bronzealder

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Grube - Yngre bronzealder

Bebyggelse - Bronzealder

212. Vestergård II

12.08.14 Aars

Boplads

Førrom./æ.rom.

sb. 250. I forbindelse med anlæggelsen af en vej i et nyt industrikvarter blev der undersøgt dele af en større jernalderboplads, der fortsætter mod syd og nord. Der var et op til 40 cm tykt kulturlag med velbevarede brolægninger, gulve og vægkonstruktioner. Der blev undersøgt 8 hustomter, heraf 4 langhuse med påviste staldender, dele af 3 foreløbigt ikke totalt udgravede huse samt en staklade. Den absolutte datering på baggrund af keramikken er førromersk jernalder per. III a/ældre romertid.

VMÅ 902

Peter Thorup

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Kulturlag - Førromersk jernalder

Bebyggelse - Romersk jernalder

Kulturlag - Romersk jernalder

213. Vestergård III

12.08.14 Aars

Grube

Førromersk jernalder

I forbindelse med byggemodning blev der foretaget en mindre prøvegravning. Resultatet var 2 mindre gruber og et stolpehul. Den ene grube indeholdt skår af førromersk karakter.

VMÅ 904

Peter Thorup

Grube - Førromersk jernalder

Viborg Amt

214. Daubjerg

13.01.01 Daugbjerg

Bopladsgruber/stolpehuller

Yngre bronzealder

sb. 150. I forbindelse med Hedeselskabets opløsning til læplantning fandtes stolpehuller og to stenfyldte bopladsgruber. Den ene af gruberne indeholdt dele af et større lerkar fra yngre bronzealder.

SMS 386A

Agner Nordby Jensen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Grube - Yngre bronzealder

215. Borghøje

13.01.01 Daugbjerg

Gravhøj

Bronzealder

sb. 9. Forud for Hedeselskabets opløjning til læplantning undersøgtes resterne af en overpløjet gravhøj. Kun den østlige del var bevaret. Herved fremkom resterne af en bronzealderurne umiddelbart under pløjelaget. Nær højfoden fandtes resterne af en stensat sekundær grav. Den viste sig at være plyndret i nyere tid

SMS 367A

Agner Nordby Jensen

Gravhøj - Bronzealder

Gravplads/grav - Bronzealder

216. Borghøje

13.01.01 Daugbjerg

Høj

Yngre stenalder

sb. 149. Ved undersøgelse af en lav overpløjet gravhøj fremkom et omtrent Ø-V orienteret rundovalt fyldskifte. Det var 2,5 x 4 m stort. Selve fyldskiftet var indtil 0,5 m bredt og 0,3 m dybt. Heri fremkom ved snitning tætstillede små runde pletter (som efter nedstukne pinde til et risgærde). Der fandtes ingen spor i anlægget, som kunne give nogen ide om dets anvendelse. Fremkommet i forbindelse med Hedeselskabets opløjning til læplantning.

SMS 411A

Agner Nordby Jensen

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre stenalder

217. Jegstrup

13.01.02 Dommerby

Boplads

TRB/y.br.

Kort undersøgelse af boplads spor i forbindelse med vejudvidelse. Der blev udgravet 7 gruber. En af gruberne rummede lerkarskår og bearbejdet flint, antagelig tragtæggekultur. De øvrige gruber er vanskelige at datere, dog tilhører en nedgravning, som opfattes som en kogegrube, antagelig yngre bronzealder. Der er tidligere foretaget større fladeafdækninger vest for fundstedet.

SMS 149A

John Simonsen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Grube - Yngre stenalder

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Grube - Yngre bronzealder

218. Dommerby

13.01.02 Dommerby

Boplads

Yngre bronzealder

sb. 84. Fortsættelse af undersøgelse fra 1986. Ved hjælp af rende graver afdækkedes et areal med stolpehuller nord for den store grube (med skaller fra blåmuslinger og snegle). Det var dog ikke muligt at påvise hustomter.

SMS 363A

Poul Mikkelsen

John Simonsen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

219. Stoholm

13.01.03 Feldingbjerg

Bopladsgruber/huse

Neo./y.br.

I forbindelse med lokalplan undersøgtes et område nær Jordbro Å, ved hjælp af søgegrøfter. Herved fremkom flere anlægsspor i form af stolpehuller bl.a. tilhørende et langhus, gruber og et tyndt kulturlag indeholdende keramik fra yngre bronzealder. Endvidere fandtes en enkelte grube indeholdende tragtbægerkeramik. Til samme tid skal spredte ardspor måske dateres.

SMS 400A

Agner Nordby Jensen

Ager/mark - Yngre stenalder

Bebyggelse - Yngre stenalder

Grube - Yngre stenalder

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Kulturlag - Yngre bronzealder

220. Stoholmgaard

13.01.03 Feldingbjerg

Boplads

Ældre romersk jernalder

sb. 141. Ved muldafrømning i forbindelse med anlæggelse af en ridebane undersøgtes en del stolpehuller og bopladsgruber. Herved fandtes en del lerkarskår og dele af gulvlaget til et hus.

SMS 415A

Agner Nordby Jensen

Bebyggelse - Romersk jernalder

221. Kombakke

13.01.07 Kobberup

Boplads

TRB/æ.j.

sb. 276. Undersøgelsen fortsat fra 1986 (AUD 1986, 270). I forbindelse med udgravning af hustomt og omgivende hegn fra ældre jernalder på højdedraget fandtes kulturlag med potteskår og bearbejdet flint. Undersøgelsen af de resterende dele af plateauet ved hjælp af et system af søgegrøfter gav kun enkelte fyldskifter mv.

SMS 315A

Agner Nordby Jensen

John Simonsen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Bebyggelse - Ældre jernalder

222. Snebæk

13.01.07 Kobberup

Boplads/huse

Neo./y.br.

sb. 292. Som led i fortsatte bebyggelsearkæologiske undersøgelser omkring Tastum Sø, fandtes ved rekognoscering (på et næs, som skyder sig ud i et vådområde) en del neolitisk flintaffald, kasserede redskaber mv. En efterfølgende prøvegravning ved hjælp af søgegrøfter afslørede enkelte neolitiske gruber og stolpehuller. Størstedelen viste sig ødelagt af senere bebyggelse og markarbejde. I forbindelse med udgravningen undersøgtes dele af en yngre bronzealderbebyggelse. Der afdækkedes bl.a. et 20 x 7,5 m stort langhus med velbevarede båseskillerum i østenden. Over dele af bronzealderbebyggelsen registreredes spredte ardspor. Et udstrakt agersystem af højryggede agre dækkende området blev opmålt i forbindelse med undersøgelsen.

SMS 410A

Agner Nordby Jensen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Grube - Yngre stenalder

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Ager/mark - Oldtid

223. Hedevang

13.01.07 Kobberup

Boplads/huse

Ældre germansk jernalder

sb. 272. I forbindelse med anlæggelsen af en minkfarm undersøgte et ca. 1.200 M2 stort område nær litorinaskrænten mod Tastum Sø. Herved fremkom såvel langhuse som grubehuse. Undersøgelsen er en fortsættelse af tidligere gravninger på en meget stor boplads som daterer sig til ældre germansk jernalder (AUD 1986, 273)

SMS 331A

Agner Nordby Jensen

Bebyggelse - Germansk jernalder

224. Kobberup

13.01.07 Kobberup

Gruber/kulturlag/hus

TRB/ENK/y.br.

sb. 287. Ved prøvegravning i forbindelse med bebyggelsesarkæologiske undersøgelser omkring Tastum Sø fandtes enkelte gruber med lerkarskår fra tragtbægerkulturens per. V. I en mindre sækning fandtes et tyndt kulturlag indeholdende en del sen enkeltgravskeramik. Endvidere kunne der udskilles de tagbærende stolper tilhørende et langhus, som ved hjælp af keramik dateres til slutningen af yngre bronzealder.

SMS 390A

Agner Nordby Jensen

Grube - Yngre stenalder

Kulturlag - Yngre stenalder

Bebyggelse - Yngre bronzealder

225. Kobberup

13.01.07 Kobberup

Grave/stolpehuller

ENK/y.br.

Ved prøvegravning i forbindelse med arkæologiske undersøgelser omkring Tastum Sø fandtes på en naturlig højning en Ø-V orienteret jordfæstegrav. Den døde var gravlagt på højre side med hovedet i vest, og benene stærkt optrukne. Der fandtes ingen gravgaver, men gravformen tyder på EKG undergravstid. Tæt herind til fandtes fire urnegrave og otte brandpletter. I en af urnerne fandtes en velbevaret bronzearmring. I et felt ca. 50 m borte fandtes tre omtrent mandslange stensatte grave indeholdende brændte ben. I to af gravene var medgivet henholdsvis en halsring og en nål af bronze. Endvidere fandtes spredte bebyggelsesspor i form af stolpehuller i området.

SMS 391A

Agner Nordby Jensen

Gravplads/grav - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre bronzealder

Bebyggelse - Oldtid

226. Kobberup Kirke

13.01.07 Kobberup

Muret kalkkule

Middelalder

sb. 286. Rektangulært 1 x 1,5 m stort, 1,2 m dyb kule, hvis sider og bund var sat af munkesten. På bunden fandtes endnu en del kalk bevaret. Fundet i forbindelse med etablering af en trixtank ved kapellet.

SMS 412A

Agner Nordby Jensen

Andre anlæg/diverse - Middelalder

227. Blingedal

13.01.18 Ørum

Fladmarksgrav

Oldtid

sb. 94. På en svagt V-skrånende mark undersøgtes resterne af en 160 x 50 cm stor Ø-V orienteret grav. Den var 60 cm dyb, med en tydelig ramme af marksten. Gravhunden var stenfri. Graven synes at have været dækket af hånd/hovedstore marksten. Der fandtes ingen gravgaver, dette kan dog skyldes lodsejerens stenoptagning før undersøgelsen.

SMS 409A

Agner Nordby Jensen

Gravplads/grav - Oldtid

228. Toustrup

13.02.01 Durup

Bopladsspor

Yngre bronzealder

sb. 54. Større og mindre gruber opfyldt med askeblandet sand. Flere indeholder en del keramik. I en grube fandtes nakkeenden af en bjergartsøkse. Fundet efter muldafrømning i gastracé.

SMS 267A203

Agner Nordby Jensen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

229. Lille Dalgård

13.02.01 Durup

Boplads

Yngre bronzealder

sb. 128. Ved nedlægningskontrol blev der i foråret 1987 fundet nogle fyldskifter på et højtliggende plateau. En hastig undersøgelse viste bl.a., at et af fyldskifterne rummede et nedgravet bronzealderlerkar. Randen var slået af, men så meget af den findes bevaret, at lerkarret, der vel har fungeret som en art forrådskar, kan rekonstrueres. Nedgravningen har været specielt beregnet til dette lerkar og var kun lige netop så stor, at lerkarret har kunnet placeres i hullet. Det blev besluttet at foretage en egentlig udgravning med fladeafrensning på lokaliteten. Denne undersøgelse påviste spor af et Ø-V vendt langhus med to parallelle rækker indre stolper til at bære taget. Husets østlige gavlfandtes ca. 2 m fra det nedgravede kar, men der er ingen dokumentation for samtidighed. Ved denne undersøgelse fandtes i øvrigt yderligere to gruber med rester af nedgravede lerkar samt en del andre gruber, bl.a. meget store kogegruber

SMS 389A

Agner Nordby Jensen

John Simonsen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

230. Toustrup

13.02.01 Durup

Bopladsgruber

Yngre bronzealder

sb. 56-59. Flere boplads- og kogegruber opfyldt med askeblandet sand. Enkelte af gruberne indeholdt mange sodsværtede kogesten. Fundet ved nedlægningskontrol.

SMS 267A206 267A207 267A208 267A209

Agner Nordby Jensen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Grube - Yngre bronzealder

231. Anshede

13.02.02 Fur

Langhøj

Tragtbægerkultur

sb. 15-21. I efteråret 1987 foretog Fur Museum prøvegravning ved højgruppen, som var stærkt truet af nedpløjning. I de udlagte søgegrøfter kunne der ikke påvises spor efter rundhøjene sb. 15 og 17-20, hvorfor undersøgelsen koncentreredes om langhøjen sb. 16, der tegnede sig som en svag højning i terrænet. Højfyld og spor efter opgravede randsten tegnede omridset af en 810 m bred og 22 m lang øst-vest orienteret langhøj. I højfylden fandtes 3-4 partier omrodet fyld iblandet sten, knust flint, rør- og kølleformede ravperler, samt en flække. Partielt bevarede stenspor omkring de omrodede partier sandsynliggør, at der må være tale om resterne efter de 3-4 stenkister, som er beskrevet 1843 af R.H. Kruse efter stentagning i højen. Der var ikke bevaret spor af eventuelt bundlag i stenkisterne, ligesom der heller ikke kunne iagttages fyldskifter under højen. Delvis overlejret af nedskreden højfyld fandtes midt på højens sydlige langsideside et offerskårlag eller udrømningslag med keramik fra tidlig mellemneolitisk tragtbægerkultur

FUM 75

John Brinch Bertelsen

Anne Pedersen

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre stenalder

232. Fur Kirkevej

13.02.02 Fur

Langhuse/grubehuse

7.-12. årh.

sb. 139. Forebyggende §26-undersøgelse i den nuværende landsby, Nederby. Forud for kommunalt byggeri undersøgte et ca. 3.600 m² stort areal med bebyggelsesspor i form af to langhuse, ni grubehuse, to grøftsystemer, pløjespor og et stort antal gruber. Ud fra stratigrafien kan pladsen inddeles i tre faser. Til den ældste fase hører cirkulære grubehuse med små nedhamrede pæle i væglinien og sandsynligvis også et 24 m langt øst-vest orienteret langhus med buede langsider og lige gavle. Til den mellemste fase kan henregnes et NV-SØ gående grøftsystem og formentlig de rektangulære grubehuse. Til den yngste fase hører et N-S gående grøftsystem og et rektangulært 15 m langt og 5 m bredt langhus med tagbærende vægstolper. Genstandsmaterialet omfatter keramik i form af spandformede kar, halvkuglekar heriblandt svaleredekar og kuglepotter. Af jerngenstande er fundet knive, klinknagler, søm, en fragmenteret spore og diverse beslag. I et forholdsvis stort antal gruber er fremkommet jernslagge, heriblandt kalotformede slagge. I et grubehus, der var delvis opfyldt med skaller fra blåmusling, østers og strandsnegle, var der bevaret knogler af hest eller ko. Husene og genstandene må dateres til 7.-12. årh., dvs. at Nederby på Fur er grundlagt århundredet tidligere end de øvrige nuværende landsbyer herhjemme. En del af undersøgelsen har derfor kunnet foregå med midler fra Dronning Margrethe II Arkæologiske Fond, hvorved det har været muligt at belyse bebyggelsens udstrækning mod syd uden for det truede areal. Undersøgelsen forventes fortsat i 1988 forud for anden byggefase

FUM 35

John Brinch Bertelsen

Jytte Nielsen

Bebyggelse - Vikingetid

Grube - Vikingetid

Bebyggelse - Middelalder

Ager/mark - Udateret

233. Verdens Ende

13.02.02 Fur

Huse/gruber

ENK/Y.br./y.j.

sb. 121. I efteråret 1987 foretog Fur Museum en udvidet prøvegravning af et stort bopladsområde i Nordfurs bakkeland. I et 1.300 M² stort område påvistes spor efter mindst tre langhuse og et større antal gruber. Hus I: 10 m af vestenden med den stærkt afrundede gavl blev afdækket. I den frilagte del kunne der ses to sæt tagbærende stolper og velbevarede vægstolper, der står med en afstand på 1,75-2 m. Langsiderne er lige. Hus II: Et øst-vest orienteret hus, 26,5 m langt og 7,5 m bredt blev afdækket i sin helhed. Huset har lige langsider og rette gavle. Gavlene står ikke vinkelret på langsiderne, så huset får en svag rombisk grundplan. Vægforløbet er meget velbevaret og består af kraftige tætstillede stolper. Stolpespor viser, at vægtømmeret har haft en diameter på 15-22 cm og har stået med en indbyrdes afstand på omkring 75 cm. I husets østlige 2/3 er vægstolperne dobbelte. Husets eneste indgang findes midt i den sydlige langside. Vest for indgangen ses spor efter en indre skillevej. Der kan maksimalt udskilles fire sæt tagbærende stolper. Hus III: Østenden af et ca. 6 m bredt langhus med to sæt tagbærende stolper og velbevaret vægforløb. Huset har tilsyneladende afrundede hjørner med tagbærende stolper i gavlen. Der er ikke gjort daterende fund fra husenes stolpehuller, men typologisk set kan hus I med sandsynlighed henføres til bronzealder og hus II og III til yngre jernalder, hvilket i øvrigt er i overensstemmelse med dateringen af gruberne. En grube og en opfyldt naturlig sænkning stammer fra enkeltgravskulturen. Undersøgelsen forventes fortsat i 1988, da området er stærkt truet af nedpløjning. Overalt når ploven ned i anlægssporene og vægstolper, skillerum m.m. vil være bortpløjet inden for kort tid

FUM 23

John Brinch Bertelsen

Kirsten Christensen

Grube - Yngre stenalder

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Grube - Yngre bronzealder

Bebyggelse - Ældre jernalder

Grube - Ældre jernalder

234. Harre

13.02.04 Harre

Grube/kulturlag

Føromersk jernalder

sb. 104. Grube dækket af 10 cm tykt kulturlag. Gruben indeholdt en del keramik, en del knogler og et 5-10 cm tykt lag af hjertemuslinger. Fundet ved nedlægningskontrol i gastracé

SMS 406A

Poul Mikkelsen

Grube - Føromersk jernalder

Kulturlag - Romersk jernalder

235. Sønderup

13.02.04 Harre

Bronzestøbeplads

Vikingetid

sb. 106. Stolpehuller, kogegruber og gruber. I gruberne blev der fundet spor efter bronzestøbning i form af diglefragmenter, stumper af støbeforme, en avlsten, stumper af en bronzenål og et lille bronzesmykke ornamentet i tidlig vikingetidsstil. Fundet ved nedlægningskontrol i naturgastracé

SMS 405A

Poul Mikkelsen

Bebyggelse - Vikingetid

Grube - Vikingetid

Kulturlag - Vikingetid

236. Dalstrup

13.02.04 Harre

Gruber/stolpehuller

Yngre bronzealder

sb. 96. Ved muldafrømning i gastracéet fandtes en del bopladsspor i form af gruber og stolpehuller. Nogen egentlig bebyggelse i form af huse kunne dog ikke udskilles

SMS 374A

Agner Nordby Jensen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Grube - Yngre bronzealder

237. Dalstrup

13.02.04 Harre

Brolægning

Yngre bronzealder

sb. 98. En 5 x 8 m stor NØ-SV orienteret brolægning af håndstore sten, dækkende et tyndt kulturlag. Mellem og under stenene fandtes en del keramik fra yngre bronzealder. Fundet efter muldafrømning i gastracé

SMS 267A197

Agner Nordby Jensen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Kulturlag - Yngre bronzealder

Vej/bro - Yngre bronzealder

238. Harre

13.02.04 Harre

Gruber/boplads

Førromersk jernalder

sb. 102. Gruber med keramik og aske undersøgt i forbindelse med nedlægningskontrol i naturgastracé

SMS 267A226

Poul Mikkelsen

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Grube - Førromersk jernalder

239. Dalgårde

13.02.04 Harre

Gravhøj

Yngre bronzealder

sb. 24. Forud for naturgassens fremføring gennem Nordsalling i foråret 1987 undersøgtes en overpløjet gravhøj ved Toustrup, nær Durup. Undersøgelsen afslørede en totalt nedpløjet høj, hvor kun det oprindelige vækst- og muldlag var bevaret. Højens diameter har været ca. 14 m. Centralt placeret, let nedgravet i undergrunden fremkom en NØ-SV orienteret, 0,3 x 1,7 m stor, centralgrav, bestående af en regelmæssig stenlægning for langsiderne af op til 0,4 m store sten. Gravbunden var dækket af en brolægning bestående af indtil håndstore sten. Nær midten af graven fandtes et lag brændte ben strøet ud over gravbunden, hvori der fandtes en dobbeltknap og en lille ragekniv af bronze. Graven har været dækket af et lag sten, hvoraf enkelte endnu var bevaret. Graven må ud fra dens smalle form samt udstyr dateres til yngre bronzealders første del. Lidt NØ for centralgraven fremkom endnu en stensat grav. Den bestod af en 1,1 x 0,7 m stor flad stenlægning af indtil 0,4 m store sten. Midt i graven fandtes en samling brændte ben indeholdende en dobbeltknap og en nål af bronze. Rester af en dækkende stenpakning fandtes partielt bevaret over graven, som kun var svagt nedgravet i undergrunden. Denne grav dateres ud fra form og medgivne gravgaver til yngre bronzealders første del, en smule yngre end centralgraven. Rundt langs højfoden og i dens umiddelbare nærhed fandtes seks brandpletter. De var alle af varierende størrelse, let nedgravet i en skålformet fordybning i undergrunden, alle indeholdende brændte ben. Kun i brandplet VI fandtes en medgiver gravgave i form af to bennåle. De daterer sig nok alle til yngre bronzealders sidste del eller senere. Udgravningen afslørede flere nedgravninger og gruber nær højen tilhørende flere forskellige tidsperioder. Ved oprensning af det gamle vækstlag under højen fremkom et mønster af gråbrune ardstriber, stående klart i det gule ler

SMS 373A

Agner Nordby Jensen

Gravhøj - Yngre bronzealder

Gravplads/grav - Yngre bronzealder

240. Bajlum

13.02.05 Hjerik

Grube/boplads

Yngre bronzealder

sb. 56. Enkelte gruber undersøgt i forbindelse med nedlægningskontrol i naturgastracé

SMS 267A222

Poul Mikkelsen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Grube - Yngre bronzealder

241. Bysted

13.02.06 Nautrup

Offerkar

jernalder

sb. 241. I et større, tidligere moseområde optoges dele af et mindre lerkar. Fremkommet ved pløjning.

SMS 385A

Agner Nordby Jensen

Depotfund/skattefund/offerfund - Jernalder

242. Norup Gårde

13.02.06 Nautrup

Boplads

Ældre Jernalder

sb. 124. På en bakke, der skråner jævnt mod S, blev der i foråret 1987 gravet en længere søgegrøft, og en mængde stolpehuller og andre fyldskifter dukkede op på den sandede undergrunds overflade. Den efterfølgende udgravning koncentrerede sig om et sted, hvor der fandtes en stor, lerforet grube og nogle dybe stolpehuller. Her blev feltet udvidet mod Ø, og sporene af et ca. 13 m langt og ca. 4,5 m bredt hus fra ældre jernalder dukkede op. Huset havde haft to rækker indre tagbærende stolper (i alt seks stolpepar) og var orienteret omtrent Ø-V. Midt for huset var spor af indgang både mod N og S

SMS 388A

John Simonsen

Bebyggelse - Ældre jernalder

243. Dalgårde Toustrup

13.02.06 Nautrup

Gruber

Yngre bronzealder

sb. 127, 129. Flere bopladsgruber og nedgravninger, hvoraf flere var stenforede, og opfyldt med askeblandet sand. Indeholdt en del lerkarskår. Fundet efter muldafrømning i gastracé

SMS 267A200. 267A202

Agner Nordby Jensen

Grube - Yngre bronzealder

244. Roslev

13.02.07 Roslev

Gruber/boplads

Yngre bronzealder

sb. 65. Gruber med keramik og kogesten. Enkelte stolpehuller. Fundet ved nedlægningskontrol i naturgastracé

SMS 267A221

Poul Mikkelsen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Grube - Yngre bronzealder

245. Roslev

13.02.07 Roslev

Gruber/boplads

Romersk jernalder

sb. 64. Gruber, hvoraf især en indeholdt en del keramik, samt to ildbukke og bunden af en hul lercylinder. Fundet ved nedlægningskontrol i naturgastracé

SMS 267A220

Poul Mikkelsen

Bebyggelse - Romersk jernalder

Grube - Romersk jernalder

246. Gødvad N

13.03.04 Gødvad

Grube

Ældre romersk jernalder

sb. 66. Partiel udgravning af en større affaldsgrube med et stort keramikmateriale fra ældre romersk jernalder. Fundet fremkommet i forbindelse med muldafrømning i vejtracé.

SIM 345/1987

Knud Bjerring Jensen

Grube - Romersk jernalder

247. Rudemølle

13.04.02 Dølby

Boplads/gruber

Yngre bronzealder

sb. 25. Fortsættelse af undersøgelsen, som blev påbegyndt i 1986 (AUD 1986, 285). Der fandtes mange nedgravninger og stolpehuller, men sikre spor af hustomter kunne ikke påvises. Ved den endelige udgravning af to meget store gruber foreligger der nu et keramikinventar, som peger på en datering lidt ældre end først antaget ved prøvegravningen. Efter en foreløbig gennemgang af materialet synes dateringen snarest at være en senere del af yngre bronzealder

SMS 370A

Poul Mikkelsen

John Simonsen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Grube - Yngre bronzealder

248. Vikærgård

13.04.02 Dølby

Boplads

Yngre bronzealder

sb. 24. Kortvarig undersøgelse af nogle fyldskifter i en søgegrøft i forbindelse med naturgasledningen. Over en strækning på 117 m fandtes 9 gruber af forskellig størrelse og indhold. Kun en af gruberne havde en større mængde skår, som foreløbig dateres til sen yngre bronzealder. Ingen spor af hustomter

SMS 369A

John Simonsen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

249. Tolstrup

13.04.02 Dølby

Bopladsgruber/stolpehuller

Yngre bronzealder

sb. 28-31. Bopladsgruber og nedgravninger, hvoraf flere var opfyldt med gråbrunt spættet sand, indeholdende en del lerkarskåle. Andre med et lag håndstore ildskørnede sten nær hunden. I en af gruberne fandtes endvidere en netsænkesten/kølle. Fundet efter muldafrømning i gastracé

SMS 267A214, 2657A215, 267A216, 267A217

Agner Nordby Jensen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Grube - Yngre bronzealder

250. Marienlyst

13.04.08 Resen

Høje

ENK/SN

sb. 32, 33. Undersøgelse af tre sb-registrerede gravhøje forud for byggemodning. Den ene af højene kunne ikke længere lokaliseres. I de to andre høje blev der fundet grave fra ENK/SN. Den ene høj havde en ca. 1 m bred randmarkering af hovedstore sten. I randstenene var stillet et retvægget bæger fra sen ENK. Centralgraven, der hører til randstenskæden, var ødelagt. I den omgravede fyld blev der fundet en stridsøkse af grønsten. Af to yngre grave var den ene ødelagt. Den anden, en stenbygget øst-vest orienteret grav indeholdt et flintspyd, SN. Den anden bevarede høj indeholdt to grave. Bl.a. en nord-syd orienteret grav med spor efter en forkullet plankekiste. Der blev ikke fundet daterende genstande i gravene.

SMS 396A

Poul Mikkelsen

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre stenalder

251. Brombærvej

13.04.08 Resen

Stenlægning/gruber

Yngre bronzealder

I forbindelse med kloakering blev der fundet en række gruber med keramik fra sen yngre bronzealder. Desuden blev der undersøgt en stendynge. Mellem stenene blev der fundet enkelte groftmagrede skår, der må dateres til SN/ældre bronzealder. Der er tidligere fundet et lerkar fra ældre bronzealder på arealet, ligesom der er undersøgt en rig, i øvrigt skibsformet grav fra yngre bronzealder.

SMS 112A

Poul Mikkelsen

John Simonsen

Kulturlag - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre bronzealder

Grube - Yngre bronzealder

Kulturlag - Yngre bronzealder

252. Jegstrupvej

13.04.09 Skive

Boplads

TRB/y.br.

sb. 141. Undersøgelse af boplads fra yngre bronzealder i forbindelse med kloakering. En hustomt med spor efter to rækker indre tagbærende stolper udgravedes. Husets længde ca. 21 m og bredden ca. 6 m. En mindre grube mellem de indre tagbærende stolper i husets midte rummede skår af flere forrådskar. Der var svage spor af en boplads fra tragtbægerkultur (enkelte skår) på lokaliteten.

SMS 414A

John Simonsen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Bebyggelse - Yngre bronzealder

253. Granslev Byvej

13.05.03 Granslev

Keramikovn? kulmile?

Udateret

sb. 86. Prøvegravning i anlæg, der synes at have sammenhæng med fremstilling af lerkar eller trækul. Der fremkom ikke nogen sikker datering på anlægget.

KHM 170/87

Niels T. Sterum

Andre anlæg/diverse - Udateret

254. Vejerslev

13.05.12 Vejerslev

Vandmølle

Middelalder

I 1987 afsluttedes undersøgelsen af det tidligt middelalderlige vandmølleanlæg ved den lille Gjel Å, på grænsen mellem Tvilum og Vejerslev sogne (AUD 1986, 292). Udgravningen var fortsat fra 1986, og anlægget er nu totalundersøgt. Ved undersøgelsen i 1986 udgravedes dele af en mølledæmning, der var forstærket med en kraftig spunsvæg af egeplanker, der er dendrokronologisk dateret til omkring 1185. Desuden lokaliseredes selve møllebygningen ca. 25 m neden for mølledæmningen. I 1987 færdigudgravedes selve møllebygningen, der tilsyneladende kun har været i funktion i en kort årrække. Foruden en række ualmindeligt velbevarede fundamenter og bygningsdele til selve mølleriet udgravedes resterne af en lille, kun ca. 7 x 7 m stor møllebygning med jordgravede stolper. En række mølledele, bl.a. padleblade, gearhjul og tænder til gearhjul viser, at vandhjulet har været af den enkeltringede, vertikale type med tværstillede padleblade. Blandt de øvrige fund kan nævnes fragmenter af kværnsten af såvel norsk glimmerskifer som rhinsk basalt, benkamme, bennåle, syle, smykker, en jordhakke eller et plovskær af jern samt affald fra en trædrejers værksted. Mølleanlægget fremkom i 1976 i forbindelse med dræningsarbejde.

SIM 88/1981

Christian Fischer

Knud Bjerring Jensen

Vandmølle - Middelalder

255. Sparregaard

13.05.13 Vellev

Boplads/gruber

Yngre bronzealder

sb. 146. Undersøgele af et 9 x 7 x 0,75 m stort fyldskifte, indeholdende 4 mindre og meget keramikrige gruber. Dette bopladsfund fra sen yngre bronzealder/tidlig førromersk jernalder fremkom umiddelbart syd for en tidligere undersøgt urnegravplads fra slutningen af yngre bronzealder.

KHM 462/72

Søren Berthelsen

Niels T. Sterum

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Grube - Yngre bronzealder

256. Sparregaard

13.05.13 Vellev

Mølleanlæg?

Middelalder?

sb. 173. Prøvegravning i formodet skvatmølleanlæg. Der fremkom en gravet rende, som søges belyst ved yderligere prøvegravning.

KHM 12/77

Niels T. Sterum

Andre anlæg/diverse - Middelalder

257. Jegstrup

13.08.10 Ravnstrup

Boplads

Førromersk jernalder

Pga udvidelse af en fordelingsstation på naturgasnettet udgravedes yderligere en del af en boplads. Der blev undersøgt 5-6 huse, heraf ét med væggrøft, samt dele af et grubekompleks indeholdende rødbrændt sand og skår

VSM 241E

Jytte Nielsen

Bebyggelse - Førromersk jernalder

258. Fastrup

13.08.14 Vammen

Jordgrav

TRB

sb. 149. I et diffust Ø-V fyldskifte på ca. 11/2 x 21/2 m med spredte hånd- til hovedstore sten (de få, der var ladet tilbage efter generationers pløjning) blev der i vestenden ~under en kraveflaske, et par hundrede små ravperler og en ravklump med gennemboringer og gruber; i østenden lå en flække, en tyndnakket flintøkse, en kraveflaske, en krukke, hvis rand ikke er horisontal men svagt bølget, og bunden af et tredje kar. Anledning var opløjning af 2 store tyndnakkede flintøkser på marken.

VSM 612E

Mette Iversen

Gravplads/grav - Yngre stenalder

259. Fjeldsø

13.09.01 Fjeldsø

Megalitanlæg

Tragtbægerkultur

sb. 73A. Undersøgelse af sparsomme rester af megalitgrav. I en af i alt 4 stenfyldte gruber, anlagt (umiddelbart) før graven, fandtes 2 hanke og et par skår af en fodskål. Anledning var opgravning af sten og brændt flint.

VSM 599E

Mette Iversen

Megalitanlæg - Yngre stenalder

260. Gedsted

13.09.02 Gedsted

Høj

ENK/førrom.

Centralgraven var anlagt på oprindelig overflade og indeholdt foruden kistespor, skeletspor med tandemalje (hoved i øst) og 9 ravperler: nogle store kegleformede omkring hovedet og 2 skiver, der lå ved gravens sydside, den ene ud for fødderne, den anden ud for hovedet. En sekundær brandgrube indeholdt en kraftig jernkniv og skår af et par kar fra sen førromersk jernalder.

VSM 766E

Mette Iversen

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Førromersk jernalder

261. Hejring

13.09.06 Klejtrup

Grave

Y.br./æ.rom.

sb. 104. Tilsyneladende under flad mark fandtes en brandgrav og en urne omgivet af en ringgrøft; nogle udaterede brandgruber; små fragmenter af stenkredse samt en lerkargrav med bundbrolægning, kistespor, 7 lerkar og en jernkniv.

VSM 763E

Mette Iversen

Gravplads/grav - Yngre bronzealder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

262. Vesterbølle kirke

13.09.15 Vester Bølle

Kirke

Middelalder

En mindre undersøgelse i forbindelse med indvendig istandsættelse og ændring af varmeanlæg afslørede fire blystøbegruber af forskellig alder ud for kirkens tilmurede norddør. I skibets sydøsthjørne blev fundamentet for et nedbrudt sidealter samt rester af det oprindelige mørtelgulv afdækket under en i nyere tid opmuret plint under prædikestolen.

NM II 330/87

Morten Aamann Sørensen

Birgit Als Hansen

Kirke/Kirkegård - Middelalder

263. Jebjerg

13.11.03 Jebjerg

Gravhøj/ardspor

Oldtid

Forud for naturgassens fremføring gennem Salling undersøgtes en overpløjet gravhøj nær Jebjerg. Undersøgelsen afslørede en næsten nedpløjet høj, med en diameter på ca. 12 m. Der fandtes ingen grave bevaret i højen. Brungrå ardspor fremkom ved afrensning af vækstlaget under højen

SMS 372A

Agner Nordby Jensen

Ager/mark - Oldtid

Gravplads/grav - Oldtid

264. Jebjerg

13.11.03 Jebjerg

Boplads/huse/brønd

TRB,ENK/SN/y.j./vik.

sb. 65. Undersøgelse fortsat fra 1986 (AUD 1986, 311). Der er undersøgt yderligere 3 langhuse, 12 grubehuse, en brønd, hegn og gruber. Desuden er undersøgt et anlæg fra stenalder. Genstandsmaterialet stammer hovedsagelig fra grubehusene og består af jernnøgle, knive, ten- og vævevægte, glasperler og keramik, heriblandt stempelomamenteret keramik (rudestempler). Fra et stolpehul foreligger en jernfibula. Den undersøgte brønd havde bevaret trunk, i bunden af brønden blev fundet en del forkullet korn og frø. Stenalder"anlægget" bestod af en naturlig oval, formentlig oprindelig fugtig stenfyldt sænkning. Stenene fandtes hovedsagelig langs sænkningens nordside og ved enderne. Nederste i sænkningen blev fundet tre tyndnakkede økser og enkelte lerkarskår, dateret til tidlig MN TRB. Herover blev fundet en hel del keramik fra sen ENK, en halv stridsøkse, flintaffald, mange skiveskrabere mv. Keramikken er samtidig med den keramik, der blev fundet ved 1986-undersøgelsen. Hvorledes dette "anlæg" skal tolkes er ikke afklaret. Endelig skal nævnes tre ringgrøfter, der ikke kan dateres, de har muligvis forbindelse med bebyggelsen fra yngre jernalder

SMS 361A

Poul Mikkelsen

John Simonsen

Andre anlæg/diverse - Yngre stenalder

Bebyggelse - Yngre jernalder

Andre anlæg/diverse - Udateret

Randers Amt

266. Kirial Bro

14.01.02 Enslev

Skallag

Grubekeramisk kultur

sb. 35. Prøvegravning med henblik på at fastslå omfanget og bevaringstilstanden af et grubekeramisk skallag, der siden 1981, hvor det registreredes over en strækning på ca. 70 m, har været under konstant nedpløjning. Ved hjælp af 7 søgegrøfter konstateredes skallaget nu kun at være til stede i 1,5 m bredde og 0,20 m tykkelse over ca. 20 m. Skallaget er meget rigt på materiale i form af knogler, flint og keramik alt af ren grubekeramisk karakter. Pilespidserne er af A-typer. Undersøgelsen fortsætter

DJM 1930

Lisbeth Wincentz

Skaldynge - Yngre stenalder

267. Fannerup F

14.01.05 Ginnerup

Grav/skaldynge

Ertebøllekultur

sb. 107. Ved jordarbejde i forbindelse med fjernelse af Fannerupnæsset fremkom en okkerbestrøet skeletgrav nedgravet ca. 0,4 m i undergrunden. Det velbevarede og af skallag tildækkede skelet var orienteret NØ-SV og placeret i rygleje. Skelettet var fra en 30-40 årig mandsperson gravlagt med en ornamentet hjortetaksøks ved hovedet, en flækkekniv og en lille flække ved højre hofte. Lidt syd for skeletgraven registreredes de sørgelige rester af Fannerup F skaldynge, et ca. 2 x 9 m stort og 0,4 m tykt parti stående tilbage i et skel mellem to ejendomme. Flintredskaber i dyngen, bl.a. en flækkekniv, daterer denne til at være omtrent samtidig med graven. Ved fortsat jordarbejde er fremkommet yderligere et gravlignende fyldskifte, der forventes undersøgt i 1988

DJM 2233

Niels Axel Boas

Gravplads/grav - Ældre stenalder

Skaldynge - Ældre stenalder

268. Lille Benzon

14.01.06 Gjerrild

Grav/boplads

Æ.rom./sen førrom.

sb. 69. Ved dyrkning fremkom og undersøgte en urnebrandgrube på en lokalitet, hvor en tilsvarende var undersøgt to år tidligere. Graven indeholdt rester af dækfad og en stor urnebeholder samt seks mindre lerkar, skjoldbule og spydspids. Graven var nedgravet ca. 1 m fra en lerkliningsfyldt bramme tilhørende en formodet hustomt med et skårfyldt kulturlag fra en sen førromersk jernalder

DJM 1996

Gert Hougaard Rasmussen

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Kulturlag - Førromersk jernalder

Gravplads/grav - Ældre jernalder

269. Birkelund

14.01.07 Glesborg

Boplads/lerbrændingsanlæg

Mellemneolitikum

sb. 103-106. I forbindelse med beplantning af et areal under Mejlgård Gods foretoges rekognosceringer og udgravninger på det berørte areal. Inden for et område på 20 x 15 m, der var den maksimale udstrækning af overfladefund, undersøgtes to ca. 1 m store rødbrændte pletter(gruber), 3-4 mindre affaldsgruber samt kulturlagsrester. De to rødbrændte, lave gruber indeholdt kraftigt sekundært brændt keramik, lerklumper og hvidbrændt flint- og knoglestykker, heriblandt en lille mejsel (ornamenteringsredskab). Centralt i den ene grube fandtes desuden en tyndnakker økse af bjergart. Keramik fra kulturlag og de mindre gruber omfatter, som de lave rødbrændte gruber, bl.a. skår fra lerskeer, lerskiver, fodskåle, tragtskåle m.m., alt af MNA Ib karakter. Hertil kommer en halv skivekølle med dobbeltsidig skafthulsdølle. De lave gruber med sekundært brændt materiale tolkes som bund af anlæg eller ovne til lerkarbrænding

DJM 2020

Lisbeth Wincentz

Andre anlæg/diverse - Yngre stenalder

Bebyggelse - Yngre stenalder

270. Holmenge

14.01.07 Glesborg

Udsmidslag

Ertebøllekultur

I det lave areal neden for en skaldyngge fra TNC og Ertebøllekultur, der tidligere er undersøgt, blev der foretaget en mindre prøvegravning i udsmidslag fra Ertebøllekulturen. I den nederste del af det 0,7 m tykke udsmidslag, fandtes mængder af flintaffald og redskaber, samt en del bevarede redskaber i ben og tak, bl.a. benprene, trykstokke og en hjortetaksøkse.

DJM 2076

Esben Kannegaard

Kulturlag - Ældre stenalder

271. Birkelund II

14.01.07 Glesborg

Kogegruber

Bronzealder

sb. 103-106. I forbindelse med beplantning af et areal under Mejlgård Gods, blev der foretaget udgravninger på det berørte areal. Inden for et 400 M2 stort område blev der afdækket et kulturlag med kogesten, keramik og flintredskaber, der kan dateres til midten af bronzealderen. Kulturlaget dækkede over en klynge af kogestensgruber og mindre fyldskifter. Centralt i området fandtes en meget stor og stærk trækulsholdig kogestensgrube, og omkring denne fandtes et antal mindre kogestensgruber. Det er sandsynligt, at den store kogestensgrube har fungeret som opvarmningssted for sten, der er benyttet i de mindre, omkringliggende kogestensgruber eller ovne

DJM 2020

Esben Kannegaard

Grube - Bronzealder

Kulturlag - Bronzealder

272. Hemmed Kirke

14.01.10 Hemmed

Boplads

Sen enkeltgravskultur

sb. 146. Grundet tilplantning gennemførtes en partiel undersøgelse af en ca. 6 x 8 m stor og 0,5 m dyb forsænkning med kulturlag indeholdende kogesten, flintafslag, skrabere og keramik fra sen enkeltgravskultur. Forsænkningen fremkom under et velbevaret lergulv i østenden af en hustomt fra ældre bronzealder. Da forsænkningen kan være rest af en hustomt med delvist forsænket gulv, forventes undersøgelsen fortsat i 1988

DJM 2215

Niels Axel Boas

Bebyggelse - Yngre stenalder

Bebyggelse - Ældre bronzealder

273. Hemmed Kirke

14.01.10 Hemmed

Boplads/hustomt/ardspor

Senneolitikum

sb. 146. På grund af tilplantning undersøgtes stolpehuller og kulturlag i en formodet hustomt under gulvniveau i midt- og vestsektionen af en hustomt fra ældre bronzealder. Endelig form og udstrækning af hustomten er endnu ikke fastlagt. Fund af type IV-flintdolk, pilespidser, skrabere og keramik daterer anlægget til SN C. Huset var anlagt på gammel ager med ardspar. Undersøgelsen forventes fortsat i 1988

DJM 2215

Niels Axel Boas

Ager/mark - Yngre stenalder

Bebyggelse - Yngre stenalder

274. Hemmed Eirke

14.01.10 Hemmed

Boplads/hustomt

Yngre bronzealder

sb. 146. I forbindelse med beplantning undersøgtes et ca. 13 x 5 m stort langhus med fire sæt tagbærende stolper samt enkelte vægstolper i vestgavl. Det til huset knyttede kulturlag var opløjet. En lille samling keramik fra pløjelag over huset kan dateres til yngre bronzealder. Huset var anlagt over NV-hjørnet af hustomt fra ældre bronzealder. Undersøgelsen er ikke afsluttet

DJM 2215

Niels Axel Boas

Bebyggelse - Yngre bronzealder

276. Nederst

14.02.01 Albøge

Skeletter/skaldyng

Ertebøllekultur

sb. 49. Efter at en amatørarkæolog ved gravning i skaldyngen ved Nederst havde påtruffet et hundeskelet, iværksattes en undersøgelse omkring opgravningen. Der afdækkedes 8 m², hvorved resten af hundeskelettet fremkom tillige med yderligere ét ca. 1,5 m NØ for det første. Hertil to ildsteder. Skaldyngen var bevaret i ca. 0,3 m tykkelse. I en lille nedgravning fremkom få lerkarskår fra bronzealder. Bortset herfra havde kun nedpløjning forstyrret skaldyngen. Der kunne ikke ses spor af særlige foranstaltninger i forbindelse med deponeringen af hundene. De må derfor som skaldyngen stamme fra Ertebøllekultur

DJM 2123

Lisbeth Wincentz

Gravplads/grav - Ældre stenalder

Skaldyng - Ældre stenalder

277. Pilebækgård

14.02.04 Fuglslev

Gravplads

Ældre romersk jernalder

sb. 20. I efteråret 1987 påbegyndtes udgravning af en mindre jordfæstegravplads fra ældre romersk jernalder. Pladsen er beliggende på et mindre plateau på nordvendt skråning. Undersøgelsen var foranlediget af, at der på lokaliteten igennem mange år er opløjet større sten, imellem hvilke der blev fundet en lille lerkop. Med henblik på at lokalisere mulige gravanlæg og for at afgrænse gravpladsen blev der udlagt søgegrøfter med 3-10 m mellemrum over et område på 50 x 50 m. Herved blev der lokaliseret 5 tætliggende jordfæstegrave samt en brandgrube og en urnegrav. Urnegraven, brandgruben samt en stærkt medtaget jordfæstegyra blev udgravet. Mens udgravningsarbejdet stod på, foretog Geofysisk Laboratorium, Aarhus Universitet, en serie magnetiske målinger på lokaliteten. De foreliggende resultater bekræfter, at der ikke findes yderlige grave på stedet. Undersøgelsen vil blive fortsat i 1988

EBM 26

Pauline Asingh

Jacob Vedsted

Gravplads/grav - Romersk jernalder

278. Lyngby Rodzoneanlæg

14.02.09 Lyngby

Hus

Førromersk jernalder

sb. 111. Ved udgravning af et overløbsbassin i forbindelse med etableringen af et rodzoneanlæg observeredes fyldskifter, der ved afdækning viste sig at være gruber og stolpehuller, sidstnævnte dannende en lille hustomt. Huset var ca. 7 x 4 m stort, treskibet med fire sæt tagbærende stolper og ti vægstolper, hvoraf østendens hjørnestolper var dobbelte. Midt for hver langsides markerede et stolpepar en ca. 0,70 m bred gang i hver side. I husets NØ hjørne var en lav grube med mørk, humøs fyld. Midt mellem de fire vestlige tagbærende tagstolper var i en lerforet grube nedsat et stort forrådskar. Keramik daterer huset til førromersk jernalder III.

DJM 2224

Lisbeth Wincentz

Bebyggelse - Førromersk jernalder

279. Dalsgårde

14.02.13 Vejlbjby

Lergrav

Førromersk jernalder

sb. 20. I vandledningstracé fremkom en grube 3 x 3 m og 1 m dyb med enkelte store sten i bunden. Lerkarskår fra førromersk jernalder per. I. Nedgravet i ler.

DJM 2228

Niels Axel Boas

Grube - Førromersk jernalder

280. Holkærvej

14.03.01 Galten (Nørre)

Boplads

Sen br./tidl. førrom./æ.rom.

sb. 45. Undersøgelse af ca. 2 800 M2 udgravningsfelt i forbindelse med anlæg af naturgasledning. Der fremkom bopladsrester fra sen bronzealder/tidlig førromersk jernalder og fra ældre romersk jernalder. På lokaliteten fandtes op til 1 m tykke bopladsaflejringer med i alt 17 hustomter, 6 brønde, hegnsgrøfter, gruber og stenlægninger. I hustomt og 2 brønde kunne med sikkerhed henføres til den ældste bosætning; resten af anlæggene tilhører ældre romersk jernalder. Fra udgravningen foreligger et rigt fundmateriale af bopladskeramik, kværnsten og dyreknogler. Særskilt kan nævnes en guldbelagt sølvfibula, som var nedlagt i en lille lerkop

KHM 470/86

Søren Berthelsen

Niels T. Sterum

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Bebyggelse - Førromersk jernalder

281. Galtenevej II

14.03.01 Galten (Nørre)

Boplads

Yngre romersk jernalder

sb. 47. Undersøgelse af bopladsrester fra yngre romersk jernalder, fremkommet ved nedlægning af naturgasledning. Der fandtes væggrøfter og talrige stolpehuller fra mindst 3 langhuse

KHIM 244/87

Ole A. Schmidt

Niels T. Sterum

Bebyggelse - Romersk jernalder

282. Skovmarksgaard

14.03.01 Galten (Nørre)

Boplads

Førromersk jernalder

Undersøgelse af bopladsrester fra førromersk jernalder per. I, fremkommet ved nedlægning af naturgasledning. Der fandtes kulturlag med lerkarskår og et antal gruber

KHM 232/87

Ole A. Schmidt

Niels T. Sterum

Bebyggelse - Førromersk jernalder

283. Galtenevej III

14.03.01 Galten (Nørre)

Boplads

Ældre germansk jernalder

sb. 46. Undersøgelse af bopladsrester fra ældre germansk jernalder fremkommet ved anlæg af naturgasledning. Der undersøgtes 3 fundtomme gruber samt en 7 m lang del af østenden af en 5,5 m bred hustomt: med 3 par tagbærende stolper, let rundet gavl og tætstillede vægstolper. I væglinien fandtes enkelte spor efter lodretstillede planker

KHM 243/87

Niels T. Sterum

Bebyggelse - Germansk jernalder

284. Galtelvej I

14.03.01 Galten (Nørre)

Boplads

TRB/førrom.

sb. 44. Undersøgelse på naturgastracé af 1 ildsted og 2 gruber fra tidlig tragtbægerkultur samt et antal gruber fra førromersk jernalder, per. I

KHM 114/86

Reno Fiedel

Niels T. Sterum

Bebyggelse - Yngre stenalder

Bebyggelse - Førromersk jernalder

285. Frederiksdal

14.03.04 Haslund

Boplads/grav

SN/y.rom.

sb. 19. Undersøgelse af 450 M2 udgravningsfelt i forbindelse med anlæg af naturgasledning. Der fremkom boplads spor fra slutningen af yngre stenalder (senneolitikum) i form af 13 mindre nedgravninger med flintafslag, ildskørnede granitsten, små klumper rødbrændt ler og enkelte lerkarskår; desuden et brudstykke af en spæk lampe. 9 af nedgravningerne synes at danne det uregelmæssige omrids af en 9 x 5 m stor hustomt. Yderligere fremkom en jordfæstegrav fra yngre romersk jernalder med 3 lerkar

KHM 454/86

Niels T. Sterum

Søren Berthelsen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

286. Brusgaard

14.03.13 Ølst

Vandmølle

Midd./nyere tid

sb. 19. Som led i et beskæftigelsesprojekt udgravedes et felt på 68 M2 ved Brusgaard Møllebæk 75 m SV for det fredede voldsted Brusgaard. Herved fremkom dele af Brusgaard Mølle, der nævnes første gang i de skriftlige kilder fra 1600-tallet. Der blev fundet både syldrester og nedgravede fundamenter samt brolægninger og kulturlag. Der var mindst 2 faser, den yngste antagelig fra 1800-tallet. Den ældre fase var anlagt i 1600-1700-tallet. Fra samme tid fandtes tykke gruslag med vandaflejrede sandlag imellem. Gruset var opfyldt, spækket med keramik fra o. 1550-1700. Under disse anlæg fandtes yderligere kulturlag og spor efter ældre anlæg, der dog ikke blev afdækket i fladen, men lokaliseret ved dybe snit. De ældste lag var tørvelag på sandbund, derover vekslende tørvelag og vandaflejret sand. Der blev fundet keramik i næsten alle lag, den ældste keramik er gråbrændt, uglaseret - næppe ældre end 1400-tallet. De lokaliserede anlæg er ikke frilagt i fuld udstrækning, ligesom de ældre lag kun er set i snit. Men der kan næppe være tvivl om, at Brusgaard vandmølle har eksisteret også i middelalderen, som en del af voldstedskomplekset.

KHM 141/87

Inger Marie Hyldgaard

Vandmølle - Middelalder

Vandmølle - Nyere tid

287. Leca I

14.03.13 Ølst

Boplads/hus/brønd

Førromersk jernalder

sb. 12. Undersøgelse af dele af et mindst 10.000 M2 stort bopladsområde fra førromersk jernalder per. III. Der fremkom ca. 200 anlæg i form af stolpehuller, grøfter, stenrækker, brønde og gruber. 3 sæt stolpehuller fra tagbærende stolper i samme hus dokumenterer egentlig bebyggelse på lokaliteten. Bemærkelsesværdig er bopladsens placering på meget svær lerjord.

KHM 149/86

Niels T. Sterum

Reno Fiedel

Bebyggelse - Førromersk jernalder

288. Ørum kirke

14.03.14 Ørum

Fyldskifter

Ældre romersk jernalder

sb. 1. Prøvegravning omkring enlig beliggende kirke som led i Århus Amtsmuseumsråds "Projekt landsbyundersøgelser". Der fremkom ikke spor efter en forventet middelalderbebyggelse. Derimod fandtes enkelte fyldskifter med bopladskeramik fra ældre romersk jernalder.

KHM 263/87

Jens Erik Pedersen

Niels T. Sterum

Andre anlæg/diverse - Romersk jernalder

Bebyggelse - Romersk jernalder

289. Demstrupvej I

14.04.01 Dalbyheder

Høj/boplads

Neo./j.

sb. 4. Undersøgelse fortsat fra 1986. Ved afdækning af ca. 100 m2 umiddelbart nord for det hidtil undersøgte område fremkom højens primærgrav som et ca. 2,5 x 1,25 m stort fyldskifte, orienteret NØ-SV. I feltet fremkom desuden en neolitisk grube samt spor efter både en formodet neolitisk og en sikker jernalderbebyggelse. Undersøgelsen fortsættes i 1988

KHM 89/86

Ole S. Schmidt

Niels T. Sterum

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre stenalder

Grube - Yngre stenalder

Bebyggelse - Jernalder

290. Øster Tørslev grusgrav

14.04.11 Øster Tørslev

Gravhøj/stendyngegrave

TRB-MN/æ.br.

sb. 18. Undersøgelse af overpløjet gravhøj, som udgravedes delvis af Nationalmuseet i 1959 med fund af central egekistegrav med bronzedolk fra ældre bronzealder (per. II); endvidere påvisning af randstenskæde (muligvis 2 kæder). Ved den fornyede undersøgelse påvistes 2 tøveopbyggede højfaser med hver sin randstenskæde; til højens yngste fase hørte et 2,25 x 1,50 m stort stembrolagt gravleje med en bronzedolk fra ældre bronzealder (per. II/III). Under denne bronzealderhøj fremkom gravanlæg fra yngre stenalder (mellemeolitisk tid). Det drejer sig om 12 stendyngegrave og 5 "dødehuse", ordnet i 2 nord-syd gående rækker, som overlapper hinanden. Fra disse gravanlæg er foreløbig fremkommet 2 tyndbladede flintøkser og 1 tyknakket flintøkse, som daterer anlæggene til MN IV-v. Endvidere er fremkommet en del tandrester, hvoraf en enkelt er bestemt som okse. Sikre resultater fra fosfatanalyser foreligger endnu ikke. Undersøgelsen fortsætter i 1988

KHM 260/87

Ragna Stidsing

Niels T. Sterum

Gravplads/grav - Yngre stenalder

Gravhøj - Ældre bronzealder

291. Ebeltoft Færgehavn

14.05.03 Ebeltoft

Høje/boplads

ENK/y.br.

I november 1987 indledtes undersøgelserne på et 25.000 M2 stort lokalplansområde beliggende langs kysten ved Ebeltoft Færgehavn. På området findes 6 overpløjede høje samt bopladsspor. En af de overpløjede høje blev udgravet. Højens oprindelige diameter kunne anslås til 17 m ud fra spor efter fodkranssten. Den delvis forstyrrede centralgrav med stendynge og stenomsat gravleje indeholdt ingen spor efter gravlæggelse. Et stendækket ildsted med kogestensfragmenter lå på et lag højfyld i tilknytning til centralgraven og må antages at have forbindelse med højens opførelse. Ved højfoden var der rester af en forstyrret urnegrav, antagelig fra yngre bronzealder, og 3 m nord for højfoden fandtes et gravlignende anlæg med store trækulsforekomster, knoglefragmenter og et ravstykke. Højfylden bestod af bopladsmateriale, rigt på affaldsflint og redskaber, bl.a. en hulsleben, firesidet flintøkse, som sammen med flere flintrige gruber på højtømt sandsynligvis udgør en bosættelse fra enkeltgravskultur. Desuden blev et ca. 10.000 m2 stort område undersøgt med søgegrøfter, som indeholdt spredte gruber og kulturlag, aflejret på kanten af tidligere vådområder. Kulturlagene, og enkelte anlæg kan ved hjælp af keramik dateres til sen yngre bronzealder. Anlæggene var som helhed stærkt forstyrrede af dyrkning. Det lykkedes ikke at konstatere hustømter. Undersøgelsen fortsættes i 1988.

EBM 43

Pauline Asingh

Jacob Vedsted

Bebyggelse - Yngre stenalder

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre bronzealder

Kulturlag - Yngre bronzealder

292. Skellerup Enge

14.05.07 Knebel

Kulturlag

Yngre Kongem./æ.Ertb.

sb. 23. I sommeren 1987 blev der i et samarbejde mellem Ebeltoft Museum og Djurslands Museum foretaget en undersøgelse af en ældre stenalderboplads beliggende ved Knebel Vig. Undersøgelsen havde en varighed på ca. 2 måneder. Der blev undersøgt et felt på 7 x 4 m. Lokaltiteten rummer en meget tyk lagserie på indtil 4 m, indeholdende oldsager og mollusker. I de nedre lag, som står under vand, er bevaringsforholdene for organisk materiale overordentlig fine. Ved undersøgelsen blev der fundet et stort oldsagsmateriale af flint med rombiske spidspile og skævæggede tværpile, der daterer pladsen til yngre Kongemosekultur og ældre Ertebøllekultur, Endvidere fandtes der en mængde velbevarede knogler især af fisk, fugle og store havpattedyr samt desuden mængder af hasselnøddeskaller og agernbægre. Også træ var yderst velbevaret, og der fandtes især mange 2-3 m lange tilhuggede hasselstager, men også en del udkløvede stykker af eg og lind. Af egentlige oldsagstyper fremstillet af træ kan nævnes lystergrene, fragmenter af ruser eller kurve, grene med snorebevikling samt en ca. 3 m lang tilhugget hasselpæl med tveje formodentlig anvendt til en form for fiskeredskab. Stedet kan bedst tolkes som et kystnært område med forskellige fiskeanordninger, der efterhånden er blevet tildækket med udskyllet bopladsmateriale.

EBM 29

Esben Kannegaard

Jacob Vedsted

Kulturlag - Ældre stenalder

293. Rolighedsvej

14.06.01 Asferg

Boplads

Y.br./tidl. førrom.

sb. 92. Undersøgelse af fundfattig brønd fra yngre bronzealder eller ældre jernalder, fremkommet ved kloakeringsarbejde.

KHM 297/87

Ernst Stidsing

Niels T. Sterum

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Bebyggelse - Ældre jernalder

294. Fårup

14.06.02 Fårup

Boplads

Ældre romersk jernalder

sb. 34. Prøvegravning i forbindelse med nyoppløjede sten og skår på kendt bopladslokalitet fra ældre romersk jernalder. Der afdækkedes stenbrolægning og stenrække, som antagelig hører til en hustomt. Undersøgelse planlægges udført i foråret 1988.

KHM 292/76

Ole A. Schmidt

Niels T. Sterum

Bebyggelse - Romersk jernalder

295. Skaldhøj

14.06.03 Gassum

Gravhøj

Udateret

sb. 121. Prøvegravning i overpløjet gravhøj med henblik på fredning. Der påvistes stensatte grave både i midten af højen og i periferien. Højen indstillet til fredning.

KHM 461/86

Ole S. Schmidt

Niels T. Sterum

Gravhøj - Udateret

Gravplads/grav - Udateret

296. Hvidsten Hovgaard

14.06.03 Gassum

Grav

Ældre romersk jernalder

sb. 170. Undersøgelse af stensat grav fra ældre romersk jernalder. Den noget forstyrrede grav målte indvendigt 2,10 x 1,00 x 0,70 m. Som gravgods fandtes 6 hele og 3 fragmenterede lerkar, en sølvfibula, en jernkniv og et jernbæltespænde.

KHM 277/85

Ernst Stidsing

Niels T. Sterum

Gravplads/grav - Romersk jernalder

297. Jennumvej

14.06.08 Spentrup

Boplads

Førromersk jernalder

sb. 51. Undersøgelse af to bopladsgruber, hver med skår fra mindst 6 lerkar fra tidlig førromersk jernalder per. I. Denne hidtil ukendte lokalitet fremkom under vejanlæg.

KHM 236/87

Niels T. Sterum

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Grube - Førromersk jernalder

298. Ved Ørnehøj

14.07.02 Hem

Gravplads

Ældre romersk jernalder

sb. 82. Undersøgelse af 16 jordfæstegrave fra ældre romersk jernalder. Sammen med 6 tidligere undersøgte grave omfatter gravpladsen nu 2 brandgrave og 20 jordfæstegrave. Jordfæstegravene fordeler sig med 16 barnegrave og 4 voksengrave. Voksne og børn er tilsyneladende begravet i hvert sit område af gravpladsen. Voksengravene har alle stenbyggede rammer opført i 1-3 skifter; 2 af gravene havde bevarede dæksten. Alle voksengrave var forstyrrede i nyere tid. En var totalt plyndret, de øvrige indeholdt rester af 14-20 lerkar pr. grav; i gravene fandtes i øvrigt en sølvfingerring, 3 jernknive, 1 jernsøl og 2 glittesten. Barnegravene udviste en stor rigdom i typer, varierende fra plankekister med hjørnesammenføjning af stolper og/eller sten til simple jordgrave. I en enkelt grav var gravlejet tilsyneladende en lille vidjekurv. I 10 af barnegravene fandtes ikke gravgods; i 6 grave fandtes 1-4 lerkar. En fornem barnegrav indeholdt 1 lerkar, 1 bronzefibula og ved halsregionen 1 bronzesmykke, 1 ravperle og et bundt tænder fra voksne

KHM 120/83

Ole A. Schmidt

Niels T. Sterum

Gravplads/grav - Romersk jernalder

299. Lokes Hede

14.07.07 Nørre Onsild

Sarupanlæg

Tragtbægerkultur

sb. 79. I forbindelse med bygning af jyske motorvej etape 83, Handest-Aarestrup, er der ved Lokes Hede udgravet dele af et befæstet anlæg. Lokaliteten ligger i bunden af den daværende Mariager Fjord på et sandet næs. Pladsen afgrænses mod nord af Onsild Å, mod syd og øst af et lavtliggende, fugtigt område. Mod vest ligger 16 fredede høje, bl.a. en langdysse. Der er i alt gravet omkring 20.000 M². Hele anlægget skønnes, ud fra overfladefund, at dække mellem 25 og 40 tdl. Af selve grøftsyste- met er udgravet 6 grøfter, som ligger i forlængelse af hinanden og danner tilsammen et cirkeludsnit. Inden for grøftsyste- met er der udgravet adskillige gruber med store mængder af keramik. En del gruber indeholdt brændt lerklining og opfattes som en eller anden form for ovn. Keramikken daterer fundet til tidlig mellemneolitisk tragtbægerkultur

ÅHM 2145

Peter Birkedahl

Sarupanlæg - Yngre stenalder

300. Skovsland II

14.08.02 Holbæk

Brandgrav

Udateret

Undersøgelse af opløjet fyldskifte, der viste sig at være en brandgrav, foreløbig udateret. Undersøgelsen fortsætter i foråret 1988.

KHM 386/87

Reno Fiedel

Niels T. Sterum

Gravplads/grav - Udateret

301. Nordskellet

14.09.02 Borup

Boplads/huse/brønd

Sen førrom./tidl.æ.rom.

sb. 48. Undersøgelse i forbindelse med naturgasledning af ca. 1000 M² boplads fra sen førromersk/ tidlig ældre romersk jernalder. Der fremkom 1 langhus, 1 kvadratisk staklade med 4 stolper, 1 rektangulært udhus med 6 stolper samt yderligere to muligvis uafgrænsede hustomter. Endvidere et muligt hegn. Endelig fandtes en brønd og en snes gruber

KHM 397/86

Folmer Christiansen

Niels T. Sterum

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Bebyggelse - Romersk jernalder

Gravplads/grav - Ældre jernalder

302. Langvang

14.09.08 Randers

Boplads

Y.br.el. førrom./vik./midd.

sb. 10. Som fortsættelse af en undersøgelse indledt i 1986 (AUD 1986, 353) forud for anlæggelse af et atletikanlæg i Randers' nordlige udkant, afdækkedes 24.000 M² på et areal på ca. 26.000 M². Der blev afdækket bebyggelsesspor fra forskellige perioder fra tidligneoolitikum til middelalder. Den væsentligste bebyggelse fordeler sig på sen bronzealder/tidlig førromersk jernalder, vikingetid og middelalder. Fra bronze/jernalder er udgravet to hustomter og et hegn, samt 49 fundførende affaldsgruber med en mængde keramik, heriblandt en affaldsgrube med store mængder lys grå, let slagge udgravet af Olfert Voss, NM. Vikingetidsbebyggelsen udgør dele af mindst tre gårdsanlæg, der dog ikke kan adskilles præcist, da der ikke er velbevarede hegn på pladsen. De velbevarede vikingetidshuse er alle typer velkendt fra tidligere danske udgravninger med buede langvægge, rette gavle ofte med tagbærende stolpepar i gavlene. Et enkelt velbevaret hus har en længde på mindst 47 m, mens de fleste huse i øvrigt er mellem 15-25 m lange og 6,5-8 m brede. I et enkelt hus fandtes spor efter en væg af nedbankede planker. Kun et, delvis forstyrret hus af "Trelleborgtype" kunne erkendes. Midt i et hus uden konstaterede indre tagbærende stolper fandtes en rektangulær grube med trækul, let brændte sten, små metalfragmenter og en sandsten med slibeflader og en sliberille, sandsynligvis rester efter en smedje eller lignende. De 21 grubehuse lå i små klynger på to til fire stykker. Enkelte var genrejst flere gange på samme sted. Grubehusene har leveret de fleste fund af vikingetids oldsager, skår, brændte vævevægte, tenvægte, metalfragmenter, en enkelt glasperle, jernslagge og en del dyretænder, men ingen klæbersten, der mangler helt i fundet. Grubehusene viser de sædvanlige tegn på mulige værkstedsaktiviteter. Størstedelen har spor efter en grube med trækul og brændte sten i bunden og er muligvis resterne af en ovn med underliggende grube. Middelalderbebyggelsen består af to parallelle rækker med kraftige bebyggelsesspor. Imellem rækkerne ligger et tyndt bebygget område. Enkelte hustomter lå så isoleret i forhold til den øvrige bebyggelse, at sikre huse kunne udskilles. De sikre huse er alle omkring 6 m brede og 15 til 20 m lange. Husene fremstår som to parallelle rækker af forholdsvist store stolpehuller og uregulære gruber, der kun sjældent er placeret parvis i de to væglinjer. Ved et hus løb en parallel række stolpehuller ca. 2 m syd for sydvæggen. Der må her være tale om et såkaldt udskudshus. Til de sikre middelalderhuse kommer en lang række mindre udhuse og stolperækker, hvis anvendelse ikke er klarlagt. En del affaldsgruber og en kælder eller evt. brønd med flere lag af kraftig stenlægning hører ligeledes til middelalderbebyggelsen. Den udgravede bebyggelse kan efter de skriftlige kilder identificeres som landsbyen Voldum. Stednavnet kendes første gang fra et gavebrev, der i 1367 giver landsbyen til Gråbrødre Kloster i Randers. Dette kloster nedlægges, og ejendomsretten gives til Mariager Kloster. Herefter nævnes Voldum i en lang række tingsforhandlinger og kongelige domme, stadfæstelser og mæglinger pga. strid mellem Mariager kloster og Randers by, der begge gør krav på jorden. Landsbyen nedlægges formodentlig en gang efter reformationen for at blive udlagt til byjord for Randers.

KHM 351/86

Hugo H. Sørensen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Grube - Bronzealder

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Bebyggelse - Yngre jernalder

Grube - Jernalder

Bebyggelse - Vikingetid

Bebyggelse - Middelalder

303. Provstegade

14.09.08 Randers

Bylag

Middelalder

sb. 56. Prøvegravning forud for planlagt byggeri på grundstykke umiddelbart sydøst for Randers Nørreport. Ved prøvegravningen blev der opnået kontakt med byens voldgrav fra 1500-tallets midte, og inden for denne fremkom bebyggelsesspor fra slutningen af 1200-tallet til begyndelsen af 1400-tallet. Disse bebyggelsesspor omfatter et antal mindre nedgravninger i undergrunden (stolpehuller?), en større lerforet grube med plan bund og næsten lodrette sider, rester af stenbrolægninger og lergulv samt en 2 m lang rest af en 7 skifter høj munkestensmur på kvaderstenssokkel

KHM 27/70

Jakob Tue Christensen

Niels T. Sterum

Bebyggelse - Middelalder

Kulturlag - Middelalder

304. Trangstræde

14.09.08 Randers

Kulturlag, bygningsrester

Middelalder

sb. 59. Foranlediget af nybyggeri gennemførtes en mindre undersøgelse umiddelbart øst for Rådmand Jens Jensens gård (også kaldet Niels Ebbesens hus), som er opført 1643. Undersøgelsen viste, at en Gudenå-slynge i 1400-tallet var blevet tørlagt og opfyldt med affald fra kote - 1.5 til + 1.0 DNN. Det øverste fyldlag bestod udelukkende af kviste, grene og birkestammer fastholdt med små, nedrammede pæle. Herover fandtes et kraftigt afretningslag af grus og sand, hvorpå lå en stenbrolægning og dele af to stenfundamenter. Også de nævnte bygningsrester dateres til 1400-tallet. Dateringsgrundlaget er rhinsk stentøj

KHM 271/87

Hans Mikkelsen

Niels T. Sterum

Bebyggelse - Middelalder

Kulturlag - Middelalder

305. Vestergrave 33

14.09.08 Randers

Stenkælder

1600-tallet

sb. 58. Undersøgelse i forbindelse med byggeri. Der fremkom rester af en stor stenbygget kælder fra 1600-tallet. Undersøgelsen, der begrænsedes til den dybde, som nybyggeriet krævede, nåede ikke ned i sikre middelalderlige lag

KHM 106/87

Niels T. Sterum

Bebyggelse - Nyere tid

306. Kirkegade I

14.09.08 Randers

Stenhuse/bylag

Middelalder

sb. 48. Undersøgelse forud for ombygning af eksisterende hus. 118 små piloteringshuller og 6 mindre udgravningsfelter fandtes kampestensfundamenter fra et senmiddelalderligt stenhuse samt fra et udateret stenhuse. Endvidere fremkom en plankebygget brønd fra begyndelsen af 1500-tallet samt aktivitetsspor efter bebyggelse i 1300/1400-tallet i form af et hegn, en nedgravet latrintønde og et antal ikke-funktionsbestemte nedgravninger i undergrunden.

KHM 297/86

Turi Thomsen

Tenna R. Kristensen

Niels T. Sterum

Bebyggelse - Middelalder

Kulturlag - Middelalder

307. Benaltbakken

14.10.01 Auning

Kogestensgrube

Udateret (neo.?)

sb. 74. Undersøgelse af fundtom kogestensgrube. Over gruben fandtes et fragment af en sleben flintøkse. I nærheden er fundet flere neolitiske oldsager, og lokaliteten holdes under opsigt i de kommende år, idet en større stenalderboplads formodes at ligge her.

KHM 342/87

Niels T. Sterum

Grube - Yngre stenalder

Grube - Udateret

308. Sandmarken II

14.10.01 Auning

Boplads

TRB-MN

sb. 59. Prøvegravning af opløjede fyldskifter, hvorved fremkom såvel gruber som kulturlag med flint og lerkarskår fra yngre stenalder (tidlig mellemneolitisk tid). Udvidet prøveundersøgelse planlægges.

KHM 383/87

Niels T. Sterum

Bebyggelse - Yngre stenalder

Kulturlag - Yngre stenalder

309. Løvenholm Nord

14.10.04 Gjesing

Boplads/brandgrave

Y.br./y. rom./æ.germ.

sb. 64. Undersøgelse af opløjede fyldskifter med skår. Der fremkom en væggrøft og stolpehuller med lerklining fra mindst 1 hustomt og kulturlag med skår. Dette bopladsmateriale dateres til yngre romersk jernalder. Desuden konstateredes en brandgrav fra yngre bronzealder og en brandgrav fra yngre romersk jernalder eller ældre germansk jernalder. På lokaliteten er endvidere opsamlet en lille glasperle.

KHM 220/87

Ole A. Schmidt

Niels T. Sterum

Gravplads/grav - Yngre bronzealder

Bebyggelse - Romersk jernalder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

Kulturlag - Romersk jernalder

Gravplads/grav - Germansk jernalder

310. Stavnsager

14.10.06 Hørning

Boplads

Y.rom./æ.germ.

sb. 44. Besigtigelse af 10 nyoppløjede trækulspletter med varmesprængte sten. Nærmere undersøgelse af 5 pletter viste et tilsvarende antal kogestensgruber med skår fra 4.-5. årh. e.Kr. De er således samtidige med det tidligere erkendte store bopladsområde på samme lokalitet.

KHM 232/82

Ole A. Schmidt

Niels T. Sterum

Bebyggelse - Romersk jernalder

Bebyggelse - Germansk jernalder

Grube - Germansk jernalder

311. Bakkegården I

14.10.06 Hørning

Boplads

Y.br./førrom.

sb. 47. Påbegyndt undersøgelse af fundrig bopladsgrube fra sen bronzealder/tidlig førromersk jernalder, per. I. Undersøgelsen fortsætter i 1988.

KHM 442/86

Niels T. Sterum

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Bebyggelse - Førromersk jernalder

313. Søbylund

14.10.16 Søby

Boplads

Førromersk jernalder

sb. 5. Undersøgelse i forbindelse med kloakanlæg gennem bopladsområde. Der fremkom enkelte spredte stolpehuller og 7 gruber fra førromersk jernalder per. I.

KHM 423/72

Ernst Stidsing

Niels T. Sterum

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Grube - Førromersk jernalder

314. Allestrup Vest

14.10.17 Vejlbj

Grav

St./æ.br.

Undersøgelse af stensamling, påtruffet ved rørlægning. Stensamlingen viste sig at være en stenbygget grav fra enten yngre stenalder eller ældre bronzealder. Undersøgelsen fortsætter i foråret 1988.

KHM 331/75

Reno Fiedel

Niels T. Sterum

Gravplads/grav - Stenalder

Gravplads/grav - Stenalder

Gravplads/grav - Ældre bronzealder

315. St. Brokhøj

14.10.20 Vivild

Sarupanlæg

Tragtbægerkultur

sb. 27. Afsluttende undersøgelse i to mindre områder af Sarupanlæg, hvor der er fundet 3 systemgrave og en formodet keramikovn (AUD 1986, 363). I systemgravene er fremkommet store mængder keramik fra yngre stenalder (tragtbægerkultur Fuchsberg/MN Ia) med en del hidtil ukendte mønstrekombinationer. I 1987 koncentreredes undersøgelsen om et system af smalle, indtil 1,5 m dybe stolpegrofter. Disse er sekundære i forhold til Sarupanlæggets brede systemgrofter og kan ikke nøjagtigt dateres inden for mellemneolitisk tid

KHM 73/85

Reno Fiedel

Niels T. Sterum

Sarupanlæg - Yngre bronzealder

316. Hårbanken

14.10.21 Øster Alling

Boplads

TRB/y.j.

sb. 47. Undersøgelse af bopladslokalitet med 3 gruber fra -TN C og talrige kogestensgruber fra yngre jernalder

KHM 461/86

Ernst Stidsing

Niels T. Sterum

Bebyggelse - Yngre stenalder

Grube - Yngre jernalder

317. Lillerupvej

14.11.01 Bregnet

Boplads

TRB/førrom.

Undersøgelse af fundsted for menneskeskeletdele, fremkommet ved uddybning af branddam. Der konstateredes bopladsrester indlejret i tørvelag, dels fragmenter af slebne flintøkser, flintafslag og skår fra yngre stenalder (tidlig tragtbægerkultur), dels animalske knogler og skår fra førromersk jernalder per. I. De opgravede skeletdele stammer antagelig fra den førromerske bosættelse (moseoffer?)

KHM 125/87

Niels T. Sterum

Bebyggelse - Yngre stenalder

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Depotfund/skattefund/offerfund - Førromer

Gravplads/grav - Førromersk jernalder

Århus Amt

318. Lillering X

15.01.02 Framlev

Grav/boplads

ENK?/y.br.

sb. 69. På et område med bopladslevn fra yngre bronzealder per. V-VI udgravedes en overpløjet gravhøj fra sen enkeltgravskultur, anlagt på sydsiden af en lerknold. Den nord-syd orienterede, 2 m lange, trapezformede grav havde indgang i syd (tærskelsten) og gulv af flade sten. I graven fandtes en ravperle samt en lille slibesten af granit.

FHM 3252

Annette Blom Jensen

Gravplads/grav - Yngre stenalder

Bebyggelse - Yngre bronzealder

319. Overgård I

15.01.02 Framlev

Grave

ENK/SN

sb. 25. Udgravning af overpløjet gravhøj med 2 gravanlæg. En øst-vest orienteret, 2 m lang, jordgrav med omgivende ringgrøft, anlagt på sydsiden af naturlig knold. Den gravlagte har sandsynligvis været en kvinde, medgivet 2 ravperler. Anlægget dateres til enkeltgravskulturens undergravstid. Ved foden af højen var anlagt en øst-vest orienteret stenbygget grav, der dateres til senneolitikum. Fra højen er tidligere oppløjet en lancetformet type II dolk

FHM 3234

Annette Blom Jensen

Gravplads/grav - Yngre stenalder

320. Sjelle kirke

15.01.04 Sjelle

Kirke

Midd./nyere tid

En nedsynkning af teglstenene i kirkens tårngulv viste sig at være forårsaget af sætninger i sand- og teglstenslag i et opfyldt muret gravkammer. I forbindelse med undersøgelsen blev der fremdraget tre meget slidte gravsten fra 1600-årene.

NM II 236/87

Birgit Als Hansen

Kirke/Kirkegård - Middelalder

Kirke/Kirkegård - Nyere tid

321. Randlev kirke

15.02.11 Randlev

Kirke

Midd./nyere tid

En indvendig istandsættelse, hvor også dele af gulvet skulle omlægges, gjorde det muligt at foretage en beskeden undersøgelse i gulvet under korbuen for at få klarhed over, om kirkens ejendommelige "korbuetympanon" havde været støttet af en pille midt i buen. Alle spor af ældre gulvlag og det meste af strækmuren under korbuen var dog fjernet, dels i nyere tid ved etablering af et stentrin mellem kor og skib, dels i begyndelsen af 1700-årene ved anlæggelse af et muret gravkammer i den vestlige del af koret. I korets nordmur blev der registreret to runeindskrifter, der var ridset ind i den våde kalkpuds, og i skibets nordside afdækkedes et romansk vindue med trækarm.

NM II 356/87

Birgit Als Hansen

Kirke/Kirkegård - Middelalder

Kirke/Kirkegård - Nyere tid

322. Elhøjvejen

15.03.08 Tilst

Vejanlæg

Førromersk jernalder

sb. 58. Vejanlæg over Elbækken fundet i forbindelse med nedlæggelse af varmerør. Der blev udgravet et mindre parti af vejen (ca. 10 m). Vejen, der er af "Tibirketype", har været 6 m bred og består af to rækker store flade sten i begge sider. Inden for disse er der en kørebane bestående af et ensartet lag af hånd- til hovedstore sten. Henover kørebanen er der et skærvelag. Vejen hviler på et sterilt lag af blåler, dog er der en antydning af et tyndt, organisk præget lag. I forbindelse med vejen blev der fundet keramik, der kan dateres til førromersk jernalder per. II.

FHM 3264

Anne-Marie Laulund Mortensen

Vej/bro - Førromersk jernalder

323. Tilst Vandværk

15.03.08 Tilst

Hustomter

Ældre romersk jernalder

sb. 57. På et stort bopladsområde blev der afdækket et ca. 25 x 25 m stort udgravningsfelt. Der blev herved fundet 4 øst-vest orienterede hustomter, kun de tagbærende stolper var bevaret. Der blev endvidere afdækket et muligt hegnsforløb. Syd for husene blev der udgravet 2 affaldsgruber, der indeholdt keramik, der kan dateres til ældre romersk jernalder.

FHM 3235

Anne-Marie Laulund Mortensen

Bebyggelse - Romersk jernalder

324. Fiskergade

15.03.11 Århus

Kulturlag

Renæssance

sb. 77. På foranledning af planlagt nybyggeri blev der i juli gennemført en prøvegravning nær den sydlige bred af Århus Å umiddelbart over for det vikingetidige Århus, der er beliggende nord for åen. Der blev anlagt en 18 m lang søgegrøft, som i overensstemmelse med tidligere undersøgelser i kvarteret viste, at bebyggelsen her først iværksættes i renæssancen. Det fugtige, lavtliggende område (oprindelig overfladekote 0,5 m) krævede store jordtilførsler forud for bebyggelsen.

FHM 3211

H.J. Madsen

Kulturlag - Nyere tid

325. Norsminde

15.04.05 Malling

Skaldyngge

Ertb./TRB

Systematisk bopladsudgravning af skaldyngge; fortsat fra 1986 (AUD 1986, 370). Ventes afsluttet 1988. Udgravningen omfattede et 3 x 6 m stort felt i køkkenmøddingens vestligste parti. Her fortsattes den systematiske udgravning ned igennem skallaget, hvorved der blev påtruffet en delvis forstyrret jordfæstegrav; skelettet, der lå NØ-SV med kraniet i sydvestlig retning, fandtes i et lag af grå, fedtet aske under skallaget og umiddelbart over undergrunden. Omkring graven sås 11 større sten; der blev ikke iagttaget kistespor, gravgods eller okkerfarvninger. Som følge af sekundære forstyrrelser fandtes kun en del af knoglerne i anatomisk orden - fortrinsvis overkroppen, mens de øvrige lå spredt i gravfylden, der bestod af ovennævnte fedtede aske opblandet med bopladsaffald. Gravens placering tæt ind under et 2 m højt profil bevirkede, at kun anlæggets sydvestlige halvdel kunne undersøges i 1987; den resterende del ventes færdigudgravet i sommeren 1988. Gravens stratigrafiske beliggenhed viser, at den med sikkerhed er fra stenalderen og sandsynligvis senmesolitisk

FHM 1734

Søren H. Andersen

Skaldyngge - Ældre stenalder

Skaldyngge - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Stenalder

Gravplads/grav - Stenalder

326. Tinning skov

15.05.01 Folby

Boplads

Førromersk jernalder

sb. 71. I samarbejde med amatørarkæologer er der gennemført en undersøgelse af to bopladsgruber med et righoldigt materiale af keramik fra førromersk jernalder periode I.

FHM 3188

H.J. Madsen

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Grube - Førromersk jernalder

327. Lynghøjvej III

15.05.04 Haldum

Jordfæstegrav

Ældre romersk jernalder

sb. 31. I forbindelse med en rekognoscering af et større grusgravsområde blev der iagttaget en mindre højning, hvor der blev fundet en stensat lerkargrav, der var dækket af et rektangulært stentæppe (2,3 x 2,8 m). Gravindholdet og dets opstilling var den traditionelle østjyske. Graven indeholdt 10- 12 lerkar samt en jernkniv

FHM 3255

Anne-Marie Laulund Mortensen

Gravplads/grav - Romersk jernalder

328. Frijsendamgård I

15.05.04 Haldum

Høj

Enkeltgravskultur

Overpløjet enkeltgravshøj med en centralgrav. Højen, der var 9 m i diameter, var placeret på en svag forhøjning på en morænebakke. Centralt i højen fandtes en Ø-V orienteret, 1,7 m lang og 1,5 m bred grav (bundgrav). Kisten har været plankeopbygget og støttet af enkelte sten. Graven indeholdt en stridsøkse (Globs type F nr. 3), dele af et retvægget lerkar (Globs type L nr. 7) samt en ravperle

FHM 3239

Anne-Marie Laulund Mortensen

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre stenalder

329. Solhøj

15.05.04 Haldum

Gravhøj

Ældre romersk jernalder

sb. 29. På grundlag af luftfotos blev der i naturgastracéet fundet en overpløjet gravhøj. Ved udgravningen viste det sig, at den havde en diameter på ca. 11 m. Centralt i anlægget fandtes rester af en brandgrav fra ældre romertid. Rundt langs højfoden var der rester af en stenlægning, der sandsynligvis oprindeligt har dækket hele højen

FHM 3260

Jens Jeppesen

Gravhøj - Romersk jernalder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

330. Hummeluregård III

15.05.05 Lading

Boplads

Yngre romersk jernalder

sb. 6. På naturgastracéet Ikast-Skjoldelev blev der i 1985 og 1986 bl.a. udgravet dele af en boplads med to gårdsanlæg fra yngre romersk jernalder (AUD 1986, 377). I 1987 blev tracéet rykket 20 m mod syd. I det nye udgravningsfelt var det mulig at følge de to gårdsanlæg. Der blev i det østligste udgravet yderligere to langhuse

FHM 3263

Anne-Marie Laulund Mortensen

Bebyggelse - Romersk jernalder

331. Godthåb I

15.06.02 Elsted

Boplads

Ældre romersk jernalder

sb. 15. Udgravning af 15 m langt øst-vest orienteret langhus samt, syd herfor og parallelt med huset, 2 parallelle stolperækker med indgangsparti. Over hele feltet fandtes spredte stolperækker og huller samt affaldsgruber. I forbindelse med huset og gruberne fandtes keramik fra ældre romersk jernalder.

FHM 3212

Annette Blom Jensen

Bebyggelse - Romersk jernalder

Grube - Romersk jernalder

Skanderborg Amt

332. Skellerup Nygårde

16.01.05 Linå

Høj

Bronzealder

Ved en prøvegravning forud for nedlæggelse af naturgasledning fandtes rester af en forstyrret brandplet uden oldsager i kanten af en sløjfet, sb.-registreret gravhøj. Resten af højen var ødelagt af moderne nedgravninger

SIM 242/1987

Knud Bjerring Jensen

Gravhøj - Bronzealder

Gravplads/grav - Bronzealder

333. Skellerup

16.01.05 Linå

Boplads

Jernalder?

sb. 193. Ved en prøvegravning forud for nedlæggelse af naturgasledning fandtes spredte stolpehuller uden system

SIM 245/1987

Knud Bjerring Jensen

Bebyggelse - Jernalder

334. Grøndalgård

16.01.05 Linå

Høj

SN/æ.br.

sb. 187. Overpløjet høj med forstyrrede grave. Højen, der fremtrådte som langhøj, viste sig at være opført i to faser. Den ældste del af højen bestod af en rundhøj med en diameter på 14-16 m. Centralt i denne høj fandtes rester af en forstyrret, stenbygget grav. Ved en senere udvidelse af højen var rundhøjen blevet forøget med 18 m mod øst samt omgivet af randsten. Omtrent midt i den yngre højfase fandtes endnu en forstyrret, stenbygget grav. Undersøgelsen var foranlediget af byggemodning.

SIM 237/1987

Knud Bjerring Jensen

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre stenalder

Gravhøj - Ældre bronzealder

Gravplads/grav - Ældre bronzealder

335. Grøndalgård

16.01.05 Linå

Høj

Ældre bronzealder

sb. 186. Overpløjet høj med forstyrret centralgrav. I den omlejrede fyld omkring centralgraven fandtes en 3,5 cm stor tutulus. Omkring højen fandtes rester af et randstensgærde med en diameter på ca. 14-16 m. Undersøgelsen var foranlediget af byggemodning.

SIM 238/1987

Knud Bjerring Jensen

Gravhøj - Ældre bronzealder

336. Grøndalgård

16.01.05 Linå

Høj

SN/æ.br.

sb. 176. Overpløjet høj uden bevarede primære grave. Ved højfoden fandtes en urnebrandgrube med et lerkar med afpløjet randparti samt et par kogestensgruber. Undersøgelsen var foranlediget af byggemodning.

SIM 239/1987

Knud Bjerring Jensen

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre stenalder

Gravhøj - Ældre bronzealder

Gravplads/grav - Ældre bronzealder

Grube - Oldtid

337. Tvilum Kirke

16.01.14 Tvilum

Døbefont

Middelalder

Ved en mindre undersøgelse er en hidtil ukendt døbefont blevet fremdraget af kirkegårdsdiget ved Tvilum Kirke. Døbefonten, der mangler et stykke af kummen, er af glat type med en svag kannelering udvendig langs randen. Tvilum kirke var oprindelig Augustiner-klosterkirke, og hvor døbefonten oprindelig stammer fra, lader sig ikke umiddelbart påvise. Blandt mulighederne er en af de to nærliggende middelalderkirker Tvilum Ladegårds Kirke og Sminge Kirke, som blev nedrevet i midten af 1500-tallet. Fundet blev gjort i forbindelse med omlægning af rør til en olietank.

SIM 347/1987

Christian Fischer

Knud Bjerring Jensen

Kirke/Kirkegård - Middelalder

Kloster - Middelalder

338. Tvilum Krogård

16.01.14 Tvilum

Kulturlag

Renæssance

sb. 198. Mindre undersøgelse af dele af en brolægning med et ca. 60 cm tykt, sort kulturlag med mange lerkarskår og fragmenter af mursten, teglsten m.m. Fundet fremkommet ved havearbejde.

SIM 288/1987

Knud Bjerring Jensen

Kulturlag - Nyere tid

339. Katrinelund

16.01.15 Voel

Boplads

Y.rom./æ.germ.

sb. 198. Fortsættelse af udgravning fra 1985. I efteråret 1987 udgravedes godt 2.000 M2 af den nordvestligste del af landsbykomplekset, hvorved bl.a. det nordvestligste gårdsanlæg blev færdigundersøgt. Dette gårdsanlæg kan følges i fem faser og afgrænses af en ca. 30-35 x 30-35 m stor, omtrent kvadratisk gårdsplads, der gradvist bliver større og samtidig forskydes mod nordøst. I alle fem faser afgrænses gårdsanlægget mod syd af et ca. 30 m stort langhus. Disse langhuse samt en mindre bygning undersøgtes i 1985 i forbindelse med naturgasledningen. Inden for gårdsanlægget er desuden fremkommet to hhv. ca. 10 og ca. 15 m store huse, flere staklader, to grubehuse samt en stor grube med keramik fra 3. årh., der skæres af hegnene i de to yngste faser. Det yngste hegn har indre stolpesætning langs nordsiden. I forbindelse med udgravningen er der samtidig anlagt en række søgegrøfter med henblik på afgrænsning af pladsen mod nord og syd. Sammenfattende synes disse undersøgelser at bekræfte billedet af en langstrakt landsby bestående af to - på midten muligvis tre - rækker af i alt 12-14 til dels sammenbyggede gårdsanlæg, der har ligget i en sydvest-nordvest vendt bue langs den sandede terrasses sydkant, ned mod de tilstødende engarealer. Dateringsmæssigt ligger pladsens tyngdepunkt tilsyneladende i 3-4. årh., med fortsættelse ind i 5. årh., og bortset fra spredte anlægsspor, der formodentlig stammer fra yngre bronzealder, har der ikke kunnet påvises hverken ældre eller yngre anlægsspor i umiddelbar tilknytning til pladsen. Ved rekognoscering med metaldetektor er der dog efter udgravningen fremkommet to sølvdenarer, et fragment af en fibula(?) af sølv, en ligearmet fibula samt en smykke nål af bronze med en forgyldt mandsmaske i Borrestil, der antyder, at der også har været aktivitet i området i yngre germanertid og vikingetid. Bopladsen fremkom i 1984 ved rekognoscering forud for nedlægning af naturgasledning

SIM 565/1984

Knud Bjerring Jensen

Bebyggelse - Romersk jernalder

Bebyggelse - Germansk jernalder

Depotfund/skattefund/offerfund - Germansk

340. Brunhøjvej, Ry

16.02.03 Dover

Boplads

Ældre romersk jernalder

sb. 220. I forbindelse med nybyggeri udgravedes et område på ca. 580 m2, hvor kulturlag var bevaret på hele området. Her fandtes en Ø-V vendt hustomt, gruber, kværnsten og et fyldskifte på ca. 24 x 8 m, Ø-V vendt. Dette fyldskifte lå lige under pløjelaget, som var 0,70 m tykt. Et snit gennem fyldskiftet viste, at det 0,80 m nede bestod af en brølægning af nævestore sten anlagt i en sænkning. Pga. de tidsmæssige og økonomiske rammer kunne stenlægningens udstrækning ikke konstateres. Over stenlægningen var sterile vandaflejringer, flyvesand og lag med trækul og keramik, ca. 5 lag i alt. Det øverste lag i fyldskiftet bestod overalt af sort trækuls- og askefyldt sand med mange lerkarskår, som især i østendens nordside og omkring det i vestenden beliggende ildsted oprådte som store samlinger tilhørende hele kar. Midt i fyldskiftet fandtes en dølleøkse af jern. Der iagttoges ingen stolpehuller i fyldskiftet, hvilket gør tolkningen af anlægget usikker. Det dokumenterede materiale kan tydes som et hus anlagt oven på en opfyldt sænkning. Dette begrundes med, at fyldskiftet havde form og orientering som et hus, at ildstedet lå ca. midt i vestenden, at keramikken kun forekom inden for fyldskiftet, og at de store keramikkoncentrationer lå i kanten af fyldskiftet i brandlaget, som havde karrene stået på en hylde, der ved brand var faldet ned. Desuden må der have været en trækonstruktion på stedet pga. de store mængder trækul og aske. Anlæggene dateres til ældre romersk jernalder og skal forbindes med udgravningen på Brunhøjvej i 1985 (AUD 1995, 275)

SBM 68/87

Mariann Hahn-Thomsen

Bebyggelse - Romersk jernalder

341. Dover Kirke

16.02.03 Dover

Huse

Middelalder

sb. 221. Udgravning som led i Århus Amts landsbyundersøgelser. Umiddelbar vest for den enligt beliggende Dover Kirke blev foretaget en større fladeafdækning, hvor der blev registreret koncentration af stolpehuller, som kunne udskilles i to sikre huse, et med indre tagbærende stolper og et uden sådanne, begge orienteret øst-vest. Ingen relativ kronologi kunne angives. En bygningssten af jernal, hvilket bygningsmateriale indgår i den romanske kirkebygning, placeret i et af stolpehullerne, sandsynliggør sammen med få stykker af hårdbrændt keramik en datering til tiden omkring den nu enligt beliggende kirkes opførelse o. 1150-1200. Et enkelt hårdbrændt skår fra det andet hus peger, ligesom hustypen uden indre tagbærende stolper, på middelalderen.

SBM 30/87

Helle Reinholdt

Bebyggelse - Middelalder

342. Fugledal

16.02.03 Dover

Urnebrandgrube

Yngre bronzealder

sb. 219. Undersøgele af urne, hvoraf ca. 3/4 sad i grusgravens profil. Den ca. 60 cm dybe trækuls- og stenfyldte grube havde øverst en diameter på 1 m. Ingen oldsager, men pga. resterne af lerkarret kan anlægget dateres til yngre bronzealder per. VI.

SBM 34/87

Helle Reinholdt

Gravplads/grav - Yngre bronzealder

343. Moselund

16.02.03 Dover

Bopladsspor

Førrom./y.rom./germ.

sb. 195. Undersøgelse i tilknytning til lokalplan. Der blev registreret bopladsspor, heriblandt store gruber fra tidlig førromersk jernalder, desuden fund fra yngre romersk jernalder/ældre germansk jernalder. I tilknytning til det førromerske anlæg blev udgravet rester af jernudvindingsanlæg med indhold af forskellige typer slagge og trækulsholdigt materiale

SBM 49/87

Helle Reinholdt

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Grube - Førromersk jernalder

Jernudvinding - Førromersk jernalder

Bebyggelse - Romersk jernalder

Bebyggelse - Germansk jernalder

344. Mesinge enge

16.02.08 Skanderup

Pottemageri

Middelalder

Prøveudgravning på baggrund af anmeldelse om større mængder af højmiddelalderligt keramikaffald i et område beliggende ca. 400 meter vest for et område, hvor der i 1972 blev fundet ca. 8.000 fejlbrændte potteskår. Der undersøgte godt 40 m² fordelt på et antal søgegrøfter. I alt blev udgravet ca. 47 kg potteskår, såvel glaserede som uglaserede og desuden et lille antal lerklumper, der muligvis stammer fra pottemagerovens lerkappe. Fundmaterialet lå i større koncentrationer af trækul. Ud over den tydeligt fejlbrændte keramik, der klart indicerede udsnit fra pottemageri, gav udgravningen ingen egentlig lokalisering af selve pottemagerovnen

SBM 74/87

Helle Reinholdt

Bebyggelse - Middelalder

Kulturlag - Middelalder

345. Kippervig

16.03.03 Horsens

Bylag

Midd./nyere tid

sb. 39. I forbindelse med bygning af et menighedshus blev det muligt at foretage en større undersøgelse umiddelbart nord for det middelalderlige, kongeligt ejede Skt. Jacobs kapel (nu Vor Frelzers kirke). Udgravningen blev påbegyndt 1. december og fortsattes ind i 1988. På nuværende tidspunkt kan det siges, at undersøgelsen har givet oplysninger om områdets brug gennem middelalderen og op i 1700-årene. Der har ikke været kirkegård på grunden, hvorimod et større stykke af området har haft en pikstensbelægning, der kan dateres til kirkens opførelse o. 1225. Derefter viser en række gruber almindelig aktivitet i middelalderen en aktivitet der afsluttes omkring 1400 med en større afgravning og efterfølgende sandpåfyldning overdækket af en lagt stenlægning. En del af området indgår derefter i almindelig gårdsbebyggelse karakteriseret ved kraftige gødningslag, der kan dateres til renæssancen. I disse lag fandtes bl.a. et 9 cm stort pilgrimsmærke fra Thann, forestillende Skt. Theobald. I området op mod kirken fandtes spor efter bebyggelse fra renæssancen og fremefter bl.a. en stensat kælder fra o. 1700. Denne bebyggelse viser med sine mange ildsteder en evt. tilknytning til håndværksmæssig produktion. Der er ikke hidtil bemærket genstande, der er ældre end 1200.

HOM 320

Ole Schiørring

Bebyggelse - Middelalder

Kulturlag - Middelalder

Bebyggelse - Nyere tid

Kulturlag - Nyere tid

346. Hvirring Kirke

16.03.04 Hvirring

Kirke

Middelalder

En omlægning af kirkens gulve gav anledning til undersøgelser i tårnrum og apside. Under tårngulvet blev der afdækket fundamenter for to usædvanlig kraftige piller, hvis murværk også havde efterladt sig spor i skibets vestmur over det nuværende tårnhvælv. I apsiden blev der fundet en indfattet bjergkrystal samt adskillige stykker forgyldt kobberblik i et kraftigt affaldslag af marksten og mørtel, der formentlig må stamme fra det nedbrudte apsishvælv.

NM II 188/87

Birgit Als Hansen

Kirke/Kirkegård - Middelalder

347. Munkekanalen, Ry

16.04.05 Gl.Rye (Rye)

Kanal

Høj- og senmidd.

sb. 150. I forbindelse med nedlægning af jordkabel undersøges et 85 cm dybt og ca. 50 cm bredt snit umiddelbart ud for kørebanen. Siderne til Øm klostres såkaldte Munkekanal kunne klart iagttages, da den opfyldte kanals brunlige gytjelag stod tydeligt mod områdets lyse sandlag. Kanalens bredde målt øverst til ca. 8 m, nederst til ca. 5 1/2 m. På bunden af kanalen lå et lag af tagsten, dels hultegl, dels vingetegl, på hvilken baggrund det kunne fastslås, at tilfyldningen af kanalen tidligst har fundet sted engang i 1500-årene

SBM 64/87

Helle Reinholdt

Andre anlæg/diverse - Middelalder

348. Vinding

16.04.10 Vinding

Urnebrandgrube

Ældre romersk jernalder

På et højtliggende, fladt område sydøst for den fredede gravhøj, Fladhøj, udgravedes ved en mindre undersøgelse en urnebrandgrube, der rummede skår af i alt ti lerkar, en jernkniv samt fragmenter af en ragekniv.

SIM 348/1987

Knud Bjerring Jensen

Gravplads/grav - Romersk jernalder

349. Hanstedgårds marker

16.05.02 Hansted

Høj

Oldtid/y.br.

sb. 39. Forud for byggemodning udgravedes stærkt nedpløjet høj. Centralt fandtes spor af stenleje, repræsenteret ved tre større sten, mellem hvilke der kunne iagttages en stor mængde ardsfor ført vinkelret på hinanden. Stenspor i højperiferien antydede en diameter på 12-13 m. Syd for højen udgravedes flere sekundære anlæg, især kogestensgruber og gruber. En meget stor grube kunne ved keramik dateres til yngre bronzealder.

HOM 344

Orla Madsen

Gravhøj - Yngre bronzealder

Gravplads/grav - Yngre bronzealder

Grube - Yngre bronzealder

Ager/mark - Oldtid

Gravhøj - Oldtid

Gravplads/grav - Oldtid

350. Ustrup

16.05.03 Hylke

Høj

Oldtid

sb. 15. Udgravning af sløjfet høj på baggrund af råstofudvindingssag. Højtomten kunne erkendes som en omtrent cirkulær række af store sten, anlagt oven for undergrundsniveau. I muldlaget over højtomten fandtes enkelte flintafslag, heraf et enkelt ildskørnet. Anlægget lod sig ikke datere.

SBM 45/87

Helle Reinholdt

Gravhøj - Oldtid

351. Grønlund

16.05.15 Østbirk

Høj

Jernalder?

sb. 128. Indledende udgravning af overpløjet gravhøj. Ved afrømningen af pløjelaget konstateredes mindst to, snarere tre, velbevarede randstenskæder rundt om komplekset, hvis største samlede diameter mindst var 30 m. Den yngste og højeste liggende randstenskæde var sat af næve-hovedstore sten. Centralt i denne fandtes en stensat øst-vest vendt, ca. 4 x 3,5 m stor, nedgravning. Det drejer sig muligvis om en jordfæstegrav fra jernalderen. For på et tidligt stadium at få indblik i højkompleksets bevaringsforhold i øvrigt gravedes centralt tre 1-1,5 m brede søgegrøfter. Det kunne herved konstateres, at der var 90-100 cm højfyld (græstørv), og at en større undersøgelse måtte iværksættes. Denne forventes udført i 1988

HOM 282

Orla Madsen

Gravhøj - Jernalder

Gravplads/grav - Jernalder

352. Hedegård

16.06.01 Ejstrup

Landsby og gravplads

Førrom./æ.rom./æ.germ.

sb. 200. Fortsatte udgravninger på meget stort landsbygravplads kompleks fra sen førromersk/ældre romerske jernalder. I forbindelse med naturgasanlæg udgravedes i 1986 et tværsnit i dette store kompleks (AUD 1986, 405). Herved fandtes et af hegn omgivet landsbyområde strækkende sig over 180 m nord-syd, med tilhørende gravplads 50-60 m nord for landsbyens omgivende hegn. Formålet med undersøgelsen i 1987 var at afgrænse landsby og gravpladskomplekset, samt at få et indblik i de generelle bevaringsforhold på stedet. Der arbejdedes kun med søgegrøfter. Landsbyområdets afsluttende hegn mod syd, ud mod den dybe og stejle Skjern Ådal, kunne følges over ca. 100 m øst-vest, hvor det mod øst opløstes i tre nord-syd gående hegn, medens det ikke var muligt at finde hegnets nord-syd gående forløb mod vest, da søgegrøfterne ikke kunne fortsætte pga. moderne bebyggelse (gård). Der fandtes dog sikre hustomter i dette område, så landsbyudstrækningen øst-vest må have været ca. 200 m. En meget stor del af landsbyen er dækket af et oldsagførende op til 1 m tykt kulturlag. Nedgravninger gennem dette lag viser, at der mindst er to landsbyfaser i området. Den ældste ligger dækket af laget, medens en yngre fase er gravet igennem det. Også de omgivende hegns forløb mod nord, hvor der allerede i 1986 konstateredes to parallelle hegn, antyder, at der er flere faser af bebyggelsen. I forbindelse med landsbyundersøgelsen udgravedes et samtidigt velbevaret jernudvindingsanlæg. Gravpladsen nord for landsbyen afgrænsedes øst-vest ved hjælp af søgegrøfter. Gravpladsen må således formodes at ligge på et ca. 90 x 90 m stort område. I 1987 udgravedes 7 brandgrave og 2 jordfæstegrave. Fundene ligger i skrivende stund til konservering, men i hvert fald en af urnegravene indeholdt våben. Her var urnen med de brændte knogler henstillet oven på våbnene. Den ene jordfæstegrav var tom, medens den anden indeholdt 5 lerkar, 2 bronzefibler, 2 knive, 1 benkam og et muligt bæltespænde. Et i 1986 midt på gravpladsen påtruffet stolpesat hegn, som dengang formodedes at tilhøre vikingetiden, blev også fulgt med søgegrøfter i 1987. Noget vest for hegnet fandtes en velbevaret hustomt med væggrøfter. Huset var øst-vest vendt 23 m langt og 5,5 m bredt med buede langvægge og buede gavle. Omkring huset, og i alle søgegrøfter vest for det i 1986 undersøgte gravpladsområde fandtes talrige firkantede stolpehuller og væggrøfter fra denne landsby. Den nyfundne landsby kan dateres til ældre germansk jernalder

HOM 151

Orla Madsen

Gravplads/grav - Ældre stenalder

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Gravplads/grav - Førromersk jernalder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

Bebyggelse - Germansk jernalder

Vejle Amt

353. Søndervang

17.01.03 Bjerre

Gravplads

Yngre germansk jernalder

sb. 12. Fortsat udgravning af gravplads fra tidlig yngre germansk jernalder (AUD 1986, 409). I foråret 1987 udgravedes yderligere 4 brandgrave af samme type som de i 1986 undersøgte, dvs. stendynger i grubeformede fordybninger med primær afbrænding af bunden. Graven lå umiddelbart vest for de store perlerige brandgrave fra 1986, på en helt lige øst-vest vendt række med en indbyrdes afstand på 2,-2,5 m. Gravene var øst-vest vendte knap 2 m lange og ca. 1,5 m brede. De indeholdt kun få stærkt fragmenterede lerkarskår og meget få og små brændte knogler. I kanten af en af stendyngerne var nedgravet en formodet jordfæstegrav, 1,9 x 0,8 m stor, NØ-SV vendt. Graven indeholdt hverken skeletspor eller oldsager. De undersøgte grave lå, som de i 1986 udgravede anlæg, i et lerblandet muldlag, der muligvis repræsenterer det gamle dyrkningslag og et tyndt lag højfyld. Selvom der ikke kunne iagttages stratifikation i laget, er det sandsynligt, at hver grav har været dækket af en mindre høj. Området øst for brandgravene og øst for det i 1986 undersøgte stubmøllefundament (AUD 1986, 410) blev i efteråret og vinteren 1987 undersøgt ved søgegrøfter. Der fandtes ingen brandgrave som de ovenfor beskrevne, men derimod en ny type gravanlæg, nemlig en stor uregelmæssig stenlægning, ca. 6 x 6 m stor, lagt af et til to lag ubrændte nævestore sten. Mellem stenene fandtes få skår og få, små brændte knogler. Stenlægningen var anlagt oven på det gamle pløjelag. Under stenlægningens nordøstlige periferi fremkom et øst-vest vendt 2,5 x 1, 1-1,2 m stort, lidt uregelmæssigt fyldskifte. I fylden lå enkelte skår og nogle få brændte knogler. I 70-80 cm dybde fandtes sporene af en helt sort kun få mm tyk trækiste. Kisten har været ca. 1,7 m lang og 0,5 m bred. På den lå 6 jerngenstande, hvoraf to med ret stor sikkerhed kan bestemmes fra røntgenfotos som kniv og spænde, medens de fire øvrige ikke har kunnet bestemmes endnu. Kistesporene er bestemt på NM VIII, som værende rester af en brændt bulkiste, eller en kiste af tangentielt kløvede brændte brædder. Træsarten er asketræ. Der fandtes ingen spor af skelet. Omkring den store stenlægning lå flere mindre stenlægninger og askepletter, som dog ikke kunne undersøges pga. frost

HOM 180

Orla Madsen

Gravplads/grav - Germansk jernalder

354. Kongsted kirketomt

17.03.01 Bredstrup

Kirketomt, kirkegård

Midd./renæssance

Kongsted kirketomt med tilhørende kirkegård er i perioden fra 7.-14. september blevet lokaliseret og afgrænset med henblik på en sikring, idet stedet efterhånden er meget nedslidt. Kirkegårdens afgrænsning ved grøfter samt fundamentsten til den lille kirke blev fremdraget i søgerender. Kirken har foruden skib og kor haft tårn. Den samlede længde var udvendig målt 19 m, skibets bredde 7 m. Fundamentet til et lægmandsalter menes konstateret foran triumfmuren. Korets fundament er gravet ned gennem kristne begravelser. En ældre kirkebygning på stedet er sandsynlig. Undersøgelsen er foretaget i samarbejde med Fredericia Museum.

NM II 585/87

Nils Engberg

Gravplads/grav - Middelalder

Kirke/Kirkegård - Middelalder

Gravplads/grav - Nyere tid

Kirke/Kirkegård - Nyere tid

355. Ullerup kirketomt

17.03.03 Fredericia

Kirketomt, kirkegård

Midd./renæssance

sb. 28. Fra 17 -25. september blev Ullerup kirkegård og kirketomt lokaliseret i lange, 1,5 m brede søgerender. Ullerup hørte til de store sogne, før det ved Fredericias grundlæggelse omkr. 1650 blev nedlagt. Kirken og kirkegården bærer præg heraf. Kirken med kor, skib og tårn har haft en samlet længde på 31 m og skibet en bredde på 9 m. Fundamenter syd for kirken antyder, at kirken enten har været toskibet eller har haft en hel række af kapeller placeret her. Den meget populære Sct. Folkwards helligkilde øst for kirken kan tale for den sidstnævnte mulighed. Kirkegården omfattede et areal på ca. 95 m x 55 m. Den har øjensynlig fra første færd været omgivet af et kraftigt stendige med foranliggende, 3 m bred grøft. 2 gange senere er kirkegården blevet udvidet. Første gang med endnu et stendige - igen med foranliggende grøft. Anden gang med en mur. Undersøgelsen er foretaget i samarbejde med Fredericia Museum

NM II 169/87

Nils Engberg

Gravplads/grav - Middelalder

Kirke/Kirkegård - Middelalder

Gravplads/grav - Nyere tid

Kirke/Kirkegård - Nyere tid

356. Eriknauer

17.04.03 Hatting

Landsby

Ældre germansk jernalder

sb. 130. Udgravning af ca. 2.000 m² landsbykompleks fra ældre germansk jernalder. Der er tidligere i forbindelse med naturgaslednings anlæggelse og motorvejsbyggeri (AUD 1984, 93), foretaget udgravninger i komplekset. I alt registreredes ca.450 anlægsspor, overvejende stolpehuller. Blandt disse kunne to sikre og et tredje potentielt hus udskilles. Det ene hus havde fem sæt tagbærende stolper, det andet tre. Desuden fandtes stolpesat hegn. Generelt var bevaringsforholdene dårlige, idet kun sporene efter de tagbærende stolper var bevaret. Udgravningen var foranlediget af fyldtagning til motorvejsbyggeri.

HOM 344

Orla Madsen

Bebyggelse - Germansk jernalder

357. Elbæk

17.05.02 Gårslev

Gravhøj

Y.st./ENK

I forbindelse med byggemodning blev en overpløjet gravhøj totaludgravet. På toppen af en mindre, naturlig bakke fandtes et gravhus med en nærmest kvadratisk grundplan på 260 x 210 cm fra enkeltgravskulturen. Vægplankerne har stået i en ca. 60 cm dyb væggroft. I hvert hjørne af gravhuset fandtes en forkullet planke i 50 cm bredde og 10 cm tykkelse fuldt bevaret i ca. 70 cm højde. I den ene væg fandtes flere 30 cm brede, tynde forkullede planker, og i hele væggroften kunne erkendes stolpespor af alle de øvrige vægplanker. Midt i gravhuset fandtes på den oprindelige markoverflade en større grav, 200 x 100 cm, med følgende gravgods: én større stridsøkse, en stor sleben flintøkse, en mindre flintøkse samt to lerkar. Ved siden af denne grav fandtes op til den ene side af gravhuset yderligere en grav med en mindre stridsøkse samt et lerkar. De to stridsøkser er af samme type. Hen over de to samtidige begravelser fandtes rester af gravhusets tag ved især en forkullet planke på 260 x 70 cm. I tværsnit gennem gravanlægget kan følges hvordan gravhusets tag kan knyttes sammen med de forkullede vægplanker. På grund af de bevarede forkullede planker kan det konstateres, at gravhuset har indeholdt to samtidige begravelser, en større, rigt udstyret i midten og en mindre, sparsomt udstyret grav ved siden af. Begge grave tilhører den østjyske enkeltgravskultur fra bundgravstid. Hen over dette gravanlæg fandtes en yngre grav, langs hver langside kantet af en stenrække. Denne grav målte 400 x 100 cm. Gravudstyret var et lerkar i hver ende, tre trekantede pilespidser samt en stridsøkse fra enkeltgravskulturen, overgravstid. Ved højens omkreds fandtes mod syd et større, meget velbevaret parti af en randstensrække, der var placeret acentralt i forhold til de centrale grave. Lige på ydersiden af den fragmentarisk bevarede randstensrække mod øst fandtes et lille firkantet hus på 130 x 100 cm med en åbning mod øst. Væggen fandtes ved en væggroft, hvor der i bunden fremkom tydelige rektangulære stolpespor, fuldstændig magen til væggen i det centrale ældre gravanlæg. Dette lille hus kan ikke i sig selv dateres, men husets form, væggroft og stolpespor svarer fuldstændigt til det centrale gravhus. En nærliggende tolkning er derfor, at det lille hus, eller hvad man nu skal kalde det, er opført uden for selve højen i forbindelse med det centrale gravhus. Unægtelig et nyt, spændende gravanlæg fra enkeltgravskulturen.

VKH 1329

Lone Hvass

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre stenalder

358. Jelling

17.09.04 Jelling

Grav

Ældre romersk jernalder

sb. 108. I forbindelse med søgegrøfter omkring de i 1986 udgravede to store gårde fra ældre romertid fandtes en stor samtidig grav inden for et større område, der skal byggemodnes. Adskillige søgegrøfter over et større område viser, at den fundne grav lå alene på en lille bakketop kun ca. 50 m fra de samtidige gårde. Selve nedgravningen til graven var 460 x 280 cm. Heri fandtes meget tydelige træspor efter kisten eller gravkammeret, der målte 400 x 165 cm med en højde på mindst 70 cm. I den vestlige del af graven fandtes en mand i hockerstilling. Han havde en fibula med guldbelægning ved skulderen, en sølvfingerring, et bæltespænde med tilhørende remendedup af jern samt ved fødderne et sæt desværre meget dårligt bevarede sporer. Præcis midt i kisten lå et stort skjold med en diameter på 120 cm; på skjoldet fandtes langs store dele af skjoldets omkreds randbeslag af bronze samt en meget stor stangskjoldbule af jern med sølvbelagt hvælvede nittehoveder. På skjoldbladet var der formodentlig påsat 3 mindre sølvskiver. Under skjoldlaget fandtes en jernkniv. Ved siden af den gravlagte fandtes en lanse- og en spydspids af jern samt 8 lerkar, der har udgjort et bordservice. Graven dateres til ældre romertid. Gravens størrelse og beliggenhed må karakterisere den som en rigmandsgrav, der naturligt må knyttes til en af de udgravede gårde, hvoraf den ene med sit store areal og antallet af udhuse udgør det hidtil største gårdsanlæg fra ældre romertid herhjemme. Denne kistegrav kan ved sin størrelse og udstyr knyttes sammen med nogle få tilsvarende store og rigt udstyrede grave, der findes inden for et afgrænset område i denne del af Vejle amt. I de tilgrænsende søgegrøfter fandtes enkelte affaldsgruber med en del keramik fra tidlig førromersk jernalder

VKH 1262

Dorthe Kaldal Mikkelsen

Gravplads/grav - Romersk jernalder

359. Kolborg

17.06.01 Egtved

Vejdæmning

J./midd.

sb. 303. Fortsat undersøgelse af 50 m lang vejdæmning ud i Vejle ådal med større konstruktionsfaser fra bl.a. 3.-6. årh. og 1300-tallet (AUD 1986, 421). Årets undersøgelse har været rettet mod belysning af de landskabelige forhold i dette tidsrum, i hvilken anledning tidligere åløb og tørvelagenes oprindelige udstrækning er søgt kortlagt. Resultatet af disse undersøgelser har også givet ny viden til forståelse af forholdene omkring bygningen af den nærliggende vikingetidsbro, i Ravning Enge. Undersøgelsen, der forventes fortsat, er gennemført i samarbejde med Rigsantikvarens Arkæologiske Sekretariat og Geologisk Institut ved Aarhus Universitet

VKH 1277

Jens Lund Olsen

Vej/bro - Jernalder

Vej/bro - Middelalder

Ringkøbing Amt

360. Nørgård

18.01.01 Bølling

Boplads

Germansk jernalder

sb. 46. Undersøgelse forud for nedlæggelse af naturgasledning. En prøvegravning tæt ved tomten af en tidligere registreret middelaldergård afslørede anlægsspor fra germansk jernalder. I et ca. 15 x 40 m stort udgravningsfelt påvistes stolpehuller efter et Ø-V gående hegn. 3 m syd for hegnet, og parallelt hermed, løb en lav, indtil 1,5 m bred grøft. En lignende grøft, dog med et lidt anderledes forløb, iagttoges umiddelbart nord for hegnet. Grøfterne skal muligvis tolkes som en form for "skelgrøfter", der kendes fra andre sene jernalder- og tidlige middelalderbebyggelser i Vestjylland. Inden for udgravningsområdet undersøgte yderligere omkr. 20 nedgravninger og gruber. Ved en senere gennemgang af det afgravede gasledningstracé undersøgte et parti af en velbevaret hustomt ca. 100 m NØ for udgravningsområdet. Keramikmaterialet daterer såvel hustomten som de øvrige anlægsspor til 5.-7. årh.

SKJ 269

Torben Egeberg

Ole Lass Jensen

Bebyggelse - Germansk jernalder

361. Dejbjerg Kirkeby

18.01.02 Dejbjerg

Bebyggelse

5.-6. årh. e.Kr.

I forbindelse med en kommunal byggemodning i den nordlige del af Dejbjerg by er der foretaget udgravninger i de kommende vejforløb. På stedet ligger der en bebyggelse med langhuse og indhegninger, svarende til Vorbasse og Nørre Snede. Desuden er en jernudvindingsovn af Drengstedtype undersøgt umiddelbart uden for gårdsanlæggene.

SKJ 281

Torben Egeberg

Bebyggelse - Germansk jernalder

Jernudvinding - Jernalder

362. St. Skindbjerg

18.01.02 Dejbjerg

Gravplads/bebyggelse

Sen førrom./rom./æ.j.

sb. 130. På baggrund af fundet af en opløjet ældre romertids hankekop på en mark, mindre end en km vest for Dejbjerg-vognenes fundsted, har museet iværksat omfattende prøvegravninger. Herved er det blevet klarlagt, at lerkarret stammer fra en isoleret grav, men at der til gengæld findes en koncentration af urne- og brandpletgrave ca. 100 m sydvest herfor. Gravene er beliggende på en svag højning i terrænet. I alt 7 grave er fremkommet i søgegrøfterne, heraf er de 6 undersøgt. Størrelsen af gravpladsen skønnes at være på max. 50 x 50 m. I et område øst for gravpladsen fremkom desuden en samtidig bebyggelse, der dækker et areal på ca. 100 x 100 m. Et af langhusene er blevet frilagt i sin fulde udstrækning. Der er tale om et meget velbevaret hus med væggrøfter og båseskillerum, meget lig stormandsgården i Hodde. Imidlertid er huset ombygget så mange gange, at en udgravning vil blive meget kompliceret. Udgravningen af gravpladsens på St. Skindbjerg fortsætter i 1988 som led i fortsatte undersøgelser omkring Dejbjergvognenes fundsted

SKJ 270

Torben Egeberg

Gravplads/grav - Romersk jernalder

Bebyggelse - Ældre jernalder

Gravplads/grav - Ældre jernalder

363. Tylvad

18.01.05 Hanning

Høj/grav/grube

ENK/y.br.

sb. 203. Forud for nedlæggelsen af naturgasledning undersøgtes en hidtil uregistreret, overpløjet gravhøj med tre højfaser. Den ældste højfase kan dateres til enkeltgravskulturen, mens den yngste er samtidig med eller yngre end yngre bronzealder. Enkeltgravshøjen, der var opbygget af tørv og sand, målte ca. 14 m i diameter og var bevaret i en højde af indtil 0,5 m. Centralt placeret i denne høj fandtes en såkaldt "cirkelgrav". Graven udgjordes af en ca. 1,8 x 2,3 m stor og 0,9 m dyb, næsten cirkulær, fladbundet nedgravning, hvori der fremkom velbevarede spor efter en 0,8 x 1,6 m stor, rektangulær, Ø-V vendt plankekiste. På kistens formuldede træbund fandtes sporene efter et lig placeret med hovedet i kistens vestende, en tyknakket, firsidet sleben flintøkse, en flintflække og et flintafslag. Graven kan på grundlag af gravtypen dateres til enkeltgravskulturens ældste del (undergravstid). Over den ældste, primære høj fandtes resterne af en sandopbygget høj med en indtil 2 m bred stenlægning langs højfoden. Herover registreredes resterne af endnu en høj, der ligeledes var opbygget af sand. Disse høje var kun bevaret i områderne nær højfoden, og der fandtes ingen grave i tilknytning til de to yngre højfaser. Omtrent 5 m fra højcentrum registreredes resterne af en urnegrav sekundært nedsat i enkeltgravshøjen. Den yngste høj dækkede over en stor affaldsgrube med et omfattende keramikmateriale fra bronzealderens per. V eller VI. Den yngste højfase kan derfor dateres som værende samtidigt med eller yngre end yngre bronzealder

SKJ 264

Ole Lass Jensen

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre bronzealder

Grube - Yngre bronzealder

364. Tylvad

18.01.05 Hanning

Hus/kulturlag

Førromersk jernalder

sb. 204. Forud for nedlæggelse af naturgasledning undersøgtes en formodet overpløjet gravhøj. Der fandtes imidlertid hverken spor efter højfyld eller gravanlæg. Derimod registreredes rester af et kulturlag og tomten af et lille Ø-V vendt, treskibet langhus. På grundlag af det fundne keramikmateriale må hustomten dateres til førromersk jernalder per. I

SKJ 265

Ole Lass Jensen

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Kulturlag - Førromersk jernalder

365. Tylvad

18.01.05 Hanning

Høj/urnegrave/gruber

Y.br./Maglemose

sb. 207. Forud for nedlæggelse af naturgasledning undersøgtes en hidtil uregistreret, overpløjet gravhøj fra yngre bronzealder. Højen var opbygget af sand og målte ca. 5 m i diameter. Højfoden omkransedes af en ca. 0,5 m bred stencirkel lagt af hånd- til hovedstore sten. Højfylden var bevaret i en tykkelse af indtil 0,15 m, formentlig har højen også oprindeligt været ganske lav. Centralt i højen fandtes en primær urnegrav. Urnen var let nedgravet i undergrunden og har oprindeligt været dækket af en stor sten, der var bortpløjet inden undersøgelsens start. Tæt omkring den primære grav var sekundært nedgravet tre urner, alle dækket af store, flade sten. I højens periferi fremkom endnu en urnegrav, der dog var stærkt forstyrret. Alle urner var opfyldt med rensede, brændte ben, der var dækket med asken fra ligbålet. Den primære urne og en af de sekundært nedsatte urner indeholdt desuden brændte rester af jernnåle, der ikke har kunnet typebestemmes. Urnerne kan alle dateres til bronzealderens per. VI. I området uden for højen udgravedes et par kogestensgruber med keramik, ligeledes fra bronzealderens per. VI. På undergrundsoverfladen under selve højen fandtes spor efter et kortvarigt ophold i Maglemosekulturen i form af en lancetmikrolit og et par flækker

SKJ 266

Ole Lass Jensen

Bebyggelse - Ældre stenalder

Gravplads/grav - Yngre bronzealder

366. Tylvad

18.01.05 Hanning

Høj?/grube/stolpehuller

Y.br. eller førrom.

sb. 206. Forud for nedlæggelse af naturgasledning undersøgtes en formodet, overpløjet gravhøj. Stedvis blev påvist et tyndt brunt sandlag mellem pløjelaget og undergrunden. Muligvis udgjorde dette lag rester af udpløjet højfyld, men bortset herfra fandtes ikke andre spor, der kunne tyde på, at der på stedet har ligget en høj. Inden for udgravningsområdet registreredes en halv snes fyldskifter, heriblandt stolpehuller (tilsyneladende uden system) og en større affaldsgrube. Gruben indeholdt et mindre antal lerkarskår, der skal dateres til enten sen bronzealder eller førromersk jernalder

SKJ 271

Ole Lass Jensen

Grube - Yngre bronzealder

Grube - Førromersk jernalder

Bebyggelse - Udateret

Gravhøj - Udateret

367. Tylvad

18.01.05 Hanning

Grube

Førromersk jernalder

sb. 205. Forud for nedlæggelse af naturgasledning undersøgtes en stor koge- og affaldsgrube. Gruben indeholdt en del keramik, der skal dateres til førromersk jernalder per. I

SKJ 267

Ole Lass Jensen

Grube - Førromersk jernalder

368. Gåsdal

18.01.05 Hanning

Boplads

Førromersk jernalder

sb. 202. Partiel udgravning af boplads beliggende på den let skrånende sydside af en større, sandet bakke, der mod syd og øst afgrænses af en smal ådal. På et ca. 16 x 130 m stort areal registreredes tomterne af tre små Ø-V vendte langhuse og en staklade. Hustomterne lå med en indbyrdes afstand på ca. 20 m. Mellem husene, men især koncentreret omkring de enkelte langhuse, fandtes ca. 50 gruber, hvoraf flere indeholdt et omfattende keramikmateriale. På grundlag af keramikmaterialet og hustyperne kan bopladsen dateres til førromersk jernalder per. I. Udgravningen var foranlediget af nedlæggelse af naturgasledning

SKJ 263

Ole Lass Jensen

Bebyggelse - Førromersk jernalder

369. Rækker Mølle

18.01.05 Hanning

Grube

Yngre bronzealder

I forbindelse med gennemgang af det afgravede gasledningstracé undersøgte en stor affaldsgrube med keramikmateriale fra bronzealderens periode VI

SKJ 280

Torben Egeberg

Ole Lass Jensen

Grube - Yngre bronzealder

370. Bækgård

18.01.06 Herborg

Boplads

Germansk jernalder

sb. 220. Ved rekognoscering på naturgasledningen Videbæk-Skjern fandtes 2 knusesten på en stor mark, hvor der på grund af terrænforholdene blev foretaget en prøvegravning. Over en ca. 400 m lang strækning var 2 områder med bebyggelse. Mod nordøst blev lavet et 227 m langt felt og mod sydvest et godt 60 m langt felt, begge overvejende 16 m i bredden. I alt afdækkedes ca. 6.100 m². I det store udgravningsfelt undersøgte bl.a. 8 øst-vest liggende huse og 5 nord-syd liggende. Sidstnævnte fortsatte uden for det område, som kunne undersøges i forbindelse med naturgasledningen. Det største af de øst-vest liggende huse var 40 m langt og 6 m bredt og bestod muligvis af 2-3 huse oven i hinanden. En del af de store huller fra de tagbærende stolper indeholdt rødbrændt materiale, skår og knusesten. Et andet hus var 24 m langt og 5,5 m bredt. Her var ildsted i østenden, og i hullerne fandtes skår, kværnsten, knusesten og hvæssesten. Ved 2 af langhusene var brønde, som var nedgravet 70 og 120 cm ned i undergrunden. I den vestlige del af området var en gruppe på 7 grubehuse. Flere af dem var uregelmæssige og måske usikre. Det største af grubehusene var 3,0 x 2,1 m, det mindste 2,0 x 1,6 m. I et par af husene var stolpehuller. Der fremkom kun nogle få skår i husene. Nær ved grubehusene var en lille slaggegrube. Der var endvidere rester af flere hegn. Vest for det vestligste hus i det store udgravningsfelt var et nord-syd gående hegn, der afgrænsede bebyggelsen mod vest og bestod af stolpehuller i 3 rækker. I det lille, sydvestlige felt, der startede ca. 90 m sydvest for det omtalte hegn, fandtes anlægsspor over en strækning på ca. 60 m. Der var et ca. 20 m langt, øst-vest liggende hus, som var meget dårligt bevaret. Omkring huset var tilsyneladende et kraftigt hegn, som afdækkedes i en længde af 27 m ved husets nordside og 9 m ved vestenden af huset. Desuden var der spredte stolpehuller, som 4 steder udgjorde små, runde huse, der har været 3-4 m i diameter. Skårmaterialet fra husene, især fra det store udgravningsfelt, er fra germansk jernalder

HEM 2839

Hans Rostholm

Bebyggelse - Germansk jernalder

371. Enggård øst

18.01.06 Herborg

Boplads/grave

Vik./æ.rom.

sb. 219. Ved rekognoscering på naturgasledningen Videbæk-Skjern fandtes ildskørnede sten på markoverfladen, og ved prøvegravningen fremkom en boplads. I det 91 m lange og overvejende 9-12 m brede udgravningsfelt undersøgte blandt andet 2 langhuse, 2 grubehuse og 2 grave. Det vestlige langhus lå ca. øst-vest og var 30 m langt og ca. 7 m bredt. I en del af huset var en svag forsænkning med kulturlag, som indeholdt brændte knogler og skår. Det østlige langhus lå ca. nord-syd og afdækkedes i udgravningsfeltet i 18 m længde og indtil 8/2 m bredde. Væggene bestod af store stolpehuller og var svagt buede. Huset fortsatte nordpå uden for feltet. I forlængelse af huset var der mod syd en bygning, som var smallere, bestod af mindre stolpehuller og fortsatte uden for feltet. I nordlige del af langhuset var en brønd, der var nedgravet 110 cm i undergrunden. Mellem de 2 langhuse var 2 grubehuse. Det vestlige var ca. 3,20 x 2,65 m, størst øst-vest, og nedgravet indtil 35 cm i undergrunden. I huset var 4 dybe, regelmæssigt placerede stolpehuller, og i fylden fremkom et fragment af en kværn, en jerngenstand og enkelte skår. Det østlige grubehus var 4,20 x 3,70 m, størst ca. øst-vest, og nedgravet indtil 30 cm i undergrunden. I vest- og østenden var store stolpehuller og langs siderne desuden mindre huller. I fylden fremkom enkelte skår, en halv tenvægt og en ravperle. Endvidere fandtes nord for grubehusene et stort antal stolpehuller, som fortsatte uden for feltet. De kan være fra en eller flere øst-vest liggende bygninger, som eventuelt hører til det østlige langhus. Fundmaterialet daterer bopladsen til vikingetid. I vestlige del af udgravningsfeltet fandtes en jordfæstegrav og en urnebrandgrube fra ældre romersk jernalder. Jordfæstegraven, der var ca. 1,50 x 0,90 m stor og nedgravet i 1,50 m i undergrunden, havde kistespor og stenramme og indeholdt 2 lerkar og 1 jernkniv. Brandgraven bestod af en lille nedgravning, hvori stod bunden af en urne, som indeholdt brændte ben, en bronzefibula, en jernkniv og en jernsynål

HEM 2840

Hans Rostholm

Gravplads/grav - Romersk jernalder

Gravplads/grav - Jernalder

Bebyggelse - Vikingetid

372. Enggård vest

18.01.06 Herborg

Bopladser

Y.St./y.j.

sb. 221. Ved rekognoscering på naturgasledningen Videbæk-Skjern fandtes en stenalderboplads, hvor der opsamledes et stort antal fund, bl.a. 25 skrabere, 6 øksefragmenter, 5 slagsten og 6 slebne afslag. Overfladefundene lå over et område på mindst 100 m. Ved prøvegravningen fremkom en jernalderboplads, som ikke kunne ses på markoverfladen. Ved den efterfølgende udgravning fandtes kun en lille nedgravning, som med sikkerhed er fra stenalderen. Heri lå skår af et lerkar. Jernalderbopladsen undersøgte i et felt på 115 m i længden og ca. 16 m i bredden. I vestlige del af feltet fandtes et ca. øst-vest liggende hus med 2 sæt tagbærende stolper og ildsted. Huset var mindst 14 m langt og var dårligt bevaret i østenden, som gik uden for feltet. Vest og nordvest for huset var mange stolpehuller, antagelig bl.a. fra et nord-syd liggende hus. I mellemste del af feltet undersøgte et meget stort antal huller, som stammer fra 2 bygninger, der har ligget vinkelret på hinanden. Det øst-vest liggende hus var op til 23 m langt. Ved østenden lå et grubehus, som var 5,30 x 3,40 m stort og indtil 85 cm nedgravet i undergrunden. I grubehuset fremkom knogler og enkelte skår. Grubehuset var ældre end langhuset. I feltets østlige del var 2 tydelige, øst-vest liggende huse, som blev helt udgravet. De var henholdsvis 20 og 15 m lange og 6,5 m brede. Det ene hus havde 3 par tagbærende stolper, vægge af kraftige stolper og uden for ca. hver anden af disse endvidere mindre stolper. Det andet hus havde 2 par tagbærende stolper og svagt buede langsider. Ved kontrol af det ca. 5 m brede, afgravede gastracé fandtes indtil 100 m vest for det udgravede område 3 grupper med stolpehuller, men ingen tydelige huse. De få daterbare fund fra husene er fra yngre jernalder eller vikingetid

HEM 2841

Hans Rostholm

Bebyggelse - Yngre stenalder

Bebyggelse - Yngre jernalder

Bebyggelse - Vikingetid

373. Enggård midt

18.01.06 Herborg

Vejanlæg

jernalder

sb. 227. Ved prøvegravning på en eng på naturgasledningen Videbæk-Skjern mellem 2 jernalderboplads (lb.nr. 371 og 372) fandtes dels vejspør og dels en stenlægning fra et vejanlæg. Vejsporet undersøgte over en 20 m lang strækning. Der var 2 parallelt løbende, smalle render med en afstand på ca. 1,10 m regnet fra midten af renderne. Det var ikke muligt at datere vejsporet. Det stenlagte vejanlæg bestod øverst af en kompakt stenlægning, 11 m lang og 3-5 m bred, med længderetning ca. sydvest-nordøst. I nordøst gik stenene til fast undergrund umiddelbart ind til bopladsen lb.nr. 371. I sydlige del af anlægget var områder med en jævn overflade, men som helhed var stenlægningen uregelmæssig. Stenene, der lå ca. 60 cm under den nuværende overflade, var dækket af et gruslag. Stenlægningen var op til 40 cm tyk og bestod af flere lag sten. Et stort antal sten var over 50 cm, den største var ca. 100 cm lang. Blandt stenene var 2 kværne og 1 knusesten. Mellem og under stenene var et tykt tørvelag. Herunder var gruslag, hvori nederst var en mindre stenlægning med spredte sten. Der var ca. 40 cm mellem øverste og nederste stenlægning. De nederste sten lå tilsyneladende på bunden af et ca. 4 m bredt, gammelt åleje, hvis bund har ligget ca. 1,50 m under den nuværende overflade. I tørvelaget under øverste stenlægning fandtes dyretænder og en del træstykker, hvoraf 15 stykker, som har forarbejdningsspor, blev hjemtaget, bl.a. et formodet fragment af en hjulfælg med hul til eger. Lidt under øverste stenlægning fandtes desuden en lille ravperle, som ikke kan nærmere dateres. Den stenlagte vej, som synes at være anlagt over et tidligere, smalt vandløb, kan ikke dateres nøjagtigt, men den er sandsynligvis fra yngre jernalder ligesom de 2 nævnte boplads

HEM 2847

Hans Rostholm

Vej/bro - Jernalder

374. Vadgård

18.01.06 Herborg

Boplads

Yngre jernalder

sb. 266. Ved kontrol af det afgravede, ca. 5 m brede tracé på naturgasledningen Videbæk-Skjern fandtes enkelte anlægsspor. Der blev udgravet en lille nedgravning med et halvt lerkar fra yngre jernalder. Desuden var der et par andre huller, en aflang grube med nogle få skår og et ca. 1 m bredt, gammelt hjulspor

HEM 2856

Hans Rostholm

Bebyggelse - Yngre jernalder

375. V. Herborg nordvest

18.01.06 Herborg

Boplads

Yngre stenalder

sb. 255. Ved kontrol af det afgravede, ca. 5 m brede gastracé på naturgasledningen Videbæk-Skjern konstateredes en stenalderboplads. Der afskovledes i alt en ca. 170 m lang strækning. Der fandtes bl.a. en ca. 20 m lang forsænkning med kulturlag, hvoraf det meste blev udgravet, inden anlægsarbejdet skulle fortsætte på stedet. Kulturlaget var op til 40 cm tykt og indeholdt fund fra tragtbægerkulturen, per. MN V. I kanten af kulturlag og uden for laget var stolpehuller, som var yngre. Der fandtes intet daterende materiale i hullerne, der snarest er fra jernalderen. Desuden var der enkelte mindre pletter med kulturlag, som indeholdt fund fra yngre stenalder. Fundmaterialet omfatter bl.a. 47 skraber, 4 stumper af grønstensøkser, 8 øksefragmenter af flint og 78 sleben afslag, 23 slagsten, 2 fragmenter af kværne, 1 stk. rav og 1 tværpil samt 510 skår og godt 3.900 stk. flintaffald

HEM 2857

Hans Rostholm

Bebyggelse - Yngre stenalder

Kulturlag - Yngre stenalder

376. Agerbæk

18.02.08 Sahl

Urne

Ældre romersk jernalder

sb. 119. På en langstrakt bakke, hvor der ifølge lokale meddelere skulle være rester af et megalitanlæg, fandtes ved en mindre prøvegravning stykke af et hegn og stolpehuller. I muldlaget fandtes rester af en urne og et stykke af en bronzefibula fra ældre romersk jernalder.

HOL 16.052

Lis Helles Olesen

Gravplads/grav - Romersk jernalder

377. Bjørnkær

18.02.09 Sevel

Gravhøj

Yngre bronzealder

sb. 141. I et område, hvor der skulle foretages grusudvinding, lå en 1,5 m høj ikke-fredet gravhøj. Ved udgravningen sås spor af to store gamle nedgravninger midt i højen. Der fandtes derfor ingen grav midt i højen. På bunden af det ene plyndringshul lå en pibespids af nyere dato og en ildslagningssten fra bronzealderen. Rester af en tæt randstenskæde var bevaret. Under højen fandtes rester af, hvad der må formodes at være ligbrændingsbålet. Desuden iagttoges flere andre nedgravninger fra før højens anlæggelse. Fund fra anlæggene under højen stammer fra yngre bronzealder. Samme datering må gives højen. På markerne gravedes lange baner af søgegrøfter, som ikke gav anledning til yderligere undersøgelse

HOL 15.936

Lis Helles Olesen

Gravhøj - Yngre bronzealder

Gravplads/grav - Yngre bronzealder

378. Hammershusvej

18.03.06 Herning

Boplads

Førrom./rom.

sb. 25. I fortsættelse af en undersøgelse i 1986 (AUD 1986, 434) udgravedes et ca. 40 x 6 m stort felt på en større boplads. Der undersøgtes en del af en indtil 20 m lang og mindst 6 m bred grube, som bestod af mange små, sammenhængende nedgravninger. Der fandtes bl.a. 70 knusesten, 37 kværne, enkelte stykker lerklining og en stor mængde skår fra omkring år 0

HEM 2195

Hans Rostholm

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Bebyggelse - Romersk jernalder

379. Trevad

18.03.09 Nøvling

Boplads

Stenalder

Ved rekognoscering på naturgasledningen Albæk-Skibbild vest for Herning opsamledes enkelte fund på en stenalderboplads. Der fremkom intet ved prøvegravningen, som også gik ud i den tilstødende mose

HEM 2861

Hans Rostholm

Bebyggelse - Stenalder

Bebyggelse - Stenalder

380. Kildegård

18.03.14 Snejbjerg

Boplads

Yngre stenalder

Ved rekognoscering på naturgasledningen Albæk-Skibbild vest for Herning opsamledes bl.a. skrabere, slagsten og slebne afslag. Der fremkom intet ved prøvegravningen

HEM 2860

Hans Rostholm

Bebyggelse - Yngre stenalder

381. Helstrupvej

18.03.14 Snejbjerg

Boplads

Yngre stenalder

Ved rekognoscering på naturgasledningen Albæk-Skibbild vest for Herning fandtes flintaffald, 1 skraber samt 1 pilespid og 1 ildsten fra senneolitisk tid. Ved prøvegravningen fremkom kun 1 lille ildsted uden fund

HEM 2859

Hans Rostholm

Bebyggelse - Yngre stenalder

382. Uglkær

18.03.19 Tvis

Høje

Yngre bronzealder

sb. 65, 109. I et læhegn, hvor Hedeselskabet skulle plante nyt, udgravedes to overpløjede høje. Centralgravene og højenes oprindelige anlægsspor kunne ikke iagttages. I kanten af den ene høj fandtes to stenomsatte urnegrave. I den ene stod to urner, i den anden en. Urnerne indeholdt brændte ben. I de to af urnerne var desuden en gravgave i form af et uforarbejdet ravstykke. Alle urner var fra yngre bronzealder

HOL 15.937

Palle Eriksen

Gravhøj - Yngre bronzealder

Gravplads/grav - Yngre bronzealder

383. Pugdal

18.03.20 Vildbjerg

Grave/boplads

Ældre jernalder

sb. 34. På et godt 100 x 100 m stort område, som var afgravet til erhvervsbyggeri, fortsattes undersøgelse fra december 1986 (AUD 1986, 445). I første halvdel af undersøgelsesperioden i 1987 foregik udgravningen i meget hård frost i et opvarmet udgravningstelt. Derved kunne museet foretage udgravning, selv om frosten havde standset byggeriet. På den vestlige del af området undersøgtes i alt 6 jordfæstegrave, den ene allerede i 1986. Gravene lå tæt sammen. I alle gravene var spor efter plankekiste, og et par af gravene havde kraftige stenpakninger. Den største af gravene, der var 2,80 x 1,75 m stor og ca. 60 cm dyb, havde en kraftig stenramme. Mellem stenene var 75 knusesten og 1 kværn, og på gravbunden lå et stort lerbakke, 3 andre lerkar og 2 jernknive. 13 af de øvrige grave fandtes et lerkar, 1 grav indeholder et jernspænde, og den sidste grav var uden fund. Ca. 35 cm fra en af gravene var en lille grube eller grav, som var 35 x 55 cm stor og indeholdt 3 lerkar. På nordøstlige del af området undersøgtes en gruppe med 10 brandgrave, heraf 2 urner med brændte ben og 2 urnebrandgrave. De øvrige brandgrave bestod af brandpletter med sort fyld med brændte ben eller skår eller med sort fyld alene. På nordlige halvdel af det afgravede område var talrige bopladsrester: affaldsgruber, kogegruber, kulturlag, stolpehuller og render. Der blev kun udgravet 4 kogegruber uden fund og 6 affaldsgruber. Jordfæstegravene er fra ældre romersk jernalder, brandgravene er fra førromersk jernalder, og bopladsfundene er fra tidlig førromersk jernalder

HEM 2817

Hans Rostholm

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Gravplads/grav - Førromersk jernalder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

Bebyggelse - Ældre jernalder

Gravplads/grav - Ældre jernalder

384. Holmsborg forstrand

18.04.04 Holmsland Klit

Dyrkningslag

Oldtid/nyere tid

Opmåling af kulturlag i kystprofil. Ved kysterrosion i forbindelse med efterårsstorm frilagdes i klitfoden et ca. 300 m langt profil bestående af 3 til 4 overlejrende dyrknings- og vegetationshorisonter adskilte af sandflugtslag og overlejret af havklitterne. Nordligst påvistes faststående bund af omlejret morænemateriale. Umiddelbart oven på morænen fandtes et ardløjet muldrag med indhold af flintafslag og enkelte lerkarskår. Ingen daterende fund, men indhold af ildskørnede sten kan antyde en datering til yngre neo-/ældre br. Ardfurerne kan være sekundære i forhold til bopladsmaterialet. I højere niveau 1-2 vegetations- og tørvelag til dels dannet i forbindelse med en lille klitmose, i hvis brednære område, der var spor af menneskelig færdsel. Øverste jordlag havde nordligt bevaret klithedeoverflade med kratbevoksning, men havde i den sydlige del af profilet været opdyrket. En lille tværprofil og fladeafdækning viste tætliggende redskabsstriber i nord-sydlig retning, næppe pløjning, men måske harvning. Dette øverste kultur- og vegetationslag er formentlig fra historisk tid. Iagttagelserne i profilet er af meget stor historisk/topografisk interesse.

RIM 6802

Palle Eriksen

Jens Aarup Jensen

Ager/mark - Oldtid

Andre anlæg/diverse - Nyere tid

385. Lille Noklit

18.04.06 No

Hus/grøfter

nyere tid?

sb. 54. Prøvegravning på naturgasstrækning 513. Undersøgt areal 325 m². Firkantede stolpehuller i 2-3 parallelle rækker, længste stræk 12 m. Enten rester af hegn eller huskonstruktion med midtsuler. Kun 4 m afstand mellem de yderste stolperækker vanskeliggør dog en tolkning som hus. Syd for stolperækkerne 2 flade gruber, ca. 1 m i diameter, med ildpåvirkning. I den ene ler, der er tilført stedet. I udgravningsfeltets SV-hjørne et stort mangefarvet fyldskifte, der i profil viste sig at bestå af mindst 2 parallelle grøfter, tilsandede. Ingen genstandsfund. Stolpehullernes form antyder evt. en datering til 1600- eller 1700-tallet

RIM 6792

Palle Eriksen

Bebyggelse - Nyere tid

Bebyggelse - Udateret

386. Enebærvej 4

18.04.09 Rindum

Forrådskar

Førromersk jernalder

sb. 28. Ved gravning i parcelhushave fandt ejeren et stort lerkar, der viste sig at være underdel af stort forrådskar, diameter 52 cm. Overdelen bortpløjet ved tidligere dyrkning. Lerkarret stod nedgravet i undergrund uden antydning af grube eller lign. Fundomstændighederne umuliggjorde nærmere udgravning, men karret må formodes at høre til en sen førromersk boplads.

RIM 6741

Jens Aarup Jensen

Andre anlæg/diverse - Førromersk jernalde

Bebyggelse - Førromersk jernalder

387. Hykkelbjerg

18.04.12 Sønder Lem

Bebyggelsesspor

Middelalder

sb. 287. Kulturlag observeret i kloakeringsgrøft. Undersøgt i 2 udgravningsfelter med samlet fladeareal ca. 135 M². Terræn: dyrket mark, sydvendt skråning oven for bækleje. Marken afgrænset på 3 sider af hhv. sportshal, parcelhuskvarter og vej. Middelalderlige anlægsspor: To ca. 1 m brede parallelle grøfter med indbyrdes afstand på ca. 4 m. Grøft vinkelret på disse og yngre grøft diagonalt hen over den ene grøft. Grøfterne fortsætter uden for det undersøgte areal. Mellem de to parallelle grøfter et antal stolpehuller, formentlig fra huskonstruktion, men uden klar grundplan. Delvis nedgravet kistelignende stensætning udvendig mål 2,0 x 1,4 m, bygget til dels af udkløvede sten, fandtes mellem grøfterne, vinkelret på disse. Stensætning formodes at høre med til en huskonstruktion, men kan ikke umiddelbart funktionsbestemmes. Inden for stensætningen stærkt lagdelte fyldstriber. Genstandsfund: skår af middelalderlige kuglepoter, brudstykke af kværnsten (rhinsk import), brudstykke af hvæssesten, tenvægt af bly. Fravær af glaseret keramik/stentøj vanskeliggør en nærmere datering inden for middelalderen.

RIM 6743

Martin Winther Olesen

Jens Aarup Jensen

Bebyggelse - Nyere tid

388. St. Blæsebjerg

18.05.10 Mejrup

Lerkargrave

Ældre romersk jernalder

sb. 219. I en lille "sandjordslomme" i et ellers udpræget lerjordsområde udgravedes tre grave. Ejeren var flere gange stødt på store sten, og ved optagelse af nogle af disse stødte han på en del skår. Grav A: Stensat grav på 1,5 m dybde. Stenrammen var af hånd- til hovedstore sten, hvor imellem var sat op til 0,5 m store sten. På den fint stensatte gravbund lå 7-8 lerkar, en halvmåneformet kniv og to andre jernknive. Oven i denne grav var senere i ældre romersk jernalder nedgravet en grube eller grav. Grav B: stentæppe hvorpå stod et hankekar og en lerkop. Graven var ikke nedgravet i undergrunden. Grav C: Stensat grav, nedgravet 0,5 m i undergrunden. De formodede gravgaver var itubrudt og spredt i hele graven.

HOL 15.952

Lis Helles Olesen

Gravplads/grav - Romersk jernalder

389. Lønhøjvej

18.06.01 Egvad

Bebyggelse

Ældre romersk jernalder

sb. 62, 67. I forbindelse med byggeri i nærheden af den store gravplads ved Lønhøjvej i Tarm er der lidt nord for denne fremkommet hustomter, som desværre var ret dårligt bevarede. De nyfundne huse er samtidige med de to gårde, der er anlagt hen over gravpladsen. Der fremkommer således en bebyggelsesstruktur med to paralleltliggende, øst-vest orienterede rækker af gårde

SKJ 175

Torben Egeberg

Bebyggelse - Romersk jernalder

390. Sdr. Vium

18.06.10 Sønder Vium

Grav

Ældre romersk jernalder

En øst-vest orienteret jordfæstegrav er fremkommet i forbindelse med opførelse af en garage. Graven var mindst 3 m lang, idet afslutningen gik ind under et eksisterende cermentfundament, bredden var på 1,1 m og dybden på 0,8 m. Gravrummet var fyldt med sten. I østenden stod 4 lerkar tæt sammen, og nær ved lå en jerngenstand med rester af træ på undersiden.

SKJ 287

Torben Egeberg

Gravplads/grav - Romersk jernalder

391. Vinkelhøj

18.07.05 Heldum

Grave

Ældre bronzealder

sb. 26. Forud for anlæggelsen af Lemvig Golfbane blev der foretaget prøvegravninger på otte ud af ni greens. På det højeste punkt (Vinkelhøj) fandtes tre grave: A: mandslang grav med brændte ben, en bronzedolk med træskede og rester af en fibula (æ.br. per III). Desuden var i graven en ildslagingssten og to ubestemmelige metalstykker. B: mandslang stensat grav med brændte ben uden oldsager C.: ca. 1 m lang grav med brændte ben uden oldsager

HOL 16.049

Palle Eriksen

Gravplads/grav - Ældre bronzealder

Ribe Amt

392. Hannesminde

19.01.02 Bække

Høje

Oldtid

sb. 114, 115. Udgravning i forbindelse med råstofindvinding viste eksistensen af to høje. Højen sb. 114 indeholdt en plyndret grav, og højen sb. 115 ingen nedgravet grav. Højene blev undersøgt i to omgange af hensyn til ejeren af området, da han havde korn på en del af arealet

ESM 1524

Palle Siemen

Gravhøj - Oldtid

393. Bøel II

19.02.03 Gørding

Høje/grave/boplads

Neolitikum

sb. 133-135. Udgravning af to overpløjede høje i maj måned. Høj sb. 133 var forstyrret af nyere tids anlæg og gravninger, men indeholdt dog anlæg som viste, at der var tale om en enkeltgravshøj. Det ældste anlæg bestod af en øst-vest orienteret grav, der var ældre end det vækstlag, som højen blev anlagt på. Højens primærgrav var plyndret, men har formentlig været fra ældre enkeltgravstid. Forstyrrelserne i højcentrum lå midt inden for en ringgrøft, som var ca. 7 m i indre diameter. Grøften indeholdt sten i forskellige størrelser. Disse har antagelig været støtte for stolper; der kunne ikke iagttages spor efter stolper. Umiddelbart inden for ringgrøften fandtes i et lidt højere niveau rester af en kreds af hovedstore sten. En af disse sten var liggeren til en skubbekværn. I højens østdel fandtes to sekundærgrave, begge uden for ringgrøften. De lå langs med højkanten umiddelbart inden for denne. Begge grave var sat af lodretstillede, aflange sten i et enkelt lag. Gravene var fundtomme, men må ud fra formen tilhøre slutningen af yngre stenalder eller ældre bronzealder. De seneste anlæg i højen bestod af fundament til et lille hus på toppen af denne og en lille teglovn i sydvestsiden. Disse anlæg har utvivlsomt forbindelse med den nærliggende gård og er næppe 100 år gamle. Højen sb. 135 var ganske flad, og der var kun bevaret få centimeter højfyld og den ældre vækstflade, hvorpå højen var anlagt. Der blev ikke fundet grave, som kunne knyttes til højen. Under hele højen var det muligt at iagttage et ubrudt vækstlag, der fremtrådte som et sort humus. Højfylden var lys. Under væksthorisonten fandtes to formodede grave, hvoraf den vestlige overlappede den østlige. Gravene var hver især mandslange og øst-vest orienteret. Desværre var begge anlæg fundtomme, men udformningen viste, at der efter alt at dømme er tale om grave. I området er der fundet flere liggere til kværnsten, således nævnte i sb. 133. I 1986 blev højen sb. 134 undersøgt og her fandtes også rester af en kværnsten. Ligeledes er der opsamlet to liggere til kværnsten i et område ca. 150 m nordøst for højen. Her er der også fundet to flintøkser fra tragtbægerkulturens mellemneolitiske fase. Der synes ikke at være tvivl om, at området foruden enkeltgravshøjene rummer en ældre (end højene) fladmarksgravplads og bebyggelse fra tragtbægerkultur. Disse iagttagelser stemmer udmærket overens med beliggenhed på kanten til engområderne langs Bøel bæk.

ESM 1530

Palle Siemen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre stenalder

394. Hunderup

19.02.04 Hunderup

Gravhøj

Y.st./æ.br.

sb. 22. Udgravning af overpløjet gravhøj med to højfaser. Størstedelen af højmidten var ved undersøgelsens start bortgravet, og den stensatte centralgrav, der efter alt at dømme var anlagt på den daværende overflade, var totalt forstyrret. To fyldskifter med henholdsvis et fragmenteret bundskår og trækul. kan muligvis tolkes som forstyrrede sekundærgrave

ASR 599

Claus Feveile

Lene B. Frandsen

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre stenalder

Gravhøj - Ældre bronzealder

Gravplads/grav - Ældre bronzealder

395. Vilslev

19.02.07 Vilslev

Landsby

Vik./midd.

I august/september fortsatte Den antikvariske Samling undersøgelsen af en bebyggelse fra sen vikingetid/tidlig middelalder i Vilslev (AUD 1986, 458). Pladsen ligger nord for Kongeåen helt ned mod det gamle åleje. Afrensningen af fladen blev grebet utraditionelt an, idet vi - i stedet for at udgrave etapevis - afdækkede hele det 5.000 m² store landsbyareal. på en gang. I den afrensede flade sås tydeligt sporene af otte huse. De synes at fordele sig på tre gårde, den nordligste med to bygninger, den midterste med tre og den sydligste ligeledes med tre. Husene har alle krumme vægge og er uden indre tagbærende stolper. Såvel hustypen som fundet af et Urnesspænde tyder på, at landsbyens huse, der synes at have eksisteret samtidigt, skal dateres til sen vikingetid eller snarere tidlig middelalder.

ASR 491

Stig Jensen

Bebyggelse - Vikingetid

Bebyggelse - Middelalder

396. Smedevej

19.03.01 Brørup

Høj

Enkeltgravskultur

sb. 27. Undersøgelsen fortsat fra 1985. De sidste forhold blev afklaret, og undersøgelsen af den overpløjede høj blev afsluttet i foråret 1986 ved et samarbejde mellem amatørarkæologer fra området og Egnsnuseet i Brørup-Holsted-Vejen.

ESM 1456

Svend Aage Knudsen

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre stenalder

397. Sønderskovgård

19.03.02 Folding

Kulturlag

Midd./nyere tid

I forbindelse med sanitære gravearbejder og reguleringsarbejder på voldstedet ved renæssancehuset Sønderskov gennemførtes i sommeren 1987 udgravninger i ledningsgrøfter til dræn, kloak og tagrendeafløb m.m. Gravearbejdet udførtes ved museets medvirken, et beskæftigelsesprojekt under Ribe Amt og med middelalderarkæolog Jacob Kieffer-Olsen som feltleder. Udgravningerne var foranlediget af den igangværende totalrestaurering ved Sønderskovs nye ejer tømrermester Helge Kragelund. Renæssancehuset er bygget af Thomas Juel i 1620, men skriftlige kilder tilbage til 1448 omtaler et ældre herregårdssæde i Folding sogn. Der har ikke tidligere været foretaget arkæologiske undersøgelser på lokaliteten, og der forelå ingen registreringer af genstandsfund fra voldbanken. Med de begrænsninger, de aktuelle indgreb indebar, var det dels målsætningen at efterspore eventuelle ældre bygningsspor, dels at iagttage anlægsmæssige forhold ved renæssancehuset og voldbanken. På voldstedets forgård blev der påvist udstrakte, kompakte brandlag, delvist afrømmede bygningsspor, og der fremkom et stor fundmateriale i form af keramik, farvet og dekorationsbemalet vinduesglas, glaserede figurkakler og udekorede pottkakler. I et felt knyttet til en ældre vandledning frilagdes velbevarede rester af murværk af munkesten, kampestensfundamenter, stenbrolægning, flisebelægning af munkesten samt rester af en trækkanal til en oven eller kamin. Her var også velbevarede brændte gulvbrædder og strøer. Det snævre udgravningsfelt gav dog ikke mulighed for en mere præcis anlægsmæssig beskrivelse af dette formodede bygningsspor af det ældre, senmiddelalderlige Sønderskov. Ved udgravningen af dybe grøfter til tagrendedræn kunne det iagttages, hvorledes det ældre, nedbrændte bygningsværk har ligget i plan med det omgivende landskabs terræn. Efter tomtens afrømning og soignering med sterile jordmaterialer er renæssancehusets voldgrav blevet etableret og har givet materiale til den kunstige voldbanke. De opkastede ler-, grus- og jordmaterialer er lagt ind til kælderfundamenterne, og deres kampestensmur til et niveau svarende til den nuværende synlige grundmurs sokkel. Omkring 1820 er renæssancehusets østlige diagonaltårn nedrevet. Der blev foretaget udgravning af kældertomten i forbindelse med kloakdræn. Som en kuriositet skal det nævnes, at der på kældbunden fremkom skårmaterialer af mindst 23 store barokke havekrukker af rødbrændt keramik, hovedparten med særprægede dekorationer i reliefmotive med engle, løver, havfruer og blomsterranker. Flere af krukkerne har været hvidkalkede, og alle har drænhuller i bunden. Deres funktionstid må henføres til sidste halvdel af 1600-tallet og frem til midten af 1700-tallet, hvor kælderen efter andet fundmateriale at dømme nedlægges

HBV 168, ESM 1585

Svend Aage Knudsen

Kulturlag - Middelalder

Kulturlag - Nyere tid

398. Lervadgård

19.03.03 Føvling

Træ

Middelalder

sb. 150. I juni foretog Samlingen en prøveudgravning efter anmeldelse om fund af træværk ved markarbejde. I et vådområde fandtes et velbevaret hjulnav af træ samt flere nedrammede egeplanker. Navet er af tidligmiddelalderlig type og en dendrokronologisk datering af plankerne på Wormianum viser, at de pågældende træer er fældet engang i 1100-årenes tredje fjerdedel. En yderligere undersøgelse er planlagt.

ASR 739

Stig Jensen

Lene B. Frandsen

Per Kristian Madsen

Vej/bro - Middelalder

399. Aagaard

19.03.07 Malt

Runesten

Vik./nyere tid/udateret

Den 3. april 1987 indløb den usædvanlige fundanmeldelse, at der ved Kongeåens nordlige bred sydvest for Vejen var fundet en stor runesten. Fundstedet og den 3,5 tons tunge sten blev besigtiget, og der fulgte nogle uger med en livlig interesse fra offentligheden og pressen. Fra en arkæologisk synsvinkel kunne runestenens autencitet ikke umiddelbart drages i tvivl, materialet, indskriftens udførelse, fundstedets topografi taget i betragtning. Runolog, museumsinspektør Marie Stoklund fra Nationalmuseets 2. afd. blev tilkaldt og måtte erklære sig usikker m.h.t. indskriftens datering. Dette spørgsmål er stadig stærkt omdiskuteret blandt filologer; både hjemlige og udenlandske forskere har arbejdet med teksten, men man er ikke nået frem til en endelig afklaring. Den store sten var i de seneste år begyndt at genere ved pløjning, og gårdejeren besluttede at lade den grave op. Det var under bugseringen med gravemaskinen hen mod Kongeåens skrænt, stenen tippede rundt og indskriftsfladen blev synlig. Den efterfølgende arkæologiske undersøgelse knyttede sig til selve fundstedet. Inden for et 5 x 5 meter stort udgravningsfelt blev der afdækket et antal fyldskifter, delvist forstyrret af den maskinelle opgravning af stenen. De vestlige partier og dybereliggende fyldskifter var dog uforstyrrede. Herved kunne det iagttages, hvorledes runesten var blevet jordfæstet ved gentagne undergravninger. Umiddelbart syd for disse gruber frilagdes et rundovalt fyldskifte med en dybde af 75-80 cm under nuværende jordoverflade. Dette måtte utvivlsomt tolkes som standsportet, svarende til runestenens stærkt afkantede standflade. Det er erkendt, at de arkæologiske iagttagelser vanskeligt kan præcisere dateringen. Væsentligt er dog, at der i de tre, på hinanden følgende nedgravninger forekom en fyld med blanding af undergrundsmaterialer og mørke, stærkt humusholdige lommer med morjord samt lyst, gråsort hedesand

HBV 169, ESM 1592

Svend Aage Knudsen

Runesten - Vikingetid

Runesten - Nyere tid

Runesten - Udateret

400. Domkirken

19.04.08 Ribe Domkirke

Kirke

Middelalder

Sammen med Nationalmuseets 2. afdeling (AUD 1986, 461, 463) har Samlingen fortsat udgravningerne under gulvet i Ribe domkirke. Disse er blevet mulige efter fjernelse af hovedalteret i kirkens korsskæring. I første omgang dokumenteredes den situation, der var efterladt ved museumsdirektør Møllerups udgravning i kirken i 1901. Den sandstenssarkofag og den gravsten, som tilskrives kong Christoffer I. (død 1259 i Ribe), og som senest var blevet rørt i 1901, blev taget op til nærmere undersøgelse og konservering (v. konservator T. Clemmensen, Nationalmuseet). Under dette niveau fandtes en begravelseshorisont med grave, der dels hidrører fra den stående kirkes tid, dels tilsyneladende fra tiden forud for, at sten toges i anvendelse som byggemateriale i området. Disse ældste grave er efter alt at dømme anlagt i et påført opfyldslag og afviger fra den nuværende domkirkes orientering. Deres nøjere datering er endnu ikke kendt. Udgravningen er midlertidigt standset af hensyn til byggearbejderne i kirken, men genoptages senere. I juli foretoges prøveboringer med geologisk bor i domkirkens apsis, forud for støbning af fundament til det nye alter. Med det forbehold en sådan undersøgelse altid må tages med, synes der opnået kontakt med de samme fyldlag, som tidligere på året påvistes i korsskæringen lidt længere mod vest. I december blev foretaget en gennemfotografering af den optagne sarkofag og af gravstenen fra udgravningen i korsskæringen. Dette skete med henblik på en fotogrammetrisk opmåling.

ASR 541

Per Kristian Madsen

Kirke/Kirkegård - Middelalder

401. Korsbrødregade

19.04.08 Ribe Domkirke

Bygning/kulturlag

Middelalder

sb. 37. I april startede Samlingen en større udgravning i Ribes vestlige del, bag den nuværende Bispegård. Årsagen var, at kirkeministeriet skulle opføre en ny administrationsbygning til Bispegården (AUD 1986, 462). Det pågældende areal, ca. 200 M², blev udgravet i perioden frem til midten af august måned. I feltets sydlige del fandtes rester af stenbygninger, sandsynligvis fra højmiddelalderen, og efter alt at dømme rester af Johanitterklosteret, Korsbrødregård. I tilknytning hertil undersøgte spor af bygninger samt en righoldig serie af mineraliserede affaldslag i området nord for stenbygningerne. Her fremkom i forbindelse med en øst-vest gående skel- eller afløbsgrøft en vidstrakt brolægning af munkesten. Fundmaterialet, bl.a. 23.000 potteskår, er rigt og varieret, således er der fundet over 100 formentlige mønter, som - idet de alle lå i sikre lag - vil kunne bidrage væsentligt til dateringen af disse. De ældste aktiviteter synes at være fra omkr. 1200, måske en smule tidligere, mens slutningen af aflejringerne ligger i senmiddelalderen. Det vil i den forbindelse bl.a. være muligt at udskille en fundhorisont med et betydeligt indslag af importeret stentøj

ASR 565

Per Kristian Madsen

Bebyggelse - Middelalder

Kulturlag - Middelalder

402. Ribe by

19.04.08 Ribe Domkirke

Bebyggelse

Middelalder

sb. 69. Forud for nedlæggelsen af gasledninger i Ribes sydøstlige udkant, på den siden middelalderen kendte Sct. Hans Holm, er foretaget prøvegravninger, såvel som total udgravning af den grøft, røret skulle ligge i. Der var betragtelige lag og spor af aktiviteter i form af gruber og grøfter, som ud fra fundene sandsynligvis må dateres til før 1200-årenes midte. Ophøret af udnyttelsen af området skyldes antagelig stigende vandstand, forårsaget af opstemningen af åen, da Kongens Mølle anlagdes kort før 1255

ASR 595

Per Kristian Madsen

Bebyggelse - Middelalder

403. Overdammen 8

19.04.08 Ribe Domkirke

Byudgravning

Midd./nyere tid

I forbindelse med restaurering af gavlhuset Overdammen 8, opført i 1589, blev der mulighed for en mindre udgravning under nuværende gulv, samt registrering af loftstømmeret. Undersøgelsen viste husets tidligere ruminddeling ved langs- og tværgående skillevægge bestående af op til 3 munkestensskifter. Tilsvarende ruminddeling kunne iagttages i lofttømmerets malingskifter. Særligt interessant var et delvist bevaret ildsted, opført i munkesten med pudset forside, samt ca. 2 M² af det omkringliggende flisegulv

ASR 551

Lene B. Frandsen

Bebyggelse - Middelalder

Kulturlag - Middelalder

Bebyggelse - Nyere tid

Kulturlag - Nyere tid

404. Ribe by

19.04.08 Ribe Domkirke

Kirkegård?/kulturlag

Middelalder

sb. 30. I februar foretog Den antikvariske Samling, Ribe, en udgravning umiddelbart vest for processionsomgangen i Ribe. Årsagen var et kommunalt anlægsarbejde. Der fandtes en lagserie, som nederst afsluttedes med byggeaffald i form af tufstensbrokker og skællekalk. Der kan være tale om spor af opførelsen af domkirken, selvom også andre stenbygninger kan komme på tale. Under dette lag fulgte en zone af undergrundsdybe nedgravninger med Ø-V orientering. I en af disse lå i vestenden et menneskekranium, og antagelig er der derfor tale om spor af en kirkegård. En nærmere undersøgelse var ikke mulig i det snævre felt på ca. 2 x 2 m. En C14 datering af kraniet vil blive forsøgt i tilknytning til den antropologiske undersøgelse. Udgravningen skete for midler fra Ribe kommune.

ASR 564

Per Kristian Madsen

Hans Mikkelsen

Gravplads/grav - Middelalder

Kirke/Kirkegård - Middelalder

Kulturlag - Middelalder

405. Ribe by

19.04.09 Ribe Sankt Katharine

Kulturlag

Middelalder

sb. 80. I marts måned foretoges en prøvegravning nær Ribe Å på dennes sydside, nær det sted, hvor det formodede tidligmiddelalderlige vadested må have ramt det faste land. Ved gravning af dybtstikkende grøfter konstateredes metertykke opfyldslag med sammenblandede fund fra senmiddelalder. Tillige blev fundet nedrammede pæle af eg, der sandsynligvis indgik i et bolværk langs åen. En dendrokronologisk datering på Wormianum viser, at pælene er rammet ned tidligst ca. 1325, hvilket stemmer godt overens med tidligere vidnesbyrd om en gradvis opfyldning af åbassinet.

ASR 572

Per Kristian Madsen

Kulturlag - Middelalder

406. V. Vedsted

19.04.11 Vester Vedsted

Bebyggelse

Middelalder

sb. 75. I første halvdel af september har Samlingen udført en prøveafdækning af en flade på ca. 400 M² i landsbyen V. Vedsted, 8 km sydvest for Ribe. Udgravningen skete på et frit areal midt i byen, nogle hundrede meter øst for kirken. Der fandtes stolpehuller tilhørende to øst-vest orienterede huse, hvis gavle lå uden for det udgravede område, og som havde en bredde på hhv. 9 og 7 m. Der er i det smalleste hus tale om en konstruktion med tagbærende vægstolper, mens det brede hus sandsynligvis tillige har haft midtsuler. Skår af kuglepoter fra omkr. 1200 sammen med stumper af tegl fandtes i stolpehullerne. En holkbrønd var gravet ned i tomten af det bredeste hus, og træværk fra brønden er dendrokronologisk dateret til efter 1268, hvad angår fældningsåret.

ASR 765

Per Kristian Madsen

Bebyggelse - Middelalder

407. Veldbæk IV

19.05.03 Esbjerg

Grave

Førromersk jernalder

sb. 255. En mindre udgravning på et tuegravfelt afdækkede en lang række anlæg, som ikke blev totalundersøgt i 1983. Ved udgravningen fandtes ca. 15 urner, hvoraf tre indeholdt metalgenstande. De to udgravninger viste, at tuegravfeltet er startet ved en række høje i nord og strækker sig mod syd. Afgrænsningen kendes på tre sider, og mangler kun i øst. Det undersøgte område er ca. 100 x 100 m. Der er i alt afdækket ca. 90 anlæg med ringgrøft og en urne. Urnerne er oftest itu. Ved de to undersøgelser er der i alt fundet fire ornamenterede urner - alle med halvbueornamentik - og en urne med øreknop. Syv urner indeholder metalgenstande, almindeligvis nåle, men en øskenring af bronze med en lille kæde er også fundet. Gravfeltet dateres til førromersk jernalder periode I og II

ESM 1357

Palle Siemen

Gravplads/grav - Førromersk jernalder

408. Sdr. Novrupvej

19.05.03 Esbjerg

Huse/gravplads

Neo./Y.br./y.germ.

sb. 265. Lokaliteten er beliggende på kote 10 på en geesttunge, som strækker sig ud i Novrup/Veldbæk marsken. En enkeltgård kunne følges i flere faser. Den ældste fase var et hus med stærkt buede langvægge fra yngre bronzealder. Huset er TL-dateret til 910 +/- 150 f.Kr. De to næste sikre faser repræsenteredes af to øst-vest vendte huse fra overgangen yngre bronzealder per. VI/førromersk jernalder per. Ia. Det gælder for begge huse, at kun østenden, som havde væggrøft, var bevaret. Det ene hus havde en 25 cm dyb stenbrolagt grebning i østenden. I det andet hus var ildstedet bevaret. En dårligere bevaret hustomt uden væghuller må ud fra de tagbærende stolper og indgangspartierne dateres til sen førromersk jernalder/tidlig ældre romersk jernalder. Der blev fundet endnu en hustomt, som på grund af bevaringsforholdene var svær at placere tidsmæssigt. Lidt øst for bebyggelsen var et lille urnegravfelt med syv begravelser. Urnegravfeltet dateredes til yngre bronzealder per. VI. Midt i urnegravfeltet lå et 4 x 7 m stort nord-syd vendt hus. Desuden blev afdækket en hustomt fra enkeltgravskultur. Huset var 5 x 12 m stort og nord-syd orienteret med midtsulekonstruktion. Et tyndt kulturlag lå inden for husvæggen. Keramik fra enkeltgravskulturen blev fundet i stolpehullerne og kulturlaget. Et grubehus med vævevægte af ubrændt ler og med en del keramik blev dateret til yngre germanertid. Der blev endvidere udgravet gruber fra yngre bronzealder og en række kogestensgruber. Udgravningen blev foretaget i forbindelse med modning af industrigrund. RAS betalte en del af gravningen og SGD-Bera sponsorerede undersøgelserne med 20.000,- kr.

ESM 1525

Ulla Mejdahl

Bebyggelse - Yngre stenalder

Kulturlag - Yngre stenalder

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Gravplads/grav - Yngre bronzealder

Grube - Yngre bronzealder

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Bebyggelse - Romersk jernalder

Bebyggelse - Germansk jernalder

Grube - Udateret

410. Nørreris

19.05.06 Guldager

Gruber

TRB/æ.rom.

sb. 274. Prøvegravning i forbindelse med beplantning af et område langs Tarphagevej. I området blev der i 1985 undersøgt bopladsgubber fra tragtbægerkultur og ældre romersk jernalder.

ESM 1500

Palle Siemen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Grube - Yngre stenalder

Bebyggelse - Romersk jernalder

Grube - Romersk jernalder

411. Præststien

19.05.06 Guldager

Huse/gravplads/boplads

Neo./j./midd.

sb. 271. Udgravningerne på Præststien i 1986 havde tre hovedformål: a) at færdiggrave tre yngre stenalderhuse, som fremkom i efteråret 1985 b) at udgrave den del af jernaldergravfeltet, der blev berørt af lokalplanen. c) at undersøge de dele af jernalderbebyggelsen, der blev berørt af lokalplanen, og som ikke var undersøgt i 1985. Husene fra yngre stenalder blev undersøgt meget grundigt, da de er de første fra denne del af landet. Der er tale om små huse, 5-12 m lange og 5-6 m brede. To af husene har været brændt, hvilket fremgik af forkullede vægstolper. Fundene er meget beskedne og består af flint og potteskår. Undersøgelserne af jernaldergravfeltet viste, at gravfeltet fortsætter mod øst. Den undersøgte del indeholder grave fra 3.-6. årh. e.Kr. med hovedmængden af grave i tiden 300-500 e.Kr. De yngste grave findes i øst, og iagttagelser af farvninger i kornet på marken øst for lokalplanområdet viser fortsættelse af bebyggelse og grave i dette område. Gravfeltet er således samtidigt med bebyggelsen i området. Der er undersøgt ca. 120 grave, som fordeler sig i mange mindre grupper. Grupperne afspejler muligvis de enkelte gårdes begravelsesområde på den større gravplads, som har været omgivet af et hegn. Otte stolpehuller i et kvadratisk forløb, som respekteres af gravene, kan tolkes som rester af et kulthus, hvis funktion sandsynligvis skal ses i forbindelse med gravene. Gravene indeholder almindeligvis et lerkar eller en mindre jerngenstand, f.eks. en kniv. Enkelte grave er rigere, og her finder vi sandsynligvis pladsens ledende familie. En grav indeholder således en sammensat kæde af mange hundrede perler. Der er hvide, røde, gule, blå og grønne glasperler, og dertil kommer ravperler. Foruden perlerne indeholdt graven to dragtnåle og et lerkar. En anden grav indeholdt ligeledes en perlekæde samt flere dragtnåle af sølv. En tredje grav indeholdt blandt meget andet et glasbæger, som dog var fuldstændigt knust. Der er imidlertid tale om det første glasbæger fra denne del af Ribe Amt. Langt de fleste metalgenstande var i en så dårlig forfatning, at de måtte tages op i den jord, hvori de blev fundet for så at blive bragt til konserveringsanstalten i Ølgod, hvor de er under behandling. De mindre udgravninger af jernalderbebyggelsen var primært rettet mod afslutningen af lokalplanområdet, hvis grænse ikke fremgik i 1985. Vi var derfor nødt til at tage de manglende områder i 1986 for ikke at miste vigtige oplysninger omkring huskonstruktioner og antallet af huse. Over en del af gravfelter fandtes et hus fra begyndelsen af 1200-tallet med tre sæt indre tagbærende stolper og væggrøft. Huset er dateret med keramik

ESM 1421

Palle S. Schiellerup

Bebyggelse - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

Gravplads/grav - Germansk jernalder

Gravplads/grav - Jernalder

Bebyggelse - Middelalder

412. Andrup

19.05.10 Nørre Skast

Grube

Ældre germanske jernalder

sb. 221. Prøvegravning i forbindelse med etablering af et boligområde i udkanten af Andrup viste, at området ikke indeholdt bebyggelsespor, men kun en stor grube. Gruben var 5 m i længden og 4 m i bredden. Den synes nærmest at bestå af flere mindre nedgravninger, som dog i sidste instans var fyldt op samtidigt. Øverst i gruben fandtes en stendynge, som i SØ-delen af gruben fortsatte til bunden. Under stenene og i SØ blandt disse fandtes vekslende lag af ler og kulturlag med keramik og slagger. I bunden af gruben fandtes flere steder større slaggeklumper. Midt i gruben på en knold i denne fandtes en ca. 25 cm lang jernkniv med rester af et træskaft. De store mængder af keramik daterer entydigt gruben til ældre germansk jernalder. Der er således fundet flere lodrette øreknopper med vandret gennemboring.

ESM 1591

Palle Siemen

Grube - Germansk jernalder

413. Skads Hovedvej 48

19.05.10 Nørre Skast

Høj

ENK/br.

sb. 51. Undersøgelsen af den overpløjede høj, som var fortsat fra 1985-86, blev endelig afsluttet 1987 ved et samarbejde mellem Esbjerg Museum og de til museet knyttede amatørarkæologer. Højen kan herefter beskrives som følger. Der har været mindst tre faser i højen. Den ældste høj har været ca. 9-11 m i diameter og var bevaret op til 0,60 m højde, men har oprindeligt været ca. 1 m høj. En flintøkse, som allerede i 1985 fandtes på undergrundens overflade umiddelbart vest for balken, men uden at et gravomrids kunne erkendes, kan stamme fra en centralgrav i denne høj. I næste fase fjernes hele midterpartiet af den ældste høj omtrent til højbunden ved anlæggelse af en stor centralgrav med stenpakning omkring. Denne grav var plyndret, og der fandtes kun en enkelt ravperle. Højen udbygges i denne fase til ca. 14-15 m i diameter og omgives af en dobbelt randstenskæde samt en stenkappe, som har gået mindst 2-3 m op ad højsiden. Højen gror herefter til og dækkes af hede, for mellem stenkappens sten fandtes hedesand. Men antagelig engang i bronzealderen føjes endnu en fase til højen af meget fint bevarede græstørv uden om stenkappen. Centralgraven til denne fase er ikke bevaret. Højen ender således som en anelig høj på mindst 21-22 m i diameter og en betragtelig højde over den i dag kun ca. 1,20 m bevarede højfyld. Den dækkes herefter igen af hede. Umiddelbart inden udgravningen startede, fandtes på højens overflade en meget velformet stridsøkse af Glob's type F, dateret til ældre bundgravstid. Denne økse kan enten stamme fra den plyndrede centralgrav i fase 2 eller en bortpløjet grav, der har været sekundær i forhold til denne.

ESM 1453

Robert Steiness

Sven Thomsen

Ingrid Stoumann

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre stenalder

Gravhøj - Bronzealder

Gravplads/grav - Bronzealder

414. Jens Kusksvej

19.05.13 Tjæreborg

Boplads

Y.br./førrom.

sb. 75. I forbindelse med nedgravning af en fjernvarmeledning blev der indberettet om fund af potteskår fra yngre bronzealder og begyndelsen af jernalderen. En prøvegravning viste, at der er tale om en bebyggelse med huse, hegn og gruber fra nævnte tidsrum. Bebyggelsens omfang blev indkredset ved prøvegravningen. Området er inddraget til boligbyggeri, og det vil blive undersøgt i 1987

ESM 1566

Palle Siemen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Bebyggelse - Førromersk jernalder

415. Henriksminde

19.06.01 Grene

Høj

Enkeltgravskultur

sb. 45. I forbindelse med lokalplan 41 for Billund kommune blev området for denne plan rekognosceret og stikprøvegravet samtidig med undersøgelsen af højen. Hele området havde kraftige podzoldannelser med blegsand og al. Der blev ikke iagttaget bebyggelsesspor og lignende ved rekognosceringen. Højen sb. 45 var helt borte og fremstod kun som en 5 cm høj naturlig knold i et fladt område. Da overjorden blev fjernet ved hjælp af gravemaskine, fremkom der et centralt liggende fyldskifte, og i vestdelen af dette en stridsøkse, som var trukket ca. 0,5 m ud af leje af gravemaskinen. Gravbunden fandtes 3-5 cm dybere end pløjelagets nedre kant. Her fremtrådte kisten som et mørkt lag af forkullet og formuldet træ. Kisten var 2,3 x 0,6 m og sat af planker.

ESM 1590

Palle Siemen

Gravhøj - Yngre stenalder

416. Koldingvej

19.06.01 Grene

Gravplads

Jernalder

Prøvegravning af et større område af lokalplan 36 viste, at dette ikke indeholdt bebyggelse. Der blev derimod fundet et lille gravfelt fra jernalderen; det indeholdt ni grave, som lå i to grupper. Den ene - med fire grave - var øst-vest orienteret, og den anden med fem grave var nord-syd orienteret. Gravene lå i et 20 x 20 m stort område og har været anlagt på flad mark. Der er tale om fattige grave; kun en grav indeholdt gravgods, en jerngenstand, som vi på nuværende tidspunkt ikke ved, hvad er, da den er ved at blive rensat og konserveret. Gravene må ud fra form og orientering sættes i den senere del af jernalderen, hvor gravgaver netop er sparsomme.

ESM 1531/32

Palle Siemen

Gravplads/grav - Jernalder

417. Staghøj

19.06.01 Grene

Bopladsgrube/høj

Enkeltgravskultur

sb. 46. Prøvegravning af boligområde C, dele af F og D i Staghøjprojektet viste kun få spor af arkæologisk interesse. Bosættelsesspor i form af en stor nedgravning 4 x 8 m i fladen fremkom i en søgegrøft, som blev udvidet. Gruben er fra yngre enkeltgravskultur (2600-2400 f.Kr.), og indeholdt keramik og flint. Godt 1.000 m fra bopladsgruben blev der undersøgt en høj. Midt i højen fandtes en grav, som desværre ikke indeholdt gravgaver. Ud fra gravens udformning er det muligt at tidsfæste den til yngre enkeltgravskultur og altså i arkæologisk forstand samtidig med bopladsgruben.

ESM 1533

Palle Siemen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Gravhøj - Yngre stenalder

Grube - Yngre stenalder

418. Staghøj

19.06.01 Grene

Boplads

Y.germ./j./vik.

sb. 79. Udgravning i boligområdet Staghøj viste en bebyggelse fra yngre germansk jernalder og ældre vikingetid. Bebyggelsen er afgrænset på tre sider, men fortsætter mod øst. Bebyggelsen indeholder to hovedfaser: den undersøgte del af Staghøjlandsbyen viser, at bebyggelsen i ældre fase består af otte mindre gårde med et hovedhus samt små nedgravede huse. Gårdene vender ud til en åben plads. Langs kanten af den åbne plads findes 6 gårde og nord for pladsen to gårde. I bebyggelsens yngre del fortsætter gårdene syd for den åbne plads, men husene udskiftes med mere tidssvarende bygninger. Nord for pladsen må disse vige pladsen for en stor gård med mange bygninger. Gården dækker et areal på 74 x 80 m, og vi formoder, at denne gård har huset landsbyens betydeligste mand. Denne gårds hovedhus er 32 m langt og findes midt i gårdområdet. På pladsen er fundet et beskedent oldsagsmateriale, hvilket er almindeligt for den sene del af jernalderen og vikingetiden. Størstedelen af materialet er potteskår, der i flere tilfælde kan samles til større lerkardele. I de nedgravede huse fandtes vævevægte, der viser, at man har haft en stor produktion af klæde. Vævevægtene er i langt de fleste tilfælde af ubrændt ler, og det har ikke været muligt at tage dem med til museet. Enkelte metalgenstande er der også fundet på pladsen: en rektangulær plade med stil D, en jernbarre og små knive, der er fundet i flere grubehuse. Importgenstande kendes også fra pladsen, og de er interessant nok fundet i den store gård. To hvæssesten stammer fra et stenbrud i Eidsborg ved Skien i Sydnorge. Et skår af klæbersten - en blød stenart, som blev anvendt til kogekar, stammer også fra Norge. Der er sikkert tale om import af klæberstenskar. Stumper af basaltsten viser, at kværnsten af denne stenart er importeret fra Rhinegnene. Undersøgelsen ved Staghøj har således vist, at der i ældre vikingetid fandtes en landsby med mindre gårde og en enkelt storgård med udenlandske forbindelser.

ESM 1520

Palle Siemen

Bebyggelse - Germansk jernalder

Bebyggelse - Jernalder

Bebyggelse - Vikingetid

419. Hejnsvig

19.06.03 Hejnsvig

Høj

ENK/æ.br.

sb. 79. En stor overpløjet høj viste sig på trods af næsten 1 m bevaret højfyld ikke at indeholde uforstyrrede anlæg. Højen var omkring århundredskiftet udgravet af to unge mænd fra en nærliggende gård. På trods af dette kedelige faktum, indeholdt højen flere interessante oplysninger. Det var muligt at udskille 4-5 faser i højen, men kun primærhøjen og den yngste fase kunne tidsbestemmes. Hele højen var i sin tid blevet undersøgt ved en stribe firkantede huller på tværs af denne; midt i højen fortsatte de moderne forstyrrelser ned i undergrunden. Under højfylden kunne man iagttage den gamle væksthorisont som en sort stribe oven på et hvidgråt grumset lag blegsand. Omkring 20 cm dybere fandtes et ca. 10 cm tykt lag. Der havde været hede på stedet, da højen blev opført. Gravomridset var rundovalt og graven ca. 3,25 x 2,75 m stor, dybden 0,6 m. Alene ud fra disse oplysninger kan det med en vis sikkerhed fastslås, at der er tale om en grav fra begyndelsen af enkeltgravskulturen. Graven er formentlig en såkaldt cirkelgrav - navnet givet efter den runde nedgravning. Den yngste høj var omgivet af en kraftig randstenskæde i flere afsnit. Randstenskæderne tyder på, at den yngste højfase er anlagt i ældre bronzealder. Bronzealderfolkets tilstedeværelse på egnen ses gennem flere store høje, hvor der skulle være fundet flere bronzegenstande, bl.a. et sværd, men også andre fund. I området nord for højen er der fremkommet et depotfund fra ældre bronzealder. Fundet, som er gjort gennem flere år, indeholder fire pålstave, bronzeknopsegl og fragmenter af bronzesejl.

ESM 1529

Palle Siemen

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravhøj - Ældre bronzealder

421. Vorbasse

19.06.04 Vorbasse

Høj

SN/æ.br.

sb. 39. Besigtigelse og undersøgelse af området ved Dalagervej viste, at der fandtes en gravhøj, som blev undersøgt i november måned. Centralt i højen fandtes en grav, som var delvis forstyrret. Gravform og størrelse kunne dog iagttages. Graven var langoval. og 2 x 4 m stor. I store dele af graven fandtes håndstore sten, som delvis lå i sekundært leje. Omtrent midt i graven fandtes 15 cm over gravbunden og under stenene en 20 cm lang flintdolk (type VI). Denne dolk må tidsfæstes til mellem 1800 og 1500 f.Kr. og er fra begyndelsen af bronzealderen. På gravbunden kunne der iagttages spor efter rektangulær kiste. I nordsiden af denne fandtes en lille pilespids og derefter endnu en flintdolk (type I). Formen på flintdolken viser, at denne grav er fra begyndelsen af dolktid og må tidsfæstes til omkr. 2400-2200 f.Kr.

ESM 1563

Palle Siemen

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre stenalder

Gravhøj - Ældre bronzealder

Gravplads/grav - Ældre bronzealder

422. Vorbasse

19.06.04 Vorbasse

Landsby og enkeltgårde

Germ./vik.

Det er i 1987 lykkedes at afdække hele den resterende del af marken, der skal undersøges, for at hele Vorbasseudgravningsprojektet kan afsluttes, et areal på ca. 20.600 M² (AUD 1986, 465). Det har drejet sig om flere mindre udgravninger inden for et samlet område på 60.000 M². Landsbyen, fra 5.-7. årh.: Den sidste del af denne landsby er undersøgt. Det drejede sig om den nordlige halvdel af 2 gårdsanlæg med et langhus og 10 mindre huse med tilhørende, som sædvanlig, velbevarede hegn. Uden for et af hegnene fandtes et aktivitetsområde bestående af flere store gruber med en del ildsteder i nærheden. Uden for hegnene fandtes 2 jordfæstegrave, der er den vestlige del af et lille gravfelt, hvor der i 1983 blev udgravet 4 jordfæstegrave. Trods intens eftersøgning er der desværre ikke fundet flere grave i dette område. Sidste år fandtes 2 brønde i denne bebyggelse. De blev udgravet i august 1987, og den ene indeholdt både et stort keramikmateriale og et stort træmateriale, bl.a. en udskåret træskål, et stort vidjeflettet fad/skål, et udskåret fodstykke til en væv, drejebænk eller lignende, og et større stykke bygningstømmer. Der skulle være gode muligheder for at dendrodatere disse træstykker efter endt konservering, hvilket vil få stor betydning for keramikdateringen fra dette tidsrum. Landsbyen fra 4.-5. årh.: Den nordøstlige, yngste del af denne bebyggelse strækker sig ind på den mark, der har kunnet undersøges i år. I 1980 blev der lavet en 10 m bred søgegrøft gennem denne del, der viste tilstedeværelsen af de to nordøstligste gårdsanlæg. Den resterende del af disse to gårde er i år blevet færdigudgravet. Der fremkom 5 langhuse, det ene 50 m langt, 6 mindre huse og 4 staklader med tilhørende hegn. Området mellem 5.- 7. årh. bebyggelsen og bebyggelsen fra 8. -11. årh.: Mellem disse to bebyggelser findes et område på 300 m længde, hvor der i 1980 blev lavet nogle smalle søgegrøfter. På en ganske svag højning, midt mellem de to landsbyer, fandtes et enkeltliggende gårdsanlæg bestående af 2 huse på 16 og 25 m, der foreløbig må dateres til 6.-7. årh. e.Kr. På grund af den moderne pløjning var husene kun bevaret ved de tagbærende stolpehuller samt nogle af væghullerne. På samme højning fandtes 4 huse fra 1000-tallet. Det drejer sig om et lille gårdsanlæg kun bestående af et langhus og et mindre hus. Gården kan følges i 2 stadier. I det ældste stadium har den bestået af et 25 m langt såkaldt Trelleborghus og et 14 m stort hus, der stratigrafisk skæres af det yngre gårdsanlæg med et 25 m stort hus af en lidt anden konstruktion, og vinkelret på dette langhus et 12 m stort hus. Disse huse genfindes på den tidligere udgravede 1000-tals bebyggelse, hvor dette gårdsanlæg, udgravet i 1987, muliggør, at hele 1000-tals bebyggelsen i Vorbasse kan deles i en ældre fase med 8 gårde af meget forskellig størrelse og en slutfase med 3 gårde med huse af ens konstruktion fra 1000-tallet, som er de 3 yngste gårde på marken nord for det nuværende Vorbasse. Ca. 100 m fra denne højning fandtes et enkeltliggende 25 m langt velbevaret langhus fra 4.-5. årh., der kun har stået i kort tid, da det ikke viser tegn på ombygninger; altså et enkeltliggende langhus ca. 300 m fra den samtidige landsby. I samme område mellem landsbyerne er udgravet en lille jernudvindingsplads med 4 skaktovne og 2 tilhørende gruber til trækulsfremstilling. Dette 300 m brede areal mellem landsbyen fra 5.-7. årh. og den efterfølgende bebyggelse fra 8.-11. årh. er ved et større antal brede søgegrøfter blevet afsøgt, således at der ikke kan gemme sig flere anlæg her ud over de ovennævnte enkeltliggende huse og gårde. Hermed er hele Vorbasseudgravningsprojektet, der har stået på hvert år siden 1974, endeligt afsluttet

VKH A 114, NMI 1124/75

Steen Hvass

Bebyggelse - Germansk jernalder

Gravplads/grav - Jernalder

Jernudvinding - Jernalder

Bebyggelse - Vikingetid

423. Hyllerslev Station

19.07.04 Janderup

Grube

Y.rom./æ.germ.

sb. 147. Ved kloakeringsarbejde blev påtruffet enden af en nærmer kasseformet nedgravning, som i bredden målte ca. 0,65 m og antagelig har haft en længde på 2 til 3 m. Gravemaskinen knuste i alt 6 lerkar, som alle befandt sig i gruben. Ved den efterfølgende fagmæssige undersøgelse fremkom der yderligere 5 hele lerkar, hvoraf de 4 var anbragt på hovedet, medens det sidste lå i en stilling, så det ligeledes kunne tænkes i sin tid at have været anbragt på hovedet oven på bunden af et større kar. Af yderligere fund i gruben skal nævnes et par mindre, stærkt forrustede jerngenstande samt 2 skår af tyndvægget, grønt glas. Enkelte stolpehuller blev iagttaget i nedgravningens umiddelbare nærhed, og adskilligt tyder på, at gruben skal tolkes som en forråds-kælder med et antal disponible lerkar. Ud fra lerkarrene dateres fundet til omkr. 400 e.Kr. Undersøgelsen forventes fortsat i 1988

VAM 1065

Ole Faber

Grube - Romersk jernalder

Grube - Germansk jernalder

424. Højgård

19.07.14 Ål

Høj

ENK/y.br.

sb. 56. I forbindelse med rekognoscering af læhegn blev højen besigtiget og senere udgravet, den var stærkt afgravet mod nord pga. gammel kirkevej og pløjning, men det så ud til, at den centrale del af højen var bevaret i noget nær fuld højde, selv om der var plantet graner Ø-V hen over den. Højen var anlagt på en svag højning i terrænet. Diameteren blev målt til 25 m, højden til 2 m. Ved udgravningen viste det sig, at den centrale del af højen var stærkt forstyrret af nyere nedgravninger og dyregange. En del af nedgravningerne nåede undergrunds-niveau. Desuden var der langs højfoden fem yngre nedgravninger (formentlig efter kartoffelkuler). I højen blev registreret fem anlæg, som daterer sig til ældre enkeltgravskultur og yngre bronzealder. Det formodede ældste anlæg var en 0,8 x 1,0 m stor stensætning, anbragt let nedsænket i undergrunden og centralt placeret i højen. Den var ødelagt af yngre nedgravninger og var i øvrigt fundtom. Der var fire sekundære begravelser i højen, dels to jordfæstegrave, dels to brandgrave. Den ene jordfæstegrav indeholdt et halvt svajet bæger af Glob's type CI (ældre ENK). Den anden jordfæstegrav bestod af en 2,0 x 0,5 m stor nedgravning med hovedstore sten i fod- og hovedende og med svage spor af et skelet. Kan ikke dateres nærmere end enkeltgravskultur, da graven kun indeholdt et lille simpelt lerbæger. Fra yngre bronzealder, per. IV stammer en 1,4 x 0,6 m stor brændtbensgrav, der var foret med og dækket af håndstore sten. De brændte knoglerester fandtes i et rektangulært område midt i graven. I den østlige side af knoglekoncentrationen fandtes rester af en trækiste, som antyder, at knoglerne var nedlagt i en træske eller inden for en træramme. Mellem knoglerne ca. midt i koncentrationen lå et lille sæt bronzer bestående af en pincet, en ragekniv og en lille kniv. En urnegrav med brændte knogler og en lille oprullet bronzetråd var nedsat ved højens top. Nedgravningen var foret med større sten, og en stor pladeformet sten var lagt som låg på urnen. Graven dateres til yngre bronzealder per. V ud fra urnens form.

VAM 1048

Merete Christensen

Claus Kjeld Jensen

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre stenalder

Gravhøj - Yngre bronzealder

Gravplads/grav - Yngre bronzealder

425. Gedbjerg

19.07.14 Ål

Boplads

Ældre romersk jernalder

Ved en kortvarig undersøgelse i foråret 1987 blev undersøgt en mindre del af en boplads fra ældre romersk jernalder. Bopladsen ligger på sydsiden af et højdedrag ud mod markområdet ved Ho Bugt. Udgravningsfeltet omfattede ca. 350 M² i den sydligste del af bopladsen. I dette område var kulturlaget velbevaret. Ved udgravningen blev undersøgt dele af et øst-vestorienteret langhus med en mørtelsten in situ. ved vestgavlen. Syd for huset synes partier med mindre stolpehuller på række at repræsentere et hegn i tilknytning til huset. Øst for huset var der et velbevaret parti af en nord-sydorienteret brolagt gade. Vest for huset var der et vidtstrakt affaldslag med en del keramik.

VAM 1007

Per Ole Rindel

Bebyggelse - Romersk jernalder

426. Selager

19.07.14 Ål

Landsby

Ældre romersk jernalder

sb. 107. Undersøgelse 1987 er en fortsættelse af undersøgelserne 1983-86 af en boplads med velbevarede hustomter fra ældre romersk jernalder (AUD 1986, 469). I 1987 blev den centrale del af landsbyen færdigudgravet, primært for at få landsbyens økonomi yderligere belyst. Blandt de totaludgravede gårde er der et velbevaret gårdsanlæg, gård X-VI, opbygget efter samme model som kendes fra bl.a. Hodde. Det består af et ca. 17 m langt, øst-vestorienteret langhus med stald i østenden, et udhus og et hegn, der omslutter et mindre areal nord for langhuset. I den vestlige del af langhuset har der været beboelsesrum med lergulv og centralt ildsted. I ildstedets stenfundament indgik en intakt skubbekværn med løber, en halv mørtelsten samt flere knusesten. På bunden af nedgravningen til ildstedets fundament var anbragt et større forrådskar med bunden i vejret. Muligvis repræsenterer dette et indvielsesoffer. I den østlige del af huset var der rester af et brolagt staldgulv, samt aftegninger af båseskallerum i det underliggende sandlag. Tilsyneladende har der været plads til 18 kreaturer i dette hus. Ud for husets indgange er der mindre brolægninger. Langhuset med såvel beboelse som stald synes at være typisk også for denne landsby. Ved hjælp af supplerende prøvegrøfter blev landsbyens størrelse og udstrækning yderligere fastlagt. Det maksimale antal gårde i landsbyen synes at have været omkring et dusin. I nogle af husene kan udskilles op til 7 faser. På grundlag af keramikken kan landsbyens tidligste fase placeres i førromersk jernalder periode IIIa, og dens levetid synes at række frem i slutningen af ældre romersk jernalder. Der er ikke planlagt yderligere udgravninger af landsbyen

VAM 1023

Per Ole Rindel

Bebyggelse - Romersk jernalder

Haderslev Amt

427. Dresvold

20.01.05 Skodborg

Stenhus

Højmiddelalder

sb. 48. Mindre redningsaktion i forbindelse med nedlægning af vandledning. Ledningen måtte desværre føres igennem den nordlige del af en af kampesten opført bageribygning tilhørende voldstedet Dresvold og stammende fra 1300-tallet. Bygningen blev udgravet i 1949 af Hans Neumann, og er ikke fredet, selv om murene står bevaret i mere end en meters dybde under terræn. Der blev sørget for, at vandledningen lavede mindst mulig skade, og bygningen søges nu fredet.

HAM 2067

Lennart S. Madsen

Bebyggelse - Middelalder

428. Højvang

20.01.05 Skodborg

Boplads/grav

Jernalder

sb. 43, 44. Genoptagelse af en udgravning fra 1986 med henblik på udgravning af to formodede jordfæstegrave (AUD 1986, 474). Den ene viste sig at være et fyldskifte fra en nærliggende boplads fra yngre romersk jernalder, og den anden, en grav, der desværre var plyndret, måske allerede i oldtiden

HAM 1930

Stine Wiell

Bebyggelse - Romersk jernalder

Gravplads/grav - Jernalder

429. Galgehøj

20.01.07 Sønder Hygum

Grave, henrettelsesplads

Br./nyere tid

sb. 154. Overpløjet gravhøj, opført i to tempi: ældst en høj på 13 m i diameter med en central egekistegrav uden fund. En yngre højfase var på 24 m i diameter, og hertil skal sandsynligvis henføres en 2,9 m lang brandgrav fra per. III, hvori fandtes følgende bronzegenstande: et kortsværd med grebspids og bevaret træskede, en kniv med krumt blad og 2 bøjlenåle. Mellem de brændte ben fandtes en ildskørnet, hjerteformet pilespids af flint. I nyere tid har højen - som navnet antyder - været henrettelsesplads. To store stolpehuller fundet centralt i højen skal formentlig henføres til denne anvendelsesfase. Højen var truet af grusgravning og blev udgravet med støtte fra rigsantikvaren

NM I 6576/87

Anna-Elisabeth Jensen

Poul Otto Nielsen

Gravhøj - Bronzealder

Gravplads/grav - Bronzealder

Andre anlæg/diverse - Nyere tid

430. Stenderup

20.01.08 Øster Lindet

Grav/boplads

Ældre romersk jernalder

sb. 51. Prøvegravning i forbindelse med læplantning. Der fandtes enkelte bopladsspor fra oldtid, samt resterne af en urnegrav fra ældre romersk jernalder. I 1950 udgravedes fem urnegrave på stedet

HAM 2048

Inge Bodilsen

Bebyggelse - Romersk jernalder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

431. Højgård

20.02.01 Gram

Boplads/grave

Br./æ.rom.

sb. 170. Fortsat undersøgelse af den i 1984 fundne boplads fra ældre bronzealder. I 1987 afdækkedes endnu en husklynge bestående af et stort, treskibet langhus (32,8 x 8,4 m) med rumopdeling og den karakteristiske ansamling af kogestensgruber mellem næstsidste og sidste sæt tagbærende stolper i vestenden. Desuden et mindre, stærkt nedpløjet langhus uden spor efter indre tagbærende stolper og kogestensgruber. I tilknytning hertil endnu et nedgravet hus. Umiddelbart vest for dette hus fandtes i en grube et S-svajet A-bæger fra enkeltgravskulturen. Vest for denne husklynge fremkom 11 langhuse, hvor kun sporene efter de tagbærende stolper var bevaret. Disse huse er ældre end begyndelsen af ældre romertid, idet en grav fra denne periode skar et af husene. Bedømt ud fra deres konstruktion og den fundne keramik må disse huse være yngre end husene fra ældre bronzealder. En datering til yngre bronzealder er fristende, men kan ikke afgøres med sikkerhed. Fra begyndelsen af ældre romertid undersøgte i alt 9 jordfæstegrave fordelt på to gravfelter med henholdsvis fire og fem grave. Et område på 18.000 m² er nu undersøgt, hvilket dækker hele det truede område. Kun mod nord er det ikke lykkedes at påvise bopladsens afgrænsning

HAM 1706

Per Ethelberg

Bebyggelse - Ældre bronzealder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

Bebyggelse - Oldtid

432. Thyrashul

20.02.11 Vojens

Høj

Bronzealder

sb. 5. Prøvegravning foranlediget af læplantning. Højen viste sig at bestå af to faser med et bevaret centralanlæg med kistespor og dele af en stenlægning. Uden for det centrale anlæg fandtes ligeledes en stenlægning. Udgravning forventes fortsat i 1988

HAM 2047

Inge Bodilsen

Gravhøj - Bronzealder

Gravplads/grav - Bronzealder

433. Vojensgård

20.02.11 Vojens

Gruber

Vikingetid

sb. 90. Prøvegravning i forbindelse med læplantning. Der fandtes enkelte gruber, men ellers kunne det konstateres, at den store vikingeboplads mod vest ikke har strakt sig helt til Vojens bæk

HAM 1251

Per Ethelberg

Grube - Vikingetid

434. Torvet

20.03.04 Haderslev

Brønd/fundament

Højmidd./nyere tid

sb. 113. Undersøgelse i forbindelse med omlægning af Torvet i Haderslev. Der udgravedes delvist en stor brønd, bestående af en kegleformet nedgravning. Grundet kloakering kunne selve brøndringen ikke fremgraves. Brønden, der var tilfyldt omkring 1300, har muligvis været byens ældste, fælles brønd. Desuden fandtes fundamentet under statuen af kejser Wilhelm, rejst 1890, og det kunne konstateres, at Torvet i nyere tid har været genstand for en voldsom afgravning.

HAM 2013

Lennart S. Madsen

Bebyggelse - Middelalder

Andre anlæg/diverse - Nyere tid

Bebyggelse - Nyere tid

435. Apotekergade/Bispegade

20.03.04 Haderslev

Vådområde/gadeforløb

Højmiddelalder

sb. 104. Udgravninger og iagttagelser i forbindelse med etablering af gågade. Det kunne konstateres, at en af hovedgaderne gennem Haderslev i højmiddelalderen må have haft et forløb parallelt med, men noget vestligere end det nuværende, idet der under den nuværende gade fandtes et større vådområde, der først var fyldt i løbet af 1300-årene. Iagttagelsen bekræftedes af de fundne kulturlag.

HAM 2008

Lennart S. Madsen

Kulturlag - Middelalder

Vej/bro - Middelalder

436. Jomfrugang 9a

20.03.04 Haderslev

Kanal/vandløb

Midd./nyere tid

sb. 105. Et felt umiddelbart vest for Jomfrugang viste sig at være placeret oven i den fra skriftlige kilder kendte, men aldrig tidligere påviste, vandførende grav, der adskilte dominikanerklosteret fra byen.

HAM 2004

Lennart S. Madsen

Andre anlæg/diverse - Middelalder

Andre anlæg/diverse - Nyere tid

437. Klosteret 9

20.03.04 Haderslev

Bygningsrest

Senmiddelalder

sb. 112. På området mellem Klosteret og Møllestrømmen, der siden 1401 vides at have været beboet af kannikerne ved kollegiatkapitlet i Haderslev, anlagdes tre felter. Det sydligste felt, nærmest Møllestrømmen og længst fra gaden, rummede to skifter af en svagt buet munkesten sat i ler. Det drejer sig sandsynligvis om resterne af en bygning i tilknytning til kannikeboligerne.

HAM 2003

Lennart S. Madsen

Bebyggelse - Middelalder

438. ornfrugang/Apotekergade

20.03.04 Haderslev

Kulturlag

Højmiddelalder

sb. 105. Et langt øst-vest gående snit viste, at den nuværende stejle skrænt fra arealet vest for Apotekergade og ned mod Jomfrugang er dannet gennem en planering og opfyldning i højmiddelalder.

HAM 2000

Lennart S. Madsen

Kulturlag - Middelalder

439. Badstuegade 10

20.03.04 Haderslev

Kajanlæg

Middelalder

sb. 108. I en grøft umiddelbart syd for Badstuegade udgravedes den højestliggende del af byens middelalderlige kajanlæg, Boreprøver har vist, at hele området syd for gaden består af mellem 4 og 8 m fyld og må opfattes som et opfyldt havnebassin. Selve kajen, der løb langs med gaden, bestod af to rækker risfletning, hvor mellemrummet var fyldt ud med risknipper. Nedbankede stolper holdt det hele på plads, og syd herfor lå et bolværk bestående af en stor firesidet egetræsstamme, der desværre ikke havde årringe nok til en dendrokronologisk datering.

HAM 1917

Lennart S. Madsen

Andre anlæg/diverse - Middelalder

440. Slotsgrunden 6-7

20.03.04 Haderslev

Fundamentgrøfter/borg

Senmiddelalder

sb. 106. Der blev anlagt otte felter spredt over de to grunde med det formål at lokalisere rester af Haderslevs middelalderlige borg, Haderslevhus. Det lykkedes at påvise to store fundamentgrøfter opfyldt i 1600-årene, samt en mulig op til fire m dyb, øst-vest gående tør grav, opfyldt med nedbrydningsmateriale fra borgen. På baggrund af flere udgravninger i området i de senere år må selve borgen nu anses for sikkert placeret på den østlige del af Slotsgrunden.

HAM 1926

Lennart S. Madsen

Bebyggelse - Middelalder

Forsvarsanlæg/voldsted - Middelalder

441. Fuglsang

20.03.06 Hoptrup

Boplads

Yngre bronzealder

sb. 328. I fortsættelse af en undersøgelse fra 1986 (AUD 1986, 486) anlagdes 11 prøvegrøfter på lokaliteten for at afgrænse den. Der kunne konstateres spor af op til syv huse, enkelte gruber samt forskellige steder bevarede kulturlag. Bopladsen har været placeret på et lille næs, der har skudt sig ud i et vådområde, og den synes at have haft en meget kort levetid, begrænset til bronzealderens yngste periode. Udgravningen forventes genoptaget i 1988

HAM 1342

Inge Bodilsen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Grube - Yngre bronzealder

Kulturlag - Yngre bronzealder

442. Starup Østertoft

20.03.08 Sønder Starup

Handelsplads

Tidlig middelalder

sb. 61. I fortsættelse af en udgravning (AUD 1885, 371) af en tidlig middelalderlig sæsonhandelsplads afdækkedes et område umiddelbart vest for Starup kirke. I modsætning til det tidligere udgravede felt lidt sydvest for kirken, hvor der fandtes en del spor efter huskonstruktioner, var der her lige ved kirken ikke spor efter bygninger. Til gengæld fandtes en stor mængde gruber med smedeslagger, to ovne, en kogegrube og et forsænket ildsted. Fundene antyder, at der her har været arbejdspladser under åben himmel med håndværkere som smed, bronzestøber, perlemager og benskærer repræsenteret. Særegent for pladsen er en stor mængde slavisk keramik, ca. 20% af keramikmaterialet. Handelspladsen har eksisteret samtidigt med opførelsen af kirken, og der afdækkedes under udgravningen en strækning af det oprindelige skel mellem kirke og boplads. Skellet bestod i sin første fase af en åben, lav grøft, der senere dækkedes af en stenrække. Et sted var skellet afbrudt af en brønd. Handelspladsen, hvoraf kun en lille del er udgravet, blev opgivet først i 1200-tallet

HAM 1801

Lennart S. Madsen

Anløbsplads/handelsplads - Middelalder

Grube - Middelalder

443. Lønthøje

20.03.08 Sønder Starup

Megalitanlæg

Neo./TRB

sb. 12, 13. Undersøgelse af overpløjet runddysse, hvis kammer var udgravet af Vilh. Boye allerede 1870. Kammerområdet og dele af højtomten blev udgravet og opmålt til supplement af de ældre iagttagelser, og der blev føjet korrektioner til Boyes opmåling. Af oldsager fandtes kun lidt flint og lerkarskår. Undersøgelsen fandt sted sideløbende med udgravningen af langhøjen sb. 13. Overpløjet langhøj, sb. 13, 40 m lang og 8 m bred, med rester af fire sammenbyggede megalitanlæg. Ældst er anlæg I, en runddysse med et lukket, 1,9 m langt, rektangulært kammer. I den omgravede fyld i kammeret fandtes nogle få skår og en fragmenteret ravperle. Ved eller uden for randstenskæden fandtes skår af 9 henstillede lerkar fra MN Ia. - Anlæg II: en runddysse, som støder op til den foregående, med et 3,5 m langt kammer med gang. I kammeret fandtes menneskeknogler, ravperler, St. Valbykeramik, en tyknakket flintøkse og 3 flintmejsler. Uden for gangmundingen fandtes store mængder lerkarskår. - Anlæg III: en jættestrue bygget tæt op ad anlæg II og indrammet af en rektangulær udvidelse af højen. Kammeret, der var rektangulært, målte 3 x 2 m og havde været inddelt i rum, i mindst 4 afsnit. I kammeret fandtes enkelte skår fra MN Ib og St. Valbykeramik samt en del flækker, m.m. Uden for højfoden fandtes mange lerkarskår og udrømmet materiale fra kammeret. - Anlæg IV bestod af en rektangulær udvidelse af højen, som stødte op til anlæg I. Kammeret havde polygonal grundplan, målte 2,4 x 2,1 m og havde gang. Det indeholdt menneskeknogler, enkelte lerkarskår, m.m. en dolkstav af flint og en dobbeltægget stridsøkse. Uden for gangmundingen lå mange skår af offerkar og udrømmet materiale fra kammeret. I det gamle muldlag under anlæg I og II fandtes lerkarskår, der kan henføres til Fuchsbergfasen

NM I 6574/87

Erik Jørgensen

Megalitanlæg - Yngre stenalder

444. Stepping

20.05.07 Stepping

Jordfæstegrav

Ældre romersk jernalder

Efter henvendelse fra lodsejeren, der havde pløjet på sten, foretoges en undersøgelse, som viste, at stenene udgjorde en stenlægning over en jordfæstegrav fra ældre romersk jernalder af den dybe sønderjyske type. Stenlægningen af håndstore og lidt større sten i et par lag målte 4 x 1 m. Herunder en næsten stenfri gravfyld. Såvel over og mellem stentæppets sten som i den næsten stenfri gravfyld fremkom spredte lerkarskår. Ved gravens nordside var der en stenfyldt grube, 0,5 m dyb. Gravens bund var i 1,5 m dybde. Tydelige kistespor viste, at der var tale om en nord-sydorienteret stammekiste, ca. 4 m lang og 0,5 m bred. Kun ganske få, mindre sten støttede kisten. Også spor af kistelåget kunne følges. I gravens østlige del fandtes fire lerkar, to åbne skåle, en lukket skål og en lille koplignende skål. De tre er ornamenteret med de for det sønderjyske område så karakteristiske omløbende, brede, bløde furer. Ved lerkarrene lå desuden en jernkniv. Ud over dette egentlige gravgods, anbragt på kistehunden, stod der et vaseformet lerkar i en slags niche i nedgravningens nordside med bunden i niveau med kistelåget. Kun 3-4 m syd for den undersøgte grav viste sondering med stenspyd en stenlægning, som må dække over en tilsvarende grav. Da området i løbet af få år er truet af råstofindvinding, bør også denne grav og arealet omkring undersøges

NMI 6568/86-000

Flemming Kaul

Gravplads/grav - Romersk jernalder

Tønder Amt

445. Gl. Hviding

21.01.03 Hviding

Landsby/gård

Vikingetid

sb. 57. I juli fortsatte Den antikvariske Samling udgravningerne vest for Hviding kirke. Det drejer sig om en storgård fra vikingetiden, anlagt på en højning helt ude ved marskkanten. I 1986 udgravedes et 35 m langt Trelleborghus med tilhørende økonomibygninger (AUD 1986, 489 og s. 9-19). I 1987 afdækkedes ca. 3.500 m² vest herfor helt ned mod marskkanten. Foruden en række økonomibygninger fremkom endnu en hovedbygning - antagelig Trelleborghusets efterfølger. Denne bygning var næsten 40 m lang og 11 m bred. Huset har haft krumme vægge, og der var ikke spor efter indre tagbærende stolper. Gennem husets nordvæg var gravet en brønd, hvis brøndkasse bestod af en udhulet træstamme fældet omkring 1100. I bunden af brønden fandtes et Urnesspænde af bronze nøjagtig magen til stykket fra Vilslev.

ASR 440

Stig Jensen

Bebyggelse - Vikingetid

Bebyggelse - Middelalder

446. Hjemsted Banke

21.01.07 Skærbæk

Boplads/gravplads

Jernalder

sb. 87-90. Undersøgelserne i 1987 (AUD 1986, 491) koncentrerede sig om at knytte forbindelserne mellem etaperne I, II og III mod syd. Her fremtræder bebyggelsen nu som en ubrudt række. imod nord undersøgte tre urnegrave fra ældre jernalder, samt 16 jordfæstegrave, hvoraf et gravfelt afslørede så rigt udstyrede grave, at det må betragtes som stormandsfamiliens gravplads i 3. årh. Desuden undersøgte et velbevaret gårdsanlæg fra 6. årh. samt dele af et lidt ældre anlæg. Siden undersøgelserne på Hjemsted Banke startede i 1977, er der undersøgt et område på knapt 90.000 m². Hermed kan undersøgelsen af udstykningsområdet næsten betragtes som afsluttet. Fundene omfatter en teltring fra Maglemosekultur. En stor sten med skåltegn. En landsby fra overgangen yngre bronzealder/føromersk jernalder. Seks urnegravfelter fra ældre romertid (et 7. undersøgt allerede i 1916). Fem jordfæstegravfelter fra 3.-4. århundrede og to større jordfæstegravfelter 5.-6. århundrede. Fra 3. årh. stammer enkelte gårdsanlæg, men hovedparten af de undersøgte boplads spor (34 gårdsanlæg med mere end 100 langhuse, brønde, grubehuse, gruber, offerkar og hegn) stammer fra sidste halvdel af 4. årh. og frem til 6. årh. Vigtigt i dateringsøjemed for denne del af bebyggelsen er det store antal brønde med bevaret træ. Foreløbig er det lykkedes at etablere en relativ kronologi, men endnu mangler den absolutte kronologi. Desuden er der undersøgt et mindre antal gruber fra yngre germanertid/vikingetid, men ingen samtidige hustomter. Endelig fremkom nogle hustomter, og et stort antal gruber og grøfter fra 11-12. årh

HAM 1004

Per Ethelberg

Gravplads/grav - Romersk jernalder

Gravplads/grav - Ældre jernalder

Bebyggelse - Jernalder

Gravplads/grav - Jernalder

447. Drengsted Østermark

21.03.03 Døstrup

Nord/boplads

Ældre romersk jernalder

sb. 80. Før nedlægning af naturgasledning udgravedes en del af en urnegravplads. Inden for tracéet fandtes i alt 8 urnegrave og syv brændtbensgrave. Blandt fundene et D-formet bæltespænde og et bronzebeslag. På pladsen i øvrigt spor af to bygninger tilhørende en jernalderboplads

HAM 1984

Anna-Elisabeth Jensen

Gravplads/grav - Romersk jernalder

Bebyggelse - Jernalder

448. Vinumn nord

21.03.03 Døstrup

Gruber

Ældre jernalder

Undersøgelse i forbindelse med nedlægning af naturgasledning. Tracéet berørte akkurat den østlige udkant af et aktivitetsområde fra ældre jernalder. Forekomsten af myremalm i sammenhæng med en større mængde knusesten antyder, at der på stedet er udført myremalmsristning

HAM 1987

Anna-Elisabeth Jensen

Grube - Ældre jernalder

449. Nybo

21.03.04 Løgumkloster

Boplads

Y.rom./æ.germ.

sb. 78. Udgravning i forbindelse med nedlægning af naturgasledningen på en stor jernalderboplads beliggende på nordsiden af Brede Å. Der udgravedes dele af i alt 18 stolpebyggede huse, der har grupperet sig i fem parallelle, øst-vestgående rækker af gårdsanlæg. Hertil seks grubehuse, dele af mindst 15 hegn, og i alt 16 jernudvindingsovne. Bopladsen, der har mindst fem faser, kan dateres til perioden 4. til 7.årh

HAM 1878

Anna-Elisabeth Jensen

Bebyggelse - Romersk jernalder

Jernudvinding - Romersk jernalder

Bebyggelse - Germansk jernalder

Jernudvinding - Germansk jernalder

450. Søgård

21.03.04 Løgumkloster

Gruber

Neolitikum

Prøvegravning forud for naturgasledning af enkelte gruber fra en neolitisk boplads

HAM 1982

Anna-Elisabeth Jensen

Grube - Yngre stenalder

452. Randerup kirke

21.03.08 Randerup

Kulturlag, kirke

Rom., midd.

Et angreb af hussvamp gjorde det nødvendigt at undersøge og fjerne gulvlag i skibets østende og i midtergangen. Under de middelalderlige lag blev der fundet ældre kulturlag (romertid), som blev undersøgt af Haderslev Museum.

NM II 1612/87

Morten Aamann Sørensen

Kulturlag - Romersk jernalder

Kirke/Kirkegård - Middelalder

453. Søbjerg

21.04.06 Tinglev

Boplads

Ertebølle tid

sb. 101. En større prøvegravning i forbindelse med udstykning til industriområde afslørede en ca. 7.500 M2 stor boplads fra sen Ertebølle tid med stolpehuller, gruber samt et bevaret kulturlag. Bopladsen ligger på en sydvendt skråning ned mod Tinglev Sø.

HAM 2052

Anna-Elisabeth Jensen

Bebyggelse - Ældre stenalder

Kulturlag - Ældre stenalder

454. Læsserampen

21.04.06 Tinglev

Boplads

Bronzealder

sb. 103. Undersøgelse i forbindelse med etablering af en læsserampe. Der udgravedes 2.500 m² af den vestligste udkant af et større bopladsområde med en del stolpehuller og gruber. Et husgrundrids kunne udskilles.

HAM 2051

Anna-Elisabeth Jensen

Bebyggelse - Bronzealder

Grube - Bronzealder

455. Holger Danskesvej

21.05.02 Møgeltønder

Boplads

Romersk jernalder

sb. 45. Fortsættelse af prøvegravning fra 1986 (AUD 1986, 500). Der udgravedes stolpehuller og et ildsted, samt opsamledes keramik og slagge fra udkanten af et bopladsområde.

HAM 1870

Anna-Elisabeth Jensen

Bebyggelse - Romersk jernalder

Åbenrå Amt

457. Lovtrup Vestermark

22.01.10 Uge

Høj/boplads

Y.st./æ.br.

sb. 26. Undersøgelse af gravhøj foranlediget af råstofindvinding. Udgravningen, der fandt sted i det sene efterår, afslørede en meget kompliceret gravhøj, anlagt på gammel markoverflade med gruber og stolpehuller fra tragtbægerkultur. Højens ældste del bestod af en rektangulær plankekiste fra enkeltgravskultur, hvorover der var rejst et "dødehus" med tørvevægge og tag af forkullede brædder. Dette anlæg var igen dækket af fire yngre højfaser fra yngre stenalder/ældre bronzealder. Næstældste højfase var specielt interessant derved, at den var omgivet af forkullede træstammer, randtræ i stedet for randsten. I højen fandtes i alt 9 begravelser

HAM 1979

Anna-Elisabeth Jensen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre stenalder

Gravhøj - Ældre bronzealder

Gravplads/grav - Ældre bronzealder

458. Olgerdiget

22.01.10 Uge

Forsvarsvold

Romersk jernalder

sb. 52. Undersøgelse fortsat fra 1986 (AUD 1986, 503) med henblik på at fastslå Olgerdigets forløb på en strækning ved Almstrup. Der konstateredes pæle og pælespor over et forløb på 55 m, og forløbet kan i terrænet følges over 120 m. Pælene var placeret både i en og tre rækker. Enkelte steder snittedes en 3-4 m bred grav syd for pælerækken

HAM 940

Inge Bodilsen

Forsvarsanlæg/voldsted - Romersk jernald

Sønderborg Amt

459. Nordals Idrætseenter

23.01.03 Nordborg

Bopladser

Stenalder

sb. 125, 75. Prøvegravning i forbindelse med etablering af et idrætssenter viste, at to stenalderbopladser inden for de sidste tyve år var blevet fjernet ved planering. Flintredskaber herfra fandtes spredt i mulden over et stort område.

HAM 2011

Anna-Elisabeth Jensen

Bebyggelse - Stenalder

Bebyggelse - Stenalder

459a. Hjortspring mose

23.01.05 Svenstrup

Offerfund

Føromersk jernalder

sb. 18. Med økonomisk støtte fra "Nationalmuseets Venner" har Skibshistorisk Laboratorium og Nationalmuseets 1. afd. gennemført en mindre undersøgelse i Hjortspring mose. Formålet var at forsøge at finde ukonserveret, "frisk" træ til brug ved en C14 datering af fundet, hvis alder har været meget diskuteret. Resultatet af undersøgelsen blev det forventede. Der blev fundet brudstykker af en snes spyd- og lansespids samt en stump af et af ribbestativerne fra Hjortspringbåden. Alle stykkerne lå i konservator Rosenbergs gamle udgravningsfelt. Nu foreligger også resultatet af C14 dateringerne. Det må desværre konstateres, at fundet er nedlagt i en periode, hvor dateringsmetoden ikke tillader en helt snæver tidsfastsættelse, men det synes sandsynliggjort, at båd og våben er nedlagt i den daværende sø engang i 4. årh. f.Kr.

NM I 6555/87, SL 142

Flemming Rieck

Depotfund/skattefund/offerfund - Føromer

Vrag - Føromersk jernalder

460. Lysabild kirkegård

23.02.06 Lysabild

Kirke, voldanlæg

Midd./nyere tid

sb. 20A. Ved nedlæggelse af naturgas gennem kirkegården ind til kirken blev en ifølge de skriftlige kilder i 1840'erne sløjfet vold med foranliggende voldgrav eftersøgt. Den skulle have omgivet kirken på alle sider. Yngre begravelser havde ødelagt iagttagelsesforholdene ved stedet for linieføringen, men graverens iagttagelser gjorde det alligevel muligt at få en ide om voldforløbet G.5000/83-000

NM II 641/87

Hans Stiesdal

Nils Engberg

Forsvarsanlæg/voldsted - Middelalder

Kirke/Kirkegård - Middelalder

Forsvarsanlæg/voldsted - Nyere tid

Kirke/Kirkegård - Nyere tid

461. Verdens Ende

23.02.10 Ulkebøl

Gravhøj

Oldtid

sb. 303. Prøvegravning for at fastslå placeringen af en overpløjet gravhøj. Der fandtes rester af randstenskæden, men ingen grave eller højfyld. Højen blev skånet.

HAM 1989

Anne Birgitte Sørensen

Gravhøj - Oldtid

462. Peerløkke

23.03.04 Sottrup

Boplads

Oldtid

sb. 170. Prøvegravning i forbindelse med en udstykning resulterede i spor efter en tæt bebyggelse med gruber og stolpehuller. Udgravningen fortsætter i 1988.

HAM 2060

Inge Bodilsen

Bebyggelse - Oldtid

Undersøgelser på havbunden Amt

463. Sydfynske Øhav

40.15.61 Svendborg Sund V - Skarø

Boplads

Ertebøllekultur

sb. 2. I området mellem Hjortø, Drejø og Skarø i Det sydfynske øhav er ved systematiske UV-rekognosceringer påvist 3 nye submarine stenalderboplads, alle stærkt udvaskede og uden bevaret organisk materiale. Fundstederne ligger på 2-3 m dybde. I hvert fald en af pladserne kan ved hjælp af skive- og kærneøkser henføres til Ertebøllekultur.

LMR 12140

Jørgen Skaarup

Bebyggelse - Yngre stenalder

464. Møllegabet

40.15.52 Ærøskøbing - Urehoved - Halmø

Boplads

Ertb. el. Kongem.

sb. 3. Den hidtil ældste submarine stenalderboplads i Det sydfynske øhav blev lokaliseret i forbindelse med et Fulton togt i august. Under dykning ud for den velkendte submarine Ertebølleboplads i Møllegabet ved Ærøskøbing lykkedes det på 5-6 m dybde at finde friskafdækkede oldsager mv. fra en bosættelse tilhørende tidlig Ertebøllekultur eller yngre Kongemosekultur. Fundene består af rombiske skævøkser, stikler, knive, skrabere, afslag og blokke, 2 tidlige hjortetaksøkser, adskillige forarbejdede krondyrtakker, diverse knogler af vildsvin, krondyr og rådyr, nøddeskaller, agern og 4 menneskeknogler. 2 af disse stammer sandsynligvis fra samme individ og repræsenterer snarest rester af en forstyrret gravlæggelse på stedet. Undersøgelserne i Møllegabet vil blive fortsat i 1988

LMR 12123

Jørgen Skaarup

Bebyggelse - Ældre stenalder

Gravplads/grav - Ældre stenalder

465. Avernakø og Lyø

40.15.45 Avernakø Revtrille

Vrag

Nyere Tid

sb. 1. I samarbejde med Ribe Dykkerklub har museet udført en foreløbig registrering af vraget af den hollandske stålkuf "Astraca" van Groningen sunket i 1927 og nu liggende på ca. 10 m dybde vest for Avernakø. Vraget er ca. 20 m langt og 6 m bredt. Skrog og dæk er stærkt nedbrudte og muslingeovergroede. En række genstande fra vraget: porcelæn, glas, lertøj, petroleumslamper, navneskilte, messinglåse og en læderpung med mønter opbevares i Ribe Dykkerklub efter tilladelse fra Farvandsdirektoratet, der også har modtaget museets indberetning om vraget.

LMR 12012

Jørgen Skaarup

Vrag - Nyere tid

468. Stinesminde Ove

40.12.35 Kongsdal - Hobro

Vrag

Antagelig 1600-tallet

sb. 1. Ved Stinesminde er påbegyndt en registrering af et meget velbevaret vrag af et handelsskib. Vraget befinder sig på 12-14 m dybde og er delvis dækket af mudder. Så godt som hele skibet er intakt, idet bl.a. de nederste 2 m af stormasten, skibspumpen, ror og rorpind, bradspil m.m. er bevaret. De foreløbige iagttagelser tyder på en tidsmæssig placering i 1600-tallet og i øjeblikket forsøges en dendrokronologisk datering af fartøjet. Skibsfundet har vakt betydelig interesse såvel lokalt som centralt. I de foreløbige dykkerundersøgelser har der været deltagelse fra Skibshistorisk Laboratorium, Vikingskibshallen, Handels- og Søfartsmuseet, Skov- og Naturstyrelsen og den lokale sportsdykkerklub "Cimbrerne" fra Hadsund. Undersøgelserne fortsættes antagelig i 1988.

SL 207

Flemming Rieck

Vrag - Nyere tid

469. Hundige havn

40.13.76 Hundige - Greve Strand

Vragdel

Formentlig 1800-tallet

sb. 4. I efteråret 1986 blev et vrag nord for Hundige havn, lokaliseret ca. 15-20 m fra kystlinien på ca. 0,5 m vand indrapporteret. Hjulpet af en kraftig isgang vinteren 1986-87 blev vragdele ført højt op på stranden, således at Skibshistorisk Laboratoriums medarbejdere mageligt kunne opmåle og registrere vragdelen. Denne er ca. 8 m lang og 3 m bred og består af en række enkeltspanter og et tilsvarende antal kravellagte bordplanker af eg. Vragdelen synes at stamme fra fartøjets forreste del af bunden i bagbords side. Tilstedeværelsen af enkeltspanter peger mod et fartøj bygget på "klamp", dvs. uden brug af egentlige byggetegninger. Efter dimensionerne at dømme er størrelsen som en stor jagt eller en skonnert, og vraget kan dateres til 1800-1850. Det kan muligvis sættes i forbindelse med stomflodsulykken i 1872. Der er udtaget prøve til dendrokronologisk datering.

SL 141 tidliger SL 181

Morten Gøthche

Vrag - Nyere tid